Program SFC2021 wspierany z EFRR (cel „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”), EFS+, Funduszu Spójności, FST i EFMRA – art. 21 ust. 3

CCI	2021PL16FFPR015
Tytuł w języku angielskim	European Funds for Wielkopolska 2021-2027
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	PL - Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
Wersja	3.0
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	1 sty 2021
Kwalifikowalny do	31 gru 2029
Nr decyzji Komisji	C(2025)6419
Data decyzji Komisji	18 wrz 2025
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Przesunięcie inne niż istotne (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	Nie
Korekty błędów o typograficznym lub redakcyjnym charakterze (art. 24 ust. 6 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	Nie
Zatwierdzone przez komitet monitorujący	Tak
Regiony NUTS objęte programem	PL414 - Koniński PL415 - Miasto Poznań PL416 - Kaliski PL417 - Leszczyński PL418 - Poznański PL41 - Wielkopolskie PL411 - Pilski
Odnośny fundusz lub odnośne fundusze	EFRR EFS+ FST
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne 24
Tabela 1 34
2. Priorytety 66
2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna 66
2.1.1. Priorytet: 1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKIEJ GOSPODARKI 66
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR) 66
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 66
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 66
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 69
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 69
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 70
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 70
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 71
2.1.1.1.2. Wskaźniki 71
Tabela 2: Wskaźniki produktu 71
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 72
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 72
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 73
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 73
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 73
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 74
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 74
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR) 75
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 75
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 75
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 77
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 77
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 78
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 78
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 79
2.1.1.1.2. Wskaźniki 79
Tabela 2: Wskaźniki produktu 79
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 79
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 80

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 80
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 80
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 80
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 81
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 81
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR) 82
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 82
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 82
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 85
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 85
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 86
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 86
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 86
2.1.1.1.2. Wskaźniki 87
Tabela 2: Wskaźniki produktu 87
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 87
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 88
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 88
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 88
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 88
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 89
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 89
2.1.1. Priorytet: 2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEJ WIELKOPOLSKI 90
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR) 90
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 90
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 90
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 92
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 92
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 93
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 93
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 94
2.1.1.1.2. Wskaźniki 94
Tabela 2: Wskaźniki produktu 94
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 94
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 95

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 95
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 95
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 95
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 96
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 96
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR) 97
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 97
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 97
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 99
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 100
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 100
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 100
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 101
2.1.1.1.2. Wskaźniki 101
Tabela 2: Wskaźniki produktu 101
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 102
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 102
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 102
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 102
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 103
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 103
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 103
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR) 104
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 104
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 104
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 106
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 106
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 107
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 107
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 108
2.1.1.1.2. Wskaźniki 108
Tabela 2: Wskaźniki produktu 108
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 108

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .109
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji .109
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania .109
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne .110
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ .110
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST .110
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR) .111
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy .111
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: .111
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: .112
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ .113
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów .113
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów .113
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów .114
2.1.1.1.2. Wskaźniki .114
Tabela 2: Wskaźniki produktu .114
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu .114
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .115
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji .115
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania .115
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne .116
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ .116
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST .116
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR) .117
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy .117
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: .117
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: .119
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ .120
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów .120
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów .121
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów .121
2.1.1.1.2. Wskaźniki .121
Tabela 2: Wskaźniki produktu .121
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu .122
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .122

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 123
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 123
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 123
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 124
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 124
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR) 125
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 125
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 125
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 127
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 128
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 128
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 128
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 129
2.1.1.1.2. Wskaźniki 129
Tabela 2: Wskaźniki produktu 129
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 130
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 130
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 130
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 131
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 131
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 131
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 131
2.1.1. Priorytet: 3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ W WIELKOPOLSCE (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności) 132
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR) 132
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 132
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 132
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 134
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 135
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 135
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 136
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 136
2.1.1.1.2. Wskaźniki 136

Tabela 2: Wskaźniki produktu....137
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu....137
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....138
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....138
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania....138
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne....138
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....138
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....139
2.1.1. Priorytet: 4. LEPIEJ POŁĄCZONA WIELKOPOLSKA W UE....140
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)....140
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....140
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....140
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....142
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....142
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....143
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....143
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....144
2.1.1.1.2. Wskaźniki....144
Tabela 2: Wskaźniki produktu....144
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu....144
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....145
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....145
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania....145
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne....146
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....146
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....146
2.1.1. Priorytet: 5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE SPOŁECZNĄ INFRASTRUKTURĘ DLA WIELKOPOLAN (EFRR)....147
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR)....147
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....147
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....147
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....149
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....149
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....150

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....150
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....150
2.1.1.1.2. Wskaźniki....150
Tabela 2: Wskaźniki produktu....150
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu....151
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....151
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....151
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania....152
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne....152
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....152
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....152
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)....153
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....153
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....153
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....155
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....156
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....156
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....156
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....157
2.1.1.1.2. Wskaźniki....157
Tabela 2: Wskaźniki produktu....157
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu....158
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....158
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....158
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania....158
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne....158
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....159
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....159
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)....160
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....160
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....160
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....162
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....163

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 163
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....164
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....164
2.1.1.1.2. Wskaźniki 164
Tabela 2: Wskaźniki produktu....164
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 165
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .165
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....165
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 165
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 165
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 166
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 166
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)....167
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....167
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....167
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....169
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....169
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 170
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....170
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....170
2.1.1.1.2. Wskaźniki 170
Tabela 2: Wskaźniki produktu....170
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 171
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .171
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....171
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 171
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 172
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 172
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 172
2.1.1. Priorytet: 6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKI O SILNIEJSZYM WYMIARZE SPOŁECZNYM (EFS+)....173
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+) 173
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....173
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....173

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:.....174
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+.....174
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 174
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....175
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....175
2.1.1.1.2. Wskaźniki 175
Tabela 2: Wskaźniki produktu.....175
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 176
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .176
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji.....176
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 176
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 176
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 177
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 177
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS+) 178
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy.....178
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:.....178
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:.....178
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+.....179
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 179
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....179
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....180
2.1.1.1.2. Wskaźniki 180
Tabela 2: Wskaźniki produktu.....180
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 180
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .181
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji.....181
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 181
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 181
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 181
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 182
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+) 183

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 183
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 183
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 183
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 184
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 184
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 185
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 185
2.1.1.1.2. Wskaźniki 185
Tabela 2: Wskaźniki produktu 185
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 186
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 186
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 186
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 186
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 186
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 187
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 187
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+) 188
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 188
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 188
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 190
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 191
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 191
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 191
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 192
2.1.1.1.2. Wskaźniki 192
Tabela 2: Wskaźniki produktu 192
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 193
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 193
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 193
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 193
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 194
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 194
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 194
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.5. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez

walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego (EFS+) 195
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....195
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....195
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....197
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....197
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 198
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....198
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....198
2.1.1.1.2. Wskaźniki 199
Tabela 2: Wskaźniki produktu....199
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 199
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .199
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....199
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 200
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 200
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 200
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 200
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+) 201
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....201
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....201
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....203
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....204
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 205
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....205
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....205
2.1.1.1.2. Wskaźniki 205
Tabela 2: Wskaźniki produktu....206
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 206
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .206
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....206

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 207
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 207
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 207
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 207
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+) 209
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 209
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 209
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 210
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 211
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 211
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 211
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 212
2.1.1.1.2. Wskaźniki 212
Tabela 2: Wskaźniki produktu 212
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 212
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 213
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 213
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 213
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 213
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 213
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 213
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+) 215
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 215
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 215
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 217
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 218
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 218
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 219
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 219
2.1.1.1.2. Wskaźniki 219
Tabela 2: Wskaźniki produktu 219

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 220
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .220
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 220
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 221
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 221
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 221
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 221
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+) 222
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 222
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 222
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 223
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 224
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 224
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 224
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 225
2.1.1.1.2. Wskaźniki 225
Tabela 2: Wskaźniki produktu 225
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 225
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .226
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 226
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 226
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 226
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 226
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 226
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+) ..228
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 228
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 228
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 230
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 231
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 232
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 232

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....233
2.1.1.1.2. Wskaźniki....233
Tabela 2: Wskaźniki produktu....233
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu....233
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....234
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....234
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania....234
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne....234
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....234
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....235
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)....236
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....236
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....236
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....238
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....239
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....240
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....240
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....241
2.1.1.1.2. Wskaźniki....241
Tabela 2: Wskaźniki produktu....241
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu....241
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....242
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....242
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania....242
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne....242
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....243
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....243
2.1.1. Priorytet: 7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA WIELKOPOLSKIE INICJATYWY LOKALNE....244
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)....244
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....244
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....244
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....246
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....247

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 247
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....248
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....248
2.1.1.1.2. Wskaźniki 249
Tabela 2: Wskaźniki produktu....249
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 249
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .250
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....250
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 250
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 250
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 250
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 251
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR) 252
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....252
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....252
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....254
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+....255
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 255
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....256
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....256
2.1.1.1.2. Wskaźniki 256
Tabela 2: Wskaźniki produktu....257
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 257
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .257
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....257
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 258
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 258
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 258
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 258
2.1.1. Priorytet: 8. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (EFRR)....260
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR) 260
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy....260
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:....260

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:.....261
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+.....262
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 262
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....262
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....262
2.1.1.1.2. Wskaźniki 263
Tabela 2: Wskaźniki produktu.....263
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 263
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .264
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji.....264
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 264
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 264
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 265
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 265
2.1.1. Priorytet: 9. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (EFS+).....266
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+).....266
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy.....266
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:.....266
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:.....266
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+.....267
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 268
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....268
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....268
2.1.1.1.2. Wskaźniki 268
Tabela 2: Wskaźniki produktu.....268
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 269
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .269
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji.....269
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 269
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 270
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 270
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 270
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym

ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+) 271
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 271
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 271
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 272
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 272
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 273
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 273
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 274
2.1.1.1.2. Wskaźniki 274
Tabela 2: Wskaźniki produktu 274
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 274
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 275
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 275
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 275
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 275
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 275
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 275
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+) 277
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 277
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 277
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 277
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 278
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 278
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 279
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 279
2.1.1.1.2. Wskaźniki 279
Tabela 2: Wskaźniki produktu 279
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 280
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 280
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 280
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 280
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 280
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 281

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 281
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+) ..282
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 282
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 282
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 283
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 283
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 284
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 284
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 284
2.1.1.1.2. Wskaźniki 284
Tabela 2: Wskaźniki produktu 284
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 285
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .285
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 285
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 285
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 286
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 286
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 286
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+) 287
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 287
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 287
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 287
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 288
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 289
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 289
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 289
2.1.1.1.2. Wskaźniki 289
Tabela 2: Wskaźniki produktu 289
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 290
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .290

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 290
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 290
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 291
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 291
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 291
2.1.1. Priorytet: 10. SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ 292
2.1.1.1. Cel szczegółowy: JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie (FST) 292
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 292
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 292
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 294
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 296
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 296
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 296
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 297
2.1.1.1.2. Wskaźniki 297
Tabela 2: Wskaźniki produktu 297
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 298
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .300
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 300
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 301
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 302
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 302
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 302
2.2. Priorytety pomocy technicznej 303
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 11. POMOC TECHNICZNA (EFRR) 303
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy 303
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 303
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 306
2.2.1.2. Wskaźniki 306
Tabela 2: Wskaźniki produktu 306
2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 306
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 307
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 307
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 307
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 12. POMOC TECHNICZNA (EFS+) 308
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy 308

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....308
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....309
2.2.1.2. Wskaźniki....309
Tabela 2: Wskaźniki produktu....309
2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....309
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....309
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....309
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....310
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 13. POMOC TECHNICZNA (FST)....311
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy....311
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów....311
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:....314
2.2.1.2. Wskaźniki....314
Tabela 2: Wskaźniki produktu....314
2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji....315
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji....315
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+....315
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST....315
3. Plan finansowy....316
3.1. Przesunięcia i wkłady (1)....316
Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)....316
Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)....316
Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU....316
Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)....317
Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)....317
Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie....317
Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)....317
Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)....317
Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie....318
Tabela 21: Zasoby przyczyniające się do realizacji celów określonych w art. 21c ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241....318
3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)....318
3.2.1. Alokacja z FST na program przed przesunięciami według priorytetu (w stosownych przypadkach) (2)....318
Tabela 18: Alokacja z FST na program zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie FST, przed przesunięciem....318
3.2.2. Przesunięcia do FST jako wsparcie uzupełniające (1) (w stosownych przypadkach)....318
Tabela 18A: Przesunięcia do FST w ramach programu (w podziale na lata)....319
Tabela 18B: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ do FST w ramach programu....319
Tabela 18C: Przesunięcia do FST z pozostałych programów (w podziale na lata)....319

Tabela 18D: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ z innych programów do FST w ramach programu....319
Uzasadnienie uzupełniającego przesunięcia z EFRR i EFS+ na podstawie planowanych rodzajów interwencji....320
3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego....320
Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)....320
Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego do innych programów (w podziale według roku)....320
3.4. Przesunięcia z powrotem (1)....320
Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)....320
Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie)....320
3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata....322
Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata....322
3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe....323
Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe....323
4. Warunki podstawowe....325
5. Instytucje programu....383
Tabela 13: Instytucje programu....383
Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji....383
6. Partnerstwo....384
7. Komunikacja i widoczność....387
8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami....389
Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami....389
Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe....390
A. Podsumowanie głównych elementów....390
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji....391
C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych....391
1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):....391
2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:....391
3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.....391
4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:....391
5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.....392
Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami....393
A. Podsumowanie głównych elementów....393
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji....394
Aneks 3....395
Terytorialny plan sprawiedliwej transformacji - Art. 11 Rozp. 2021/1056 ws. FST.Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (7.0)....396

1. Opis procesu transformacji i wskazanie terytoriów w obrębie państwa członkowskiego, które będą najbardziej dotknięte jej negatywnymi skutkami 396
2. Ocena wyzwań związanych z transformacją w przypadku każdego ze wskazanych terytoriów 399
Terytorium: Wielkopolska Wschodnia....399
2.1. Diagnoza skutków gospodarczych, społecznych i terytorialnych transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050....399
2.2. Potrzeby i cele w zakresie rozwoju do roku 2030 służące osiągnięciu neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050....402
2.3. Spójność z innymi odpowiednimi krajowymi, regionalnymi lub terytorialnymi strategiami i planami 403
2.4. Rodzaje realizowanych operacji....405
3. Mechanizmy zarządzania 410
4. Wskaźniki produktu lub rezultatu specyficzne dla danego programu....412
Uzasadnienie konieczności stosowania wskaźników produktu lub rezultatu specyficznych dla danego programu w oparciu o rodzaje przewidywanych operacji....412
Tabela 1. Wskaźniki produktu....413
Tabela 2. Wskaźniki rezultatu 413
DOKUMENTY 414

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii), art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (RWP)

Główne wyzwania przy uwzględnieniu dysproporcji społeczno-gospodarczych i terytorialnych oraz niedoskonałości rynku, doświadczeń i potrzeb inwestycyjnych (synteza)

Główne wyzwania rozwojowe Wielkopolski, z uwzględnieniem zróżnicowań przestrzennych zostały udokumentowane w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz w Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa wielkopolskiego, stanowiącą analityczną część Strategii. Szersza analiza wyzwań została poprowadzona i opisana również w licznych ekspertyzach, badaniach ewaluacyjnych i raportach tematycznych prowadzonych w ostatnich latach w regionie. Szerszy opis tej sekcji zawarty jest w zał. do FEW.

Fundamentalne znaczenie w obecnej perspektywie ma wejście regionu w nurt czwartej rewolucji przemysłowej (tzw. Przemysł 4.0) i transformacja w kierunku niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Dotychczasowe czynniki rozwoju są niewystarczające dla konkurowania gospodarki na arenie międzynarodowej. Muszą być one uzupełnione czynnikami wzrostu innowacyjności, badań i technologii, ekspansji zagranicznej podmiotów gospodarczych z regionu, większym wykorzystaniem narzędzi informatycznych w edukacji, kształceniu, rynku pracy i gospodarce. Rozwój cyfrowy powinien chronić obywateli przed cyberzagrożeniami i zapewniać rozwój AI w sposób gwarantujący poszanowanie praw człowieka. Istotne dla rozwoju gospodarki Wielkopolski jest:

- Zwiększenie poziomu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw na rzecz cyfrowej, zielonej i przemysłowej transformacji gospodarki regionu,
- Zwiększenie wykorzystania potencjału B+R wielkopolskich uczelni i szkół wyższych oraz podniesienie poziomu ich konkurencyjności.

Priorytetem jest wsparcie MŚP, niemniej zaplanowano również (w ograniczonym zakresie) wsparcie dla przedsiębiorstw innych niż MŚP, co uzasadnia niski poziom aktywności B+R+I przedsiębiorstw dużych na tle innych państw członkowskich UE, a z drugiej strony – niski poziom aktywności innowacyjnej MŚP, które przez współpracę z większymi podmiotami uzasadnionej planem biznesowym, zwiększają szansę na rozwój działalności B+R+I.

Interwencja pub. w B+R jest uzasadniona istnieniem niedoskonałości rynku polegających na wysokim poziomie ryzyka inwestycji B+R. Niedoskonałości rynkowe w przypadku MŚP wynikają z ich niewielkiego rozmiaru i często młodego wieku, z niedostatecznych środków własnych, niestabilnej sytuacji finansowej i niskiej skłonności do podejmowania ryzyka w ubieganiu się o komercyjne finansowanie działalności. Niedoskonałości rynkowe w przypadku IOB to asymetria informacji polegająca na innych oczekiwaniach odbiorców wsparcia, a innych możliwościach oferowania rozwiązań.

GOZ stanowi niezbędny element osiągnięcia neutralności klimatycznej. Podjęte interwencje w zakresie transformacji energet. przyczynią się do neutralności klimatycznej regionu, zwłaszcza w odniesieniu do Wielkopolski Wsch., która planowana jest do 2040 roku. Należy w tym miejscu podkreślić, że zasada „nie czyń poważnych szkód” (DNSH) będzie stosowana we wszystkich działaniach realizowanych w Programie.

Region posiada zróżnicowane warunki do rozwoju OZE, z której w 2020 r. pochodziło 29,2% wyprodukowanej w tym okresie energii elektrycznej. Woj. charakteryzowało się najniższym

współczynnikiem awaryjności sieci wodociągowej w Polsce – 0,16 uszk./(km*rok). W odniesieniu do poziomu strat wody, najbardziej narażone są gminy poniżej 10 tys. mieszk. W 2020 r. występowało 115 aktywnych aglomeracji, które nie spełniają wymogów dyrektywy w sprawie ścieków (91/271/EWG). Wśród nich funkcjonuje 77 aglomeracji o RLM od 2 000 do 10 000 oraz 10 aglomeracji o RLM od 10 000 do 15 000. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego w 2020 r. były, podobnie jak w latach ubiegłych, źródła stacjonarne, w tym procesy spalania paliw w sektorze produkcji i transformacji energii, w przemyśle i małych źródłach spalania (gł. gospod. dom.) oraz w sektorze transportu. Na koniec 2020 r. odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych wyniósł 34,9% (11 pozycja w kraju). Negatywnie ocenia się malejącą ilość odpadów poddawanych odzyskowi i zbiórce selektywnej. Dla woj. szczególnie dotkliwy jest problem suszy, bowiem region zaliczany jest do najbardziej deficytowych w wodę obszarów Polski. Gł. tendencją zmian jest wzrost śr. temp. powietrza i coraz częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych które wpływają na jakość i wydolność infrastruktury technicznej. Na skutek upałów w miastach tworzą się „wyspy ciepła" zagrażające zdrowiu i życiu mieszkańców. Istotny aspekt rozwoju woj. stanowią inwestycje na cele związane z ochroną bioróżnorodności, wobec których planuje się przeznaczyć, zgodnie z metodologią KE, ponad 6% łącznej alokacji środków EFRR oraz FST, tj. ok. 99,1 mln EUR. Wartość ta może ulec zmianie w kolejnych latach wdrażania Programu. Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem wyniósł 0,34% w 2020 r. (2. miejsce w kraju).

W obszarze GOZ o istnieniu nieefektywności rynku świadczą: niedojrzałość rynku efektywności energetycznej, wysoki koszt inwestycji użytych technologii, niski dochód rozporządzalny przez wspólnoty/spółdzielnie mieszkaniowe, brak odpowiednich rozwiązań prawnych i niestabilność prawna, brak powszechnej wiedzy o potencjalnych korzyściach ekologicznych, społecznych i ekonomicznych. W przypadku inwestycji JST pojawią się niedoskonałości w formie dóbr publicznych niekonkurencyjnych w konsumpcji.

Wyzwaniem jest dekarbonizacja transportu jako całości, w tym zwiększenie udziału transportu pub. w podróżach. Służyć temu powinna poprawa dostępności i atrakcyjności pub. transportu zbiorowego, w tym komunikacji miejskiej oraz integracja środków transportu, przy czym priorytetem jest rozwój transportu zrównoważonego. Woj. dysponuje łącznie 68 pasażerskimi zespołami trakcyjnymi, z czego 24 to spalinowe zespoły trakcyjne. Pozytywnym aspektem jest zwiększająca się corocznie liczba pasażerów, w szczególności na liniach, na których organizatorem przewozów jest Marszałek Woj. Wielkopolskiego. Skala przyrostu długości dróg w latach 2009–2019 była przeciętna (10. miejsce wśród woj.). Na koniec 2019 r. stan nawierzchni 61% odcinków dróg wojewódzki był dobry, 24% wystarczający i 15% zły. W latach 2015-2020 odnotowano wzrost l. wypadków/100 tys. ludności o 20,8 p.p., zaś w kraju wystąpił spadek o 5,5 p.p. Woj. należy do regionów z najwyższym udziałem dojeżdżających do pracy poza granice gminy - do pracy dojeżdża 400 tys. osób, z przewagą os. przyjeżdżających nad wyjeżdżającymi, a głównym środkiem transportu jest samochód. Należy zwiększyć komfort przejazdów, w tym poprawę częstotliwości i punktualności kursów, unowocześnić tabor przez wzrost udziału jednostek nisko/zero emisyjnych oraz poprawę jego parametrów technicznych. Rekomenduje się realizację projektów uwzględniających poprawę bezpieczeństwa w lokalizacjach, gdzie często dochodzi do wypadków.

W obszarze transportu niedoskonałość rynkowa związana jest z dobrami publicznymi niekonkurencyjnymi w konsumpcji, co dotyczy przede wszystkim inwestycji w infrastrukturę, z której korzystają wszyscy uczestnicy ruchu.

Kluczowe staje się przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograf. i dezintegracji społ., konieczność wzmacniania tożsamości region. i dążenie do większej spójności społ.. Starzenie się społ. wpływa na dostępność do usług, poziom popytu i wydatków na usługi zdrow. Nasilone procesy migracyjne skłaniają do podjęcia nowych interwencji w ramach integracji społ. W nawiązaniu do wyżej wskazanych wyzwań (w gospodarce, środowisku, społeczeństwie), podstawowymi celami do osiągnięcia

będą:

- wzrost szans na rynku pracy, m.in. przez zapobieganie i zwalczanie dyskryminacji wobec grup na nią narażonych i utrzymanie zatrudnienia także wśród starszych wiekowo pracowników;
- rozwój umiejętności i kompetencji wynikających z transformacji przemysłowej, zielonej i cyfrowej regionu oraz poprawa jakości kształcenia;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społ., ubóstwu i marginalizacji, dezintegracji oraz aktywne wsparcie osób, które ich doświadczają przez rozwój usług społ.

Stopa bezrobocia – pomimo sytuacji pandemicznej – pozostaje najniższą w kraju (dane za XII. 2021 – 3,1 % do 5,4% Polska. Utrzymuje się wysoki udział bezrobotnych z wykszt. zasadniczym zaw. (27,3% w 2021 roku w og. l. zarej. bezrobotnych). Ponadto obserwuje się napływ imigrantów zarobkowych – l. wydanych w Wlkp. oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom w 2021 r. wyniosła 196 220 (w tym 158 858 z Ukrainy). Na rynku pracy w Polsce i Wielkopolsce wciąż zauważalne są różnice w sposobie traktowania kobiet i mężczyzn. Potwierdzają to utrzymujące się od lat niższe wartości wskaźnika zatrudnienia (w 2020 r. K: 46,9% , M: 67%) oraz wyższy poziom bezrobocia wśród kobiet (60,8%, M: 39,2%). Największa dysproporcja zarobków występuje wśród osób na stanowiskach kierowniczych, gdzie kobiety zarabiają 23 % mniej niż mężczyźni. Współczynnik aktywności zawodowej osób z ograniczoną sprawnością wyniósł w 2020 r. 14,7%, natomiast wskaźnik zatrudnienia – 14,1%. Bierni zawodowo z powodu choroby i niepełnej sprawności stanowią 13,9% wszystkich osób należących do tej kategorii. Odsetek osób posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe w 2020 r. wyniósł 47,4 %, co lokuje region na 11 pozycji wśród woj. Udział osób dorosłych w uczeniu się spadł w 2020 r. do 2,6% w porównaniu z 4,2 % w r. 2018 oraz jest niższy względem śr. krajowej wynoszącej 3,7%. W związku z prowadzonymi działaniami wojennymi na terenie Ukrainy przewiduje się napływ do krajów UE kilku milionów obywateli tego państwa. Dla większości z nich pierwszym miejscem pobytu będzie Polska, w tym również Wielkopolska. Stąd może wynikać konieczność zaadresowania szczególnych działań pomocowych.

Mimo notowanego wzrostu liczby przedszkoli (o 15% w latach 2014 – 2018), nadal wyraźne są dysproporcje w tym zakresie na osi miasto-wieś (odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w miastach wyniósł 110,7% a 72,6% na wsi). Szkoły zgłaszają potrzeby w zakresie: wyposażenia pracowni/warsztatów, potrzeb lokalowych w zakresie pracowni/ warsztatów, zapewnienie standardów dostępności dla OzN, poprawy efektywności energetycznej oraz infrastruktury sportowej. Konieczne jest unowocześnienie pracowni do prowadzenia nauczania i przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie (https://wrot.umww.pl/biuletyn-wrot/). Średnie wyniki egzaminów ósmoklasistów odbiegają od krajowych - woj. zajmuje 12 (matematyka) i 13 (jęz. ang.) pozycję wśród woj. Poziom edukacji w gminach miejskich i miejsko-wiejskich nie odbiega w sposób znaczący od poziomu w gminach wiejskich. Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w roku szkolnym 2020/2021 wyniosła 18 965 (wszystkie poziomy edukacji). Tylko na poziomie szkół podstawowych na przestrzeni ostatnich lat l. wzrosła ponad trzykrotnie (z 3036 uczniów w 2017 r. do 11 750 w 2020 r.).

W ciągu ostatnich lat l. świadczeniobiorców pomocy społ. sukcesywnie maleje. Rośnie natomiast poziom ubóstwa wśród osób starszych (23,7% w 2020 r.), które może pogłębiać słabo rozwinięty system opieki długoterminowej, oparty w znacznej mierze na . opiekunach nieformalnych, często członkach rodziny.W Wlkp. w 2020 r. funkcjonowało 12 środowiskowych centów zdrowia psychicznego utworzonych ze środków WRPO 2014+. Szacując skalę zapotrzebowania na wsparcie specjalistyczne w zakresie ochrony zdrowia psychicznego uznać można, że problem ten dotyczy ok. 75 000 nastolatków. W 2021 r. działały 73 środowiskowe domy samopomocy, oraz 1 klub samopomocy. W 89 prowadzonych w 2021 r. WTZ udzielono wsparcia 3 215 osobom z ograniczoną sprawnością. Działalność prowadzi 9 ZAZ. W 2021 r. 98 spośród 226 wielkopolskich gmin zatrudniały 722 os. realizujących usługi opiekuńcze. Wykluczeniem społ. zagrożone są w znacznym stopniu rodziny przeżywające trudności w wychowaniu i opiece, rodziny

duże, z OzN, opiekujące się dorosłymi osobami zależnymi, zmagające się z problemami ekonomicznymi. Jedynie niespełna 1/3 rodzin potencjalnie potrzebujących wsparcia asystenturą, taką pomoc otrzymuje. W 2021 r. w zasobach gmin i powiatów znajdowało się 141 mieszkań chronionych, z czego 56 to mieszkania treningowe a 85 wspierane. Skorzystało z nich łącznie 449 osób. W 2021 r. funkcjonowało 15 ośrodków interwencji kryzysowej, z czego 12 posiadało miejsca pobytu całodobowego, 7 jedn. specjalistycznego poradnictwa. Wspieraniem PES zajmują się Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (jest ich 5). W 2018 roku funkcjonowało 8,6 tys. aktywnych podmiotów ekonomii społecznej (9,8 % ogółu działających w kraju).

Do głównych wyzwań w obszarze zdrowia należy niewystarczający dostęp do wysokiej jakości świadczeń specjalistycznych, ograniczenie wysokiej umieralności na choroby układu krążenia, nowotwory przez realizację programów profilaktycznych i polityki zdrowotnej, odwrócenie piramidy świadczeń, rozwój opieki psychiatrycznej opieki i usług w zakresie zdrow. opieki długoterminowej. L. łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności wyniosła w 2020 roku 37,2 (w kraju 43,8), co uplasowało region na 15 ms. w skali kraju. W 2021 r. podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom zapewniało 85 przychodni podległych JST. Na 100 tys. mieszkańców przypadało średnio 2,4 przychodni (w kraju 6,6). W 2020 r. funkcjonowało 1898 podmiotów ambulatoryjnych, w tym 85 podległych JST. W Wlkp. znajduje się 20 ośrodków, w których udzielane jest świadczenie oddział leczenia jednego dnia. Spośród ponad 26 tys. jednostek (przychodni i praktyk lekarskich) – 9,6% wykazało brak jakichkolwiek udogodnień dla osób z ograniczoną sprawnością.

Jedną z grup w niekorzystnej sytuacji są osoby o różnorodnej orientacji seksualnej i tożsamości płciowej. Negatywne stereotypy na temat tej grupy społ. oraz bariery systemowe prowadzą do gorszego traktowania i przyczyniają się do wykluczenia społ. i zmniejszania szans tej grupy na pełny udział w życiu społ. Kluczowymi obszarami, które wymagają interwencji w celu zwiększenia włączanie społ. osób LGBT+ jest edukacja, rynek pracy oraz pomoc społeczna.

Należy zwrócić uwagę na inne usługi pub. jak działalność kulturalna i turystyczna. Pod względem atrakcyjności kulturowej Wielkopolska nie należy do czołówki regionów. Atrakcyjność turystyczna jest budowana w wymiarze biznesowym (turystyka biznesowa) i rekreacyjnym. Z drugiej strony, walory przyrodnicze (jeziora, klimat) sprzyjają rozwojowi ekoturystyki czy turystyki rowerowej.

W obszarze społeczeństwa niedoskonałość rynkowa powiązana jest z usługami publicznymi. Ich dostarczanie wynika z solidarności społ. Interwencja publiczna wynika więc z konieczności korygowania rynku. Jest to też obszar, którego w największym stopniu dotyczą skutki pandemii COVID-19. Podejmowane w nowej perspektywie działania w ramach EFS+ nie będą powodować znaczącego negatywnego wpływu na środowisko ze względu na ich charakter.

Wyzwaniem jest **spójność społ. i terytorialna województwa** – nie wszyscy mieszkańcy korzystają bowiem w równym stopniu z efektów rozwoju gospodarczego regionu. Silne różnicowanie regionu obrazują podstawowe wskaźniki makroekonomiczne jak PKB na 1 mieszkańca, wskaźnik przedsiębiorczości, stopa bezrobocia oraz sytuacja demograficzna:

- Wartość wytworzonego PKB w 2019 r. wyniosła 226 378 mln zł i stanowiła 9,9% wartości wytworzonej w kraju. PKB na 1 mieszkańca w podregionach jest od lat mocno zróżnicowany – najwyższy w Poznaniu (w 2019 r. – 120 833 zł), najniższy w pilskim (w 2019 r. – 43 875 zł).
- Wskaźnik przedsiębiorczości, wyrażony l. podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, w 2020 r. wyniósł 2201. W przekroju terytorialnym najbardziej atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej niezmiennie od lat jest Poznań wraz z okalającym miasto powiatem poznańskim (odpowiednio 3850 i 2795 w 2020 r.). Najniższy (poniżej 1500) wskaźnik przedsiębiorczości odnotowano w 2020 r. w powiecie złotowskim,

kolskim oraz kaliskim i tureckim.

- Stopa bezrobocia rejestrowanego kształtowała się w 2021 r. na poziomie 3,1% i była o 0,6 p.proc. niższa niż przed rokiem. Nadal wskaźnik dla woj. pozostawał najniższy w kraju (średnia w Polsce wyniosła 5,4%). Najniższe jej wartości charakteryzowały Poznań oraz powiaty poznański i kępiński (1,6%), a najwyższe (powyżej 6,5%) powiaty koniński, chodzieski i słupecki.
- Zestawienie wskaźników opisujących zjawiska demograficzne takie jak urodzenia i zgony oraz migracje wewnętrzne i zagraniczne, które decydują o stanie i zmianach l. ludności (tj. przyroście rzeczywistym) pozwala określić stopień aktywności demograficznej JST. W 2021 r. Wlkp. znajdowało się w grupie woj. określonych jako nieaktywne demograficznie. Spadek l. ludności jest konsekwencją ujemnego przyrostu naturalnego (wynikającego głównie ze zwiększonej liczby zgonów w trakcie pandemii COVID-19 oraz małej l. urodzeń) przewyższającego przyrost migracyjny. Spadek l. ludności dotyczył w 2021 r. 158 spośród 226 gmin regionu oraz 31 z 35 powiatów.

Dla poprawy spójności społ. oraz możliwości wykorzystania potencjału społeczności lokalnych niezbędne jest wdrażanie instrumentów terytorialnych m.in. ZIT, RLKS, programów rewitalizacji, które opierają się na kompleksowych rozwiązaniach i projektach zintegrowanych, powstałych z zaangażowaniem szerokiego grona interesariuszy oraz wielopoziomowej współpracy i partnerstw. Działania rewitalizacyjne zakładają optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów.

Zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów demograficznych

Dla Wlkp. prognozuje się do końca 2050 r. utrzymywanie ujemnego przyrostu naturalnego (ok. 5,8% spadek w latach 2020-2050); wystąpić mogą także zmiany w strukturze ludności. Spodziewany jest nieznaczny wzrost liczby bezwzględnej osób w wieku produkcyjnym i wzrost udziału tej grupy wiekowej w społeczeństwie, co ma doprowadzić do nieznacznego zmniejszenia wartości wskaźnika obciążenia demograficznego (do 62,8% w 2025 r. oraz 60,1% w 2035 r.). Dużym problemem jest migracja wewnętrzna. Zintegrowane działania na rzecz rozwiązywania problemów demograficznych skupiać się będą przede wszystkim na obszarach OSI oraz Wielkopolski Wschodniej, gdzie identyfikowany jest znaczny odpływ ludności (prognozy wskazują na spadek o ponad 2,3% w latach 2020-2030). Generalnie, interwencja w zakresie rozwiązywania problemów demograficznych będzie prowadzona przez instrumenty terytorialne.

Wyzwania określone w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej

- Budowa innowacyjnej, zasobooszczędnej i zdywersyfikowanej gospodarki
- Transformacja energetyczna w kierunku gospodarki zeroemisyjnej i energooszczędnej
- Budowa i rozwijanie silnego kapitału ludzkiego, najważniejszego zasobu subregionu
- Przeciwdziałanie degradacji środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych
- Poprawa spójności wewnętrznej i mobilności mieszkańców
- Przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym, w tym migracyjnym
- Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego
- Budowa trwałego kapitału społecznego i potencjału kulturowego.

Wyzwania określone w zaleceniach UE i strategiach

Wyzwania dla Polski na perspektywę 2021-2027 zostały określone przez KE i przyjęte przez Radę UE w Zaleceniach (CSR) z 2019 i 2020 roku. Szczegółowe priorytety inwestycyjne w poszczególnych obszarach zostały zidentyfikowane w Załączniku D do Sprawozdania Krajowego z 2019 i 2020 roku. Ponadto zidentyfikowane wyzwania dla regionu wpisują się w wyzwania określone w dokumentach na poziomie międzynarodowym i unijnym, w szczególności:

- Agenda ONZ na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych
- Europejski Zielony Ład
- Nowa strategia przemysłowa dla Europy
- Strategia MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy
- Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji
- Strategia cyfrowa UE
- Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej 2021-2027
- Europejski filar praw socjalnych wraz z Planem działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych
- Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021-2027
- Zalecenie Rady z 30 października 2020 r. pn. *Most do Zatrudnienia – wzmocniona gwarancja dla młodzieży*
- Europejski program na rzecz umiejętności wraz z Zaleceniami w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych
- Europejska Gwarancja dla Dzieci
- Unia Równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020-2025
- Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030
- Konkluzje BAT
- Dyrektywa MCP
- Dyrektywa EED
- Dyrektywa 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych
- Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (dyrektywa ściekowa)
- Plan działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy
- Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE)
- Nowe unijne ram mobilności miejskiej
- Strategia zrównoważonej i inteligentnej mobilności
- Nowy Europejski Bauhaus.

Zidentyfikowane wyzwania dla Wielkopolski wpisują się w wyzwania określone w kluczowych dokumentach na poziomie krajowym:

- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia Produktywności 2030
- Polityka dla rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce od roku 2020
- Kierunki rozwoju polityki klastrowej po 2020 roku
- Polityka Naukowa Państwa
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030
- Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030
- Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 wraz z załącznikami
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo –Solidarność
- Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami
- Mapa Drogowa Transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
- Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku
- Polityka ekologiczna państwa 2030
- Polityka energetyczna Polski do 2040
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
- Krajowy plan działań dotyczącego efektywności energetycznej
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK)
- Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.

Na poziomie regionalnym należy wskazać na wyzwania określone w takich kluczowych dokumentach jak:

- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku
- Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski do 2030
- Strategia polityki społecznej województwa wielkopolskiego do 2030 roku
- Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego
- Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030
- programy ochrony powietrza dla stref: aglomeracji poznańskiej, miasto Kalisz, wielkopolskiej
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty
- Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym.

Strategie makroregionalne i strategie UE dla regionu Morza Bałtyckiego

Biorąc pod uwagę położenie geograficzne Wlkp.– która leży całkowicie w zlewni Morza Bałtyckiego – istotne dla osiągnięcia celu SUERMB 1.1. *Czystość wód morskich* będą przede wszystkim projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz GOZ, w tym gospodarowania odpadami. Działania Programu w zakresie efektywności energetycznej, rozwoju OZE, dostosowania do postępujących zmian klimatu i im przeciwdziałania, odtwarzania i ochrony środowiska, w tym bioróżnorodności korespondują z celami SUERMB 1.2. *Bogata i zdrowa przyroda* oraz 3.4. *Adaptacja do zmian klimatycznych, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem*. Osiągnięcie celów SUERMB 2.1. *Dobre warunki transportowe* oraz 2.3. *Łączenie ludzi w regionie* będzie realizowane w wyniku zaplanowanych w Programie działań na rzecz zrównoważonego i neutralnego dla środowiska i klimatu transportu. Cel SUERMB 3. *Wzrost dobrobytu*, w tym zwłaszcza 3.3. *Zwiększenie globalnej konkurencyjności Regionu morza Bałtyckiego* realizowany będzie w pozostałych celach interwencji Programu wspierających: biogospodarkę i innowacyjność w ramach B+R, innowacyjność MŚP oraz przedsiębiorców i podmiotów publicznych we wdrażaniu GOZ i transformacji cyfrowej, działania z zakresu turystyki i kultury obejmujące ochronę i zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych w ośrodkach turystycznych oraz promocję regionalnych sektorów kreatywnych i kultury czy zachęcanie do kreatywnej przedsiębiorczości; obszar zdrowia w ramach m.in. działań na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia; edukację obejmującą m.in. zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki i usprawnianie przejścia ze szkoły do pracy, wykorzystanie zasobów rynku pracy wynikających z dłuższego życia czy ułatwienia dla migrantów.

Komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia

Zakres wsparcia zaplanowany w ramach Programu jest komplementarny ze wsparciem programów poziomu krajowego realizujących cele polityki spójności na lata 2021-2027 oraz innych instrumentów krajowych i unijnych. Tam, gdzie istnieje ryzyko pokrywania się obszarów wsparcia, ma zastosowanie linia demarkacyjna uzgodniona między poszczególnymi programami zarówno krajowymi, jak i regionalnymi. W Programie komplementarność odnosi się także do działań współfinansowanych z EFRR i EFS+, FST oraz ze środków z poprzednich perspektyw podlegających reużyciu. Podejmowane będą działania zmierzające do zapewnienia realnej komplementarności na etapie wyboru i realizacji projektów. Instytucja zarządzająca stworzy możliwości korzystania z ewentualnej komplementarności i synergii z programem LIFE. Może to spowodować współfinansowanie projektów wyróżnionych Pieczęcią Doskonałości w ramach Programu LIFE i/lub strategicznych projektów przyrodniczych oraz /lub strategicznych projektów zintegrowanych.

Wyzwania w zakresie zdolności administracyjnych

Kontynuowane będą działania ukierunkowane na utrzymanie i zwiększanie zdolności administracyjnych instytucji wdrażającej Program. Głównym wyzwaniem będzie stabilizacja kadr, podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności (w szczególności związanych z wdrażaniem FST)oraz podejmowanie działań służących szybkiemu zakończeniu perspektywy 2014-2020 i uruchomienia kolejnej. W celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych planuje się odstąpienie od powierzenia Związkom ZIT roli instytucji pośredniczących. Kontynuowane będą działania ukierunkowane na zwiększanie efektywności wdrażania Programu, głównie przez wprowadzanie uproszczeń dla beneficjentów i zwiększenie elastyczności systemu wdrażania. Płatności będą coraz częściej oparte na uproszczonych formach rozliczania kosztów (np. kwoty ryczałtowe) i stosowane zgodnie z art. 53 CPR. Weryfikacji podlegać będzie wykonanie zadania przez beneficjenta. W przypadku kontroli i audytów, przewiduje się stosowanie zasady proporcjonalności. Zostaną wprowadzone uproszczenia w analizie ekonomicznej projektów, np. proponuje się stosowanie takich narzędzi jak CEA (analiza efektywności) i MCA (analiza wielokryterialna). W zakresie informacji i promocji będzie kontynuowana standaryzacja stron internetowych Programów oraz dalsze wykorzystanie nowoczesnych technologii do upowszechniania informacji, w tym publikowanie informacji na portalach społecznościowych, informowanie

wnioskodawców i beneficjentów o zmianach w dokumentach (np. wytycznych) i nowych naborach w formie newslettera. Kontynuowanym uproszeniem będzie stosowanie elektronicznych generatorów wniosków w postaci lokalnego oraz centralnego systemu informatycznego.

Tryb wyboru projektów

Procedury wyboru operacji mogą być konkurencyjne lub niekonkurencyjne, pod warunkiem że zastosowane kryteria i procedury są niedyskryminujące, włączające i przejrzyste, a wybrane operacje maksymalizują wkład finansowania unijnego i są zgodne z zasadami horyzontalnymi określonymi w rozporządzeniu 2021/1060. Możliwości zastosowania procedury niekonkurencyjnej zostały dodatkowo ograniczone przez przesłanki określone w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, co oznacza, że podstawowym sposobem wyboru jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów.

Podczas realizacji Programu Instytucja Zarządzająca będzie promować wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki (w tym wysiłki na rzecz profesjonalizacji w celu wyeliminowania luk w zdolnościach). Beneficjenci będą zachęcani do stosowania kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia. Tam, gdzie to możliwe, w procedurach zamówień publicznych będą uwzględniane aspekty środowiskowe (np. kryteria zielonych zamówień publicznych) i społeczne, a także zachęty do innowacji.

Przy wyborze projektów zastosowanie będą miały kryteria premiujące rozwiązania proekologiczne. Kryteria te dostosowane będą do charakteru interwencji i będą stosowane jak najszerzej w ramach wszystkich celów polityki.

Mając na uwadze ochronę różnorodności biologicznej, usługi ekosystemowe świadczone przez zieleń oraz potrzebę adaptacji do zmiany klimatu (w szczególności na obszarach miejskich), w ramach przedsięwzięć infrastrukturalnych zapewniona będzie ochrona bioróżnorodności, w tym w szczególności drzew. W celu wzmocnienia efektów ekologicznych polityki spójności prowadzone będą działania w zakresie edukacji ekologicznej, zmierzające do zmiany postaw i upowszechnienia ekologicznych praktyk oraz przyczyniających się bezpośrednio lub pośrednio do osiągnięcia celów środowiskowych i klimatycznych projektu oraz Programu.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest JST lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny i jeżeli podjął jakiekolwiek działania dyskryminujące sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia 2021/1060, wsparcie polityki spójności nie może być udzielone.

Inwestycje infrastrukturalne w placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową w instytucjonalnych formach w ramach CP4 EFRR są niedozwolone. Ponadto, w każdym CP, wszystkie inwestycje w infrastrukturę i rozwój usług edukacyjnych, społecznych i zdrowotnych będą zgodne z wymogami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, w tym Komentarzami Ogólnymi 4 i 5 i uwagami końcowymi dla Polski Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, z należytym poszanowaniem zasad równości, wolności wyboru, prawa do niezależnego życia, dostępności i zakazu wszelkich form segregacji. Inwestycje będą musiały wykazać zgodność ze strategią deinstytucjonalizacji oraz odpowiednią polityką UE i ramami prawnymi odnośnie przestrzegania zobowiązań w zakresie praw człowieka, a mianowicie Kartą praw podstawowych, Europejskim filarem praw socjalnych i Strategią na

rzecz praw osób niepełnosprawnych 2021-2030, Konwencją ONZ o Prawach Dziecka (w szczególności art. 20 i 21). Efekty projektów (produkty, usługi, infrastruktura) będą dostępne dla wszystkich z poszanowaniem zasad określonych w art. 9 Rozporządzenia 2021/1060, a treść projektów nie będzie dyskryminacyjna. Nad ich realizacją czuwać będzie koordynator IZ ds. zasad równościowych, a w KM zostanie zapewniony udział przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących grupy zagrożone dyskryminacją i organizacje praw człowieka. Organy te będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną społeczną i zdrowotną, a także w projekty EFS+, aby zapewnić poszanowanie zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji. Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy stosowanie preferencji za zaplanowanie działań wyrównujących szanse grup zagrożonych dyskryminacją. Decyzje KM w tym zakresie będą opierać się na danych diagnostycznych pochodzących z dostępnych badań i analiz, w tym przeprowadzonych w regionie dotyczących grup będących w niekorzystnej sytuacji. KM może również wnioskować o przeprowadzenie dodatkowych analiz w tym zakresie.

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	W Europejskim Rankingu Innowacyjności Wielkopolska jest zaliczana do „wchodzących innowatorów" zajmując w 2021r. 208 pozycję wśród 240 regionów. Niezadowalający poziom innowacyjności wynika z ograniczonej współpracy partnerów publicznych i prywatnych w tym zakresie, niewystarczających inwestycji w B+R, niewystarczającej podaży mechanizmów ukierunkowujących działania innowacyjne na rzecz rozwiązania istotnych potrzeb społecznych. Pomimo odnotowanego w 2020 r. wzrostu średniego odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych (o 13,9 p.p. w porównaniu do roku poprzedniego) oraz zwiększenia współpracy w zakresie działalności innowacyjnej (więcej o 2,4 p.p w sektorze usług i 3,4 p.p. w sektorze przedsiębiorstw przemysłowych), należy nadal zwiększać innowacyjność, co przyczyni się do wzrostu konkurencyjności wielkopolskich przedsiębiorstw. Istotne jest także zwiększenie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań technologicznych we wszystkich sektorach gospodarki. Rozwój gospodarki cyfrowej regionu będzie wymagać zwiększenia zaawansowania cyfrowego i skali wykorzystania danych, w tym zastosowania rozwiązań sztucznej inteligencji w przedsiębiorstwach. Wsparcie w tym obszarze skupi się na ułatwianiu wdrażania inicjatyw i projektów B+R, umożliwieniu szerszej komercjalizacji wyników badań naukowych,

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zapewnieniu innowacyjnych i opartych na badaniach naukowych rozwiązań dla przedsiębiorstw, rozwijaniu sieci kontaktów i współpracy (w tym międzynarodowej) w zakresie B+R. Podobnie jak w poprzedniej perspektywie finansowej, projekty będą musiały być powiązane tematyczne z inteligentnymi specjalizacjami określonymi na poziomie regionalnym lub PPO. Wyzwaniem są utrzymanie zaangażowania przedstawicieli przedsiębiorstw w proces wyłaniania i aktualizacji inteligentnych specjalizacji, posiadanie odpowiednich zachęt dla interesariuszy na rzecz ich zaangażowania w ten proces. Dla Wielkopolski istotne są działania obejmujące podnoszenie kompetencji, wsparcie rozwoju i doskonalenia procesu przedsiębiorczego odkrywania, rozwijanie sieci i współpracy na potrzeby wdrożenia i rozwoju RIS.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	Aby mieszkańcy czerpali korzyści z cyfryzacji niezbędne jest dalsze wsparcie w tym zakresie. Pomimo sukcesywnego wzrostu e-usług w regionie aspekt ilościowy TIK/ICT oraz jakościowy (np. efektywne wykorzystanie TIK, zwiększenie dostępności e-usług i e-zasobów publicznych) stanowi nadal wyzwanie w regionie. Problemem jest niski poziom interakcji cyfrowych mieszkańców z instytucjami publicznymi, w szczególności służbą zdrowia. Dla Wielkopolski istotne są zatem działania obejmujące wsparcie rozwoju e-usług publicznych, w tym usług w zakresie e-zdrowia. Ważne znaczenie w tym względzie mają działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa świadczenia e-usług. Oczekiwanym rezultatem interwencji będzie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zwiększenie dostępności i jakości e-usług i e-zasobów publicznych, w tym e-zdrowia, e-kultury, danych przestrzennych. Wspieranie niwelowania różnic w dostępie do rozwiązań cyfrowych pomoże także w realizacji innych celów, np. obniżenia zagrożenia marginalizacją. Rozwój aplikacji, usług i systemów ICT przyczyni się do skutecznego wdrażania rozwiązań z zakresu Przemysłu 4.0. Interwencja w ramach cs powinna wspierać transformację cyfrową Wielkopolski.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	Rozwój i zwiększenie konkurencyjności MŚP przez tworzenie optymalnych warunków ich rozwoju i zdolności dostosowania do nowego otoczenia konkurencyjnego są podstawą działań na rzecz wielkopolskiej gospodarki. Ukierunkowanie gospodarki na GOZ oznacza m.in. wsparcie firm w zakresie nowoczesnych technologii ograniczania zużycia zasobów pierwotnych i produkcji odpadów oraz zagospodarowywania odpadami, przetwarzania ich w charakterze surowców wtórnych, rozwój biogospodarki, technologii zamykania obiegu wody. Kluczowe dla regionu jest wsparcie inwestycyjne w technologie przyszłości związane z niskoemisyjnością (np. wodór). MŚP charakteryzuje niski poziom umiędzynarodowienia i aktywności proinnowacyjnej (notuje się niski odsetek MŚP wdrażających innowacje). Coroczne w Wielkopolsce przybywa ok. 35 tys. nowych firm. Istotne są zatem działania obejmujące wsparcie zarówno istniejących, jak i nowopowstałych przedsiębiorstw, które wymagają często innego typu wsparcia niż tradycyjne MŚP. Rozwój gospodarki regionu będzie wymagać zwiększenia zaawansowania cyfrowego i skali wykorzystania

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		danych, w tym zastosowania rozwiązań sztucznej inteligencji w przedsiębiorstwach, zwiększenia automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji przedsiębiorstw. Wśród wielkopolskich przedsiębiorstw istnieje zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi doradcze oparte na zindywidualizowanym podejściu. Stąd przewidziano wzmocnienie kompetencji i potencjału klastrów i IOB do świadczenia wysokich jakościowo proinnowacyjnych usług dla przedsiębiorców. Wielkopolska potrzebuje także wzmocnienia swojej marki, szczególnie kontynuując projekty wodorowe, co przełoży się na większą konkurencyjność przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych. Istotne jest także stworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego. W tym kontekście konieczne jest zapewnienie odpowiedniej obsługi potencjalnych i istniejących inwestorów. Przedsiębiorstwa będą mogły uzyskać wsparcie wyłącznie jako partnerzy projektów.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Wielkopolska posiada duży potencjał poprawy efektywności energetycznej, zatem niezbędne jest kontynuowanie działań służących obniżaniu energochłonności, np. dzięki umożliwieniu dokonywania działań proefektywnościowych, w sektorze publicznym oraz mieszkaniowym, a także wspieraniu budownictwa efektywnego energetycznie, wykorzystującego OZE. Realizacja celów gospodarki niskoemisyjnej na rzecz poprawy stanu powietrza wymaga podjęcia przez samorządy zintegrowanych działań. Modernizacja źródeł ciepła, albo podłączenie do efektywnej sieci ciepłowniczej i/lub chłodniczej coraz większej

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		liczby odbiorców należy do podstawowych typów projektów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych związanych z ogrzewaniem obiektów mieszkaniowych lub przemysłowych. Wszystkie inwestycje powinny stosować rozwiązania sprzyjające energooszczędności, przystosowaniu obiektów do zmian klimatu, zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu, a także Nowego Europejskiego Bauhausu.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Region posiada znaczące, ale nadal niedostatecznie wykorzystane warunki dla produkcji OZE. Ponad 1/4 wyprodukowanej na terenie województwa energii elektrycznej powstaje w instalacjach wykorzystujących OZE, niezbędne jest zatem wykorzystanie potencjałów w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych i produkcji energii w modelu rozproszonym. Niedostateczna jakość i efektywność sieci energetycznych negatywnie wpływa na bezpieczeństwo energetyczne województwa, które wymaga zwiększania własnych źródeł produkcji energii elektrycznej i cieplnej jako alternatywy dla energii konwencjonalnej. Istotne jest także, aby realizacja tego typu inwestycji mogła obejmować budowę magazynów energii. Przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię w sektorze przedsiębiorstw, a także fakt, że sektor ten cechuje niewykorzystany potencjał w zakresie oszczędzania energii przy znacznym udziale kosztów energii w kosztach bieżących warunkuje podjęcie działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w tym zakresie.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska,	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany	Działania w zakresie dostosowania do zmiany

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe są jednym z głównych wyzwań Wielkopolski dla jej zrównoważonego rozwoju. Wielkopolskę cechuje skrajnie niekorzystny bilans wodny, co przy obecnie panujących warunkach klimatycznych powoduje, że praktycznie cały obszar regionu zagrożony jest suszą atmosferyczną, a w konsekwencji także rolniczą i hydrologiczną. Wiele zurbanizowanych obszarów cechuje się niedostatecznym stopniem retencjonowania wody. Zagrożenia tzw. „powodzi miejskich” są skutkiem wysokiego udziału powierzchni uszczelnionych, niewystarczającej infrastruktury służącej odprowadzeniu, gromadzeniu i/lub wykorzystaniu wody deszczowej, a także brakami w rozwoju błękitno – zielonej infrastruktury. Postępujące zmiany klimatyczne przyczyniają się również do występowania coraz częstszych, katastrofalnych w skutkach ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak fale upałów, podtopienia/powodzie o każdej porze roku czy pożary. Zjawiska te powodować będa straty zarówno w wymiarze gospodarczym (infrastruktura, rolnictwo, leśnictwo), społecznym (narażenie życia, zdrowia i mienia) jak i przyrodniczym (ekosystemy i różnorodność biologiczna). Konieczna jest zatem realizacja działań zwłaszcza w zakresie przystosowywania do zmian klimatu oraz ich zapobiegania, w tym wspierania w efektywny sprzęt jednostek odpowiedzialnych za prowadzenie akcji ratowniczych i usuwanie skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	W obliczu postępujących zmian klimatu oraz znacznej antropopresji na środowisko, wspieranie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		poprawy jakości oraz ilości dostępnych zasobów wód powierzchniowych i podziemnych będzie odgrywać kluczową rolę dla zrównoważonego rozwoju Wielkopolski. Jakość powierzchniowych zasobów wodnych w województwie jest niezadowalająca, ponadto utrzymuje się zły stan dla znacznej ich części. Mimo podjętej do tej pory interwencji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wyzwaniem dla regionu wciąż pozostają zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, pochodzących z gospodarstw domowych niepodłączonych do zbiorowych/indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków lub posiadających niską sprawność. Ponadto, wsparcia wymaga zagospodarowywanie osadów ściekowych i efektywne gospodarowanie siecią wodociągową w zakresie jej dalszej modernizacji i wdrażania inteligentnych rozwiązań, jak monitoringu zużycia i strat wody w sieci. Zaledwie około 34% (60) aglomeracji w województwie spełnia wszystkie warunki dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, stąd kluczowe znaczenie ma ich dostosowanie do wymagań stawianych przez UE. Dla Wielkopolski istotne są zatem wielowymiarowe działania z zakresu poprawy efektywności gospodarki wodno-ściekowej, w tym zwłaszcza zwiększenia dostępu mieszkańców do ulepszonego systemu oczyszczania ścieków komunalnych.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji,	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Wspieranie przejścia na GOZ wymaga zwiększenia świadomości mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie sposobów postępowania z odpadami oraz w zakresie bardziej ekologicznego świadczenia usług i produkcji dóbr. Istotna jest również

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		promocja nowych rozwiązań technicznych i technologicznych, o wyższej sprawności oraz lepszej regulacyjności. Zwiększanie efektywności procesów i efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, w świetle ciągle rosnącego zapotrzebowania na energię w tym sektorze przy jednoczesnym, sukcesywnym wzroście jej kosztów, zapewni trwałą poprawę ich konkurencyjności. GOZ odnosi się do wszystkich etapów cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, poprzez produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania. W GOZ istotne jest to, żeby odpady były traktowane jako surowce wtórne. Temu mają służyć wszystkie działania poprzedzające powstanie odpadów. Bardzo ważny jest także rozwój technologii obiegu wody i zagospodarowania odpadów powstałych w wyniku działalności przemysłu wydobywczego i sektora energetyki.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej wpływa na zachowanie wysokiej jakości kapitału naturalnego, w tym stabilność ekosystemów, co ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki regionu. Kwestie zachowania bioróżnorodności powinny zostać potraktowane horyzontalnie, dla wzmocnienia skuteczności zaplanowanej interwencji identyfikuje się potrzebę realizowania pogłębionych badań i ewaluacji w tym zakresie. W województwie występuje wiele obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, lecz wymagają one zarówno działań ochronnych wspierających zachowanie lub przywracanie do właściwego stanu

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków, jak i służących podniesieniu ich atrakcyjności turystycznej przy jednoczesnym ograniczaniu antropopresji. Konieczne jest zatem zapewnienie równowagi między potrzebą zachowania wysokich walorów przyrodniczych a umiejętnym wykorzystywaniem jego zasobów, wspierającym lokalny rozwój gospodarczy i społeczny. Mimo realizacji działań w tym zakresie prowadzących m.in. do ukierunkowania ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz związanych z edukacją ekologiczną, wciąż wymagają one kontynuacji. Istnieje zatem potrzeba przywracania ich naturalnych funkcji środowiskowych oraz potencjału rozwojowego. Wyzwaniem dla regionu jest także niezadawalająca jakość powietrza atmosferycznego, wpływająca negatywnie na jakość życia mieszkańców i ekosystemy. Kluczowe w tym zakresie będzie także wsparcie działań przyczyniających się do zmniejszenia zanieczyszczeń potwierza w ramach rozwoju zielonej infrastruktury. Wyzwaniem są także zlokalizowane na terenie województwa wyroby azbestowe – region podjął się ich stopniowej eliminacji i bezpiecznego unieszkodliwienia do 2032 realizując „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego”. Jednakże dalsze jego wdrażanie wymaga kontynuacji wsparcia.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki	RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	W Europejskim Zielony Ładzie wzywa się do 90% redukcji emisji gazów cieplarnianych z transportu, tak aby Europa stała się neutralną dla klimatu do

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		2050 r. CO2 z sektora transportu stanowi ponad 40% emisji CO2 w obszarze non-ETS w Polsce w 2015 r., natomiast w emisji wszystkich gazów cieplarnianych udział wynosi ok. 24%. Konieczne jest dążenie do zmiany funkcjonujących na obszarach miejskich zachowań dotyczących mobilności. Dominacja indywidualnego transportu samochodowego znacznie wpływa na częstotliwość kongestii, wzrost zanieczyszczeń powietrza oraz poziom hałasu, co przekłada się na obniżenie atrakcyjności przestrzeni publicznej i jakość życia mieszkańców. Odpowiedzią na wyzwania będą działania na rzecz promowania multimodalnego modelu mobilności służącego zrównoważonemu rozwojowi wielkopolskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Obecny stan systemu transportowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych jest niezadowalający, a deficyty w zakresie infrastruktury transportu zbiorowego, środków trwałych i integracji jego podsystemów są znaczne. Potrzeba wzrostu konkurencyjności transportu publicznego uwzględniać będzie aspekty cyfryzacji sektora transportu oraz zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej czerpać będzie również z niewykorzystanych możliwości ruchu pieszego i rowerowego. Istotne jest racjonalne i spójne wykorzystanie wszystkich środków transportu, z uwzględnieniem transportu nisko i zeroemisyjnego, wprowadzanie zrównoważonej polityki parkingowej, uspokajaniem ruchu w centrach miast, a także dalsze integrowanie środków transportu publicznego. Rozwój niskoemisyjnej mobilności miejskiej to także wsparcie systemów

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych.
3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	Rozwój i poprawa mobilności odpornej na zmianę klimatu będzie wzmacniać rozwój gospodarczy, spójność terytorialną i społeczną regionu. Renta lokalizacyjna Wielkopolski generuje duże możliwości rozwojowe, a przewidziana interwencja uwzględnia potrzebę wykorzystania tego potencjału. Część obszaru województwa jest nadal oddalona od głównych węzłów transportowych, stanowiąc poważną barierą w rozwoju przedsiębiorczości, lokalnych gospodarek, mobilności na rynku pracy i dostępie do usług publicznych. Kontynuacja działań realizowanych poza siecią TENT-T ukierunkowana będzie na spadek natężenia ruchu, eliminację wąskich gardeł, zminimalizowanie wypadków, integrację różnych form transportu i ograniczenie presji środowiskowej. Kontynuacji wsparcia wymagają w szczególności publiczny transport drogowy i kolejowy. Wsparciem objęte zostaną dalsze działania zwiększające rolę kolei jako środka transportu pasażerskiego i towarowego. Podejmowane będą inwestycje infrastrukturalne i taborowe, redukujące braki związane ze stanem technicznym, dekapitalizacją i zbyt małą przepustowością niektórych odcinków linii kolejowych, czy niewystarczającą liczbą i jakością taboru kolejowego. Interwencjom w transport towarzyszyć będzie wdrażanie systemów informatycznych i telekomunikacyjnych zrealizowanych we wszystkich jego gałęziach.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu	RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu	Gospodarka oparta na wiedzy wymaga zagwarantowania właściwej bazy edukacyjnej.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	Elementem mającym wpływ na jakość kształcenia jest m.in. baza dydaktyczna. Wśród wielkopolskich szkół zawodowych, mimo odnotowywanych pozytywnych zmian wynikających ze stopniowego doposażenia sal warsztatowych i modernizacji budynków szkolnych, występuje nadal zróżnicowanie w dostępie do dobrej jakości edukacji. Wyzwaniem jest jakość posiadanej infrastruktury, która zwłaszcza na obszarach wiejskich cechuje się wysokim wskaźnikiem dekapitalizacji oraz brakiem dostosowania obiektów do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W planowanych działaniach konieczne będzie uwzględnienie kryteriów dostępności w każdej planowanej inwestycji. Zasadne jest wdrażanie wypracowanych i przetestowanych modelowych rozwiązań i standardów funkcjonowania różnego typu podmiotów. Zakres działań przewidziany do realizacji w ramach cs wynika z przeprowadzonej analizy dostępnych danych statystycznych z obszaru edukacji (dotyczących w szczególności liczby szkół i uczniów, uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, kształcenia zawodowego, uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, uczestnictwa w zajęciach dodatkowych, uczniów cudzoziemców), a także analizy wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród szkół ponadpodstawowych z terenu województwa dotyczącego mapowania potrzeb.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz	Liczba placówek wsparcia w zakresie integracji i pomocy społ. (np. CIS, KIS, ZAZ, WTZ, domy samopomocy) od lat pozostaje niezmieniona, co w

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	skali regionu jest sytuacją wymagającą poprawy. Mimo podejmowanych działań, posiadane zasoby DI nie są wystarczające. W placówkach przebywa większość osób zależnych (ok. 10 tys. osób przebywających w DPS, ZOL, ZPO do ok. 1 tys. miejsc w formach DI). Brakuje miejsc mogących świadczyć usługi opieki wytchnieniowej. Podobnie, ilość mieszkań treningowych jest niewystarczająca (nieco ponad 100 w regionie). Tę formę wsparcia należy rozwijać na obszarach występowania „białych plam", tj. tam, gdzie notuje się wysoki odsetek OzN, osób w wieku poprodukcyjnym, usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (tj. głównych adresatów tego typu usług). Wsparcie przewiduje stworzenie nowoczesnej przestrzeni służącej realizacji przez ROPS w Poznaniu działań poprawiających jakość usług, wykorzystującej nowoczesne rozwiązania, np. tworzenie przestrzeni do zintegrowanych usług, w tym społ.-mieszkaniowych, przestrzeni modułowych, przestrzeni pokazowych dla JST, do świadczenia usług środowiskowych wspierających rodziny, cudzoziemców, wspomagających proces DI na poziomie regionalnym. W każdej planowanej inwestycji uwzględniane będą kryteria dostępności. Elementem uzupełniającym będą działania wzmacniające adaptacyjność do zmian klimatu, energooszczędność, sprzyjające neutralności klimatycznej, wykorzystaniu energii z OZE. Zakres działań przewidziany do realizacji w ramach cs wynika z diagnozy i analizy danych przeprowadzonych w ramach regionalnych programów wspierania osób starszych, osób o ograniczonej sprawności oraz rodziny, systemu

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		pieczy zastępczej i adopcji, które wskazują na wysokie zapotrzebowanie na rozwój niezbędnej infrastruktury miejsc świadczenia wsparcia z jednoczesnym zapewnieniem trwałych i wysokiej jakości usług społecznych.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	Pomimo wielu pozytywnych zmian w ostatnich latach, osiągniętych również dzięki zaangażowaniu funduszy UE, nadal identyfikuje się znaczącą potrzebę wspierania sektora ochrony zdrowia. Wyzwaniem jest poprawa dostępu do specjalistycznych usług zdrow., w szczególności świadczonych w AOS. Odwrócenie piramidy świadczenia usług w systemie zdrowotnym generuje potrzeby w zakresie wsparcia infrastruktury w placówkach POZ oraz AOS. Wielkopolska plasuje się na 10 miejscu wśród woj. pod względem ilości udzielanych porad w ramach AOS na 1 miesz., znajdując się także poniżej średniej krajowej. Identyfikuje się niewystarczający stopień przystosowania jednostek świadczących podstawową i ambulatoryjną opiekę zdrowotną do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością, bariery dostępu do specjalistycznych usług medycznych np. dentystyczne czy ginekologiczne, w tym dla dzieci czy kobiet z niepełnosprawnościami. Zgodnie z zasadą DI, konieczne jest przekształcenie systemu opartego na placówkach i zastąpienie ich docelowo formami opieki w środowisku lokalnym, umożliwiającymi godne życie i usługi wysokiej jakości skoncentrowane na indywidualnych potrzebach. Nadal w Wielkopolsce notuje się niedobory we wszystkich placówkach – łączna liczba łóżek jest wartością zdecydowanie poniżej średniej krajowej.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		Spora część osób potrzebujących specjalistycznej opieki nie może z niej korzystać. Opieka długoterminowa nad osobami starszymi, OzN i osobami cierpiącymi na choroby przewlekłe jest w dominującej większości przypadków świadczona przez opiekunów nieformalnych, m.in. członków rodziny. Zakres działań przewidziany do realizacji w ramach cs odpowiada na wyzwania i rekomendacje wynikające z dokumentów programowych w obszarze zdrowia, głównie mapy potrzeb zdrowotnych oraz wojewódzkiego planu transformacji. Jednocześnie interwencja jest zgodna z priorytetami wynikającymi z Załącznika D „Sprawozdania krajowego – Polska 2019" oraz krajową polityką publiczną „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 wraz z zał." We wszystkich inwestycjach należy uwzględniać zasady dostępności, implementować rozwiązania sprzyjające energooszczędności, rozwojowi zielonej i niebieskiej infrastruktury, przystosowaniu obiektów do zmian klimatu.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	Inwestycje w kulturę przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia integracji społecznej. Obiekty zabytkowe są ważnym elementem zasobu danego obszaru, podnoszącym jego atrakcyjność turystyczną i definiującego w znacznym stopniu możliwości budowy marki, potencjału rozwojowego, uwarunkowanego specyfiką danego miejsca, jak i z punktu widzenia wzmacniania czynników rozwoju społeczno-gospodarczego (rozwoju kapitału społecznego, kreatywności i innowacyjności). Ograniczenia wywołane pandemią w sektorze

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		kultury i turystyki spowodowały konieczność wprowadzania nowych sposobów korzystania z jej oferty. W celu zapewnienia większej odporności i utrzymania miejsc pracy w tych sektorach należy działać w zakresie wprowadzania rozwiązań cyfrowych, digitalizacji zbiorów, inwestować w nowe umiejętności pracowników odpowiadające na aktualne wyzwania. Kontynuować należy działania służące promowaniu miejsc, które mogą stanowić niszowe produkty turystyczne, oparte na kulturowo-historyczno-cywilizacyjnych i przyrodniczych atrakcjach w Wielkopolsce, jak również realizować projekty zwiększające dostępność istniejących obiektów, szlaków, atrakcji dla osób ze specjalnymi potrzebami (os. z niepełnosprawnościami, os. starszych, rodzin z dziećmi).Wszystkie inwestycje powinny stosować rozwiązania sprzyjające zwiększeniu dostępności w instytucjach kultury, implementować rozwiązania sprzyjające enegrooszczędności, przystosowaniu obiektów do zmian klimatu, promujące rozwiązania z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu, a także dążyć do zgodności z koncepcją Nowego Europejskiego Bauhausu. Wsparcie w obszarze kultury i turystyki będzie realizowało zapisy dokumentów strategicznych UE, tj. Nowej Europejskiej Agendy Kultury, Europejskich Ram Działania na rzecz Dziedzictwa Kulturowego 2018 oraz Konkluzji Rady w sprawie Plan prac na rzecz kultury na lata 2019-2022 oraz będą zgodne z rekomendacjami ETO dot. kultury i turystyki. Planując inwestycje w obszarze kultury mające wpływ na dziedzictwo kulturowe zasadne jest wykorzystywanie zaleceń wynikających z

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		dokumentu „Europejskie zasady jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe”.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;	Pomimo stosunkowo niskiej stopy bezrobocia, niektóre grupy społeczne nie uczestniczą w rynku pracy, a pracodawcy wskazują na niedobory pracowników w pewnych branżach. Niskie wskaźniki zatrudnienia dotyczą w szczególności grup kobiet, osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach. W regionie istotny jest także odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Szczególne znaczenie ma także aktywizacja osób młodych, gdyż to od nich w największej mierze zależy przyszły rozwój gospodarczy regionu. Mając to na uwadze, uzasadnione będzie realizowanie założeń wynikających z Gwarancji dla młodzieży. W ramach CS uzasadnione jest wykorzystanie wszystkich narzędzi służących aktywizacji zawodowej ujętych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy. Wykorzystanie różnorodnych form wsparcia przysłuży się wypracowaniu najbardziej optymalnej ścieżki aktywizacji w zależności od indywidualnych potrzeb uczestnika projektu.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	Zmiany demograficzne oraz zmiany zachodzące na rynku pracy wymagają wdrożenia nowych rozwiązań oraz polepszenia kwalifikacji i podniesienia umiejętności pracowników PSZ. Zacieśnienie współpracy między jednostkami oraz wymiana doświadczeń pracowników w ramach interwencji podniesie poziom usług świadczonych osobom poszukującym pracy. Znikomy budżet w Polsce na działania informacyjne EURES

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		ogranicza możliwości prowadzenia działań komunikacyjnych. Dostęp do środków z EFS+ umożliwia stworzenie prognozy rozwoju sytuacji na polskim rynku pracy oraz wykorzystanie w pełni potencjału sieci EURES. Zintensyfikowanie działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy uwzględnia przede wszystkim: wsparcie poszukiwania bezpiecznej pracy za granicą, budowę świadomości zagrożenia wyzyskiem czy pracą przymusową, a także upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania handlem ludźmi. Podniesienie poziomu wiedzy i usług sieci EURES przez pracowników PSZ wpływa na intensyfikację działań na rzecz polskich pracodawców, zgłaszających problemy w rekrutacji pracowników, którzy są zainteresowani zatrudnieniem obywateli z innych państw UE/EFTA. Poszerzenie wachlarza usług w ramach wsparcia PSZ pozwala zniwelować deficyty w ramach działań komunikacyjnych, co korzystnie wpływa na zwiększenie wsparcia PSZ w realizacji działań EURES.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Na rynku pracy w Wielkopolsce wciąż zauważalne są różnice w sposobie traktowania kobiet i mężczyzn, dlatego należy wzmocnić działania służace poprawie sytuacji grup defaworyzowanych ze względu na płeć. Wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w lipcu 2022 roku w Wielkopolsce 60,8% stanowiły kobiety, a 39,2% mężczyźni. Różnice występują także wewnątrz regionu. Istotne jest zatem umiejętne wykorzystanie instrumentów aktywizacji zadowowej. Realizowane powinny być działania z zakresu równouprawnienia na rynku pracy, zapewnienia większej równowagi między życiem

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zawodowym a prywatnym, przełamywania stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji na rynku pracy. W celu zwiększenia efektywności działań, wsparcie powinno być holistyczne: aktywizacyjno-społeczne kobiet oraz skierowane do pracodawców (w tym działania świadomościowe oraz konkretne działania pozwalające na wprowadzenie narzędzi zapewniających równouprawnienie i równowagę). Działania z zakresu rynku pracy odpowiadają zapisom „Sprawozdania krajowego – Polska 2019" odnoszącym się do priorytetowych obszarów inwestycyjnych dotyczących poprawy dostępu do zatrudnienia, w tym zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	Czynnikiem mającym wpływ na rynek pracy jest niedostateczne dostosowanie pracodawców, pracowników i przedsiębiorstw do zmian społecznych i gospodarczych wynikających zarówno z trendów rozwojowych, jak i restrukturyzacji/adaptacji/modernizacji przedsiebiorstw. Umiejętności pracowników coraz częściej nie odpowiadają potrzebom zgłaszanym przez pracodawców. Skutkuje to bezrobociem w pewnych grupach zawodowych i jednoczesnym niedoborem pracowników w innych. Wyzwaniem pozostaje wspieranie pracodawców w stosowaniu nowoczesnych form zarządzania firmami (m.in. zarządzanie wiekiem, czasem pracy), wykorzystania nowowczesnych technologii w tym w powiązaniu z GOZ lub nisko/zeroemisyjnością. W wytycznych dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027 wskazano m.in. potrzeby inwestycyjne w zakresie promocji

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zdrowia i profilaktyki zdrowotnej w celu promowania aktywnego i zdrowego starzenia się. Wielkopolska znajduje się w grupie regionów o największej łącznej liczbie dni absencji chorobowej. Wyzwania w tym obszarze dotyczą zwiekszenia dostępności do profilaktycznych badań, wczesnej diagnostyki, kompleksowego leczenia chorób, w tym chorób cywilizacyjnych, poprawy warunków pracy sprzyjających wydłużeniu życia zawodowego i aktywnego starzenia się. Istotne jest także zapewnienie możliwości przekwalifikowania w sytuacj świadczenia pracy w warunkach zagrażających zdrowiu. Działania ww. zakresie są spójne z polityką zdrowotną Samorządu Województwa Wielkopolskiego jakim jest poprawa stanu zdrowia i związana z nim poprawa jakości życia mieszkańców województwa oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu. Zakres działań planowany do realizacji w ramach formuły RLKS w tym obszarze wynika z deklaracji działających na terenie województwa Lokalnych Grup Działania.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.5. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego	W Wielkopolsce diagnozuje się takie problemy i potrzeby rozwojowe jak: wyniki egzaminów zewnętrznych poniżej średniej krajowej (najniższe z części matematycznej), potrzeba wzmocnienia umiejętności i kompetencji cyfrowych nauczycieli (w związku z nieustannymi zmianami technologicznymi i rozwojem internetu, a także nauczaniem zdalnym), potrzeba rozwoju systemu edukacji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. W odpowiedzi na te wyzwania pniezbędne są działania systemowe. W tym zakresie Samorząd Województwa posiada

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		doświadczenie, jak realizacja projektu Cyfrowej Szkoły Wielkopolsk@2030. W nowej perspektywie powinny być kontynuowane zajęcia pozalekcyjne z zastosowaniem innowacyjnych metod kształcenia z uwzględnieniem rezultatów wypracowanych podczas realizacji poprzedniej edycji projektu. Odpowiadając na problemy w zakresie nauki zdalnej jakie ujawniły się podczas pandemii, należy wdrażać innowacyjne metody nauczania (np. zapewnienie lekcji zdalnych w placówkach, w których brakuje nauczycieli danego przedmiotu, w szczególności z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, w formule: uczniowie w klasie, nauczyciel zdalnie pracujący z Centrum Nauczania Zdalnego). Działania systemowe powinny obejmować także kadrę pedagogiczną (np. działania mające na celu wzmocnienie prestiżu i zaufania publicznego zawodu nauczyciela oraz wdrożenie systemu wsparcia nauczycieli w celu minimalizacji negatywnych zjawisk mających miejsce na rynku pracy w obszarze edukacji). Dla pełniejszego ujęcia systemowego kontynuowany powinien być także projekt Czas zawodowców, z uwagi na jego rezultaty jak rozwój współpracy z uczelniami i pomiędzy szkołami, kształtowana wspólnie z przedsiębiorcami Wielkopolska Sieć Edukacyjno-Gospodarcza, przeciwdziałaniu stereotypizacji w obszarze płci w wyborze odpowiedniego zawodu, wspierając promocję kierunków STEM.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od	Głównymi wyzwaniami pozostają zwiększenie roli szkoły w stosowaniu nowoczesnych metod nauczania, rozwijanie kompetencji kluczowych, powiązanie edukacji z rynkiem pracy, wzrost

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	umiejętności przekrojowych związanych z niezależnym, twórczym i krytycznym myśleniem oraz rozwiązywaniem problemów. Podnoszenie wiedzy, kompetencji, umiejętności pozwalających odnaleźć się na rynku pracy, wymagającym dużej elastyczności, innowacyjności i otwartości, jest kluczowe dla rozwoju regionu i polepszenia własnego standanrdu życia. Edukacja musi podążać za zmieniającymi się modelami nauczania, możliwościami, jakie dają nowoczesne technologie. Cyfrowa i zielona transformacja wpływają na rozwój nieznanych dotychczas zawodów, wymuszają nabywanie nowych kompetencji, co musi być wspierane już od wczesnych lat edukacji. Podobnie, istotną rolę w regionanej gospodarce odgrywa zwiększenie dostępu i jakości doradztwa zawodowego, rozwój i wzmocnienie szkolnictwa zawodowego, współpracującego z regionalnym rynkiem pracy. Dobra jakość edukacji powinna być dostepna dla wszystkich uczniów, dlatego uwagi wymaga edukacja włączająca, zwłaszcza biorąc pod uwagę stały wzrost odsetka uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nadal problemem jest dostępność do dobrej jakości edukacji przedszkolnej – dotyczy to nie tylko białych plam w dostępności do miejsc, ale także dostępu do np. specjalistów w zakresie wczesnej diagnozy pozwalających na zaplanowanie zajęć kompensacyjnych i wyrównujących szanse dzieci. Planuje się wsparcie w zakresie kompetencji powiązanych z lokalnym rynkiem pracy, w tym z inteligentnymi specjalizacjami określonymi na poziomie regionalnym. Wsparcie w ramach CP1 będzie komplementarne z działaniami na rzecz

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		kompetencji przedsiębiorców, menadżerów i pracowników (w tym kompetencji cyfrowych) finansowanymi z CP4. Zakres działań planowany do realizacji w ramach formuły RLKS w tym obszarze wynika z deklaracji działających na terenie województwa Lokalnych Grup Działania.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	Widoczny jest niski poziom uczestnictwa w kształceniu osób dorosłych w Wielkopolsce, pomimo podejmowania interwencji w tym zakresie. Szybkie tempo zmian na rynku pracy, spowodowane m.in. postępującym rozwojem technologicznym sprawia, że niezbędne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się zapotrzebowanie na nowe kompetencje i kwalifikacje. Kluczowe jest tworzenie warunków dla rozwoju edukacji ustawicznej, podejmowanie działań służących podnoszeniu świadomości w zakresie uczenia się przez całe życie, wykorzystywanie przy tym potencjału już działajacych instytucji i docieranie z ofertą do szerokich grup społecznych, zwłaszcza o niskich kwalifikacjach czy kompetencjach niedostosowanych do potrzeb rynku pracy, m.in. cyfryzacja, zaawansowane procesy technologiczne, powszechne stosowanie w sferze publicznej, bizensie i codzienna komunikacja w językach obcych to procesy stanowiące potencjalne źródło wykluczenia. Uświadomienie, że uczenie się przez całe życie jest procesem pożądanym, koniecznym dla sprawnego poruszania się zarówno na rynku pracy jak i w codziennym życiu będzie stanowiło największe wyzwanie. Wsparcie w ramach CP1 będzie komplementarne z działaniami na rzecz kompetencji przedsiębiorców, menadżerów i

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		pracowników (w tym kompetencji cyfrowych) finansowanymi z CP4. Zakres działań planowany do realizacji w ramach formuły RLKS w tym obszarze wynika z deklaracji działających na terenie województwa Lokalnych Grup Działania.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Niedobory pracowników i niekorzystne perspektywy demograficzne uwydatniają wyzwania związane ze zwiększaniem aktywizacji zawodowej i inwestowaniem w umiejętności osób obecnie pozostających poza rynkiem pracy. Populacja osób biernych zawodowo to grupa niejednorodna. Znajdują się w niej osoby w różnym wieku, o różnym statusie ekonomicznym, posiadające różne wykształcenie. Wszelkie działania podejmowane wobec osób biernych zawodowo powinny uwzględniać te różnice. Przyczyny bierności zawodowej są trwalsze, niż w przypadku bezrobocia. Cechą projektów aktywizujących powinno być łączenie ze sobą celów społecznych i zawodowych, realizacja działań w oparciu o diagnozę indywidualnych potrzeb i prowadzone w ujęciu procesowym. Zgodnie z celami regionalnej polityki społecznej, działania w tym zakresie powinny opierać się na współpracy różnych jednostek systemu pomocy społecznej, instytucji publicznych, jednostek oświatowych czy organizacji pozarządowych. Szczególnie ważnym elementem systemu szeroko pojętej aktywizacji społeczno-zawodowej jest sfera ekonomii społecznej. W ostatnim czasie nastąpił jej intensywny rozwój. W regionie funkcjonuje najwięcej w kraju spółdzielni socjalnych. Tym bardziej istotne wydaje się wzmocnienie kompetencji i usług oferowanych tym podmiotom

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej. Jednocześnie, dla zwiększenia efektywności projektów w zakresie aktywnego włączenia niezbędne jest podnoszenie świadomości na temat przepisów i polityk antydyskryminujących, m.in. przez szkolenia, dla pracowników i pracodawców z zakresu niwelowania barier systemowych spowodowanych negatywnymi stereotypami i dyskryminacją ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, zarządzania różnorodnością, promowanie wśród pracodawców rozwiązań systemowych wspierających równe traktowanie i niedyskryminacje. Bezpośrednie zwalczanie wszelkich form dyskryminacji m.in. przez tworzenie systemu wsparcia dla osób dyskryminowanych (np. ofiar mowy nienawiści, czy ofiar przemocy ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne przesłanki).
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	Przewiduje się, że w nadchodzących dziesięcioleciach liczba ludności w wieku produkcyjnym w regionie będzie spadać. Wzrost gospodarczy będzie w coraz większym stopniu zależeć od udanej integracji pracowników zza granicy i pełnego wykorzystania ich umiejętności i kompetencji. Dane liczbowe wskazują na znaczący wzrost liczby imigrantów w Wielkopolsce. Największą grupą cudzoziemców przebywającą w Wielkopolsce są osoby, które przyjechały z Ukrainy. Najczęściej w Polsce osiedlają się osoby młode. Około 60 proc. cudzoziemców posiadających ważne zezwolenia na pobyt to osoby w przedziale wiekowym 18-40 lat, a ok. 4 proc. powyżej 60. roku życia. Według raportu OECD z

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		2019 r., Polska nie jest atrakcyjna dla cudzoziemców z wyższym wykształceniem, wykwalifikowanych pracowników, studentów/doktorantów i zagranicznych przedsiębiorców. Możliwości uzyskania wsparcia w procesie rozwoju kwalifikacji dla cudzoziemców nie mają powszechnego charakteru i są dostępne głównie poprzez organizacje pozarządowe. Brakuje wprowadzonych systemowo szeroko rozumianych programów integracyjnych. Konieczna jest realizacja projektów integracyjnych, kształtujących postawy otwartości sprzyjających większej spójności społecznej. Ważne jest skierowanie usług również do rodzin obywateli państw trzecich i zapewnienie dzięki nim pełniejszej integracji ze społecznością lokalną.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	Os. korzystające ze wsparcia pomocy społ. to coraz częściej osoby samotne, starsze, przewlekle chore, korzystające ze wsparcia długotrwale. Prognozy demog. do 2050 r. mówią o wzroście liczby os. w wieku 60 lat i więcej w regionie. Notuje się nierównomierne rozłożenie istniejących zasobów i usług społ. – najwięcej w pobliżu centrum woj., natomiast gm. zwłaszcza na północy i wschodnie nie dysponują ofertą tak zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb mieszk. Istnieje potrzeba zapewnienia odpowiednich usług, w tym opiekuńczych zwłaszcza w formach DI. Priorytetem jest zapewnienie zdeinstytucjonalizowanych miejsc opieki, również w placówkach (np. w przypadku DDOM, opieki paliatywnej czy hospicyjnej), poprawa warunków zamieszkiwania osób starszych w placówkach całodobowych w kierunku DI – indywidualizacja

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		usług oraz umożliwienie doświadczania mieszkańcom swojego sprawstwa i decyzyjności w kwestiach ich codziennego życia. Istotną kwestią jest zaadresowanie odpowiednich usług dla opiekunów nieformalnych. Pomoc udzielana osobom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji powinna mieć charakter profilaktyczny (np. wsparcie asystenckie, działalność klubów, świetlic, usługi opiekuńcze, mieszkania z odpowiednim wsparciem), interwencyjny (działający w sytuacji doraźnej pomocy) oraz integracyjny (wspierający w integracji po przejściu kryzysu). Odpowiedzią na potrzeby mogą być także zintegrowane usługi oferowane w ramach centrów usług społecznych. Os. z grup defaworyzowanych, w tym potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, należy zapewnić dostęp do świadczeń zdrowotnych oraz stosować tam, gdzie to zasadne rozwiązania i standardy korzystając z wypracowanych już modeli (np. Dostępność plus dla zdrowia). Podejmowane działania będą miały na celu zwiększenie udziału zdeinstytucjonal. usług zdrowotnych, wzrost jakość świadczonych usług zdrowotnych dla osób starszych, OzN. Należy wprowadzać działania kompleksowe obejmujące system usług zdrow., społ., opiekuńczych i edukacyjnych, wykorzystujących nowoczesne technologie cyfrowe. Wsparcie ochrony zdrow. realizowane w ramach CP1 będzie stanowiło uzupełnienie interwencji zaprogramowanej w ramach CP4. Zakres działań planowany do realizacji w formule RLKS w tym obszarze wynika z deklaracji działających na terenie woj. LGD.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym,	ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób	Działania o charakterze integracyjnym pełnią

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	kluczową rolę w budowaniu silnych społeczności lokalnych, wspieraniu włączenia do życia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, znajdujących się w gorszej sytuacji materialnej czy pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem. Szczególnie istotne są tu inicjatywy, których adresatami będą dzieci, rodziny przeżywające różne kryzysy, ofiary przemocy, zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym lub w kryzysie bezdomności, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego czy migranci i ich otoczenie. Pomimo, że udział dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w województwie jest wyższy o 5,2 p. proc. niż średnia krajowa (77,4%), a Wielkopolska znajduje się w czołówce liderów deinstytucjonalizacji systemu pieczy zastępczej, to w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nadal przebywają dzieci poniżej 10. roku życia. Kluczowe staje się efektywne pozyskiwanie przez nowych kandydatów na prowadzenie rodzin zastępczych, a następnie wspieranie i wzmacnianie tych osób, tak, by zapewnić im warunki do pełnienia tej roli w możliwie najbardziej kompetentny sposób. Występuje silna potrzeba rozbudowy usług szeroko rozumianego wsparcia rodzin z dziećmi borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Działania na rzecz dzieci będą realizować założenia Europejskiej Gwarancji dla Dzieci. Dla wzmocnienia i poprawy dostępności usług niezbędne jest także wsparcie rozwoju partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Zakres działań planowany do realizacji w ramach formuły RLKS w tym obszarze wynika z deklaracji działających

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		na terenie województwa Lokalnych Grup Działania.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	Kluczowymi wyzwaniami wielkopolskich miast są poprawa jakości życia mieszkańców, tworzenie warunków dla zintegrowanego rozwoju oraz wsparcie współpracy w ich obszarach funkcjonalnych. Część mieszkańców miast funkcjonuje w niesprzyjającym otoczeniu, będące skutkiem m.in. przemian w gospodarce, wieloletnich zaniedbań w zakresie utrzymania infrastruktury czy problemów społecznych. Szacuje się, że ponad 1/5 powierzchni miast podlega procesom degradacji i wymaga rewitalizacji. Region charakteryzuje się największą w skali kraju powierzchnią gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, na co wpływa przede wszystkim eksploatacja węgla brunatnego. Istotnym problemem są również obszary poprzemysłowe. Notuje się potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury i wyposażenia instytucji kultury i turystycznej. Inwestycje w kulturę wpływają nie tylko na ekonomiczny rozwój i wzrost konkurencyjności, ale także wzmocnienie kapitału społecznego na danym obszarze Wszystkie inwestycje powinny stosować rozwiązania sprzyjające zwiększeniu dostępności w instytucjach kultury, poprawiające dostępność szlaków i obiektów turystycznych oraz implementować rozwiązania sprzyjające enegrooszczędności, przystosowaniu obiektów do zmian klimatu, promujące rozwiązania z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu, a także dążyć do zgodności z koncepcją Nowego Europejskiego

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		Bauhausu. Planując inwestycje w obszarze kultury mające wpływ na dziedzictwo kulturowe zasadne jest wykorzystywanie w stosownych przypadkach zaleceń wynikających z dokumentu „Europejskie zasady jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe”.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	Rozwój Wielkopolski zrównoważonej terytorialnie dopełnia wsparcie jej obszarów wiejskich. Obok inwestycji służących poprawie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, zwiększaniu miejsc pracy poza rolnictwem, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych mieszkańców, czy pobudzaniu aktywności społecznej, kluczowe jest przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych obszarów wiejskich oraz zwiększanie wykorzystywania potencjałów turystyki, kultury czy unikalnych walorów przyrodniczych. Na wielu obszarach wiejskich notuje się poważne problemy ich depopulacji, marazmu gospodarczego i ubożenia jej mieszkańców. Wiele z nich przestała/przestaje być atrakcyjna dla mieszkańców, turystów i inwestorów. Jednymi z przyczyn są niewystarczający dostęp do podstawowych usług. Znajdujące się na tych terenach liczne obiekty zabytkowe, zespoły pałacowo-ogrodowe czy zespoły folwarczne ulegają stopniowej degradacji, a przy braku renowacji na trwałe zostanie utracone nie tylko lokalne, ale i regionalne dziedzictwo kulturowe. Wszystkie inwestycje powinny stosować rozwiązania sprzyjające zwiększeniu dostępności w instytucjach kultury, poprawiające dostępność szlaków i obiektów turystycznych oraz implementować rozwiązania sprzyjające

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		energooszczędności, przystosowaniu obiektów do zmian klimatu, promujące rozwiązania z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu, a także Nowego Europejskiego Bauhausu. Planując inwestycje w obszarze kultury mające wpływ na dziedzictwo kulturowe zasadne jest wykorzystywanie w stosownych przypadkach zaleceń wynikających z dokumentu „Europejskie zasady jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe”.
8. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	Wielkopolska Wschodnia jest obszarem wydobywczo-energetycznym szczególnie narażonym na skutki zmian klimatycznych, wymagającym podjęcia zintegrowanych i skoordynowanych działań w związku z transformacją w kierunku zrównoważonej i neutralnej dla klimatu gospodarki. Wiązać się ona będzie z przemianami społecznymi, gospodarczymi i technologicznymi. Dlatego konieczne jest wsparcie ukierunkowane na podnoszenie i zmianę kwalifikacji oraz aktywizację zawodową osób dotkniętych skutkami transformacji. Redukcja miejsc pracy może przyczynić się do zwiększenia natężenia migracji mieszkańców, w szczególności ludzi młodych, pogłębiając w ten sposób depopulację, a także wpływać na wzrost poziomu wykluczenia społecznego i ubóstwa wśród części mieszkańców tego subregionu. Kluczowe znaczenie będą miały działania ukierunkowane na wsparcie otoczenia rynkowego i przedsiębiorstw powiązanych także z sektorem wydobywczo-energetycznego. Wyzwaniem jest wsparcie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy, a także wzmacnianie współpracy między przedsiębiorcami, instytucjami badawczymi, ośrodkami akademickimi i samorządami. Istotna będzie także kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych. Sprawiedliwa transformacja powinna uwzględniać działania na rzecz przywracania wartości użytkowej gruntom zdewastowanym i zdegradowanym, a także nadawanie im nowych funkcji, poprawę stosunków wodnych zaburzonych w wyniku działalności górniczej, inwestycje podnoszące efektywność energetyczną budynków publicznych i mieszkalnych. Promowane będą rozwiązania dotyczące przede wszystkim branż zielonej gospodarki, rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie, wykorzystujących lokalne uwarunkowania, a także działania z zakresu elektromobilności.

* Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Priorytet: 1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKIEJ GOSPODARKI

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie potencjału B+R podmiotów badawczych w regionie**
2. **Wsparcie działalności B+R przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi, w tym w zakresie infrastruktury B+R**
3. **Wzmocnienie procesu przedsiębiorczego odkrywania w regionie.**

Działania wspierające potencjał B+R podmiotów badawczych będą obejmować inwestycje w infrastrukturę B+R (np. zakup lub wytworzenie infrastruktury wykorzystywanej do realizacji agendy badawczej wpisującej się w inteligentną specjalizację określoną na poziomie regionalnym lub PPO) oraz wzmocnienie regionalnej kadry naukowej. Przewiduje się możliwość finansowania publicznej infrastruktury badawczej, wykorzystanej do działalności gospodarczej i niegospodarczej. Zakłada się wsparcie rozwoju kadr (jako element projektu), w szczególności poprzez projekty młodych naukowców (np. doktorantów), udział naukowców w roli konsultantów dla przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw w zakresie prac B+R i mechanizm współpracy/partnerstw (w tym z ośrodkami badawczymi z zagranicy), zgodne z zapisami UP.

Ważnym elementem będzie wsparcie projektów podmiotów badawczych, zaangażowanych w rozwój Wielkopolskiej Doliny Wodorowej, generujących podaż i popyt na rozwiązania ekosystemu wodorowego, redukujące koszty i poprawiające efektywność rozwiązań np. dla ogniw paliwowych (nie tylko wodorowych), elektrolizerów, wytwarzania, przesyłu i przechowywania wodoru oraz aktywności obejmujące niezbędne kompensacje powiązane z Wielkopolską Doliną Wodorową, np. w zakresie energii odnawialnej, elektrolizy, biogazu, produkcji biomasy i amoniaku, tankowania wodoru.

Wsparcie działalności B+R dedykowane przedsiębiorstwom oraz konsorcjom przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi będzie mogło obejmować jeden, kilka lub wszystkie obszary wsparcia m.in.:

- prace B+R, z możliwym komponentem wdrożeniowym,
- uzyskanie i ochronę własności intelektualnej (wartości niematerialne, prawne np. licencje itp.),
- internacjonalizację i eksport produktów,
- cyfryzację, automatyzację i robotyzację (pomocniczy element),
- rozwój niezbędnych kompetencji (pomocniczy element),
- nowoczesną organizację działalności przedsiębiorstw, w tym doradztwo dla MŚP, modele biznesowe (jako element projektu),
- usługi proinnowacyjne i/lub prorozwojowe, zwłaszcza związane z „zieloną" i cyfrową transformacji gospodarki,
- infrastrukturę B+R (np. aparaturę, sprzęt i inną niezbędną infrastrukturę przyczyniająca się do tworzenia innowacyjnych produktów bądź usług lub stanowiąca element wdrożenia innowacji),.

Inwestycje w ramach FEW nie powinny powielać infrastruktury B+R, która powstała w ramach Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej oraz Sieci Badawczej Łukasiewicz. Działania powinny być realizowane w formie kompleksowych/modułowych projektów, które pozwalają na lepsze dopasowanie wsparcia do potrzeb i możliwości odbiorcy oraz zawodności rynku. Możliwe jest wsparcie projektów linearnych, jak również projektów nielinearnych, w których poszczególne moduły odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby przedsiębiorcy z obszaru BRI, lecz ich realizacja nie jest od siebie uzależniona. Zakres projektu określa Wnioskodawca, w zależności od zidentyfikowanych potrzeb, przy czym jeden z modułów: prace B+R i/lub infrastruktura B+R jest obligatoryjny. Pozostałe moduły są fakultatywne. Modułom obligatoryjnym może towarzyszyć wdrożenie. Wsparcie uzyskają przedsiębiorstwa różnej wielkości, będące na różnych etapach rozwoju. Dla osiągnięcia większej efektywności wsparcia nie wyklucza się pogłębionej, wieloetapowej oceny projektów.

Wsparcie uzyskają projekty badawczo-rozwojowe H2LAB zwiększające adaptację rozwiązań gospodarki opartej na nośniku energii – wodorze, poprawiających wykorzystanie i efektywność technologii ogniw paliwowych. Projekty będą częścią Wielkopolskiej Doliny Wodorowej.

W przypadku prac B+R, można uzyskać wsparcie finansowe na wszystkie lub wybrane elementy procesu badawczego.

Wsparcie w zakresie cyfryzacji będzie traktowane jako el. wsparcia projektu BRI i obejmie doradztwo dot. zastosowania technologii cyfrowych w przedsiębiorstwie, rozwój kompetencji cyfrowych, zakup i wytworzenie technologii wspierających prowadzenie działalności gospod., w tym w postaci wartości niematerialnych i prawnych do rozwiązań IT (w formie licencji lub praw własności do technologii), usług niezbędnych do wdrożenia technologii cyfrowych, Internetu rzeczy, interfejsów aplikacji, itd., wspierających wzajemne dzielenie się danymi, digitalizację procesów eksportowych. Szczególnie istotne są projekty wspierające przedsiębiorców w przechodzeniu na zieloną gospodarkę (np. usługi bazujące na sztucznej inteligencji i technologii blockchain w nowych instalacjach OZE).

Innym elementem pomocniczym do projektu BRI może być wsparcie automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji i jednocześnie rozwoju kompetencji

przedsiębiorców, pracowników, kadry zarządzającej lub partnera w ramach konsorcjum w obszarach istotnych dla realizacji zadań w ramach modułów/projektów linearnych, obejmujący m.in. innowacje procesowe, nowe modele biznesowe (w tym kompetencje dla gospodarki nisko i zeroemisyjnej m.in. wodorowej). Finansowane mogą być wydatki m.in.: na nabywanie kwalifikacji, kursy, szkolenia, staże w kontekście wspieranego projektu BRI. Wsparcie w tym zakresie finansowane z CP1 będzie komplementarne z działaniami na rzecz kompetencji realizowanymi w ramach CP4.

Wspierane będą nowe modele biznesowe, uwzględniające aspekty środowiskowe i przestawienie się na model cyrkularny, tj. ograniczenia zużycia zasobów pierwotnych i minimalizację produkcji odpadów, ekoprojektowanie, wydłużanie życia produktów, przeprowadzania ocen środowiskowych i cyklu życia produktu (jak ETV, PEF czy LCA), współdzielenie, realizację modelu sprzedaży funkcji danego produktu (product as a service), itd.

Usługi proinnowacyjne i/lub prorozwojowe dla przedsiębiorstw, w tym doradztwo wodorowe zawierające elementy audytu, będą prowadzone m.in. przez ośrodki badawcze, IOB, klastry w formule popytowej. Wspierane będzie doradztwo dla MŚP, uzupełnione szkoleniami dla pracowników, np. w zakresie „zazieleniania" przedsiębiorstw. Zakres doradztwa powinien obejmować wszystkie aspekty działania przedsiębiorstwa, w tym planowanie i monitorowanie prac B+R.

Internacjonalizacja i eksport produktów obejmuje m.in.: komercjalizację wyników prac B+R i ich promocję na rynkach zagranicznych. Istotny jest udział we wspólnych przedsięwzięciach przedsiębiorców, sektora nauki, partnerów społ. i gospod. oraz podmiotów sektora publicznego w procesie tworzenia, rozwoju i wdrażania innowacji oraz rozwoju mechanizmów dyfuzji wiedzy w gospodarce, transferu technologii, w tym na arenie międzynarodowej. Nie wyklucza się wsparcia działalności B+R poprzez wdrażanie Wspólnych Przedsięwzięć Badawczych (agend badawczych przygotowywanych i finansowanych wspólnie z partnerami, którzy uczestniczą w określaniu celu i zakresu agendy).

Wsparcie w ramach CS ukierunkowane jest na regionalne i/lub podregionalne inteligentne specjalizacje (IS) określone w RIS 2030 oraz uzupełniająco na wyłaniające się specjalizacje wynikające z Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO), w tym regionalne innowacje społ. rozumiane, jako produkt bądź usługa służąca rozwiązaniu problemu społ. istotnego dla rozwoju regionu (nie zidentyfikowane w regionalnych dok. strategicznych). Wszystkie działania w ramach tego celu muszą być zgodne z RIS.

Prowadzony będzie proces PPO (w tym weryfikacja i aktualizacja RIS, oddolna identyfikacja wyłaniających się potencjałów rozwojowych) oraz działania związane z monitoringiem i ewaluacją podejmowanych działań w obszarze IS, w tym innowacji społecznych. W tym celu wykorzystane zostaną różne narzędzia, m.in. pobudzanie współpracy międzyinstytucjonalnej, angażowanie środowiska akademickiego i naukowego, wsparcie organizowania się środowiska innowatorów, podnoszenie kompetencji i umiejętności w zakresie eksperymentowania, budowanie świadomości i przychylności dla nowatorskich, specjalistycznych i skalowanych rozwiązań, upowszechnienie skutecznych modeli biznesowych, rozpowszechnienie raportów/dokumentów specjalistycznych (np. raportów, agend, planów działań) dotyczących dostępnych technologii i możliwości współpracy BRI w regionie, między regionami i na arenie międzynarodowej. PPO wzmacniane będzie przez promocję rozwoju ekosystemu wodorowego i nisko/zeroemisyjnych rozwiązań realizowanych dotychczas przez władze regionu, z wykorzystaniem oddolnego procesu angażującego sektor prywatnym świat nauki, edukacji, IOB, NGO i opinię

publiczną, administrację. Przewiduje się wsparcie tworzenia i włączania się w partnerstwa międzynarodowe.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia. Wsparcie cyfryzacji przedsiębiorstw w ramach projektów kompleksowych realizowanych w oparciu o wynik prac B+R będzie mieć charakter bezzwrotny.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- przedsiębiorstwa, w tym MŚP, „small mid-caps", „mid-caps" i przedsiębiorstwa duże w ograniczonym zakresie (preferencje dla współpracy z MŚP; wsparcie dla firm spoza sektora MŚP jest dopuszczalne w przypadku realizacji inwestycji B+R opartych ściśle na uzasadnionej planem biznesowym współpracy z podmiotami sektora MŚP; wsparcie jest dopuszczalne wyłącznie na realizację projektów B+R w obszarach IS, przy czym priorytetowo traktowane będą projekty realizujące cele Europejskiego Zielonego Ładu)
- klastry
- jednostki naukowe i ich konsorcja
- instytuty badawcze (w tym instytuty PAN)
- uczelnie i szkoły wyższe
- konsorcja naukowo-przemysłowe
- centra badawczo-rozwojowe
- sieci badawcze
- inne podmioty tworzące ekosystem innowacji, w tym organizacje pozarządowe, IOB

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych),

finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych. W ramach celu szczegółowego zapewnienie równości zostanie zrealizowane poprzez zobowiązanie do prowadzenia polityki równości szans m.in. równościowa rekrutacja (stosowanie procedur rekrutacyjnych opartych na obiektywnych kryteriach), powoływanie mieszanych zespołów/grup do realizacji celów i zadań, promowanie równości szans jako elementu kultury organizacyjnej; monitoring wynagrodzeń – analiza poziomu wynagrodzeń, w tym kontrolowanie poziomu współczynnika dyskryminacji płacowej.

W przypadku projektów neutralnych, kryterium premiujące odnosić się będzie do działań zapobiegających dyskryminacji i wyrównywaniu szans w odniesieniu do zarzadzania projektem jak realizowanie przez beneficjenta zasad równego traktowania, zapobiegania dyskryminacji oraz wdrażanie polityk zarządzania różnorodnością. Od projektodawców wymagane będzie zapewnienie niedyskryminujących warunków zatrudniania i współpracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, np. w ramach tworzonych zespołów badawczych. W ramach celu szczegółowego będą realizowane konkursy ukierunkowane na dostępność lub wprowadzone kryteria premiujące dostępność. O ile będzie to uzasadnione zakresem projektu, konieczne będzie zapewnienie dostępności nowopowstałych produktów i usług oraz infrastruktury wszystkim uczestnikom procesu realizacji projektów. Wymagana będzie dostępność cyfrowa WCAG w odniesieniu do stron internetowych, systemów teleinformatycznych i dokumentów będących wynikiem realizacji projektów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Terytorializacja wsparcia będzie uwzględniać lokalne systemy innowacji (tj. podregionalne inteligentne specjalizacje określone w Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 oraz wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania). Jednocześnie w ramach CS nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS istnieje możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych i transnarodowych. Stąd zakłada się, że w trakcie realizacji programu wystąpi współpraca międzyregionalna i międzynarodowa różnych podmiotów realizujących projekty. Istotne będzie rozwijanie sieci kontaktów i współpracy w zakresie badań i rozwoju, zwłaszcza w ramach IS i w celu wspierania innowacyjnych projektów, zapewnienia lepszej integracji z regionalnymi i globalnymi sieciami innowacyjnymi. Możliwe będzie wsparcie naukowców w roli konsultantów dla przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw w zakresie prac B+R i mechanizmu współpracy/partnerstw (w tym z ośrodkami badawczymi z zagranicy). Realizowane będą działania zmierzające do zwiększenia zaangażowania regionalnych podmiotów we współpracę międzynarodową w obszarach RIS, w tym innowacji społecznych. Przewiduje się wsparcie tworzenia i włączania się w partnerstwa międzynarodowe, a także wykorzystanie możliwości bezpośredniego wsparcia projektów wybranych w ramach co-fundów (europejskich partnerstw współfinansowanych) i innych partnerstw Horyzontu Europa. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z takimi krajami jak:

Niemcy, Włochy, Francja na rzecz rozwoju gospodarczego i wymianę z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa, Mołdawia w ramach prowadzonej współpracy zagranicznej. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Na poziomie europejskim interwencja będzie komplementarna z działaniami finansowanymi z „Horyzont Europa" głównie w obszarze badań i innowacji powiązanych z IS. Możliwa będzie współpraca w ramach programów Interreg Region Morza Bałtyckiego, Interreg Europa Środkowa, Interreg Europa na lata 2021-2027. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze tematycznym innowacje: Działanie 1: Innowacje oparte na wyzwaniach; Działanie 2: Innowacje i transformacja cyfrowa; Działanie 3: Innowacje poprzez współtworzenie; w obszarze kultura: promocja regionalnych sektorów kreatywnych i kultury, zachęcanie do kreatywnej przedsiębiorczości. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją programu FENG 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie w formie dotacji dla projektów z zakresu publicznej infrastruktury B+R oraz wzmocnienia procesu PPO w regionie. Inwestycje w B+R przedsiębiorstw i konsorcjów przedsiębiorstw z org. badaw. nie przynoszą natychmiastowej poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw i cechuje je wysoki poziom ryzyka. Wyniki prac B+R oraz ewentualne zyski z tego tytułu są niepewne lub – w najlepszym wypadku – znacząco oddalone w czasie. Generowanie dochodu zachodzi pośrednio przez wykorzystanie infrastruktury B+R i wdrażanie wyników do działalności przedsięb. (lub ich sprzedaż). Projekty z zakresu wsparcia działalności B+R przedsięb. wspierane będą w formie dotacji; wdrożenia wyników prac B+R realizowane będą z wykorzystaniem formuły dotacji warunkowej. Generalnie, inwestycje B+R nie generują na wejściu wystarczających zysków lub oszczędności tak, by były opłacalne bez dodatkowego wsparcia. Elementy wdrożeniowe nadal obarczone są ryzkiem z punktu widzenia zarówno przedsiębiorstw jak i podmiotów je finansujących. Jednak jest to ryzyko o charakterze biznesowym, w mniejszym stopniu związane z procesem badawczym.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	9,00	91,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	9,00	91,00

1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCO06	Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych	roczny EPC	28,00	280,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCO07	Organizacje badawcze uczestniczące we wspólnych projektach badawczych	organizacje badawcze	0,00	5,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCO08	Nominalna wartość sprzętu na potrzeby badań naukowych i innowacji	EUR	3 864 536,00	38 645 359,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCO10	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	przedsiębiorstwa	0,00	35,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCR01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	roczny EPC	0,00	2021	106,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	48 284 062,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0,00	2021	39,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCR04	MŚP wprowadzające innowacje marketingowe lub organizacyjne	przedsiębiorstwa	0,00	2021	19,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	RCR102	Miejsca pracy dla naukowców utworzone we wspieranych jednostkach	roczny EPC	0,00	2021	21,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	001. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	12 261 759,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	002. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych ośrodkach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	12 261 759,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	003. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	6 130 880,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	004. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych ośrodkach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	26 000 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	015. Cyfryzacja MŚP lub dużych przedsiębiorstw (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe, ośrodki innowacji cyfrowych, żywe laboratoria, przedsiębiorcy internetowi i przedsiębiorstwa ICT typu start-up, usługi B2B) zgodna z kryteriami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteriami efektywności energetycznej	2 000 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	023. Rozwój umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej, przedsiębiorczości i zdolności dostosowawczych przedsiębiorstw w razie zmian	3 000 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	029. Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, ośrodkami badań naukowych i uniwersytetami koncentrujące się na gospodarce niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmiany klimatu	3 406 044,00
1	RSO1.1	Ogółem			65 060 442,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	01. Dotacja	65 060 442,00
1	RSO1.1	Ogółem			65 060 442,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

1	RSO1.1	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	65 060 442,00
1	RSO1.1	Ogółem			65 060 442,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	65 060 442,00
1	RSO1.1	Ogółem			65 060 442,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

- **Rozwój i poprawę jakości i dostępności e-usług i e-zasobów publicznych, w tym e-zdrowia, e-kultury, danych przestrzennych**
- **Projekty wzmacniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług.**

W ramach CS wspierane będą projekty z zakresu rozwoju e-usług obejmujące m.in.:

- rozwój elektronicznej administracji w samorządach, w tym cyfrowa standaryzacja i strukturyzacja zasobów oraz bezpieczne repozytoria cyfrowe, cyfryzacja procesów back-office w administracji samorządowej oraz wykorzystanie najnowszych osiągnięć technologicznych i organizacyjnych dla wprowadzania procesów modernizacyjnych wspomagających bieżącą działalność urzędów, w tym aplikacji ISP (informacje sektora publicznego) i systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. chmura obliczeniowa, elektroniczny obieg dokumentów, otwarte dane publiczne wysokiej jakości, budowa odpowiednich narzędzi analitycznych, itp.),
- tworzenie, standaryzacja i aktualizacja cyfrowych e-usług i referencyjnych zasobów cyfrowych, a także infrastruktury do ich realizacji,
- udostępnianie e-zasobów naukowych i kulturowych,
- rozwijanie zasobu geodezyjnego należącego do właściwości danego JST, w tym katastru (po uzyskaniu pozytywnej opinii Głównego Geodety Kraju),
- rozwijanie zasobu związanego z monitoringiem i ochroną środowiska i klimatu w celu wytworzenia usługi lub produktu cyfrowego,
- rozwijanie zasobu związanego z monitoringiem i ochroną zdrowia, w tym w szczególności z podejściami w zakresie medycyny precyzyjnej/spersonalizowanej oraz interceptywnej,
- rozwój innowacyjnych e-usług i cyfrowych zasobów oraz infrastruktury informatycznej (jako element projektu) służących podnoszeniu poziomu świadomości zdrowotnej, aktywności i sprawności fizycznej oraz odporności na stres,
- wykorzystanie TIK w relacjach pomiędzy administracją i klientem (A2C),
- rozwój infrastruktury informatycznej (jako element projektu) i aplikacji ISP, także cyfrowych zasobów o znacznym potencjale ponownego wykorzystania (np. w zakresie nauki, kultury i dziedzictwa) pozostających w dyspozycji podmiotów spoza sektora publicznego realizujących usługi publiczne. Wypracowanie wspólnych formatów danych służy spójności rejestrów posiadanych przez administrację publiczną. Dopuszcza się kontynuację projektów z perspektywy 2014-2020, przy czym powinny być one uzasadnione znaczącymi korzyściami społeczno-gospodarczymi dla

regionu.

Wsparcie w zakresie kompetencji cyfrowych możliwe jest jako element projektu. Wsparcie w zakresie rozwijania i wprowadzania systemów monitorowania i zarządzania energią (energia elektryczna, ciepło, gaz) w budynkach należących do JST możliwe jest jako element projektu. W ramach cs nie będą wspierane inwestycje z zakresu e-edukacji. Interwencja w ramach cs powinna wspierać transformację cyfrową Wielkopolski.

W Wielkopolsce identyfikuje się potrzeby zinformatyzowania jednostek funkcjonujących w systemie ochronie zdrowia (wsparcie wdrożeniowe) i poprawy dojrzałości cyfrowej placówek medycznych w celu dostarczenia nowych e-usług oraz/lub zapewnienia interoperacyjności z platformami krajowymi, rozwój telemedycyny, robotyzację i zastosowanie sztucznej inteligencji, stanowiące odpowiedź na pogłębiające się problemy kadrowe w segmencie medycznym, presji na dostępność do nowoczesnych technologii medycznych i dostępność do leczenia specjalistycznego. Projekty w tym zakresie będą wdrażane z poszanowaniem praw osób z nich korzystających. Przewiduje się cyfryzację procesów back-office w podmiotach leczniczych, tworzenie modeli informatyczno-procesowych i procedur celem optymalizacji wykorzystania aparatury cyfrowej, systemów informatycznych i przeszkolonej kadry medycznej dla poprawy jakości opieki zdrowotnej w Wielkopolsce, w tym wykorzystanie zasobów informatycznych do rozwoju medycyny precyzyjnej / spersonalizowanej i interceptywnej. Projekty w tym zakresie będą komplementarne do krajowych platform e-zdrowia (MZ/CeZ). W celu zapewnienia interoperacyjności i komplementarności z rozwiązaniami centralnymi projekty z zakresu e-zdrowia będą musiały posiadać pozytywną opinią ministra właściwego ds. zdrowia. Będą także podlegały uzgodnieniom na forum Komitetu Sterującego zgodnie z przyjętym systemem koordynacji. Wsparcie ochrony zdrowia realizowane w ramach CP1 będzie komplementarne z interwencją w ramach CP4.

Niezwykle istotnym elementem rozwoju e-usług i systemów informatycznych jest cyberbezpieczeństwo. Kluczowe jest wparcie budowy lub modernizacji istniejących systemów o zasięgu regionalnym i podregionalnym, a także rozwijanie kompetencji w tym zakresie. Wsparcie będzie obejmować m.in.:

- Inwestycje w obszarze wzmacniania odporności systemów, zdolności do skutecznego zapobiegania i reagowania na incydenty (w systemach informacyjnych JST, podmiotów publicznych podlegających JST),
- Zwiększanie kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Projekty z zakresu cyberbezpieczeństwa mogą być także realizowane jako element kompleksowego projektu w ramach rozwoju e-usług.

Nie wyklucza się wsparcia skalowalnych nowoczesnych rozwiązań informatycznych i technologicznych w ramach współpracy międzysektorowej obejmującej, w szczególności administrację publiczną, przedsiębiorców i organizacje badawcze.

Projekty z zakresu rozwoju e-usług (w tym digitalizacji zasobów publicznych oraz cyberbezpieczeństwa) będą realizowane przy zapewnieniu ich interoperacyjności i komplementarności z poziomem krajowym. Rozwiązania wdrażane w ramach projektów będą realizowały założenia Architektury Informacyjnej Państwa (AIP), w szczególności pryncypia AIP zawarte w dokumencie z 25.11.2020 r. Wsparcie uzyskają inwestycje w zakresie e-usług w pełni dostępnych online i zgodne z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i

mobilnych aplikacji organów sektora publicznego. Projekty z zakresu digitalizacji zasobów naukowych, kulturowych i administracji będą zgodne z Dyrektywą w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego

Wyrazem nowej fali cyfryzacji są m. in. rewolucja przemysłowa 4.0, rozwój inteligentnych miast (*smart cities*), inteligentnego rolnictwa (*smart farming*) – wszystkie oparte na rozwoju sztucznej inteligencji, Internetu rzeczy i *blockchain*/rejestrów rozproszonych, platform e-usług, itd. Nie wyklucza się wsparcia rozwiązań cyfrowych polegających na monitorowaniu i optymalizacji procesów z obszaru rozwoju inteligentnych miast, wsi i rolnictwa i innych odpowiadających na specyficzne i indywidualne potrzeby oraz problemy regionu/ danego jego obszaru.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną
- instytucje prowadzące ewidencje i rejestry na podstawie ustaw
- organizacje pozarządowe
- administracja rządowa zespolona i niezespolona
- uczelnie i szkoły wyższe, jednostki naukowo-badawcze (w tym instytuty badawcze i instytuty PAN)
- podmioty lecznicze
- przedsiębiorstwa jako partnerzy projektów

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych. Z badań wynika, że w Polsce identyfikowany jest znaczny stopień osób wykluczonych cyfrowo tj. osób o niskim poziomie wykształcenia, osób starszych, mieszkańców wsi, osób z niepełnosprawnościami, dzieci w wieku szkolnym.

Działania celu szczegółowego przyczynia się do rozwoju umiejętności cyfrowych. Wsparcie będzie kierowane z zachowaniem zasad równości szans kobiet i mężczyzn oraz dostępności (proces rekrutacji zaplanowany tak, aby nikomu nie ograniczał dostępu, materiały szkoleniowe w formie dostępnej). Konieczność zapewnienia równego dostępu do produktów, rezultatów projektu poprzez wymóg uwzględnienia zasady uniwersalnego projektowania i stosowania w produktach projektu standardu dostępności cyfrowej WCAG 2.1. na poziomie AA. Treści sektora publicznego udostępniane będą zgodnie z dyrektywami (UE) 2019/882 w sprawie wymogów dostępności produktów i usług i (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego. Udostępnianie zasobów ze źródeł administracyjnych w ramach digitalizacji zbiorów w postaci cyfrowej, czy rozwój e-zdrowia służyć będzie realizacji zasady włączenia społecznego, i zapewni m.in. osobom z niepełnosprawnościami, osobom starszym szeroki udział w życiu społecznym).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Rumunia, Chorwacja na rzecz rozwoju cyfrowego regionu. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. innowacje i transformacja cyfrowa.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Grupę docelową stanowią podmioty publiczne, które świadczą usługi interesu ogólnego i nie generują dochodu. Projekty w tym zakresie mają na celu poprawę dostępności do szeroko pojętych e-usług i e-zasobów publicznych świadczonych nieodpłatnie.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	instytucje publiczne	7,00	66,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0,00	2 152 507,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	0,00	7,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	PLRO010	Liczba podmiotów, które udostępniły informacje sektora publicznego/dane prywatne on-line	szt.	5,00	52,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	PLRO014	Liczba podmiotów wspartych w zakresie cyberbezpieczeństwa	szt.	2,00	20,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość	Rok odniesienia	Cel końcowy	Źródło danych	Uwagi

							odniesienia		(2029)		
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	292 395,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	016. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	47 187 500,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	017. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji zgodne z kryteriami redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteriami efektywności energetycznej	3 775 000,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	019. Usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka, internet rzeczy w zakresie aktywności fizycznej i nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym)	24 537 500,00
1	RSO1.2	Ogółem			75 500 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	01. Dotacja	75 500 000,00
1	RSO1.2	Ogółem			75 500 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	35 018 869,00
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	40 481 131,00

1	RSO1.2	Ogółem			75 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	75 500 000,00
1	RSO1.2	Ogółem			75 500 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstw w dostosowaniu do wyzwań gospodarki**
2. **Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie IOB**
3. **Rozwój przedsiębiorstw poprzez wsparcie klastrów**
4. **Promocję gospodarki regionalnej poprzez wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw.**

Osiągnięcie gosp. neutralnej dla klimatu, zielonej, zasobooszczędnej, cyfrowej wykorzystującej techniki, AI, opartej na techn. przyszłości (np. wykorzystujących wodór), wymaga szerokiego spectrum wsparcia dla przedsiębiorców, zdolnych do konkurowania na rynkach kraj. i międzynarodowych. Wsparcie obejmie jeden, kilka lub wszystkie obszary wsparcia m.in.:

- infrastruktura, oprogramowanie, systemy informatyczne stacjonarne i chmurowe oraz nowoczesne zasobooszczędne techn., sprzyjające zwiększeniu automatyzacji i robotyzacji w przedsiębiorstwie
- cyfryzacja
- wdrożenie prac B+R
- wsparcie wykorzystania i wdrażania przez przedsiębiorców wyników prac i usług B+R prowadzonych w jedn. naukowo-badawczych (w tym m.in. uczelni, instytutów badawczych i instytutów PAN)
- rozwój niezbędnych kompetencji (jako element projektu)
- nowoczesna organizacja działalności przedsiębiorstw, w tym doradztwo dla MŚP, modele biznesowe (jako element projektu)
- usługi inkubacyjne dotyczące działalności na wczesnym etapie rozwoju, w tym wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości
- internacjonalizacja.

Działania mogą być realizowane w formie kompleksowych/modułowych projektów; nie wyklucza się realizacji projektów w węższym obszarze. Zakres projektu określa Wnioskodawca w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

W zakresie wdrożenia prac B+R, innowacji nie jest wymagany poprzedzający wdrażanie etap badań i prac rozwojowych. Wsparcie dot. cyfryzacji będzie miało charakter pomocniczy w stos. do innych działań wspierających MSP i obejmie doradztwo dotyczące zastosowania techn. cyfrowych w przedsiębiorstwach, rozwój komp. cyfrowych, zakup i wytworzenie techn. wspierających prowadzenie dział. gospod., w tym w postaci wartości niematerialnych i prawnych do rozwiązań IT (w formie licencji lub praw własności do technologii), Internetu rzeczy, interfejsów aplikacji, itd. służących transformacji cyfr. w przedsiębiorstwie, wspierających wzajemne dzielenie się danymi przez przedsiębiorstwa, digitalizację procesów eksportowych. Szczególnie istotne są projekty wspierające przedsiębiorców w przechodzeniu na zieloną gospod. (np. usługi bazujące na AI i techn. blockchain w nowych instalacjach OZE).

Postęp technol. przedsiębiorstw powinien być powiązany ze wzrostem i aktualizacją kompetencji, umiejętności przedsiębiorców, menadżerów, pracowników, w szczególności cyfrowych (powszechnych i specjalistycznych), tzw. green skills, komp. dla gospod. nisko i zeroemisyjnej, w tym wodorowej oraz zarządzania innowacjami i nowymi modelami biznesowymi. Istotne będą narzędzia z zakresu ekoprojektowania, wydłużania życia produktów, przeprowadzania ocen środ. i dotyczących cyklu życia produktu (jak ETV, PEF czy LCA), współdzielenia, uwzgl. ograniczenie zużycia zasobów pierwotnych i minimalizację produkcji odpadów, służących zwiększ. ich zdolności do tworzenia produktów i usług o wysokiej wartości dodanej i charakteryzujących się dużym potencjałem eksportowym. Wsparciem objęte będzie m.in. nabywanie kwalifikacji, kursy, szkolenia, staże, które podnoszą komp. pracowników, właścicieli i kadry zarządzającej przedsiębiorstwa lub partnera w ramach konsorcjum w obszarach istotnych dla realizacji zadań w ramach pozostałych modułów/obsz. wsparcia (jako el. projektu). Wsparcie w zakresie kompetencji (w tym cyfrowych) finansowane z CP1 ma charakter pomocniczy i będzie komplementarne z działaniami na rzecz komp. realizowanymi w ramach CP4.

W związku ze skutkami wywołanymi nagłymi zjawiskami społ.-gospod. w ostatnich latach istotne będzie wsparcie związane z dostosowaniem profilu działalności i modelu biznesowego do zmian w gospod., w tym także związanych z poprawą bezpieczeństwa pracowników, ograniczeniem ryzyk występujących w m. pracy, utrzymaniem płynności finans.

Przewiduje się wsparcie w zakresie świadczenia usług proinnowacyjnych i prorozwojowych dla przedsiębiorstw, obejmujące m.in. inkubację techn., w tym inkubację innowacji, brokering usług, wsparcie procesów badawczo-wdrożeniowych, w tym rozwój produktów i usług, doradztwo, w tym wodorowe, naukowe w zakresie prowadzenia prac B+R, uzupełnione szkoleniami dla pracowników, demonstrację/ fabryki uczące.

Przewiduje się wsparcie w zakresie budowania potencjału IOB, w tym ośrodków innowacji (jako el. projektu) dot. wzmacniania potencjału regionu w zakresie B+R do świadczenia określonych funkcjonalności i zdobycia akredytacji na poziomie kraj. i/lub region. oraz świadczenia usług pojedynczych akredytowanych IOB na rzecz przedsiębiorców, wpisujących się w RIS. Profesjonalizacja IOB będzie obejmować m.in. wzmocnienie zasobów ludzkich (kadry i ich kompetencje) i infr., know-how, komp. zarządczych, kształcenie kadr oraz zatrudnienie ekspertów, budowę platform sieciująco-usługowych, sieciowanie (w tym m.in.: członkostwo w org. zrzeszających IOB), umiędzynarodowienie (w tym m.in.: udział w projektach i wydarzeniach międzynar.), standaryzację (w tym wdrażanie syst. wsparcia innowacji MŚP w oparciu o wystandaryzowane usługi) oraz certyfikację. Wsparcie powiązane będzie z testowaniem i wdrażaniem nowych lub ulepszonych usług dla przedsiębiorców, w tym wsparciem bezpośrednim dla MŚP wdrażających wyniki diagnozy

związanej z innowacją (jako el. projektu). Wsparcie uzyskają przedsiębiorstwa różnej wielkości, będące na różnych etapach rozwoju. Zakłada się wsparcie w formule popytowej w postaci bonów dla firm.

Podejmowane będą działania na rzecz wsparcia potencjału rozwojowego klastrów i budowania ich zdolności do kooperacji, przez m.in. profesjonalizację zarządzania i kadr w klastrach, wzmocnienia komp. koordynatorów klastrów i liderów transform. w kierunku Przemysłu 4.0 (innowacyjność i transfor. cyfrowa), GOZ, gospod. zero i niskoemisyjnej, wzmocnienia zasobów infr., rozwój i profesjonalizację usług klastrów, testowanie nowych usług, współpraca z edukacją, w szczególności zawodową, umiędzynar. Wsparcie dostosowane będzie do poziomu rozwoju klastra (w szczeg. skierowane do region. klastrów zalążkowych i wzrostowych w związku z nową usługą) oraz powiązane z wdrażaniem nowych usług.

Działania w zakresie internacjonalizacji przeds. obejmują m.in. wsparcie przedsiębiorców w misjach, targach i innych kluczowych z punktu widzenia regionu wydarzeniach, w tym objętych programem promocji marki kraj. dla uzyskania efektu synergii, misje rozpoznawcze z udziałem kluczowych JST, uczelni, IOB dla promocji certyfikowanych przedsięb., zagraniczne wizyty lokalizacyjne z udziałem IOB i przedsiębiorców zainteresowanych uzyskaniem takich certyfikatów (planuje się kontynuację certyfikacji przez region), stoisko Marki Wielkopolska na międzynar. imprezach gosp.. Przewiduje się wsparcie przedsiębiorców w wyjazdach na wybrane rynki zagraniczne służące rozwinięciu działalności i przygotowaniu produktu na konkretny rynek. Internacjonalizacja powinna obejmować kompleksowe wsparcie, składającego się z etapów: bazowy eksportu, zalążkowy, eksportera, rozwoju operacji międzynar. i region. marki eksportowej oraz przyciągania inwestycji zagranicznych. Nie wyklucza się wsparcia dla innowacyjnych spółek na etapie rozwoju i ekspansji, w tym zagranicznych zachęconych do rozwijania działalności w Wlkp. (w szczególności współpracy/ partnerstwa z wielkopol. instytucjami/przedsiębiorstwami), których rozwiązania techn. mogą mieć zastosowanie w procesie np. transfor. modelu biznesowego MŚP. Przewiduje się wsparcie dla pozyskania odpowiedniej wiedzy na temat opracowywania programów rozwoju eksportu i strategii działań na rynkach zagranicznych, posiadanie analiz prawnych nt. wybranych rynków zagranicznych. Zgodnie z zapisami UP, zasadniczo nie będą wspierane nowe IOB, a nacisk będzie położony na poprawę jakości usług, ich sieciowanie i lepsza dostępność w małych ośrodkach miejskich.

Do wsparcia kwalifikowane będą IOB i klastry wybierane na podstawie odpowiednich kryteriów proefektywnościowych zatwierdzonych przez KM na etapie naborów.

Z uwagi na fakt, że samorządy są podstaw. jednostką zajmującą się tworzeniem warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora przewiduje się podnoszenie komp. JST na rzecz pozyskiwania i obsługi inwestorów, m.in. przez rozwijaną elektroniczną bazę ofert inwestycyjnych, analizy, udziały w targach inwestycyjnych, spotkania inwestorskie. Wsparcie promocji gospod. i internacjonalizacji skierowane będzie do sektora MŚP – bezpośrednim oraz pośrednim adresatem wsparcia będą MŚP. JST mogą pełnić wyłącznie rolę koordynatora działań systemowych na rzecz MŚP.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia. Wsparcie dużych firm będzie udzielane zgodnie z zapisami preambuły/recital 38 oraz art. 3 i 5 Rozporządzenia EFRR/FS.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- przedsiębiorstwa, w tym MŚP, „mid-caps” i „small mid-caps” tylko przez IF
- sieci/grupy przedsiębiorstw
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- konsorcja naukowo-przemysłowe
- spółki celowe/spin-off, spin-out
- instytucje naukowe (w tym m.in. uczelnie wyższe, instytuty badawcze i instytuty PAN)
- IOB/konsorcja, partnerstwa
- klastry
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe
- inkubatory przedsiębiorczości
- centra innowacji, centra transferu technologii. parki technologiczne, huby

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Interwencja w celu szczegółowym może wpływać na dostęp do finansowania i doradztwa ze względu na przesłankę jaką jest wiek: młodzi przedsiębiorcy. Ponadto, zostaną wdrożone działania promujące równość szans lub środki promujące zaangażowanie kobiet, w szczególności młodych. Przewidziane zostaną działania umożliwiające podnoszenie wiedzy i świadomości dot. m.in. wsparcie kompetencji zarządzania różnorodnością, wsparcia kompetencji managerskich kobiet, unikania stereotypów itp. O ile będzie to uzasadnione zakresem projektu, konieczne będzie zapewnienie dostępności nowopowstałych produktów i usług oraz infrastruktury wszystkim uczestnikom procesu realizacji projektów. Wymagana będzie dostępność cyfrowa WCAG w odniesieniu do stron internetowych, systemów teleinformatycznych i dokumentów będących wynikiem realizacji projektów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Terytorializacja wsparcia będzie uwzględniać lokalne systemy innowacji (tj. podregionalne inteligentne specjalizacje określone w Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 oraz wynikające z procesu przedsiębiorczego odkrywania). Jednocześnie w ramach CS nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS istotne jest przygotowanie polskich przedsiębiorstw do współpracy międzynarodowej, realizacja projektów mających na celu włączanie się w globalne łańcuchy wartości, wspólne programy internacjonalizacji. Przewiduje się sieciowanie IOB i Klastrów poprzez umiędzynarodowienie (w tym m.in.: udział w projektach i wydarzeniach międzynarodowych). Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Francja, Włochy na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i wymianę z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa, Mołdawia w ramach współpracy zagranicznej. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Na poziomie europejskim interwencja będzie komplementarna z działaniami finansowanymi z programu „Horyzont Europa" głównie w obszarze badań i innowacji powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami. Możliwa będzie współpraca w ramach programów Interreg Region Morza Bałtyckiego, Interreg Europa Środkowa, Interreg Europa na lata 2021-2027. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. innowacje i transformacja cyfrowa. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie przedsiębiorstw będzie realizowane przez instrumenty finansowe dłużne i inne formy wskazane w analizie ex-ante w tym obszarze. Zakłada się możliwość zastosowania łączenia wsparcia z IF i dotacji w jednym projekcie dla nowopowstałych firm, firm zlokalizowanych na terenach OSI, dla projektów zaawansowanych cyfrowo oraz realizacji projektów kompleksowych. Wsparcie dla IOB i klastrów realizowane będzie w formie dotacji. Istnieje potrzeba wzmocnienia IOB i ich sieciowania jako ważnego elementu ekosystemu innowacji w regionie (wsparcie w powiązaniu z konkretnymi zadaniami i celami do osiągnięcia ważnymi w realizacji polityki regionalnej). Generowanie przychodów lub oszczędności przez klastry i IOB nie są bezpośrednim efektem tego typu projektów. Podmioty te działają co do zasady non-profit, a zyski przekazują na cele statutowe. Są to główne powody, dla których szczególnie IOB i klastry zalążkowe i wzrostowe nie będą zainteresowane IF.

W przypadku promocji gospod., wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji; przez podmioty publiczne. Wszystkie projekty w ramach promocji

gospod. i internacjonalizacji będą powiązane z MŚP.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	14,00	334,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	14,00	120,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	0,00	193,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCO05	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	0,00	42,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCO15	Wytworzona zdolność inkubacji przedsiębiorstw	przedsiębiorstwa	0,00	29,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	9 940 714,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCR17	Nowe przedsiębiorstwa utrzymujące się na rynku	przedsiębiorstwa	0,00	2021	34,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

1	RSO1.3	EFRR	Przejście	RCR18	MŚP korzystające z usług inkubatora przedsiębiorczości po jego utworzeniu	przedsiębiorstwa/rok	132,00	2021	161,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	015. Cyfryzacja MŚP lub dużych przedsiębiorstw (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe, ośrodki innowacji cyfrowych, żywe laboratoria, przedsiębiorcy internetowi i przedsiębiorstwa ICT typu start-up, usługi B2B) zgodna z kryteriami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteriami efektywności energetycznej	2 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	020. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	5 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	021. Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	31 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	024. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	5 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	026. Wsparcie dla klastrów innowacyjnych, w tym między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i organami publicznymi oraz sieciami biznesowymi, z korzyścią głównie dla MŚP	3 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			46 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	01. Dotacja	16 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	27 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	3 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			46 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	46 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			46 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	46 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			46 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEJ WIELKOPOLSKI

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym wraz z instalacją urządzeń OZE oraz wymianą i/lub modernizacją źródeł ciepła, albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej i/lub chłodniczej**
2. **Budowę i/lub modernizację zdolnych do odbioru ciepła odpadowego systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła**
3. **Wdrażanie kompleksowych działań wzmacniających rozwój gospodarki niskoemisyjnej, m.in. wymiana oświetlenia na energooszczędne, promocja efektywności energetycznej, systemów zarządzania energią, w tym budynków zero/niskoemisyjnych**

W budynkach należących do sektora mieszkaniowego (wielorodzinnych budynków mieszkalnych), komunalno-bytowych i użyteczności publicznej notuje się największe zużycie energii. Wsparcie uzyskają kompleksowe działania w zakresie racjonalizacji zużycia i ograniczenia strat energii, ciepła z zastosowaniem OZE i wody, co wzmocni działania na rzecz ograniczenia ubóstwa energetycznego. Niezbędna będzie kompleksowa (głęboka) modernizacja energetyczna budynków z uwzględnieniem zachowania trwałych warunków siedliskowych dla ptaków i/lub nietoperzy, obejmująca m.in. ocieplenie obiektu, wymianę drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródeł ciepła), przebudowę/modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, wykorzystanie inteligentnych systemów monitorowania i zarządzania energią, budowę lub modernizację wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidację dotychczasowych źródeł ciepła, instalację systemów chłodzących, systemów ogrzewania o niskiej sprawności na źródła ciepła wykorzystujące energię z OZE lub na podłączenie do sieci ciepłowniczej. W okresie przejściowym w przypadkach uzasadnionych ograniczeniami w zakresach możliwości technicznych, opłacalności ekonomicznej przyłączenia do sieci ciepłowniczej, realizacji instalacji zasilanej z OZE oraz inwestycji w wymianę ww. instalacji, wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w paliwa gazowe. Wymiana indywidualnego źródła ciepła węglowego na gazowe wraz z możliwością przyłączenia budynku do istniejącej sieci gazowej powinna być powiązana z termomodernizacją danego budynku tak, aby zmniejszyć zapotrzebowanie na energię z paliw kopalnych, emisję gazów cieplarnianych i ograniczyć zjawisko ubóstwa energetycznego.

Ponadto planowane są działania na rzecz modernizacji lub wymiany oświetlenia na energooszczędne, urządzeń i instalacji wykorzystywanych w lokalnych sieci ciepłowniczych i lokalnych źródeł ciepła.

Efektywna realizacja celów gospodarki niskoemisyjnej, wymaga podjęcia dodatkowej interwencji polegającej na budowie, rozbudowie lub modernizacji sieci ciepłowniczych i chłodniczych do stanu „efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego" wraz z budową nowych niskoemisyjnych, bądź modernizacją istniejących niskosprawnych źródeł ciepła (z wyłączeniem źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe), dzięki której nastąpi zmniejszenie strat w przesyle ciepła, spadek emisji zanieczyszczeń ze źródeł ciepła oraz uzyskanie oszczędności energii. Priorytetowo traktowane będą inwestycje w ciepło systemowe wytwarzane w oparciu o źródła odnawialne i wynikające ze strategicznych dokumentów JST. Wsparcie realizowane będzie jedynie w odniesieniu do zapewnienia efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych zgodnych z Dyrektywą o efektywności energetycznej oraz przepisami ochrony środowiska a także konkluzjami BAT oraz Dyrektywy MCP. W przypadku braku uzasadnienia ekonomicznego dla projektów sieciowych racjonalna jest realizacja inwestycji rozproszonych, w tym parasolowych.

Preferowane będzie wsparcie projektów zapewniających najwyższy efekt energetyczny oraz projekty ESCO lub inne modele z wykorzystaniem kapitału prywatnego, w tym w formule PPP. Na rzecz wsparcia i promocji gospodarki niskoemisyjnej przewiduje się realizację projektów pilotażowych i demonstracyjnych w zakresie infrastruktury zeroemisyjnej bardziej efektywnej energetycznie niż obowiązujące wymogi prawne. Budowa budynków pasywnych (zapotrzebowanie na ciepło EPh+W nie więcej niż 15 kWh/m2/rok) jako nowych obiektów nie może naruszać zapisów Programu odnoszących się do wyłączeń i ograniczeń co do budowy niektórych typów budynków określonych w innych celach szczegółowych lub UP. Ponadto alokacja na budynki pasywne nie powinna przekraczać 3% całkowitej alokacji dla celu szczegółowego 2.1. Efektem tego typu działań będzie m.in. opracowywanie projektów zgodnie z wartościami nowego europejskiego Bauhausu opartego na takich wartościach jak rozwój zrównoważony, inkluzywność i partnerstwo. Ponadto, uzupełniająco planowane są działania doradcze, edukacyjne i informacyjno-promocyjne (w tym w zakresie współpracy z lokalnymi społecznościami), które będą komplementarne do interwencji realizowanej z poziomu krajowego w ramach systemu ekodoradców w WFOŚiGW, w tym w ramach podnoszenia świadomości na temat celów polityki klimatycznej UE oraz potrzeby transformacji polskiego i europejskiego sektora energetycznego.

Elementem uzupełniającym zakres wsparcia w ramach projektów będą działania wzmacniające adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury. Ponadto w ramach zaplanowanej interwencji planuje się wdrożenie systemu specjalistycznego wsparcia doradczego (realizowanego w ramach punktów obsługi klientów) oraz szkoleń dla sektora publicznego, mieszkaniowego w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE. Wsparcie uzyskają również przedsięwzięcia efektywnego systemu kontroli i monitoringu jakości powietrza. Zakres modernizacji powinien wynikać z audytu energetycznego, który będzie niezbędnym elementem projektu. Dodatkowe elementy wykraczające poza koszty wynikające z rekomendacji audytu energetycznego lub dokumentów równoważnych będą stanowiły uzupełniającą część projektu (przy czym będą przyczyniać się do osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym wsparcia adaptacyjności do zmian klimatu oraz im przeciwdziałania). W ramach celu szczegółowego możliwe do realizacji będą działania na rzecz efektywności energetycznej, co do których próg oszczędności energii wyniesie min. 30% do każdego projektu (z wyjątkiem zabytków). Promowana będzie efektywność kosztowa, a także wykorzystanie OZE. Wybrany wariant realizacyjny musi uwzględniać kryterium kosztowe odnoszące się do uzyskanych efektów (np. redukcji zapotrzebowania na energię) w stosunku do nakładów finansowych.

Działania będą koncentrować się na idei efektywnej gospodarki neutralnej dla klimatu, co służyć będzie odchodzeniu od bardziej emisyjnych źródeł energii. Zastosowane będą zasady uniwersalnego projektowania oraz dostępności inwestycji dla wszystkich użytkowników. Wspierane działania zostały ocenione

jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Jednym z kryteriów warunkujących możliwość wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w efektywność energetyczną budynków publicznych jest przyjęcie przez region programu ochrony powietrza zgodnego z art. 23 dyrektywy 2008/50/WE i dodatkowo egzekwowanie zapisów uchwały antysmogowej i niewprowadzania do tych aktów zmian niekorzystnych z punktu widzenia ochrony powietrza, w szczególności zmian polegających na łagodzeniu ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji lub odroczeniu terminów wejścia w życie tych ograniczeń i zakazów.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- szpitale
- szkoły
- wspólnoty mieszkaniowe oraz TBS
- spółdzielnie mieszkaniowe
- odbiorcy inwestycji parasolowych/ koordynatorzy projektów parasolowych
- podmioty prawne kościołów i związków wyznaniowych
- przedsiębiorstwa
- wspólnoty energetyczne
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym lub umowy o poprawę efektywności energetycznej
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe oraz przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO)
- organizacje pozarządowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Szczególne zagrożenie stanowi ubóstwo energetyczne dotykające zwłaszcza osoby mniej zamożne, w tym osoby starsze, rodziców samotnie wychowujących dzieci, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny wielodzietne. W ramach celu szczegółowego uwzględnione zostanie wsparcie osób dotkniętych lub narażonych na zjawisko ubóstwa energetycznego. W celu szczegółowym realizowane będą zadania dotyczące doradztwa energetycznego w zakresie efektywności energetycznej, OZE i dekarbonizacji ciepłownictwa systemowego. Wspieranie inwestycji w zakresie efektywności energetycznej wpłynie pozytywnie na zdrowie i długość życia mieszkańców, a tym samym będzie pośrednio ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i związanego z nim ubóstwa.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę w ramach sektora ochrony zasobów naturalnych i środowiska oraz efektywności energetycznej głównie z krajami/regionami partnerskimi, także spoza UE w różnych obszarach tematycznych. W ramach niniejszego celu szczegółowego możliwa będzie współpraca z krajami partnerskimi np. Indie, Szwecja w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Przewiduje się możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji, w szczególności komplementarnie z Programem Interreg Region Morza Bałtyckiego, Interreg Europa Środkowa, Interreg Europa na lata 2021-2027 w zakresie wsparcia strategii, planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań w zakresie dotyczącym redukcji emisji dwutlenku węgla w różnych sektorach, OZE, efektywności energetycznej budynków i infrastruktury publicznej, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w przemyśle i innych sektorach, planowania energetycznego, problemu ubóstwa energetycznego itp. Możliwa będzie komplementarność z projektami Programu LIFE Transformacja na czystą energię (CET). Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze adaptacji do zmian klimatycznych, zapobieganie i zarządzanie ryzykiem a także bogatej i zdrowej przyrody. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

IF obejmie wszystkie inwestycje poza budynkami użyteczności publicznej. W ramach interwencji dot. budownictwa mieszkalnego obejmującego wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe przewiduje się zastosowanie IF połączonych z dotacjami w ramach jednej operacji uwzględniające zapisy art. 58 ust. 5 rozp. ogólnego. Wsparcie dotacyjne obejmie także działania/dokumentacje przygotowawcze i powykonawcze (ekspertyzy, audyty), a także w ramach projektów działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne podnoszące świadomość klimatyczną i ekologiczną. W celu skrócenia czasu zwrotu z inwestycji oraz łagodzenia skutków kryzysu energetycznego, wsparcie dla projektów termomodernizacyjnych w zakresie budynków użyteczności publicznej realizowane będzie w ramach dotacji warunkowej. Poziom zwrotu inwestycji uzależniony będzie od osiągniętych efektów oszczędności energetycznej i redukcji emisji CO2 w wyniku realizacji przedsięwzięcia w stosunku do stanu wyjściowego. Jako kolejne kryterium zostanie rozważony wskaźnik dochodów podatkowych gminy (wskaźnik Gg), który powinien być niższy od średniej wartości dla województwa.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	RCO18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	lokale mieszkalne	27,00	48,00
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	metry kwadratowe	32 403,00	324 032,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	RCR26	Roczne zużycie energii pierwotnej	MWh/rok	58 683,00	2021	41 078,00	IZ/SL/	

					(w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)					Beneficjenci	
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	92 297,00	2021	64 608,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	042. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych do celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	9 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	50 000 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			59 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	01. Dotacja	50 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	7 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	2 000 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			59 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	59 000 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			59 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	59 000 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			59 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie budowy i rozbudowy instalacji wytwarzających energię elektryczną z OZE wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci**
2. **Wsparcie budowy i rozbudowy instalacji wytwarzających energię cieplną i chłodu z OZE wraz z magazynami działającymi na potrzeby danego źródła OZE**
3. **Rozwój obszarów zrównoważonych energetycznie, wsparcie rozwoju energii rozproszonej opartej na lokalnych potencjałach, a w szczególności klastrów energetycznych, wspólnot i spółdzielni energetycznych dla zachowania stabilności produkcji energii z OZE, w tym wsparcie energetyki prosumenckiej**
4. **Ograniczanie niestabilności produkcji energii z OZE poprzez instalacje towarzyszące i równoważące produkcję energii, tj. instalacje hybrydowe.**

Wytwarzanie energii z OZE (w tym rozwiązań będących efektem prac B+R oraz wdrażania innowacji) będzie istotnym elementem obniżenia emisyjności gospodarki oraz dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii. Podjęte interwencje będą miały na celu zastosowanie nowoczesnych technologii i urządzeń pozwalających na rozwój energetyki opartej na m.in. źródłach odnawialnych (m.in. biomasy, biopaliw, biogazu, energii wiatru, energii słonecznej, geotermii) i gazach zdekarbonizowanych (m.in. „zielony" wodór, biometan), które mogą być wykorzystane jako źródło energii w sektorach nie nadających się do elektryfikacji i ciepłownictwa. Przewiduje się możliwość wsparcia magazynowania energii w celu zrównoważenia zmiennych przepływów energii ze źródeł odnawialnych. Promowane będą projekty demonstracyjne i pilotażowe oraz te o najwyższej efektywności kosztowej przedsięwzięcia. Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane będą głównie poprzez pryzmat efektywności kosztowej oraz osiągniętych efektów wpisujących się w cele osi priorytetowej, w tym redukcji emisji CO2. Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia, będzie koncepcja opłacalności, czyli najlepszego stosunku wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy danej instalacji. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych.

W zakresie produkcji i wykorzystania biomasy i biogazu, w tym biometanu oraz ich dystrybucji wspierane będą przede wszystkim instalacje zagospodarowujące odpady pochodzące z rolnictwa i hodowli (wykorzystujące nowoczesne technologie). Udzielane wsparcie uwzględniać będzie

minimalizację ryzyka wylesiania zgodnie z zapisami Dyrektywy 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018r. Przewiduje się ograniczenia dla wsparcia OZE, zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określonymi w art. 29-31 dyrektywy RED II, wykorzystujących biopaliwa (wytwarzanie biopaliw i biometanu drugiej i trzeciej generacji), biopłyny i paliwa z biomasy, w tym produkowane z roślin spożywczych i pastewnych oraz biomasy leśnej. W zakresie hydroenergii, wsparcie rozwoju energetyki wodnej dopuszczalne będzie jedynie w przypadku projektów realizowanych w ramach inwestycji na istniejących budowlach piętrzących wyposażonych w hydroelektrownie. Dodatkowo, w ramach modernizacji istniejącej infrastruktury hydroenergetycznej, interwencja powinna prowadzić do redukcji ich negatywnego oddziaływania na ekosystemy wodne (w tym likwidacji urządzeń nieefektywnych i najbardziej szkodzących środowisku) oraz wsparcie nie może powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie może mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000.

Wsparciem objęte będą budowa lub rozbudowa jednostek (opierających się zwłaszcza na lokalnych uwarunkowaniach i potencjale dostępnych zasobów) wytwarzania energii elektrycznej, cieplnej i chłodu użytkowego z różnorodnych źródeł energii odnawialnej oraz rozwój inteligentnych sieci, dostosowanych do odbioru energii od prosumentów i elektrowni OZE. W ramach wymiany i/lub modernizacji źródeł ciepła wykorzystujących OZE w połączeniu z termomodernizacją budynków - wsparciem objęte będą również pompy ciepła. Działania mające na celu rozwój energii w systemie rozproszonym pozwolą na budowę małych źródeł energii elektrycznej, cieplnej i chłodu użytkowego na potrzeby lokalne, które nie będą wymagały przesyłania jej na duże odległości i będą stanowiły alternatywę lub uzupełnienie dla scentralizowanego systemu zaopatrywania w energię elektryczną.

W celu zmiany struktury wytwarzania energii i zwiększenia lokalnej produkcji energii ze źródeł odnawialnych niezbędne jest wsparcie inwestycji z zakresu wytwarzania energii pochodzącej z OZE, a także jej przyłączenia do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej oraz technologii magazynowania energii, które pozwolą na lokalne wykorzystanie produkowanej energii bez konieczności wprowadzania jej do KSE. Dywersyfikacja źródeł oraz potrzeba generowania energii w systemie rozproszonym, w tym w ramach działań parasolowych (premiujących zwłaszcza społeczności energetyczne oraz prosumentów zbiorowych) uzasadnia rozwój wszelkich zielonych zasobów mocy. Rozwój energetyki rozproszonej wykorzystującej najlepsze możliwe techniki, inteligentne i niskoemisyjne rozwiązania umożliwi tworzenie obszarów zrównoważonych energetycznie, wykorzystujących lokalne potencjały. Inwestycje w zakresie klastrów, wspólnot i spółdzielni energetycznych, w tym energetyki prosumenckiej i rozproszonej pozwolą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego regionu oraz poprawę jakości powietrza w regionie, zwłaszcza na obszarach miejskich.

Niwelowanie niestabilności produkcji energii z OZE zostanie wsparte przez instalacje towarzyszące i równoważące produkcję energii, tj. instalacje hybrydowe integrujące wytwarzanie i przesył energii elektrycznej, ciepła i chłodu, w których w procesie wytwarzania energii wykorzystuje się dwa (lub więcej) źródła energii, a także magazyny energii. Elementami uzupełniającymi zakres interwencji mogą być projekty usprawniające proces bilansowania energii w zakresie wykorzystania elektromobilności, w tym szczególnie samochodów elektrycznych, pełniących rolę mobilnych magazynów energii, tzw. „Vehicle to Grid” lub „Vehicle to Home”, a także projekty w pełni autonomicznych stacji ładowania zasilanych energią pochodzącą z OZE.

Na rzecz wsparcia efektywnego gospodarowania energią nie wyklucza się realizacji projektów pilotażowych i demonstracyjnych, m.in. w zakresie infrastruktury zeroemisyjnej (obiekty usług publicznych, komercyjnych) opartej o OZE a także rozwoju budownictwa energooszczędnego, zgodnego z

wartościami nowego europejskiego Bauhausu. Budowa budynków pasywnych (zapotrzebowanie na ciepło EPh+W nie więcej niż 15 kWh/m2/rok) jako nowych obiektów nie może naruszać zapisów Programu odnoszących się do wyłączeń i ograniczeń co do budowy niektórych typów budynków określonych w innych celach szczegółowych lub UP. Ponadto alokacja na budynki pasywne nie powinna przekraczać 3% całkowitej alokacji dla celu szczegółowego 2.2. Preferowane będą także przedsięwzięcia mające na celu rozwój technologii, produkcji, przesyłu i wykorzystania gazów zdekarbonizowanych m.in. innowacyjne projekty wodorowe.

Elementem zwiększenia efektywności realizowanych inwestycji będzie system specjalistycznego wsparcia doradczego (realizowany w ramach punktów obsługi klientów) w zakresie OZE oraz poprawy efektywności energetycznej. Uzupełnieniem zakresu wsparcia (możliwym i zasadnym do współfinansowania) w ramach projektów będą działania wzmacniające adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, efektywności energetycznej, podnoszenia świadomości w zakresie polityki klimatycznej, transformacji energetycznej i GOZ (jako jedynie uzupełniający element projektu). Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm). Działania będą koncentrować się na idei efektywnej gospodarki neutralnej dla klimatu zgodnie z założeniami projektowania uniwersalnego celem kształtowania optymalnej funkcjonalności i dostępności inwestycji dla wszystkich ich użytkowników.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- odbiorcy projektów parasolowych/ koordynatorzy projektów parasolowych
- państwowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe
- przedsiębiorstwa
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe
- spółdzielnie i wspólnoty energetyczne
- klastry energii
- organizacje pozarządowe (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną)
- podmioty prawne kościołów i związków wyznaniowych
- uczelnie i szkoły wyższe

- spółki wodne i ich związki (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną)
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Działania obejmować będą m.in. konieczność zapewnienia dostępu do produktów, rezultatów projektu odbiorcom poprzez wymóg zasady uniwersalnego projektowania. W przypadku robót budowlanych niezbędne będzie przeprowadzenie analizy dostępności i zastosowania rozwiązań technicznych z uwzględnieniem specyficznych potrzeb użytkowników (np. poprzez zainstalowanie przeciwpożarowych sygnałów ostrzegawczych), a usług świadczonych drogą elektroniczną poprzez standard dostępności cyfrowej WCAG 2.1.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT).W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę w ramach sektora ochrony zasobów naturalnych i środowiska oraz efektywności energetycznej głównie z krajami/regionami partnerskimi, także spoza UE w różnych obszarach tematycznych. Przewiduje się możliwość realizacji

przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji, w szczególności komplementarnie z Programem Interreg Europa Środkowa, Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 czy działaniami podejmowanymi w ramach Programu LIFE w obszarze: Klimat, podprogram: Przejście na czystą energię. Możliwa będzie komplementarność z projektami Programu LIFE Transformacja na czystą energię (CET). W ramach niniejszego celu szczegółowego możliwa będzie współpraca z krajami partnerskimi np. Niemcy, Francja, Holandia, Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze tematycznym Energia. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie będzie realizowane przez IF dla wszystkich typów projektów oraz odbiorców. Planuje się skorzystanie z opcji przewidzianej w art. 58 ust. 5 rozp. ogólnego umożliwiającego zastosowanie IF łączonego ze wsparciem w formie dotacji w ramach pojedynczej operacji instrumentu finansowego. Wysokość dotacji uzależniona będzie od osiągniętego poziomu efektywności energetycznej i poziomu redukcji emisji CO2 w wyniku realizacji przedsięwzięcia w stosunku do stanu wyjściowego, a także od efektywności kosztowej inwestycji. Wsparcie dotacyjne obejmie także działania/dokumentacje przygotowawcze i powykonawcze (ekspertyzy, audyty).W zakresie projektów technologii OZE cechujących się niewystarczającą dojrzałością technologiczną, wyższym ryzykiem lub niższą rentownością możliwe będzie zastosowanie dotacji w zakresie magazynów energii oraz inwestycji obejmujących rozwój technologii wodorowych, dla których przewidziano dotacje.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	6,00	46,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	RCO97	Liczba wspartych społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej	społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej	1,00	3,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	RCR31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MWh/rok	0,00	2021	110 094,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	RCR32	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW	0,00	2021	48,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	7 500 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	047. Energia ze źródeł odnawialnych: wiatrowa	7 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	048. Energia ze źródeł odnawialnych: słoneczna	31 750 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	050. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	7 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	11 750 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			65 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

2	RSO2.2	EFRR	Przejście	01. Dotacja	15 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	42 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	8 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			65 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	65 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			65 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	65 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			65 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu poprzez wsparcie małej retencji wodnej i mikroretencji i rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury**
2. **Budowę, przebudowę lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej służących zmniejszeniu skutków susz i powodzi**
3. **Rozwijanie systemów ratownictwa**
4. **Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego.**

Wsparcie uzyskają projekty uwzględniające wzrost odporności infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe i prowadzące do poprawy poziomu ochrony mieszkańców przed szkodliwymi skutkami zmian klimatu. Interwencja obejmie zwłaszcza działania zwiększające poziom zagospodarowania/retencjonowania wód, które mogą być uzupełniane przez przedsięwzięcia w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury obejmującej np. wdrażanie inteligentnych systemów zagospodarowania wód opadowych, redukcję efektu miejskiej wyspy ciepła. Konieczne są wielowymiarowe działania ukierunkowane na magazynowanie wody, zwłaszcza w oparciu o ekosystemy w celu ochrony przez suszami i powodziami. Usprawnienie koordynacji procesami dostosowawczymi do zmian klimatu obejmować będzie także dofinansowanie oraz wdrażanie strategicznych dokumentów zakładających nowoczesne, skuteczne i długofalowe planowanie przy jednoczesnym zapewnieniu spójności z systemem planowania przestrzennego z możliwością wykorzystania systemowych narzędzi informatycznych (np. MPA). Objęcie wsparciem wszystkich miast, umożliwi zaprojektowanie i zrealizowanie kompleksowych oraz efektywnych interwencji prowadzonych z poziomu regionalnego.

Konieczne jest wdrożenie działań ograniczających zbyt szybki odpływ wód ze zlewni w postaci ochrony i odtwarzania naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę (np. torfowiska, bagna, tereny podmokłe, stawy, starorzecza i oczka wodne, trwałe użytki zielone, intercepcja szaty roślinnej), a także wspierających inwestycje, dzięki którym możliwe będzie zwiększanie zasobów wód w zlewniach w obrębie kanałów i rowów melioracyjnych, a także wód podziemnych. Nie zakłada się wsparcia prac utrzymaniowych na rzekach i regulacji rzek. Przewiduje się wykluczenie budowy sztucznych zbiorników retencyjnych na ciekach wodnych.

W celu ograniczenia spływu powierzchniowego, a w konsekwencji obniżenia ryzyka susz, przesuszania terenów oraz podtopień i powodzi - zwłaszcza na

terenach zurbanizowanych - wspierane będą działania związane z upowszechnianiem nowoczesnych i efektywnych rozwiązań w miastach, w tym realizacją koncepcji miasta „zielonego". Wsparcie dotyczyć będzie rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury i technicznej infrastruktury lądowej (zapewniającej łączność przestrzenną między obszarami), w tym korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury), łączenia ze sobą istniejących terenów zieleni i zwiększania ich powierzchni, a także wykorzystania lokalnego potencjału OZE. W tym zakresie działania adaptacyjne będą polegać również na „rozszczelnieniu" powierzchni miast w wyniku m.in. wprowadzenia zieleni w zwartą zabudowę w postaci (eko)parków, ogrodów botanicznych, a także tworzenia ogrodów deszczowych, stawów retencyjnych, niecek i rowów bioretencyjnych. Na obszarach o ograniczonych możliwościach zagospodarowania wód opadowych, należy zapewnić właściwą retencję wodną przez stosowanie takich rozwiązań jak np. wzrost udziału powierzchni przepuszczalnych, wprowadzanie zielonych fasad i dachów budynków czy zielonych przystanków. Zakres wsparcia w ramach celu szczegółowego może zostać rozszerzony o projekty dot. rozbudowy kanalizacji deszczowej, jeśli wynikają one z planów adaptacji miast do zmiany klimatu, tam gdzie one są wymagane, lub są uzasadnione zagrożeniem powodziowym, przy czym muszą być one powiązane z inwestycjami w zieloną i niebieską infrastrukturę. Podjęte działania zapewnią odciążenie kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej oraz korzystnie wpłyną na mikroklimat miast (m.in. redukcja efektu miejskiej wyspy ciepła), zachowanie ciągłości ekologicznej i różnorodności biologicznej, wzrost funkcji świadczenia ekosystemów, poprawę jakości powietrza, redukcję hałasu, a także funkcjonalne i kompozycyjne wzbogacenie przestrzeni publicznych terenów silnie zurbanizowanych, tworzących miejsca odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców.

W przypadku niewystarczających naturalnych mechanizmów ograniczających skutki susz i powodzi, wspierane będą inwestycje w zakresie małej infrastruktury hydrotechnicznej, takie jak, zbiorniki suche, poldery zalewowe, zwiększanie rozstawu wałów rzecznych, oraz likwidacji urządzeń nieefektywnych, stanowiących bariery dla ciągłości ekologicznej cieków i ich dolin. Preferowane będą najmniej inwazyjne metody ochrony przeciwpowodziowej.

Mimo podejmowanych w regionie przedsięwzięć przeciwdziałających i niwelujących ekstremalne zjawiska pogodowe bardzo istotne jest dalsze wspieranie działań służących rozwojowi systemów ratownictwa, w tym doposażenia służb w odpowiedni i wysoce efektywny sprzęt dla jednostek odpowiedzialnych za prowadzenie akcji ratowniczych i usuwanie skutków zjawisk katastrofalnych (w tym także Państwowej Straży Pożarnej). Należy usprawniać potencjał służb publicznych w ramach rozwoju systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania środowiskowego na obszarze Wielkopolski (np. wykorzystujące technologie dokładnej identyfikacji i mapowania obszarów zagrożeń), a także skutecznego informowania mieszkańców o możliwie precyzyjnie określonych zagrożeniach środowiskowych i meteorologicznych.

Dla zapewnienia właściwej skuteczności działań adaptacyjnych do zmian klimatu, bardzo istotna jest poprawa świadomości ekologicznej ludności (jako element projektu) w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów środowiskowych (m.in. ochrona zasobów wodnych) oraz ochrony i przeciwdziałania skutkom występujących zmian klimatycznych. Elementem uzupełniającym zakres wsparcia (możliwym i zasadnym do współfinansowania) w ramach projektów będą działania sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Wsparcie inwestycyjne będzie mogło być jedynie skierowane na projekty, które nie powodują zastosowania art. 4.7. Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz nie

mające znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000. Podjęte przedsięwzięcia powinny uwzględniać założenia projektowania uniwersalnego celem kształtowania optymalnej funkcjonalności i dostępności inwestycji dla wszystkich ich użytkowników Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm). Ze względu na ogromne potrzeby w zakresie adaptacji do zmian klimatu na obszarze całego województwa, demarkacja między poziomem regionalnym i krajowym nastąpi na poziomie projektów. Ponadto, przedmiotowe przedsięwzięcia (zwłaszcza w zakresie infrastruktury hydrotechnicznej) powinny być zgodne z dyrektywą siedliskową, dyrektywą w sprawie ochrony dzikiego ptactwa i ramową dyrektywą wodną.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- państwowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe posiadające osobowość prawną
- spółki wodne i ich związki
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
- państwowe osoby prawne
- OSP (tylko w ramach KSRG), PSP, WOPR
- organizacje pozarządowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Wspieranie inwestycji w tkankę przyrodniczą miast, powiększanie terenów zielonych, usuwanie i przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianami

klimatycznymi wpłynie pozytywnie na zdrowie i długość życia mieszkańców miast, a tym samym będzie pośrednio ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i związanego z nim ubóstwa. Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatycznymi w miastach w postaci racjonalnego i ekologicznego gospodarowania wodami opadowymi i rozptopowymi oraz inwestowania w zielono-niebieską infrastrukturę, podniesie parametry zdrowotne i komfort życia mieszkańców miast, co z kolei powinno przełożyć się na ograniczenie zjawiska utraty funkcji społeczno-gospodarczych. Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego i cyfrowego, zielono-niebieska infrastruktura będzie dostępna dla ogółu społeczeństwa, w tym będzie odpowiadała także na specyficzne potrzeby osób w niekorzystnej sytuacji: osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi. W ramach działalności informacyjno-promocyjnej istnieje obowiązek zakupu urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Ze względu na potencjalny zasięg oddziaływania realizowanych inwestycji wpływających na przystosowanie się do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, przewiduje się możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych. W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Jednakże przewiduje się dalszą współpracę w ramach działań adaptacyjnych do zmian klimatu i im przeciwdziałania, w tym gospodarki wodnej głównie z krajami/regionami partnerskimi, także spoza UE w różnych obszarach tematycznych.

Przewiduje się możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji, w szczególności działania te mogą być realizowane z wykorzystaniem Programu Interreg Europa Środkowa 2021-2027 Cel szczegółowy 2.2: Zwiększenie odporności na zmiany klimatu oraz Interreg Region Morza Bałtyckiego i Interreg Europa na lata 2021-2027. Działania powinny kłaść nacisk na zrównoważone, oparte na ekosystemie rozwiązania i podejścia do adaptacji do zmian klimatycznych, dotyczyć planów działania, narzędzi, szkoleń, działań pilotażowych i powiązanych rozwiązań. W ramach niniejszego celu szczegółowego Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z krajami partnerskimi np. Niemcy, Francja, Holandia, Korea Południowa. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze adaptacji do zmian klimatycznych, zapobiegania i zarządzania ryzykiem. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna

głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Grupę docelową stanowią podmioty publiczne, które świadczą usługi interesu ogólnego i nie generują dochodu. Szczególnie kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym zasobów wody oraz wzmacniania adaptacyjności do zmian klimatu w celu wdrażania założeń m.in. Europejskiego Zielonego Ładu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCO24	Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych	EUR	694 285,00	6 942 857,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	hektary	16,00	158,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCO28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	hektary	5 101,00	510 132,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0,00	2 152 507,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	0,00	7,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCR35	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	0,00	2021	137 105,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	RCR36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	osoby	0,00	2021	2 000 000,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	058. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: powodzie i osuwiska (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	10 000 000,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	059. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: pożary (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	15 000 000,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	83 000 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			108 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	01. Dotacja	108 000 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			108 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	56 820 997,00
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	51 179 003,00
2	RSO2.4	Ogółem			108 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	108 000 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			108 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Realizację kompleksowych projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (oczyszczalnie, sieci kanalizacyjne i wodociągowe, osady ściekowe) w ramach KPOŚK**
2. **Rozwój inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi**
3. **Wsparcie działań służących rozwojowi infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia**
4. **Wsparcie działań, w tym edukacyjnych, przyczyniających się do zmniejszenia zużycia wody w procesach produkcyjnych, energetyce i gospodarce komunalnej.**

W celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód w regionie będą kontynuowane wielowymiarowe interwencje służące budowie, rozbudowie, przebudowie oraz modernizacji sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, a zwłaszcza kanalizacyjnej (w tym kanalizacji ogólnospławnej oraz indywidualnych systemów zbierania ścieków, co wpłynie na poprawę dostępności mieszkańców do wymienionych infrastruktur. Nieodzownym elementem polityki rozwojowej województwa jest wsparcie systemów efektywnego i rygorystycznego oczyszczania ścieków (m.in. w celu redukcji biogenów), które będzie wdrażane w ramach wyposażenia regionu w nowe oczyszczalnie ścieków oraz usprawnienia działania już istniejących. Ponadto elementem interwencji będzie wsparcie działań na rzecz zagospodarowania osadów ściekowych (z możliwością dosuszania/suszenia osadów ściekowych w służących do tego instalacjach), które mogłyby być wykorzystane na potrzeby np. rolnictwa czy rekultywacji gruntów. Realizacja inwestycji powinna uwzględniać (tam, gdzie to możliwe) wykorzystanie nowoczesnych i efektywnych energetycznie technologii (w tym zasilanych z OZE – jedynie jako element projektu). Wskazany zakres wsparcia przyczyni się przede wszystkim do wzrostu skanalizowania obszaru województwa, poprawy wydajności oczyszczalni ścieków oraz standardów ich oczyszczania, co umożliwi spełnienie wymagań określonych w Dyrektywie ściekowej.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej wsparcie w ramach KPOŚK mogą uzyskać aglomeracje z przedziału 2 -15 tys. RLM wymagające dostosowania do wymogów Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. W pierwszej kolejności aglomeracje z przedziału 10-15 tys. RLM, w drugiej – aglomeracje z przedziału 2-10 tys. RLM pod warunkiem zakontraktowania inwestycji lub ich realizacji z innych środków w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM – inwestycje te nie muszą być ukończone.

Podejmowane będą działania w zakresie wdrażania inteligentnych rozwiązań i systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi sprzyjającymi

adaptacji do zmian klimatu, które obejmą swym zakresem m.in. monitoring zużycia i strat wody w sieci czy ograniczenie ryzyka podtopień w trakcie ulew w wyniku reakcji systemu na nagłe zjawiska pogodowe i odpowiednie sterowanie przepływem ścieków.

W celu m.in. zapewnienia wysokiej jakości wód oraz redukcji jej zużycia interwencje w gminach o liczbie ludności do 15 tys. mieszkańców należy skierować na inwestycje w zakresie ograniczenia strat i zapewnienia stabilności w przesyle wody, w tym rozwoju infrastruktury służącej do ujęcia, uzdatnia, magazynowania i dystrybucji wody dla gospodarki i użytkowników indywidualnych. Pierwszeństwo realizacji inwestycji w zakresie wody pitnej otrzymają obszary w których statystycznie dowiedziono, że wskaźnik wycieków z publicznej sieci wodociągowej jest wysoki i przekracza średnią krajową lub/i gdzie zdiagnozowano istotne niedobory wody. Jednocześnie należy podkreślić, iż w zakresie projektów obejmujących budowę nowych sieci wodociągowych, stacji uzdatniania wody oraz ujęć wody wsparcie będzie możliwe w przypadku zapewnienia powiązania z inwestycjami w gospodarkę ściekową (przy czym inwestycje w infrastrukturę wodociągową mogą stanowić maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych projektu) lub jako samodzielne projekty w przypadku, gdy zapewniona jest już gospodarka ściekowa zgodna z przepisami krajowymi i unijnymi na danym obszarze.

W związku z potrzebami zwiększania zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz koniecznością poprawy jakości wody, w tym pitnej – jako element projektu – wspierane będą działania przyczyniające się do redukcji zużycia wód (wcześniej zużytych na cele bytowe lub przemysłowe) dzięki zastosowaniu zamkniętych obiegów wodnych oraz procesów ich powtórnego wykorzystania, oczyszczenia i uzdatnienia. Ponadto, inwestycje w tym zakresie mogą być uzupełniane o działania edukacyjne promujące oszczędność wody do spożycia wśród mieszkańców przedsiębiorstw oraz podmiotów publicznych.

Elementem uzupełniającym zakres wsparcia (możliwym i zasadnym do współfinansowania) w ramach projektów będą działania wzmacniające adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, efektywności energetycznej, a także wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Podjęte przedsięwzięcia powinny uwzględniać założenia projektowania uniwersalnego celem kształtowania optymalnej funkcjonalności i dostępności inwestycji dla wszystkich ich użytkowników. Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne

- podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach obowiązków własnych gmin
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Działania będą sprzyjać poprawie warunków dla zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych mieszkańców, poprzez dostęp do wysokiej jakości wody do spożycia oraz oczyszczania ścieków, przez to będą miały wpływ na poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców, a tym samym pośrednio ograniczy zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwa.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę w ramach działań z zakresu ochrony środowiska, w tym gospodarki wodno-ściekowej głównie z krajami/regionami partnerskimi, także spoza UE w różnych obszarach tematycznych, tj. Niemcy, Francja, Holandia, Korea Południowa. Przewiduje się możliwość realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji, w szczególności działania te mogą być realizowane z wykorzystaniem Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 dotyczące współpracy w zakresie polityki zarządzania zasobami wodnymi; rozwiązań odnośnie zielonych technologii w gospodarce wodnej oraz w gospodarce wodami powodziowymi; wspierania transgranicznych rozwiązań na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej mające na celu zwiększenie ochrony przyrody i bioróżnorodności. Program zachęca do działań, które wdrażają dostępne rozwiązania w celu zapobiegania i redukcji

zanieczyszczeń wody na różnych drogach wodnych. Komplementarne będą także projekty realizowane w ramach Interreg Europa Środkowa i Interreg Europa na lata 2021-2027. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze zapewnienia czystości wód morskich. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Grupę docelową stanowią podmioty publiczne, które świadczą usługi interesu ogólnego, nie generują dochodu., Szczególnie kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym zasobów wody oraz wzmacniania adaptacyjności do zmian klimatu w celu wdrażania założeń m.in. Europejskiego Zielonego Ładu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	RCO30	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	1,00	8,00
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	RCO31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	4,00	102,00
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	RCO32	Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków	równoważna liczba mieszkańców	0,00	15 638,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel	Fundusz	Kategoria	Nr	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Rok	Cel	Źródło	Uwagi

	szczegółowy		regionu	identyfikacyjny		miary	lub wartość odniesienia	odniesienia	końcowy (2029)	danych	
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	RCR41	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	0,00	2021	935,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	RCR42	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	0,00	2021	10 029,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	062. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę pitną)	945 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	063. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę pitną) zgodne z kryteriami efektywności	2 205 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	064. Gospodarka wodna i ochrona zasobów wodnych (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, konkretne działania w celu przystosowania się do zmiany klimatu, ponowne użycie, ograniczanie wycieków)	3 500 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	065. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	8 505 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	066. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	19 845 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			35 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	01. Dotacja	35 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			35 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	35 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			35 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	35 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			35 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w przedsiębiorstwach (w tym w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE)**
2. **Dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców wtórnych, rozwijanie recyklingu odpadów i zarządzanie efektywnością środowiskową w kierunku gospodarki zasobooszczędnej i ograniczenia gospodarki materiałochłonnej, przez wdrażanie rozwiązań technologicznych**
3. **Kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodne z hierarchią postępowania z odpadami**
4. **Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów, z uwzględnieniem rozwiązywań dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich ponownego użycia**

Interwencja pozwoli na realizację systemowych, strategicznych działań w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) zakładających, że wszystkie elementy łańcucha produkcyjnego jak produkty, materiały oraz surowce pozostają w obiegu tak długo, jak to jest możliwe, tym samym obniżając ślad środowiskowy. Wdrożenie założeń koncepcji GOZ obejmie swoim zakresem zieloną transformację przedsiębiorstw przyczyniając się do tworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, a także zmiany procesów produkcyjnych w celu przejścia z modelu liniowego na cyrkularny zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Realizowane będą projekty w zakresie wdrażania modelu GOZ w przedsiębiorstwach, w ramach działań przedinwestycyjnych m.in. prace koncepcyjne związane z etapem eko-projektowania produktów oraz niezbędnych zmian w procesach produkcyjnych/usługowych, profesjonalne wsparcie doradczo szkoleniowe, audyty środowiskowe oraz analizy techniczne i ekonomiczne, w ramach działań inwestycyjnych np. związane z wprowadzeniem zmian w procesach technologicznych.. Projekty realizowane w ramach działania nie będą miały charakteru badawczo-rozwojowego. W ramach rozwoju zasobooszczędności przedsiębiorstw, interwencja obejmować może działania związane z zakupem infrastruktury celem wdrożenia nowego (lub skorygowanego) modelu biznesowego realizującego założenia GOZ. Dla wzmocnienia efektów przewiduje się wsparcie przedsiębiorców w formie kompleksowych/modułowych projektów, nie wyklucza się realizacji projektów wspierających przedsiębiorstwa w węższym obszarze. Wsparcie będzie mogło obejmować obszary w zakresie m.in.: infrastruktury i nowoczesnych zasobooszczędnych technologii sprzyjających zwiększeniu automatyzacji i robotyzacji w przedsiębiorstwie, cyfryzacji, rozwoju niezbędnych kompetencji (jako element projektu), nowoczesnej organizacji działalności przedsiębiorstw, w tym doradztwa dla MŚP (jako element projektu), internacjonalizacji i eksportu produktów (jako elementów o charakterze uzupełniającym dla projektu GOZ, podnoszących ich kompleksowość).

W ramach działań planuje się realizację interwencji na rzecz poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, w tym w zakresie odzyskiwania energii w procesach przemysłowych/wytwórczych. Wsparcie przedsiębiorców będzie mogło obejmować m.in.: inwestycje w infrastrukturę i nowoczesne zasobooszczędne technologie, cyfryzację, automatyzację i robotyzację, rozwój niezbędnych kompetencji (jako element projektu), nowoczesną organizację działalności, w tym doradztwo dla MŚP i nowe modele biznesowe, internacjonalizację i eksport produktów. Wdrażanie nowych lub ulepszonych produktów i usług umożliwi m.in. redukcję zużycia energii elektrycznej, w tym u odbiorcy końcowego.

Utrwaleniu efektów służyć będzie systematyczna, kompleksowa modernizacja energetyczna przedsiębiorstw prowadząca do wzrostu efektywności energetycznej obiektów przemysłowych i instalacji, w których prowadzona jest działalność gospodarcza oraz wsparcie przebudowy lub modernizacji budynków wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi. Ponadto planowane są działania na rzecz modernizacji lub wymiany oświetlenia na energooszczędne (jako element uzupełniający projektu), a także urządzeń i instalacji wykorzystywanych w procesach przemysłowych. Identyfikowana jest także potrzeba realizacji inwestycji w zakresie magazynowania energii.

Stopniowe przechodzenie w kierunku GOZ (w sektorze gospodarki komunalnej) odnosić się będzie do wdrożenia pełnego odzysku odpadów (zasobów) na poziomie lokalnym. Wsparcie przedsięwzięć będzie dotyczyć rozwoju infrastruktury niezbędnej do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie (realizowanej na podstawie Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego), zapewniającej zintegrowane podejście zgodne z hierarchią postępowania z odpadami biorąc pod uwagę wyłączenia z artykułu 7 ust.1 pkt. f) i g) Rozporządzenia 2021/1058. W związku z wymaganiami w zakresie wzrostu selektywnego zbierania odpadów wsparcie obejmie inwestycje w infrastrukturę (budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów), która umożliwi właściwe przygotowanie odpadów do recyklingu. Realizowane będą interwencje w zakresie wzrostu efektywności wykorzystania i odzysku dostępnych zasobów materiałowych i energetycznych, ograniczenia ilości składowanych odpadów ze szczególnym uwzględnieniem minimalizacji i zagospodarowania tworzyw sztucznych jako materiału ze strumienia odpadów opakowaniowych, zagospodarowania odpadów budowlanych i rozbiórkowych dla wzmocnienia zrównoważonego budownictwa miejskiego oraz wykorzystania surowców odzyskanych z innych odpadów dostępnych na tych terenach. Finansowaniem nie będą objęte instalacje służące przetwarzaniu odpadów zmieszanych.

Zmodernizowane instalacje przyczynią się do wielu korzystnych zmian służących poprawie sposobu gospodarowania odpadami, w tym np. wykorzystaniu bioodpadów, upcyklingu, recyklingu odpadów, a także zbiórki, przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Kluczowe są także działania w kierunku wydłużenia okresu używalności produktów, prowadzące do zoptymalizowania wykorzystania surowców przez utrzymanie produktów, komponentów i materiałów w obiegu, z zachowaniem ich najwyższej użyteczności w cyklach technicznym i biologicznym. W Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), możliwe będzie oddanie jak największej liczby frakcji odpadów pochodzenia komunalnego, zbierane będą odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne pochodzące ze strumienia odpadów komunalnych, odpady budowlane pochodzące z gospodarstw domowych, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Interwencja pozwoli na rozwój, zarówno w zakresie infrastrukturalnym jak i organizacyjno-promocyjnym, systemów napraw, wymiany rzeczy używanych i selektywnej zbiórki bioodpadów oraz budowy instalacji do ich przetwarzania – np. kompostowni oraz biogazowni. Niedopuszczalna będzie budowa nowych spalarni odpadów.

Interwencja zakłada realizację kompleksowych projektów, w tym z zakresu przeciwdziałania marnotrawieniu żywności. W celu dążenia do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców, wsparcie zostanie skierowane na działania prowadzące do ograniczenia zasobo- i materiałochłonności gospodarki. Ponadto, przedsięwzięcia planowane do realizacji mają na celu poprawę systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa, w tym budowę (przebudowę i modernizację) zakładów oraz instalacji i urządzeń odzysku, unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne oraz niebezpiecznych.

Potrzeba podnoszenia świadomości ekologicznej w kierunku GOZ wymaga podejścia interdyscyplinarnego w celu kształtowania odpowiednich postaw już od najmłodszych lat. W zakresie ograniczania ilości odpadów wspierane będzie kształtowanie właściwych postaw konsumpcyjnych wśród przedsiębiorców i mieszkańców regionu. Planowana interwencja w zakresie edukacji ekologicznej oraz doradztwa, przyczyni się do zwiększenia świadomości konsumentów, przedsiębiorców i podmiotów publicznych oraz zmianę ich zachowań i modeli biznesowych na zgodne z GOZ. Elementem uzupełniającym zakres wsparcia w ramach projektów powinny być działania wzmacniające adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie edukacji ekologicznej, zielono-niebieskiej infrastruktury, efektywności energetycznej, a także wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Podjęte przedsięwzięcia w kierunku GOZ powinny być zgodne z założeniami projektowania uniwersalnego celem kształtowania optymalnej funkcjonalności i dostępności inwestycji dla wszystkich ich użytkowników.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach obowiązków własnych gmin
- przedsiębiorstwa, w tym MŚP, „mid-caps”, „small mid-caps”, przedsiębiorstwa duże
- państwowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe
- organizacje pozarządowe (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną)
- uczelnie i szkoły wyższe
- jednostki naukowo-badawcze (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną)

- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
- podmioty działające w oparciu o umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym
- podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Realizowane projekty będą cechować się wysoką jakością i kompleksowością wsparcia, w tym dostępnością dla wszystkich grup społ. infr. zapobiegającej powstawaniu odpadów i związanej z recyklingiem. Podjęta interwencja przyczyni się do wsparcia grup zagrożonych ubóstwem, tj. osób starszych, z niepełnosprawnościami, rodziców samotnie wychowujących dzieci czy rodziny wielodzietne, przez rozwój centrów napraw, redystrybucji tekstyliów i urządzeń, banków żywności, punktów i giełdy wymiany produktów.

Podjęte zostaną środki przeciwdziałające dyskryminacji pośredniej w postaci nierównego dostępu do informacji w zakresie selektywnej zbiórki odpadów np. obywateli państw trzecich związanego z ograniczeniami językowymi. Interwencja w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów lub promowania ponownego ich użycia oraz zwiększanie świadomości konsumentów w zakresie GOZ umożliwi przeciwdziałanie marnotrawieniu produktów żywnościowych, co pozwoli na udostępnienie niewykorzystanych produktów spożywczych osobom potrzebującym.

Punkty napraw przywrócą przedmiotom ich sprawność, co poprzez brak konieczności zakupu nowych rzeczy zmniejszyć może zjawisko ubóstwa. Punkty przyjmowania rzeczy używanych, inicjatywy współdzielenia, zwiększenie świadomości konsumentów oraz instalacje umożliwiające spożywanie wody prosto z kranu będą pozytywnie wpływać na sytuacje materialną grup wrażliwych.

Działanie będzie adresowane min. do osób wykluczonych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami, które są najbardziej narażone na zjawisko ubóstwa.

Zapobieganie powstawania odpadów, w tym zwłaszcza marnotrawienia produktów żywnościowych będzie możliwe poprzez kierowanie niewykorzystanych produktów spożywczych do banków żywności i organizacji pozarządowych, które będą przekazywać żywność osobom potrzebującym.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na poziomie CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województw przewiduje dalszą współpracę w ramach działań z zakresu ochrony środowiska, w tym zasobów naturalnych, gospodarki żywnościowej głównie z krajami/regionami partnerskimi, także spoza UE, tj. Niemcy, Francja, Holandia, Korea Południowa. Możliwa będzie realizacja przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji, w szczególności w zakresie opisanym w programach Interreg Europa, Interreg Europa Środkowa i programie Interreg Region Morza Bałtyckiego na lata 2021-2027. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze zapewnienia czystości wód morskich. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie udzielane inwestycjom realizowanym przez przedsiębiorców będzie zróżnicowane w zależności od charakteru realizowanych działań - dotacje zostaną przeznaczone na wsparcie szeroko rozumianych działań przedinwestycyjnych i przygotowawczych do wdrożenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach, w tym (m.in.: prace koncepcyjne związane z etapem eko-projektowania produktów oraz niezbędnymi zmianami w procesach produkcyjnych/usługowych; profesjonalne wsparcie doradcze i szkoleniowe; audyty środowiskowe oraz analizy techniczno-ekonomiczne), zaś inwestycje o silnym potencjale rynkowym (np. inwestycje w infrastrukturę i nowoczesne zasobooszczędne technologie przedsiębiorstw) będą wspierane przez instrumenty finansowe, z możliwością wykorzystania komponentu dotacyjnego, który zachęci do realizacji bardziej ambitnych inwestycji. Równolegle do wsparcia z wykorzystaniem IF oferowane będzie wsparcie dotacyjne dla podmiotów sektora publicznego, który świadczy usługi interesu ogólnego, nie generujące dochodu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	3,00	45,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	3,00	45,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCO34	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tony/rok	56,00	1 110,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCO107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	235 671,00	4 713 429,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCO119	Odpady przygotowane do ponownego użycia	tony/rok	28,00	555,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	PLRO060	Liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	szt.	3,00	26,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	33 498 915,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCR47	Odpady poddane recyklingowi	tony/rok	0,00	2021	944,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	RCR103	Odpady zbierane selektywnie	tony/rok	0,00	2021	390,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	PLRR019	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych	osoby	0,00	2021	198 366,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	040. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP lub w dużych przedsiębiorstwach oraz działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	10 000 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	067. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	10 780 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	069. Gospodarowanie odpadami przemysłowymi i handlowymi: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	3 320 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	075. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w MŚP	14 000 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	076. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w dużych przedsiębiorstwach	6 000 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			44 100 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	01. Dotacja	14 100 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	21 000 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	9 000 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			44 100 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	44 100 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			44 100 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	44 100 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			44 100 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę efektywności zarządzania zasobami przyrody podlegającymi prawnej ochronie w ramach opracowania i wdrażania dokumentów planistycznych oraz strategicznych**
2. **Działania wspierające zachowanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ekosystemów oraz populacji zagrożonych gatunków, w tym uwzględniające utrzymanie i odbudowę funkcji ekosystemów**
3. **Kompleksowe działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą**
4. **Projekty ograniczające antropopresję w zakresie ukierunkowania ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo podlegających ochronie**
5. **Realizację kompleksowych działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody, środowiska oraz klimatu**
6. **Interwencje przyczyniające się do zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza, w tym w ramach rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury w środowisku miejskim**
7. **Usuwanie azbestu.**

Wspierane będą działania wdrażające dokumenty strategiczne i planistyczne oraz służące opracowaniu lub aktualizacji dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych w ramach ograniczonego zakresu parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000. Wsparcie otrzymają projekty międzysektorowe w zakresie ochrony środowiska zakładające partnerską współpracę i wymianę doświadczeń między podmiotami. Efektem działań będzie poprawa zarządzania obszarami o wysokich walorach przyrodniczych, waloryzacja i ocena ryzyka środowiskowego.

Wsparcie bioróżnorodności obejmie ochronę i przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ekosystemów oraz populacji zagrożonych gatunków na podlegających ochronie obszarach cennych przyrodniczo oraz poza nimi. Interwencja zapewni właściwe warunki funkcjonowania rodzimej fauny i flory w wyniku m.in. utworzenia centrów ochrony i rozwoju bioróżnorodności (np. banki genowe, (eko)parki, ogrody botaniczne), ochrony populacji owadów zapylających, wdrażania zintegrowanych sieci siedlisk dla zapewnienia ich spójności ekologicznej, monitorowania i kontroli rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych oraz opracowania skutecznych i niegroźnych dla środowiska metod ich zwalczania). Ponadto zakres wsparcia obejmie m.in. przywracanie

naturalnych reżimów hydrologicznych, tj. obszarów podmokłych, torfowisk, bagien, oczek i zadrzewień śródpolnych, a także będzie uzupełnieniem w stosunku do działań podejmowanych na rzecz retencjonowania w ramach rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury. Podjęte działania przyczynią się do rozwoju funkcji usług dla gospodarki i człowieka przy zapewnieniu optymalnych warunków rozwoju ekosystemów.

Zakłada się wsparcie inwestycji na rzecz remediacji (w tym dekontaminacji) i rekultywacji terenów zanieczyszczonych, a także rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym nielegalnych składowisk odpadów. Efektem będzie przekształcenie ich funkcjonalności przede wszystkim na cele przyrodnicze (m.in. zalesianie, ochrona różnorodności biologicznej, produkcja żywności) oraz społeczne (m.in. działalność społeczna, rekreacja i kultura), a w przypadku poziomu skażenia uniemożliwiającego taki sposób zagospodarowania, dopuszcza się przeznaczenie terenów na działalność gospodarczą wnoszącą istotny wkład w realizację co najmniej jednego celu środowiskowego w rozumieniu Rozporządzenia w sprawie Taksonomii. W związku z pełnieniem przez obszary o wysokich walorach przyrodniczych funkcji turystyczno-rekreacyjnych będą realizowane działania ograniczające negatywny wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze w ramach rozwoju m.in. infrastruktury kanalizującej ruch turystyczny. Na wsparcie projektów infrastrukturalnych niezwiązanych bezpośrednio z ochroną siedlisk i gatunków chronionych, takich jak ośrodki, centra ochrony bioróżnorodności, banki genowe oraz infrastruktura związana z kanalizowaniem ruchu turystycznego zostanie przekazane maksymalnie 30% alokacji przeznaczonej na ten cel. Wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych będzie ograniczone do inwestycji, których głównym celem będzie ochrona środowiska naturalnego poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób odwiedzających. Koszty parkingów oraz dróg dojazdowych nie będą kwalifikowane, chyba że potrzeba ich budowy wynika z zapisów planu ochrony dla danego obszaru lub konieczności ograniczenia presji ze strony ruchu turystycznego na ten obszar i uzyskano potwierdzenie organu sprawującego nadzór nad obszarem. Ww. wydatki będą stanowić wyłącznie element projektu i będą ograniczone do 20%.

Interwencja obejmie wzrost efektywności działalności informacyjno-edukacyjnej m.in. w ramach warsztatów, szkoleń i zajęć praktycznych, ścieżek edukacyjnych, wydarzeń edukacyjnych i konkursów, w tym rozwoju miejsc edukacji ekologicznej w wyniku ich sukcesywnej budowy, przebudowy i doposażenia. Działania te będą prowadzone zwłaszcza w odniesieniu do roli i potrzeb ochrony różnorodności biologicznej, zasobów naturalnych i funkcji ekosystemów, a także zrównoważonego korzystania ze środowiska oraz adaptacji do zmian klimatu. Realizacja wsparcia przyczyni się do skutecznego osiągania jakościowych celów środowiskowych przez poprawę poziomu świadomości ekologicznej obejmującej praktyczną wiedzę i umiejętności w celu wykazywania proekologicznych motywacji do zmiany postaw i codziennych zachowań mieszkańców regionu.

Wyzwaniem dla regionu jest także niezadawalająca jakość powietrza atmosferycznego w wyniku emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, w szczególności pyłów zawieszonych (PM2,5 i PM10) oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, zwłaszcza pod postacią rakotwórczego benzo(a)pirenu. W celu przeciwdziałania ww. zjawiskom podejmowane będą inwestycje w rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na terenach zurbanizowanych, która przyczyni się do efektywnej absorpcji i rozpraszania pyłów, a także gazów i hałasu. Działania te będą realizowane w postaci utworzenia i rozwoju trwałych użytków zielonych o właściwościach retencyjnych m.in. parków miejskich, niskiej zieleni i zadrzewień, zielonych ścian i dachów budynków, zielonych przystanków i torowisk oraz otwartych zielonych przestrzeni. Uzupełniająco, zaprogramowany katalog działań obejmie wsparcie realizacji wojewódzkich programów ochrony powietrza oraz uchwał antysmogowych w ramach wyżej wymienionego zakresu wsparcia działalności informacyjno-edukacyjnej. Efektami podjętych działań będą m.in. spadek temperatury w miastach i wzrost retencji wodnej przyczyniające się do

zmniejszenia ryzyka wystąpienia oraz ograniczania skutków podtopień i powodzi oraz susz w miastach, redukcja poziomu występujących w powietrzu zanieczyszczeń i alergenów, obniżenie poziomu hałasu, polepszenie estetyki przestrzeni, a także poprawa interakcji społecznych, wzrost aktywności fizycznej mieszkańców.

W ramach redukcji wszelkich form zanieczyszczeń na rzecz środowiska wolnego od toksyn, zakresem interwencji objęte zostanie oczyszczanie terenu z odpadów zawierających azbest. Kwalifikowalne będą wydatki w zakresie ich usuwania z budynków publicznych lub prywatnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dla zapewnienia kompleksowości projektu, możliwe będzie uwzględnienie w ramach projektu wydatków odtworzeniowych, związanych ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynku, przy czym nie mogą one stanowić więcej niż 30% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Preferowane będą projekty w ramach których zintegrowano adaptacyjność do zmian klimatu, a także przeciwdziałanie skutkom jego zmian i sprzyjające neutralności klimatycznej, w tym w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, zieleni miejskiej, efektywności energetycznej, a także wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm).

Podjęte działania będą koncentrować się na ochronie i odbudowie bioróżnorodności i ekosystemów zgodnie z założeniami koncepcji projektowania uniwersalnego celem kształtowania optymalnej funkcjonalności i dostępności inwestycji dla wszystkich ich użytkowników. Ponadto powinny być zgodne z dyrektywami „ptasią", siedliskową i ramową dyrektywą wodną, a także Unijną strategią na rzecz bioróżnorodności z perspektywą do 2030 r. Zakłada się, że opomiarowaniu (badaniu) podlegać będzie poziom bioróżnorodności oraz szczegółowe wskaźniki (cele) w tym zakresie na obszarze Wlkp.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- państwowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe
- podmioty zarządzające parkami krajobrazowymi, rezerwatami przyrody i obszarami Natura 2000
- organizacje pozarządowe (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną)
- uczelnie i szkoły wyższe
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne

- jednostki naukowo-badawcze (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną)
- przedsiębiorstwa
- odbiorcy projektów parasolowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

W przypadku inwestycji z zakresu ochrony przyrody nastąpi poprawa walorów środowiska przyrodniczego, co wpłynie bezpośrednio i pośrednio pozytywnie na wszystkie grupy odbiorców. Działania w zakresie zwiększania bioróżnorodności wpłyną na lepsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego regionu, co przełoży się na zwiększenie jego atrakcyjności i poprawę standardu życia. Przy projektowaniu działań z zakresu edukacji ekologicznej uwzględnione zostaną potrzeby wszystkich grup odbiorców, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Kampanie informacyjne będą realizowane z zachowaniem standardów dostępności, z wykorzystaniem różnorodnych form i kanałów komunikacji, w celu dotarcia do możliwe największej liczby mieszkańców regionu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT). Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strateg. interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) KM, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w

ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę w ramach działań z zakresu ochrony środowiska, w tym ochrony przyrody z krajami/regionami partnerskimi, tj. Niemcy, Francja, Holandia, Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Możliwa będzie realizacja przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji. Wymiana wiedzy i kompetencji oraz wsparcie transferu dobrych praktyk w kwestiach związanych z ochroną i zrównoważonym wykorzystaniem krajobrazów przyrodniczych i kulturowych oraz ochroną i rozwojem różnorodności biologicznej mogą być wykorzystane do realizacji międzynarodowych działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego, ekosystemów i obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000 określonych w Programach Interreg Europa, Interreg Europa Środkowa i programie Interreg Region Morza Bałtyckiego na lata 2021-2027. Także projekty środowiskowe wykorzystujące doświadczenia i możliwości Programu LIFE uzyskają możliwość wsparcia. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze bogatej i zdrowej przyrody oraz adaptacji do zmian klimatycznych, zapobiegania i zarządzania ryzykiem. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Grupę docelową stanowią podmioty publiczne, które świadczą usługi interesu ogólnego, nie generują dochodu. Szczególnie kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym zasobów wody oraz wzmacniania adaptacyjności do zmian klimatu w celu wdrażania założeń m.in. Europejskiego Zielonego Ładu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	RCO36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	hektary	5,00	54,00
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	RCO38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	hektary	1,00	10,00
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	PLRO074	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	1,00	4,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	RCR50	Ludność odnosząca korzyści ze środków na rzecz jakości powietrza	osoby	0,00	2021	125 861,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	RCR52	Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną	hektary	0,00	2021	10,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0,00	2021	71 545,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	074. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	3 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	077. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji hałasu	2 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	078. Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	1 500 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i błękitna infrastruktura	12 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	080. Inne działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w dziedzinie zachowania i odtwarzania obszarów naturalnych o wysokim potencjale pochłaniania i składowania dwutlenku węgla, np. poprzez ponowne nawadnianie wrzosowisk, wychwytywanie gazu pochodzącego ze składowisk odpadów	1 500 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	01. Dotacja	20 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	20 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	20 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			20 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ W WIELKOPOLSCE (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Interwencje na rzecz zwiększenia zrównoważonej mobilności mieszkańców oraz funkcjonalności i efektywności transportu miejskiego poprzez kompleksowe wsparcie systemów publicznego transportu zbiorowego w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych**
2. **Inwestycje w rozwój infrastruktury ładowania/tankowania pojazdów bezemisyjnych**
3. **Wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności**
4. **Rozwój zrównoważonej mobilności społeczeństwa poprzez promowanie integracji taryfowej i wdrażanie komponentów koncepcji MaaS**
5. **Działania informacyjno-promocyjne i edukacyjne na rzecz transportu zbiorowego i bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym**

Promowanie multimodalnej mobilności miejskiej służy zrównoważonemu rozwojowi wielkopolskich miast i ich obszarów funkcjonalnych, a także bezpieczeństwu ich mieszkańców. Realizowane będą inwestycje w zakup oraz modernizację zero- lub nisko-emisyjnych aktywów mobilnych wykorzystywanych w publicznym transporcie zbiorowym, spełniających wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów" w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE, wraz z niezbędną infrastrukturą (instalacje służące do dystrybucji nośników energii i paliw dla zero-emisyjnego transportu nowej generacji wykorzystującego proekologiczne źródła napędu, takie jak np. energia elektryczna, wodór). Ze względu na dążenia regionu do jak najszybszego ograniczenia presji środowiskowej sektora transportu, preferencje z zakresie taboru miejskiego uzyskają projekty, których przedmiotem będzie zakup jednostek zero-emisyjnych. Kluczowe jest efektywne programowanie i wdrażanie założeń miejskiej polityki transportowej, z tego względu realizacja polityki transportowej winna bazować na dokumentach strategicznych, dla sukcesywnego zwiększania udziału mechanizmów planistycznych. Inwestycje objęte wsparciem będą opierać się na odpowiednich Planach Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) lub innych dokumentach planowania mobilności przyjętych na obszarze, w którym realizowana jest inwestycja – zgodnie z właściwymi wymogami Umowy Partnerstwa. W przypadku wymogu przyjęcia SUMP, wymóg ten będzie uznany za spełniony jeżeli plan ten: będzie obejmował właściwy funkcjonalny obszar miejski; będzie zgodny z wymogami SUMP określonymi we właściwym Komunikacie Komisji dotyczącym SUMP oraz rozporządzeniu UE w sprawie sieci TEN-T; będzie przyjęty przez organ właściwy terytorialnie oraz rzeczowo, w formie zapewniającej praktyczną realizację postanowień SUMP.

Rozwój transportu (w tym miejskich obszarów funkcjonalnych) realizowany będzie również w oparciu o inwestycje o charakterze infrastrukturalnym. Identyfikowana jest potrzeba budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury transportu w postaci m.in.: sieci tramwajowych i autobusowych – z ograniczeniem do inwestycji w przebudowę lub rozbudowę sieci drogowej wykorzystywanej na potrzeby zbiorowego transportu publicznego; zapleczy technicznych do obsługi taboru; infrastruktury punktowej: zajezdni tramwajowych i autobusowych, przystanków, wysepek, multimodalnych systemów transportu publicznego. Szczególny akcent położony zostanie na wzrost znaczenia mobilności jako usługi, a także potrzebę wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań, co wymaga rozwoju i wielogałęziowego powiązania różnych podsystemów transportu publicznego oraz transportu indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców (w tym kolejowych, autobusowych), obiektów P&R (pod warunkiem zlokalizowania ich w miejscach zapewniających ścisłą integrację z publicznym transportem zbiorowym), a także obiektów B&R, dzięki czemu system transportowy stanie się bardziej zintegrowany. W miastach pow. 75 tys. mieszkańców wsparcie dla obiektów P&R będzie możliwe pod warunkiem ich zlokalizowania poza obszarem funkcjonalnego śródmieścia, wyznaczonym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Rozwój komunikacji zbiorowej winien odbywać się przy tym z zapewnieniem do niej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnieniem bezpieczeństwa sanitarnego. Ekspansja ciągów pieszych i rowerowych powinna stanowić dopełnienie dla rozwijania siatki połączeń na terenach miejskich i podmiejskich.

Podniesienie atrakcyjności transportu publicznego uwzględnia inwestycje w infrastrukturę drogową transportu publicznego np. buspasy; obiekty przeznaczone do transportu publicznego; przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia oraz/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu: pasy skrętów dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, infrastruktura drogowa przy pętlach tramwajowych/autobusowych, stacjach kolejowych; wyposażenie dróg i ulic w niezbędne obiekty i urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego i niechronionych użytkowników dróg. Poza wymienionymi wyżej obiektami P&R, środkami ukierunkowanymi na poprawę bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg (w tym pieszych i rowerzystów) oraz infrastrukturą tankowania / ładowania pojazdów zeroemisyjnych, wsparciem nie będą objęte elementy infrastruktury drogowej wykorzystywanej dla ruchu pojazdów samochodowych nie wykorzystywanych w transporcie publicznym.

Zakres działań infrastrukturalnych uwzględniać będzie obiekty przeznaczone dla ruchu niezmotoryzowanych uczestników ruchu, w tym system roweru miejskiego z infrastrukturą rowerową: stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów, drogi rowerowe (w tym kontrapasy), ciągi pieszo-rowerowe, śluzy rowerowe, wspólny bilet, przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych. Promocja ruchu pieszego i rowerowego wymaga zachowania ciągłości pakietu infrastrukturalnego niezmotoryzowanych uczestników ruchu, w związku z tym preferencje w tym zakresie uzyskają projekty zachowujące spójność sieci dróg i ścieżek. Promocja ruchu niezmotoryzowanego wymaga integracji z polityką społeczną i gospodarczą miasta.

Podjęta interwencja w regionie zakładać będzie wzrost innowacyjności środków transportu oraz rozwój autonomicznych systemów w transporcie miejskim. Wspierane działania będą obejmowały też rozwój innowacyjnych technologii ITS wspierających dekarbonizację transportu i zrównoważoną mobilność, jak również rozwiązania umożliwiające integrację taryfową i wdrożenie koncepcji „Mobilność jako Usługa” (MaaS). Priorytetowe wsparcie otrzymają projekty powiązane z wprowadzaniem integracji taryfowej oraz wdrażaniem koncepcji MaaS.

Dekarbonizacja mobilności miejskiej wymaga również wsparcia systemów ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych dla zbiorowego transportu

publicznego oraz dla potrzeb indywidualnych użytkowników. W przypadku infrastruktury dla użytkowników indywidualnych, wsparciem będzie objęta infrastruktura spełniająca wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniająca niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników.

Dla osiągnięcia czystej, bezpiecznej i zintegrowanej mobilności konieczne będzie zachowanie synergii między wdrażanymi projektami w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej i inwestycjami energetycznymi realizowanymi poza niniejszym celem szczegółowym, takimi jak inteligentne stacje ładowania i tankowania (elektryczne i wodorowe), także przy planowanych przebudowach budynków i nowych konstrukcjach, oraz modernizacja oświetlenia ulicznego pod kątem zwiększenia jego energooszczędności i skuteczności m.in. w technologii LED, a także innymi inicjatywami przyczyniającymi się do poprawy bezpieczeństwa. Ponadto, w celu maksymalizacji efektów przedsięwzięć zaplanowanych w ramach celu szczegółowego, przewiduje się realizację działań informacyjno-promocyjnych i edukacyjnych mających na celu kształtowanie odpowiednich postaw w zakresie zrównoważonej mobilności oraz bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym.

Jako element uzupełniający, w ramach niniejszego celu szczegółowego mogą być realizowane działania wzmacniające adaptacyjność do zmian klimatu oraz sprzyjające neutralności klimatycznej w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, efektywności energetycznej, a także wykorzystania energii z odnawialnych źródeł. Działania te będą stanowiły integralny element większych projektów w obszarze zrównoważonej mobilności miejskiej i nie będą stanowiły dominującej części tych projektów.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Działania powinny służyć zmniejszeniu popytu na podróże realizowane indywidualnym transportem samochodowym na rzecz zwiększenia udziału transportu zbiorowego przy wykorzystaniu środków transportu publicznego.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkańcy województwa wielkopolskiego, w tym użytkownicy korzystający z miejskiej infrastruktury transportowej i publicznego transportu zbiorowego na obszarach miejskich
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne podmioty świadczące usługi transportu zbiorowego dla JST
- państwowe jednostki organizacyjne, w tym państwowe jednostki budżetowe

- przedsiębiorstwa, w tym MŚP, „mid-caps”, „small mid-caps”, przedsiębiorstwa duże
- organizacje pozarządowe
- podmioty działające na podstawie umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Przy projektowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć infrastrukturalnych i organizacyjnych z zakresu mobilności będą podejmowane obligatoryjne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury i usług transportu miejskiego, zgodnie ze standardem: transportowym, architektonicznym oraz cyfrowym. Wobec czego wspierana infrastruktura, tabor miejski oraz oferta przewozowa będą odpowiadały także na specyficzne potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w szczególności uwzględniały potrzeby osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi. Działania będą polegały na dostosowaniu miejskiej infrastruktury transportowej, w tym środków transportu zbiorowego, parkingów do specyficznych potrzeb wszystkich potencjalnych osób w niekorzystnej sytuacji poprzez stosowanie kryteriów premiujących za zaplanowanie działań wyrównujących szanse ww. grup zagrożonych dyskryminacją W przypadku parkingów tworzone będę wyznaczone miejsca dla osób z niepełnosprawnościami, bezpieczne miejsca dla kobiet, rodziców/opiekunów z dziećmi, spełniając transportowy standard dostępności. W celu uniknięcie dyskryminacji pośredniej, jaką jest nierówny dostęp do informacji, której doświadczają osoby państw trzecich zaplanowane zostaną działania by zapewnić powszechnie dostępne, przejrzyste i aktualizowane przez kompetentne instytucje informacje w językach obcych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) obejmujące miasta i na ich obszary funkcjonalne, w ramach których przewiduje się inwestycje dotyczące m. in. tworzenia węzłów przesiadkowych,

parkingów typu P&R, budowy ścieżek rowerowych oraz zakupu odpowiedniego taboru. Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strateg. interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) KM, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę w ramach sektora transportu, infrastruktury i logistyki, głównie z krajami/regionami partnerskimi, m.in. Niemcy, Chorwacja w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Możliwa będzie realizacja przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji. Działania powinny skupiać się na zintegrowanej i inteligentnej ekologicznej mobilności, powinny obejmować opracowanie i wdrożenie zintegrowanych strategii (np. Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej - SUMP) jak również obejmować testowanie i wdrażanie nowych ekologicznych podejść i technologii w celu zapewnienia rozwiązań dla wyzwań związanych z mobilnością w mieście - komplementarnie z Programem Interreg Europa Środkowa 2021-2027 Cel szczegółowy 2.5: Zielona mobilność miejska. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB rozwoju innowacyjnych technologii i rozwiązań w regionie w obszarze transportu. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Grupę docelową stanowią podmioty publiczne, które świadczą usługi interesu ogólnego, nie generują dochodu. Finansowanie projektów transportowych poprzez formy pozadotacyjne może skutkować koniecznością przerzucenia kosztów na odbiorców tych usług (mieszkańców), przez podniesienie cen usług w tym zakresie. Wpływać to może na osiągnięcie skutku odwrotnego do zamierzonego, czyli pogłębiania dotychczasowych zachowań podróżnych - dominujący udział wykorzystania indywidualnego transportu samochodowego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCO57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	775,00	7 746,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	14,00	136,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCO59	Infrastruktura paliw alternatywnych (punkty tankowania/ładowania)	punkty tankowania paliw/punkty ładowania	13,00	127,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCO60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	duże i małe miasta	2,00	15,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0,00	2 152 507,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	0,00	7,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	PLRO097	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	4,00	39,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	6 863,00	2021	5 903,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCR62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy/rok	0,00	2021	2 544 561,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	RCR64	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	0,00	2021	816 462,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	077. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji hałasu	17 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	081. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego	68 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	082. Tabor na potrzeby czystego transportu miejskiego	34 000 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	34 191 556,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	086. Infrastruktura paliw alternatywnych	17 000 000,00
3	RSO2.8	Ogółem			170 191 556,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	01. Dotacja	170 191 556,00
3	RSO2.8	Ogółem			170 191 556,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	118 500 000,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	51 691 556,00
3	RSO2.8	Ogółem			170 191 556,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	125 941 751,00
3	RSO2.8	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	44 249 805,00
3	RSO2.8	Ogółem			170 191 556,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 4. LEPIEJ POŁĄCZONA WIELKOPOLSKA W UE

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Rozwój odpornej na zmiany klimatu drogowej infrastruktury transportowej o charakterze regionalnym, w tym poprawa wewnątrzregionalnej dostępności drogowej**
2. **Rozwój transportu kolejowego poza siecią TEN-T**
3. **Zakup/modernizację taboru kolejowego do świadczenia przewozów o charakterze regionalnym oraz zapewnienie bazy utrzymaniowo-naprawczej**
4. **Wsparcie dla rozwoju zrównoważonej mobilności**
5. **Działania zapewniające poprawę bezpieczeństwa w sektorze transportu**

Transport jest jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój gospodarczy oraz sprzyjający zwiększeniu spójności społecznej, z tego względu tak istotne jest zapewnienie funkcjonowania spójnego systemu transportowego. „Zazielenienie" tego sektora będzie wdrażane z uwzględnieniem pozostałych potrzeb gospodarczo-społecznych regionu.

Istotne jest wsparcie inwestycji infrastrukturalnych niezbędnych do zapewnienia funkcjonowania transportu publicznego oraz uzupełnienie luk w bezpośrednich połączeniach do węzłów transportowych. Wszystkie inwestycje w infrastrukturę transportową wspierane w ramach niniejszego celu szczegółowego będą musiały wynikać z regionalnego planu transportowego lub odpowiedniego dokumentu planowania transportu na poziomie krajowym lub lokalnym. Głównym problemem systemu transportowego województwa jest zbyt duże natężenie ruchu samochodowego, niska przepustowość oraz duża liczba wypadków, które generują koszty jednostkowe, społeczne (zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia) i środowiskowe. Realizacja inwestycji drogowych poza siecią TEN-T dotyczyć będzie przedsięwzięć przyczyniających się do poprawy dostępności sieci TEN-T, miejsc inwestycyjnych, terminali intermodalnych, centrów logistycznych oraz innych gałęzi zrównoważonego transportu. Priorytetowo traktowane będą punktowe inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz przedsięwzięcia polegające na przebudowie (modernizacji) dróg, służące połączeniu się z siecią TEN-T, a także budowa obwodnic. Wspierana będzie również budowa lub przebudowa dróg wojewódzkich w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej. Tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury

oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. W ramach celu szczegółowego wsparcie uzyskają wyłącznie inwestycje drogowe zapewniające nośność nacisku do 11,5 tony na oś pojazdu. Z zastrzeżeniem obwodnic i obiektów P+R, inwestycje drogowe realizowane na obszarach miast nie będą obejmowały budowy nowych, ani zwiększenia pojemności lub przepustowości istniejących dróg lub parkingów i nie będą przyczyniały się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego w obszarach miejskich. Inwestycje te będą musiały być spójne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli przyjęcie tych planów nie jest wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej.

Zgodnie z kamieniami milowymi Strategii na rzecz Zrównoważonej i Inteligentnej Mobilności konieczne jest podjęcie działań na rzecz bardziej zrównoważonych form transportu - zarówno pasażerskiego, jak i towarowego. Wspierana będzie infrastruktura kolejowa, w tym linie kolejowe - wyzwaniem bowiem pozostają stan techniczny, dekapitalizacja i zbyt mała przepustowość niektórych odcinków linii kolejowych, czy niewystarczająca liczba i jakość taboru kolejowego. Co do zasady regionalna interwencja w zakresie rozwoju kolei skoncentrowana będzie na zwiększeniu/unowocześnieniu zasobu taboru kolejowego dla przewozów o charakterze regionalnym i jego zaplecza. Wsparciem w ramach programu będzie objęty zakup taboru bezemisyjnego wykorzystywanego do przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej, wykonywanych przez operatorów wyłonionych zgodnie z prawem UE (w tym tzw. czwartym pakietem kolejowym). W przypadku umów zawartych po grudniu 2020 roku dofinansowanie będzie dotyczyć zasadniczo taboru wykorzystywanego przez operatorów wybranych w konkurencyjnej procedurze przetargowej w rozumieniu Rozporządzenia 1370/2007, z zastrzeżeniem wyjątków wskazanych w tym rozporządzeniu. Realizowane będą te projekty, w których nastąpi pełne rozliczenie korzyści wynikającej z dofinansowania inwestycji taborowej. Stosowane będą w tym względzie rozwiązania już uzgodnione z KE. Między innymi możliwe będzie przejęcie taboru przez organizatora po cenie rynkowej pomniejszonej o otrzymane przez operatora wsparcie (pomoc publiczną), bądź udostępnienie taboru innym uczestnikom rynku na niedyskryminujących warunkach. Nowo zakupiony tabor będzie wyposażony w ERTMS. Dofinansowanie otrzymają także projekty służące rozwojowi linii kolejowych, w tym umożliwiające przyłączenie liniowej infrastruktury kolejowej do sieci TEN-T, poprawiające bezpieczeństwo kolei; zwiększające przepustowość przez budowę oraz rozbudowę infrastrukturalnych elementów liniowych i punktowych, modernizację, elektryfikację, rehabilitację i rewitalizację linii kolejowych, modernizację bocznic kolejowych. Wybór projektów obejmujących inwestycje w infrastrukturę kolejową będzie dokonywany m.in. w oparciu o kryteria minimalnej częstotliwości pociągów, wielkości obsługiwanego ruchu pasażerskiego lub towarowego oraz zwiększenia punktualności i prędkości handlowej pociągów. Nie wyklucza się dalszego rozwoju spójnego systemu infrastruktury dla niezmotoryzowanych uczestników ruchu, w tym budowę regionalnej sieci dróg rowerowych i odcinków dróg rowerowych zapewniających dostęp do transportu publicznego.

Dla zwiększenia dynamiki dekarbonizacji transportu podejmowane będą działania na rzecz rozwoju lokalnej infrastruktury zapewniającej wzrost dostępności punktów ładowania pojazdów energią elektryczną oraz paliwami bezemisyjnymi (np. H2). W przypadku infrastruktury dla użytkowników indywidualnych, wsparciem będzie objęta infrastruktura spełniająca wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniająca niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników. Wsparcie to będzie możliwe pod warunkiem, że nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z instrumentów zwrotnych, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu i potrzeb.

Zapewniony zostanie rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego poprzez budowę i modernizację infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, w tym węzłów przesiadkowych i infrastruktury przystankowej. Możliwy będzie również zakup lub modernizacja taboru autobusowego wykorzystywanego w pozamiejskim publicznym transporcie zbiorowym na zasadach użyteczności publicznej i spełniającego wymogi „czystych ekologicznie pojazdów” w

rozumieniu Dyrektywy 2009/33/EC (z preferencją dla transportu bezemisyjnego).

Ponadto wdrażane będą systemy taryfowej integracji transportu zbiorowego w skali regionalnej i lokalnej (systemy typu „wspólny bilet"). Elementami projektów możliwymi do finansowania będą również rozwiązania cyfrowe zakładające wzrost efektywności, bezpieczeństwa i ergonomii funkcjonowania systemów transportowych. Mogą być one wdrażane w wyniku rozwoju m.in. centrów zarządzania ruchem, współpracujących inteligentnych systemów transportowych, aplikacji i systemów w formie usług dla kierowców i pasażerów czy cyfryzacji danych transportowych.

Działania zapewniające poprawę bezpieczeństwa w obszarze transportu uwzględniać będą m.in. innowacyjne rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo ruchu, w tym niezmotoryzowanych uczestników ruchu drogowego, działania edukacyjno-promocyjne, doposażenie służb nadzoru i ratownictwa technicznego czy zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego w środkach komunikacji publicznej.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- podmioty zarządzające liniami kolejowymi i nieruchomościami kolejowymi,
- operatorzy wykonujący zadania z zakresu wojewódzkich przewozów pasażerskich zlecone przez Marszałka Województwa
- przedsiębiorstwa, w tym MŚP, „mid-caps", „small mid-caps", przedsiębiorstwa duże
- organizacje pozarządowe
- użytkownicy infrastruktury transportowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego i drogowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Celem podejmowanych działań m.in. w zakresie transportu kolejowego i drogowego, obiektów inżynieryjnych i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje będą również uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

W celu uniknięcia dyskryminacji pośredniej, jaką jest nierówny dostęp do informacji, której doświadczają osoby państw trzecich (osoby mieszkające w Polsce o innym pochodzeniu), zaplanowane zostaną działania by zapewnić powszechnie dostępne, przejrzyste i aktualizowane przez kompetentne instytucje informacje w językach obcych. Działania i przygotowane materiały promocyjne zgodne ze standardem dostępności uwzględniają usługi dostępnościowe – audiodeskrypcja, napisy, tłumacz języka migowego.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę w ramach sektora transportu, infrastruktury i logistyki, głównie z krajami/regionami partnerskimi, tj. Niemcy, Chorwacja w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Możliwa będzie realizacja przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji. Działania powinny skupiać się na zintegrowanych i inteligentnych sieciach transportowych, które zwiększają mobilność i dostępność regionów wiejskich i peryferyjnych, w szczególności mając na uwadze ich powiązania z głównymi korytarzami i węzłami transportowymi w UE - komplementarnie z Programem Interreg Europa Środkowa 2021-2027 Cel szczegółowy 3.1: Poprawa połączeń transportowych obszarów wiejskich i peryferyjnych, a także będzie komplementarna z Interwencją zaplanowaną w instrumencie Łącząc Europę" (Connecting Europe Facility – CEF) w latach 2021-2027. Realizacja projektów

w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in.: poprawa połączeń w regionie i współpracy z krajami trzecimi. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencją zaplanowaną w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych, ze względu na brak finansowej wykonalności projektów, rozumianej jako brak potencjału do generowania zysków lub oszczędności.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	RCO44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	0,00	5,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0,00	62,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	RCO50	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych – poza TEN-T	km	0,00	30,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	PLRO120	Liczba wybudowanych obwodnic	szt.	0,00	2,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	PLRO113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	0,00	6,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	RCR55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr/rok	215 165 635,00	2021	253 064 986,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	RCR56	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodzień/rok	0,00	2021	725 000,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	PLRR022	Liczba osób korzystających z zakupionego lub zmodernizowanego kolejowego taboru pasażerskiego w ciągu roku	osoby/rok	0,00	2021	165 000,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	090. Nowo wybudowane lub rozbudowane inne krajowe, regionalne i lokalne drogi dojazdowe	29 000 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	093. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	100 000 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	102. Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe	32 150 974,00
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	107. Bezemisyjny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy	30 000 000,00
4	RSO3.2	Ogółem			191 150 974,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

4	RSO3.2	EFRR	Przejście	01. Dotacja	191 150 974,00
4	RSO3.2	Ogółem			191 150 974,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	191 150 974,00
4	RSO3.2	Ogółem			191 150 974,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	191 150 974,00
4	RSO3.2	Ogółem			191 150 974,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE SPOŁECZNĄ INFRASTRUKTURĘ DLA WIELKOPOLAN (EFRR)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować:

1. **Wsparcie infrastruktury edukacyjnej na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego.**
2. **Wsparcie infrastruktury edukacyjnej na wszystkich poziomach edukacji w celu zwiększenia dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi**
3. **Wsparcie infrastruktury w obszarze wychowania przedszkolnego.**

Dla poprawy dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych, istotne są działania podejmowane na poszczególnych poziomach edukacji w regionie w obszarach nadal wymagających interwencji – od wczesnej edukacji po kształcenie ustawiczne, obejmujące inwestycje infrastrukturalne wraz z niezbędnym wyposażeniem, w tym wyposażeniem w nowoczesny sprzęt ICT/ TIK (jedynie jako element projektu, jeżeli zakres takiego wsparcia nie pokrywa się z KPO), uzupełnienie przyszkolnej infrastruktury sportowej (jedynie jako element projektu powiązany z realizacją celów EFS+ w zakresie integracji, aktywizacji i realizacji zajęć dodatkowych) oraz powiązanie rozwoju infrastruktury edukacyjnej z potrzebami wielkopolskiego rynku pracy, w tym z inteligentnymi specjalizacjami określonymi na poziomie regionalnym. Inwestycje te obejmują przede wszystkim inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową szkół zawodowych, centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne:

- m.in.: budowa (tylko w uzasadnionych przypadkach), rozbudowa, nadbudowa i wyposażenie w bazę dydaktyczną placówek prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na tworzenie i rozwój warsztatów/pracowni kształcenia praktycznego w branżach zgodnych z potrzebami rynku pracy, w tym z inteligentnymi specjalizacjami określonymi na poziomie regionu oraz służące wspieraniu rozwoju zawodowego nauczycieli (jako elementu projektu);
- inwestycje infrastrukturalne związane z poprawą dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (poparte dokładną analizą potrzeb).
- budowa (tylko w uzasadnionych przypadkach), rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, modernizacja, remont obiektów na potrzeby świadczenia usług wychowania przedszkolnego (przedszkoli lub innych form edukacji przedszkolnej) wraz z niezbędnym wyposażeniem odnoszącym się do zakresu infrastrukturalnego projektu oraz wyposażeniem gwarantującym wysoką jakość kształcenia. Uzupełniająco (jako element projektu)

możliwy będzie również zakup sprzętu informatycznego, multimedialnego i oprogramowania wykorzystywanego w zajęciach dydaktycznych.

Wsparcie infrastruktury szkół ogólnych możliwe będzie jedynie w zakresie zwiększania dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, prowadzenia edukacji włączającej mającej na celu zindywidualizowane podejście do każdego dziecka oraz lepszego powiązania edukacji z rynkiem pracy (specjalistyczna i dostępna dla osób ze specjalnymi potrzebami baza do nauczania praktycznego przedmiotów ścisłych), które wynikają z diagnozy potrzeb regionalnych i/lub lokalnych.

W ramach realizacji poszczególnych projektów obowiązkowe jest zapewnienie dostępności do budynków/obiektów/przestrzeni publicznych dla osób ze specjalnymi potrzebami wraz z działaniami mającymi na celu upowszechnianie standardów dostępności uwzględniającymi w sposób kompleksowy poszczególne obszary dostępności (możliwe będzie wdrażanie modelu Przestrzeń dostępnej szkoły). Jednocześnie inwestycje w ramach cs będą zakładały inkluzywny dostęp dla użytkowników, nie przyczynią się do segregacji/izolacji grup zmarginalizowanych.

Preferowane będą projekty zakładające zastosowanie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniające elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu i łagodzeniu ich skutków (w szczególności wykorzystujące elementy zielonej i niebieskiej infrastruktury, Agendę 2030 i GOZ).

Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągniecia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań - dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograficznych i ekonomicznych. W przypadku infrastruktury szkół i placówek szkolnych interwencja (zwłaszcza dotycząca budowy nowej infrastruktury) będzie uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, na podstawie zidentyfikowanych deficytów i diagnozy potrzeb.

Szkoły specjalne i inne instytucje, które prowadzą lub utrzymują segregację jakiejkolwiek grupy defaworyzowanej i/lub zagrożonej wykluczeniem społecznym, nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną w ramach EFRR będą komplementarne z celami szczegółowymi EFS+ w szczególności (e), (f), (g) dotyczącymi wspierania równego dostępu do dobrej jakości kształcenia i szkolenia, możliwości zapewnienia edukacji włączającej, wyrównywania szans edukacyjnych zwłaszcza dla osób w niekorzystnej sytuacji, a także wspierania procesu uczenia się przez całe życie. Działania będą spójne również z interwencją prowadzoną przez program krajowy w obszarze edukacji. Dopuszcza się realizację projektów uzupełniających podejmowanych równolegle z innego funduszu lub do już zrealizowanych ze środków krajowych lub własnych Wnioskodawcy. Możliwe jest również zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną
- szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne i ich organa prowadzące
- przedszkola, oddziały przedszkolne w szk. podstawowych oraz inne formy wych. przedszkol. i ich org. prowadzące
- organizacje pozarządowe

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infr.), finansowych, społecznych (w tym wynikających ze stereotypów) lub psychologicznych. Podejmowane będą działania dotyczące dostosowania infr. gwarantującej równy dostęp dla wszystkich użytkowników, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym OzN.

Zasada dostępności i niedyskryminacji obejmie zwłaszcza wsparcie infr. edukacyjnej. Efektem wsparcia będzie poprawa dostępu do usług edukacyjnych w zakresie wychowania przedszkolnego, kształcenia zawodowego oraz kształcenia ogólnego w wymiarze terytorialnym oraz indywidualnym, przez eliminację barier fizycznych w dostępie do infr. Wspierana infr. będzie dostępna dla wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Umożliwi to skorzystanie z efektów realizacji projektów wszystkim potencjalnym użytkownikom. Działania będą nakierowane na poprawę dostępu do edukacji, podnoszenia kwalifikacji i rozwoju osób z grup dyskryminowanych, w tym zapewnienie dostępu do zajęć z zakresu rozwoju osobistego, poprawy kondycji fizycznej oraz możliwości pracy z psychologiem. Edukacja włączająca zostanie zapewniona m.in. dzięki wykorzystaniu edukacyjnego standardu dostępności, czy Modelu Dostępnej Szkoły. Umożliwi uczestnictwo w życiu szkoły każdego ucznia, bez względu na ograniczenia wynikające z niepełnosprawności czy specjalnych potrzeb. Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej wyrówna szanse w dostępie do zatrudnienia opiekunów dzieci, zwłaszcza kobiet z obszarów wiejskich, sprzyjając ich aktywizacji zawodowej.

Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infr. edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT). W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z takimi krajami jak: Włochy, Niemcy, Francja, Rumunia na rzecz edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Ponadto elementy projektów kierowanych do realizacji w CS mogą zostać częściowo wypracowane w ramach interwencji programu Interreg Europa Środkowa 2021-2027 – w ramach rozwijania umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości. Realizacja projektów przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB związanych z zapobieganiem przedwczesnego kończenia nauki i usprawnieniem przejścia ze szkoły do pracy.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Nie jest zasadne zaangażowanie prywatnego finansowania ani zastosowania zwrotnych form finansowania, szczególnie że kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej i świadczenia usług interesu ogólnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel	Fundusz	Kategoria	Nr	Wskaźnik	Jednostka	Cel pośredni	Cel końcowy

	szczegółowy		regionu	identyfikacyjny		miary	(2024)	(2029)
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	RCO66	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	osoby	554,00	5 537,00
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	RCO67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	793,00	7 928,00
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	FEW4.2-P1	Liczba wspartych szkół kształcenia zawodowego	szt.	1,00	14,00
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	PLRO125	Liczba wspartych szkół	szt.	3,00	26,00
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	PLRO132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt.	1,00	14,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	RCR70	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	użytkownicy/rok	0,00	2021	4 998,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	RCR71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	7 928,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	121. Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem	5 000 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	122. Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	15 000 000,00

5	RSO4.2	EFRR	Przejście	124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	24 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			44 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	01. Dotacja	44 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			44 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	44 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			44 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	37 840 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	6 160 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			44 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej, rozwojem usług w społeczności lokalnej i deinstytucjonalizacji usług**
2. **Rozwój mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym, lokale/mieszkania w ramach najmu socjalnego oraz społecznego**

W ramach CS wspierana interwencja będzie zgodna z zasadami deinstytucjonalizacji wyrażonymi m.in. w regionalnym planie deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych, w zakresie: budowa, remont, przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, adaptacja, wyposażenie infrastruktury społ. powiązanej z procesem integracji społ., aktywizacji społ.-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług, m.in.: miejsc świadczenia usług profilaktycznych, ośrodków wsparcia, rodzinnych domów pomocy, placówek wsparcia dziennego, placówek reintegracyjnych, realizujących usługi reintegracji społ. i zawodowej os. zagrożonych wykluczeniem społ. (m.in. CIS, KIS, ZAZ,WTZ, ŚDS), organizujących usługi społ. i realizujących pracę socjalną (OPS, CUS, PCPR), związanych ze wsparciem pieczy zastępczej, rodzinnej (np. rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i rodziny adopcyjne), przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (m.in. OIK, SOW) oraz wsparciem os. w kryzysie bezdomności. Niezbędne są także działania w zakresie poprawy dostępu i jakości usług placówek zapewniających zdeinstytucjonalizowaną opiekę OzN, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku, w tym o charakterze centrów wytchnieniowych. Istotne jest wsparcie placówek przyczyniających się do zmiany w usługach opiekuńczych w kierunku zdeinstytucjonalizowanych form opieki nad osobami chorymi i potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, starszymi oraz dotkniętymi chorobami i zaburzeniami psychicznymi.

Wsparcie dla ZAZ oraz WTZ będzie mieć charakter warunkowy tj. będzie możliwe tylko o ile placówka otrzyma wsparcie z EFS+ zgodnie z warunkami wskazanymi w odpowiedniej części programu, w szczególności cs (h) oraz gdy będzie spójne z regionalną strategią deinstytucjonalizacji.

Przewiduje się budowę kompleksowej nowoczesnej przestrzeni do projektowania otwartych rozwiązań społ., które zaangażuje wielkop. samorządy, instytucje pomocy i integracji społ., partnerów społ., biznesowych i instytucjonalnych (w tym społeczność naukową) oraz społeczność lokalną do wspólnego wypracowania rozwiązań istotnych problemów społ. lub organizacyjnych, usług i produktów społ. w partnerstwie publiczno-społeczno-obywatelskim. Działania te będą komplementarne i skoordynowane ze wsparciem w zakresie opracowywania i testowania innowacyjnych działań społ. realizowanych z udziałem podmiotów z Wlkp. w FERS. Zakłada się wsparcie inwestycyjne w budowę przestrzeni modułowej, łączącej m.in.: przestrzeń do prototypowania

usług i produktów społ. modelowania mieszkań wspomaganych, realizacji zadań przez Centrum Wspierania Rodzin Adopcyjnych, co-workingu, usług telecentrum społ.

Największe trudności w pozyskaniu mieszkania mają osoby opuszczające pieczę zastępczą, placówki penitencjarne, (w tym MOW, MOS, więzienia), ofiary przemocy, ubodzy, migranci, osoby z zaburzeniami psych., OzN, starsze, dla których mieszkalnictwo treningowe i wspierane oraz inne jego formy są skutecznymi narzędziami zapobiegania wykluczeniu społ. W ramach CS wspierane będą remonty, przebudowa i wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania o charakterze wspomaganym, najmu socjalnego i innych form mieszkalnictwa społ., wsparcie remontów i modernizacji mieszkań adaptowalnych. Dodatkowo wspierana będzie przebudowa, remont i wyposażenie infrastruktury zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, a także powstawanie nowej infrastruktury na cele mieszkaniowe. Inwestycjom będzie towarzyszył rozwój usług komplementarnych do wsparcia infrastrukturalnego (usługi edukacyjne, zdrowotne etc). Istotne jest wspieranie rozwoju lokali socjalnych, w szczególności dla najmu socjalnego. Możliwe będzie tworzenie, rozwój i dostosowanie zasobów mieszkaniowych na potrzeby rodzinnych form pieczy zastępczej, jak również dla młodzieży usamodzielnianej z pieczy zastępczej i różnego rodzaju placówek, w tym MOW i zakładów poprawczych.

Prace budowlane należy przeprowadzać mając na uwadze stosowanie przyjaznych środowisku rozwiązań (w tym elementy zielonej i niebieskiej infrastruktury), GOZ oraz wykorzystując technologie minimalizujące zużycie zasobów i energii, zwłaszcza ze źródeł nieodnawialnych. W ramach realizacji poszczególnych projektów nie wyklucza się kompleksowego wsparcia, uwzględniającego kwestie poprawy dostępności do budynków/obiektów/przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego wraz z działaniami mającymi na celu upowszechnianie standardów dostępności, a także wsparcie podmiotów publicznych w zapewnieniu dostępności. Wsparcie będzie realizowało cele Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w zakresie poprawy dostępu do podstawowych usług pub. oraz włączenia społ.

Rozwój usług społ. dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany z EFRR, będzie zgodny z założeniami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, w tym Komentarzem ogólnym nr 5 (2017) oraz Uwagami końcowymi dla Polski Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, Strategią Rozwoju Usług Społecznych - polityka publiczna na lata 2021-2030 (z perspektywą do 2035 r.) oraz z kierunkami w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (aktualizacja 2021-2027) oraz Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

Ze względu na horyzontalną zasadę deinstytucjonalizacji, środki europejskie mogą być przeznaczane wyłącznie na infr. placówek świadczących usługi w społ. lokalnej, a więc z poszanowaniem zasad indywidualizacji wsparcia, zapewnienia osobom kontroli nad swoim życiem i decyzjami, pierwszeństwa indywidualnych potrzeb mieszkańców przed wymaganiami organizacyjnymi. Decyzje o udzieleniu wsparcia powinny być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. środowiskowe i w rodzinie) oraz uwzględniać indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług (w tym preferowane przez nich opcje opieki). Jeśli opcje preferowane przez odbiorców usług nie są dostępne, priorytetem powinno być ich zapewnienie.

Inwestycje w infrastrukturę społ. z EFRR będą komplementarne z celami szczegółowymi EFS+ w zakresie promowania integracji społ. os. zagrożonych

ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz dostępu do wysokiej jakości usług realizowanymi, w szczególności w cs (f), (g), (h), (k) i (l). Środki EFRR zostaną wykorzystywane w procesie przejścia od opieki nad dziećmi i młodzieżą o charakterze instytucjonalnym, do opieki rodzinnej (rodzinnych form pieczy zastępczej), z wykorzystaniem w sposób komplementarny EFS+ w zakresie cs l). Wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności będzie koncentrowało się na wsparciu mieszkalnictwa (m.in. przekształcanie ośrodków wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności w zasób mieszkaniowy, w tym mieszkania wspomagane, tworzenie mieszkań zgodnie z metodą „najpierw mieszkanie"). Wsparcie to będzie komplementarne do interwencji w ramach cs l) EFS+. Dopuszcza się realizację projektów uzupełniających podejmowanych równolegle z innego funduszu lub do już zrealizowanych ze środków krajowych lub własnych Wnioskodawcy. Możliwe jest również zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia. Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągniecia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań - dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograf. i ekonom.. Jednocześnie inwestycje w ramach CS nie będą przyczyniały się do segregacji/izolacji grup zmarginalizowanych.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich otoczenie
- osoby z problemami zdrowia psychicznego i ich otoczenie
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społ., osoby starsze, osoby z ograniczoną sprawnością, w tym OZN, wysokiego ryzyka socjalnego (bezrobotne, ubogie, opuszczające placówki), obywatele państw trzecich, w tym migranci i ich otoczenie
- osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, w tym szczególnie doznające przemocy, opuszczające placówki, szpitale instytucje i pieczę zastępczą (również rodzinną), rodziny w kryzysie, OzN, starsze, obywatele państw trzecich, w tym migranci i ich otoczenie

Beneficjenci:

- jednostki organizacyjne pomocy społecznej
- podmioty wykonujące działalność leczniczą, udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną
- osoby fizyczne
- osoby prawne

- organizacje pozarządowe
- podmioty ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstwa społeczne
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasada dostępności i niedyskryminacji będzie w szczególny sposób odnosić się do wspieranej infrastruktury społecznej. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lub usług aktywnej integracji w wymiarze terytorialnym oraz indywidualnym, poprzez eliminację barier fizycznych w dostępie do infrastruktury, finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych. Interwencja przyczyni się do zwiększenia równego dostępu do wysokiej jakości usług, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup defaworyzowanych w dostępie do infrastruktury społecznej wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów np. mniejszości etnicznych czy osób LGBT+.

Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT).W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strateg. interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) KM, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Włochy na rzecz zwiększenia dostępu do dobrej jakości usług. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Ewentualna realizacja projektów wykraczających poza obszar objęty programem regionalnych może wynikać m.in. z działań podejmowanych w ramach projektu ROPS SOCIAL LIVING LAB. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB związanych z działaniami na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Nie jest zasadne zaangażowanie prywatnego finansowania ani zastosowania zwrotnych form finansowania, szczególnie że kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości infrastruktury społecznej i świadczenia usług interesu ogólnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	19,00	65,00
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	RCO113	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	osoby	19,00	65,00
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	PLRO132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt.	3,00	9,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	RCR67	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	użytkownicy/rok	0,00	2021	65,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	126. Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	2 000 000,00
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	8 000 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			10 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	01. Dotacja	10 000 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			10 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	10 000 000,00

5	RSO4.3	Ogółem			10 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	8 600 000,00
5	RSO4.3	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	1 400 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			10 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistycznej opieki ambulatoryjnej poprzez inwestycje infrastrukturalne podnoszące jakość i dostępność usług zdrowotnych**
2. **Dostosowanie do standardów dostępności podmiotów leczniczych na wszystkich poziomach opieki (POZ, AOS, opieka szpitalna) oferujących świadczenia w publicznym systemie ochrony zdrowia**
3. **Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej, w tym długoterminowej i psychiatrycznej**

Jednym z problemów w regionie jest nierównomierne rozłożenie zasobów oraz nieprzystosowana do współczesnych wymagań oraz adaptacji do zmian klimatu infrastruktura budynków, jak również zapotrzebowanie na nowoczesny sprzęt medyczny. W wielu wypadkach konieczne jest dokończenie procesów inwestycyjnych rozpoczętych w perspektywie finansowej 2014-2020, o ile wpisują się w priorytety określone w perspektywie 2021-2027. W zakresie sprzętu i aparatury medycznej, z jednej strony konieczne jest zwiększenie efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, z drugiej – coraz większym problemem staje się potrzeba zapewnienia nowocześniejszego sprzętu tak, aby zapewniać wysoki standard badań diagnostycznych oraz nowoczesne metody leczenia mieszkańcom regionu. W ramach CS wspierane będą inwestycje:

- wdrożenie standardów dostępności w POZ w celu poprawy dostępności placówek POZ dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze architektonicznym, cyfrowym, komunikacyjnym i organizacyjnym, zgodnie z celami EFS+ w szczególności w zakresie cs (d), (k).Finansowanie możliwe w ramach komponentu miękkiego cross-financing;
- rozwój AOS poprzez budowę, przebudowę i modernizację obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie, m.in. w sprzęt medyczny, w celu rozwoju opieki koordynowanej, stopniowego odwracania piramidy oraz poprawy dostępu do świadczeń, w powiązaniu z celami EFS+ w ramach rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności cs (d), (k);
- inwestycje przyczyniające się do poprawy dostępu do opieki zdrowotnej przez rozwój i modernizację POZ i AOS, m.in. w infrastrukturę i wyposażenie, zgodnie z mapą potrzeb zdrowotnych oraz Wielkopolskim Planem Transformacji w obszarze zdrowia;
- zapewnienie infrastruktury i wyposażenia niezbędnego do realizacji usług zdrowotnych opieki długoterminowej i psychiatrycznej.
- wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych w zakresie opieki długoterminowej świadczonej w formie środowiskowej (w tym dziennej, domowej, paliatywnej i hospicyjnej) oraz środowiskowej opieki psychiatrycznej i Centrów Zdrowia Psychicznego poprzez budowę, przebudowę i

modernizację obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie, m.in. w sprzęt medyczny.

Wsparcie infrastrukturalne przyczyni się do poprawy dostępu do opieki poprzez zwiększenie potencjału podmiotów świadczących usługi w obszarze ochrony zdrowia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami w tym zakresie w regionie (zwłaszcza na terenach, gdzie widoczne są deficyty). Preferowane będzie wsparcie dla podmiotów, których działalność lecznicza i charakter świadczonych usług będzie wspierała i uzupełniała przejście do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności, opartej na podstawowej opiece zdrowotnej (POZ) i ambulatoryjnej opiece specjalistycznej (AOS). Możliwe będą inwestycje w POZ o charakterze rozwojowym, mające na celu przede wszystkim dostosowanie placówek w związku z reformą POZ zgodnie ze standardem przygotowanym przez ministerstwo ds. zdrowia. Możliwe będzie wsparcie dla AOS mieszczących się w podmiotach innych niż ponadregionalne. Wsparcie infrastruktury szpitalnej będzie miało na celu odwracanie piramidy świadczeń i będzie realizowane w celu organizacji świadczenia przez nie opieki jednego dnia, wzmocnienia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Wszystkie podejmowane inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia będą miały na celu dostosowanie systemu ochrony zdrowia do aktualnych trendów demograficznych, w tym w obszarze wsparcia geriatrii, opieki nad osobami starszymi, dziećmi, trendów epidemiologicznych, zapewnienie równego dostępu i wysokiej jakości opieki.

Preferowane będą projekty zakładające zastosowanie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych), uwzględniające elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu i łagodzeniu ich skutków (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura), GOZ oraz kwestie poprawy dostępności do budynków/obiektów/przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego.

Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągniecia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań - dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograficznych i ekonomicznych.

W ramach wsparcia procesu deinstytucjonalizacji systemu opieki długoterminowej zapewniających opiekę przede wszystkim osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku możliwa będzie realizacja działań mających na celu wsparcie opieki środowiskowej, działania na rzecz wsparcia opieki medycznej i niemedycznej (m.in. zakup niezbędnego sprzętu medycznego oraz wyposażenia), w tym dziennych domów opieki medycznej, opieki długoterminowej, hospicyjnej oraz paliatywnej. Komplementarne wsparcie w tym zakresie będzie realizowane w szczególności poprzez działania służące rozwojowi usług w społecznościach lokalnych, usług domowych, wsparcia kadr i opiekunów w ramach EFS+ cs k).

Dla zapewnienia spójności z krajowymi ramami strategicznymi reformy psychiatrii projekty infrastrukturalne w zakresie reformy zdrowia psychicznego będą realizowane po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia. Inwestycje nie będą prowadziły do zwiększenia ogólnej liczby łóżek szpitalnych w systemie ochrony zdrowia. W dziedzinie psychiatrii oraz psychiatrii dziecięcej, inwestycje będą skoncentrowane przede wszystkim na zwiększeniu dostępności w zakresie opieki środowiskowej i świadczeń ambulatoryjnych, zgodnie z Planem Transformacji dla Województwa Wielkopolskiego. Trzeci poziom referencyjny może być wspierany jedynie w ramach kompleksowych projektów Centrów Zdrowia Psychicznego obejmujących inwestycje we

wszystkie poziomy referencyjne.

Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia w ramach EFRR będą komplementarne z celami szczegółowymi EFS+ koncentrującymi się na zapewnieniu dostępności do usług zdrowotnych dla różnych grup osób, upowszechnieniu programów profilaktycznych, wdrażaniu rozwiązań w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej, deinstytucjonalizacji i rozwoju środowiskowych form zdrowotnej opieki długoterminowej, realizowanych głównie w ramach cs k) oraz cs d).

Wsparcie ochrony zdrowia realizowane w ramach CP4 będzie komplementarne z interwencją w ramach CP1 dot. rozwoju medycyny/opieki zdrowotnej, krajową polityką publiczną „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030", w szczególności w zakresie zapewnienia równej dostępności do świadczeń zdrowotnych, optymalizacji piramidy świadczeń i rozwoju opieki koordynowanej. W KPO w obszarze zdrowia wdrażane będą reformy przede wszystkim w zakresie lecznictwa szpitalnego. EFS+ oraz EFRR będą uzupełniać i wzmacniać te reformy poprzez inwestycje w POZ i AOS. Projekty finansowane w ramach programu regionalnego ze środków EFRR, EFS+ lub FST nie mogą powielać zakresu, na który dany podmiot otrzymał wsparcie w ramach KPO.

Interwencja będzie spójna z celami Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w zakresie poprawy dostępu do ochrony zdrowia.

Działania w ramach obszaru zdrowia będą możliwe do realizacji po uzgodnieniu na forum Komitetu Sterującego i uzyskaniu jego akceptacji.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód" (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby z problemami zdrowia psychicznego i ich otoczenie
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby starsze, osoby z ograniczoną sprawnością, w tym OZN, osoby z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego (bezrobotne, ubogie, opuszczające placówki), obywatele państw trzecich, w tym migranci i ich otoczenie
- kadra systemu ochrony zdrowia
- osoby osoby chorujące przewlekle, osoby starsze.

Beneficjenci:

- podmioty wykonujące działalność leczniczą, udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zasada dostępności i niedyskryminacji będzie w szczególny sposób odnosić się do wspieranej infrastruktury ochrony zdrowia. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług zdrowotnych w wymiarze terytorialnym (na obszarach z niskim dostępem do usług zdrowotnych) oraz indywidualnym, poprzez eliminację barier fizycznych w dostępie do infrastruktury. Wspierana infrastruktura będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

Szczególne działania będą adresowane do osób narażonych na dyskryminację w dostępie do placówek systemu ochrony zdrowia ze względu na wiek i sytuację materialną (osoby z terenów z niską dostępnością do wysokiej jakości usług medycznych). Szczególne działania będę również nakierowane na poprawę dostępu do usług zdrowotnych osób ze środowisk LGBT+, w tym np. egzekwowania praw tych osób jako pacjentów, promowanie działań systemowych w placówkach ochrony zdrowia podnoszących świadomość i kompetencje personelu medycznego w odniesieniu do grup narażonych na dyskryminację. Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy stosowanie preferencji za zaplanowanie działań wyrównujących szanse grup zagrożonych dyskryminacją. Decyzje KM w tym zakresie będą opierać się na danych diagnostycznych pochodzących z dostępnych badań i analiz, w tym przeprowadzonych w regionie dotyczących grup będących w niekorzystnej sytuacji. KM może również wnioskować o przeprowadzenie dodatkowych analiz w tym zakresie.

Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT). W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej

interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy w obszarze zdrowia. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB związanych z działaniami na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Nie jest zasadne zaangażowanie prywatnego finansowania ani zastosowania zwrotnych form finansowania, szczególnie że kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości infrastruktury zdrowotnej i świadczenia usług interesu ogólnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoba/rok	67 037,00	223 456,00
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą	szt.	9,00	43,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	RCR73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	0,00	2021	185 000,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	128. Infrastruktura ochrony zdrowia	46 200 000,00
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	129. Sprzęt medyczny	19 800 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			66 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	01. Dotacja	66 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			66 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

5	RSO4.5	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	66 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			66 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	56 760 000,00
5	RSO4.5	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	9 240 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			66 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Zachowanie i modernizację obiektów dziedzictwa kulturowego**
2. **Konserwację zabytków ruchomych oraz zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona i digitalizacja**
3. **Inwestycje w infrastrukturę służącą rozwojowi i zwiększaniu dostępności infrastruktury do prowadzenia ważnej dla edukacji i aktywności działalności kulturalnej (m.in. teatry, zespoły artystyczne, galerie, biblioteki, centra kultury)**
4. **Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych)**
5. **Rozwój międzysektorowej współpracy w zakresie przemysłów kultury i kreatywnych.**

Wszystkie interwencje służyć będą rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu. Nie ma możliwości wsparcia jedynie modernizacji czy konserwacji obiektów, zabytków, które nie są częścią szerszej interwencji łączącej rozwój gospodarczy z włączeniem społecznym, zapewniając rentowność i stabilność finansową. Wszystkie powyższe typy interwencji będą również uwzględniać działania w celu zapewnienia dostępu do zabytków, instytucji kultury oraz szlaków turystycznych dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym dostosowanie ww. obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych przyczyniających się do aktywnego uczestnictwa w kulturze i w życiu społecznym, w tym eliminacji barier w dostępie do kultury dla osób narażonych na wykluczenie. Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności, m.in. poprzez świadczenie oferty on-line.

Wsparcie obejmować będzie m.in.:

- realizację kompleksowych projektów łączących elementy infrastrukturalne z miękkimi (finansowanymi w ramach EFS+), uwzględniających aspekt środowiskowy, w tym włączenie zielonych elementów, łączenia aspektów kulturowych projektów z ochroną środowiska w otoczeniu obiektu,
- dostosowanie instytucji kultury do nowych funkcji edukacyjnych i kulturalnych np. nowoczesny sprzęt, rozwijanie usług i aplikacji cyfrowych,
- zróżnicowaną ofertę kulturalną i edukacyjną, odpowiadającą na potrzeby różnych odbiorców lub pozwalające na różnorodne wykorzystanie

wspieranej infrastruktury.

Mając na celu wzmocnienie odporności instytucji kultury na sytuacje kryzysowe oraz zwiększenie ich udziału w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu wskazana jest realizacja działań opierających się na długofalowych strategiach rozwoju. Planowanie strategiczne uwzględniające zmiany wynikające z cyfrowej oraz zielonej transformacji przyczynią się do wzbogacenia oferty i powstawania trwałych miejsc pracy w instytucjach oraz przedsiębiorstwach działających w sferze kultury.

Promowana będzie współpraca między instytucjami kultury i placówkami edukacyjnymi (np. na poziomie kryteriów oceny), naukowymi, a także klastrami przedsiębiorstw z obszaru przemysłów kreatywnych, a także między organizacjami, przedsiębiorstwami i instytucjami państwowymi, statutowo realizującymi działania z zakresu ochrony zasobów środowiska i przedsiębiorstwami przemysłu turystycznego między sobą. Dzięki szerokiej współpracy w sektorze kultury i turystyki pobudzony zostanie potencjał działających na danym terenie podmiotów, a także wzrośnie znaczenie obszaru pod względem inwestycyjnym. W efekcie prowadzić to będzie do rozwoju społeczno-gospodarczego i większej trwałości podejmowanych inicjatyw. Istotne jest w tym zakresie wykorzystanie potencjału i rozwój podmiotów ekonomii społecznej i ich roli w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu grup marginalizowanych.

Działania z zakresu rozwoju kultury i turystyki będą uwzględniać zasady zrównoważonego wpływu na środowisko, cyfryzację, zasadę dostępności dla osób o szczególnych potrzebach oraz zasadę efektywności finansowej i odporności na kryzysy m.in. kryzys klimatyczny. Przy wyborze projektów do dofinansowania, na etapie kryteriów wyboru, znajdą zastosowanie aspekty dotyczące m.in. planu współpracy z otoczeniem (z samorządem lokalnym, przedsiębiorcami, NGO), strategii promocji, partycypacji w procesie decyzyjnym lub projektowaniu działań inwestycyjnych; oferty kulturalnej w kontekście włączenia społecznego; analizy oddziaływania na bezpośrednie otoczenie i tworzenie miejsc pracy oraz trwałości finansowej projektów (w tym m.in. analizy popytu) i unikania powielania działań w sąsiadujących obszarach. Ponadto projekty powinny wpisywać się w strategie sektorowe lub regionalne strategie rozwoju.

Wsparcie w ramach CS będzie realizowało cele Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, promocji różnorodności kulturowej, poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych oraz włączenia społecznego. Dopuszcza się realizację projektów uzupełniających podejmowanych równolegle z innego funduszu lub do już zrealizowanych ze środków krajowych lub własnych Wnioskodawcy. Działania w ramach CS będą uwzględniać szersze oddziaływanie na gospodarkę, środowisko czy edukację. Inwestycje w infrastrukturę kulturę i zrównoważoną turystykę w ramach EFRR będą komplementarne z celami szczegółowymi EFS+ skoncentrowanymi m.in.na wsparciu w zakresie podnoszenia kwalifikacji, adaptacji do zmian, edukacji, rozwoju ekonomii społecznej, integracji społecznej, aktywizacji społeczności lokalnej, realizowanych w ramach cs (d), (f), (g), (h), (i) oraz cs (l). Wsparcie realizowane w ramach CP4 w przedmiotowym zakresie będzie komplementarne z interwencją w ramach CP5. Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągniecia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań - dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograficznych i ekonomicznych.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- państwowe jednostki budżetowe
- podmioty współprowadzone przez administrację rządową i samorządową
- podmioty ekonomii społecznej
- organizacje pozarządowe
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej
- mieszkańcy województwa wielkopolskiego

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie adresowane do osób dotkniętych największymi barierami w dostępie do dóbr kultury, w tym mieszkańców małych miast i obszarów wiejskich. Jak wynika z analiz, utrudnienia w korzystaniu z oferty kulturalnej związane są głównie z sytuacją finansową, brakiem chęci partycypacji w wydarzeniach kulturalnych, brakami w infrastrukturze, brakiem kompetencji kulturowych oraz ograniczonym dostępem do informacji o wydarzeniach kulturalnych. Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, produkty kulturalne będą dostępne dla ogółu społeczeństwa, w tym również będą odpowiadały na szczególne potrzeby kobiet, osób z niepełnosprawnościami: ruchową, wzrokową, słuchową, intelektualną; osób starszych, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT) W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Włochy, Niemcy, Francja, Rumunia, Chorwacja w obszarze kultury i turystyki. Ponadto odbywa się współpraca międzynarodowa w ramach zawartych porozumień z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa, Mołdawia w obszarze kultury i zrównoważonej turystyki. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB związanych z obszarami tematycznymi m.in. promowanie kultury regionu i wartości europejskich poprzez wykorzystanie kultury na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji. Nie jest zasadne zaangażowanie prywatnego finansowania ani zastosowania zwrotnych form finansowania, szczególnie że kluczową rolą inwestycji jest poprawa jakości infrastruktury kultury i świadczenia usług interesu ogólnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	0,00	2,00
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	PLRO132	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	szt.	0,00	2,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	RCR01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	roczny EPC	0,00	2021	13,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	55 333,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	8 000 000,00
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	65 041 468,00
5	RSO4.6	Ogółem			73 041 468,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

5	RSO4.6	EFRR	Przejście	01. Dotacja	73 041 468,00
5	RSO4.6	Ogółem			73 041 468,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	73 041 468,00
5	RSO4.6	Ogółem			73 041 468,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	62 815 662,00
5	RSO4.6	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	10 225 806,00
5	RSO4.6	Ogółem			73 041 468,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA WIELKOPOLSKI O SILNIEJSZYM WYMIARZE SPOŁECZNYM (EFS+)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Kompleksową aktywizację zawodową (w tym dotacje na samozatrudnienie)**

Sytuacja na wielkopolskim rynku pracy jest złożona. Z jednej strony wskaźniki dotyczące bezrobocia są jednymi z niższych w kraju, ale z drugiej regionalny rynek pracy jest silnie zróżnicowany, a zachodzące zmiany w gospodarce takie jak transformacja w kierunku Przemysłu 4.0., zielonej gospodarki, automatyzacja i robotyzacja, cyfryzacja, a także starzenie się społeczeństwa i kurczenie zasobów pracy tworzą nowe wyzwania. Istotna jest aktywizacja zawodowa niewykorzystanych zasobów pracy, np. osób długotrwale bezrobotnych czy osób młodych. Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia jest jedną z podstawowych zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Głównym celem jest zwiększenie zatrudnienia poprzez objecie usługami aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

W ramach CS wspierana będzie kompleksowa aktywizacja zawodowa w celu zwiększenia szans na znalezienie zatrudnienia, w tym dotacje na samozatrudnienie. Wsparcie ukierunkowane będzie na aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, w tym zwłaszcza znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy takich jak kobiety, osoby młode, starsze, długotrwale bezrobotne, o niskich kwalifikacjach, z niepełnosprawnościami. Działania kierowane będą także do migrantów, w tym migrantów powrotnych. Wsparcie oparte będzie na instrumentach i usługach wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz na rozwiązaniach wynikających ze Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (w szczególności na możliwościach zdobywania kwalifikacji rynkowych poprzez walidację i certyfikowanie). Ponadto przewiduję się wsparcie dla sieci EURES na rozwijanie i wspieranie ukierunkowanych programów mobilności. Potrzeby lokalnego rynku pracy będą diagnozowane w ramach projektu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu. Podnoszenie umiejętności w szybko rozwijających się zielonych sektorach oferowane będzie zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami uczestnika projektu i ofertami lokalnego rynku pracy. Przewiduje się możliwość dofinansowania do opieki nad dziećmi lub osobami wymagającymi wsparcia jako narzędzia aktywnego wsparcia na rzecz zatrudnienia. Realizowane będą działania zgodne z zaleceniem Rady Unii Europejskiej pn. Most do Zatrudnienia – wzmocniona Gwarancja dla młodzieży.

Wskazany zakres interwencji będzie realizowany przy udziale Instytucji Pośredniczącej, np. Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- klienci PUP należący w szczególności do jednej z grup: osoby długotrwale bezrobotne, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby młode do 29 r. ż.
- adresaci działań OHP
- adresaci działań w ramach sieci EURES.

Beneficjenci:

- powiatowe urzędy pracy
- ochotnicze hufce pracy
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy na rzecz wzmocnienia kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Ponadto elementy projektów kierowanych do realizacji w CS mogą zostać częściowo wypracowane w ramach interwencji programu Interreg Europa Środkowa 2021-2027 – w ramach rozwijania umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości. Realizacja projektów przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. rynek pracy dla wszystkich, wykorzystanie zasobów wynikających z dłuższego życia. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	EECO02	Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	osoby	3 531,00	26 719,00
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	EECO06	Dzieci w wieku poniżej 18 lat	osoby	51,00	512,00
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	EECO07	Osoby młode w wieku 18–29 lat	osoby	971,00	9 710,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,60	2014	307,00	IZ/SL/Beneficjenci	
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,85	2019	21 822,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	54 875 000,00
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	136. Wsparcie specjalne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	22 025 000,00
6	ESO4.1	Ogółem			76 900 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	01. Dotacja	76 900 000,00
6	ESO4.1	Ogółem			76 900 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	76 900 000,00
6	ESO4.1	Ogółem			76 900 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	76 900 000,00
6	ESO4.1	Ogółem			76 900 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	76 900 000,00
6	ESO4.1	Ogółem			76 900 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Rynek pracy ulega nieustannym przeobrażeniom w związku z przemianami gospodarczymi i demograficznymi, w tym ze zwiększonym udziałem zielonej gospodarki oraz większą liczbą osób obcego pochodzenia. Niższe bezrobocie i zmiana profilu bezrobotnego zmuszają do wykorzystania zasobów ludzkich najbardziej oddalonych od rynku pracy oraz do przygotowania się na możliwości wystąpienia nowych wyzwań wymagających zagospodarowania przez Publiczne Służby Zatrudnienia (PSZ). Napływ obywateli państw trzecich, integracja osób niepełnosprawnych na rynku pracy czy zanikanie części zawodów wymagają modyfikacji dotychczas funkcjonujących rozwiązań oraz znajdowania nowych środków zaradczych.

Działania takie jak szkolenia kadry PSZ, udział w zagranicznych formatach współpracy europejskich służb zatrudnienia czy bardziej intensywne działania informacyjno-promocyjne pomogą w profesjonalizacji kadr i zwiększeniu potencjału regionalnych PSZ. Doprowadzą do zwiększenia efektywności działań:

- we wsparciu pracodawców poszukujących siły roboczej również za granicą, wśród cudzoziemców oraz reemigrantów,

- we wsparciu bezrobotnych, poszukujących pracy poza granicami Polski - również w formie pracy sezonowej, z uwzględnieniem lokalnych zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Doskonalenie mechanizmów diagnozowania potrzeb - badania i analizy - pozwolą na szybsze reagowanie na nowopowstałe wyzwania związane z rynkiem pracy, z uwzględnieniem jego lokalnego i regionalnego charakteru. Udział w ponadnarodowych inicjatywach doprowadzi do zwiększenia wymiany informacji oraz doświadczeń dotyczących europejskiej mobilności, co wraz z wykorzystaniem nowych narzędzi przyniesie poprawę efektywności w zakresie kompleksowej obsługi i wsparcia klientów PSZ.

Przewiduje się realizację projektu przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w zakresie wsparcia PSZ w świadczeniu usług w ramach sieci EURES.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pracownicy Instytucji Rynku Pracy, w tym Publicznych Służb Zatrudnienia (tj. WUP i PUP), OHP, podmiotów akredytowanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną.

Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie.

Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna.

Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym.

Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. rynek pracy dla wszystkich. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	EECO18	Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych	podmioty	0,00	32,00
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	0,00	70,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	EECR03	Uczestnicy uzyskujący	osoby	0,86	2024	60,00	CST2021	

					kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie						

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	139. Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	550 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			550 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	01. Dotacja	550 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			550 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	550 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			550 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	550 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			550 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	550 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			550 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Aktywizację zawodową kobiet.**
2. **Działania służące wzmacnianiu równości szans kobiet i mężczyzn**.

Istotna jest aktywizacja zawodowa kobiet oraz podejmowanie innych działań mających na celu wzmocnienie równości szans kobiet i mężczyzn. Głównym celem jest wzrost szans kobiet na rynku pracy poprzez objęcie grupy docelowej działaniami wspierającymi równouprawnienie płci.

W ramach CS realizowane będą m.in. działania z zakresu równouprawnienia na rynku pracy, zapewnienia większej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, przełamywania stereotypów związanych z płcią oraz zapobieganie dyskryminacji na rynku pracy. Ponadto możliwa będzie kompleksowa aktywizacja społeczno-zawodowa kobiet.

Działania te nie będą powielać wsparcia realizowanego na poziomie krajowym.

Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia oraz równouprawnienie płci są jednymi z podstawowych zasad Europejskiego filaru praw socjalnych.

Wskazany zakres interwencji będzie realizowany przy udziale Instytucji Pośredniczącej, np. Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- kobiety
- odbiorcy działań wspierających równouprawnienie płci

Beneficjenci:

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy na rzecz wzmocnienia kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. rynek pracy dla wszystkich. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	PLCCO01	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie równości kobiet i mężczyzn	osoby	214,00	2 143,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	PLCCR01	Liczba osób, które podniosły poziom wiedzy w zakresie równości kobiet i mężczyzn dzięki wsparciu w programie	osoby	0,70	2014	1 929,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	142. Działania na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji ze względu na płeć na rynku pracy	15 000 000,00
6	ESO4.3	Ogółem			15 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	01. Dotacja	15 000 000,00
6	ESO4.3	Ogółem			15 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	15 000 000,00
6	ESO4.3	Ogółem			15 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	15 000 000,00
6	ESO4.3	Ogółem			15 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Przejście	01. Ukierunkowanie na aspekt płci	15 000 000,00
6	ESO4.3	Ogółem			15 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Usługi rozwojowe w systemie PSF dla pracowników, pracodawców, przedsiębiorców i przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych realizowane za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR)**
2. **Outplacement dla pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracownika oraz osób odchodzących z rolnictwa**
3. **Projekty związane z zarządzaniem wiekiem, wprowadzaniem nowych narzędzi kadrowych i sposobów organizacji pracy, rozwiązań usprawniających wdrażanie i egzekwowanie przepisów BHP oraz innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej**
4. **Przekwalifikowanie osób pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie**
5. **Projekty związane z eliminowaniem czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy, poprawą ergonomii pracy**
6. **Regionalne Programy Zdrowotne – kontynuacja lub realizacja nowych (w tym opracowanych przez region) zarówno w obszarze profilaktyki jak i rehabilitacji.**

Zachodzące zmiany społeczne, demograficzne i gospodarcze (wynikające z transformacji zielonej, przemysłowej i cyfrowej Europy) mają swoje odzwierciedlenie w rynku pracy. Istnieje potrzeba wsparcia w zakresie adaptacji pracowników, pracodawców, przedsiębiorców i przedsiębiorstw do zmian. Celami głównymi są poprawa sytuacji przedsiębiorstw i ich pracowników przez objęcie usługami rozwojowymi lub innym wsparciem przedsiębiorców i pracowników oraz poprawa sytuacji osób zagrożonych zwolnieniem poprzez objęcie wsparciem outplacementowym osób zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracownika.

W ramach CS przewiduje się realizację działań adaptacyjnych/rozwojowych, do których należą w szczególności:

- usługi doradcze i szkoleniowe, m.in. w zakresie działalności przedsiębiorstw, poprawy jakości zarządzania, wykorzystania nowych technologii, w tym w powiązaniu z niską/zerową emisyjnością lub GOZ, zarządzania różnorodnością i wiekiem (dany podmiot nie otrzyma identycznego wsparcia na poziomie regionalnym i krajowym), rozwoju przedsiębiorstw w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji,
- rozwój kompetencji i kwalifikacji osób pracujących w przedsiębiorstwach oraz u innych pracodawców, możliwość przekwalifikowania, w tym z wykorzystaniem usług szkoleniowych dostosowanych do potrzeb pracodawcy, możliwość zdobywania kwalifikacji rynkowych Zintegrowanego

Systemu Kwalifikacji i potwierdzenia efektów uczenia się w drodze walidacji.

Wsparcie skierowane będzie do przedsiębiorców i pracodawców bez względu na formę i wielkość podmiotu. Istotne, aby inwestowanie w wiedzę i kapitał ludzki było traktowane jako naturalna ścieżka rozwoju osobistego i firm. Wsparcie adaptacyjne/rozwojowe będzie realizowane przez Podmiotowy System Finansowania (PSF) za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), zgodne z zidentyfikowanymi potrzebami. Oprócz wsparcia w realizacji usług adaptacyjnych/rozwojowych, przedsiębiorcy i inni pracodawcy, w tym działający lub planujący działać w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji, będą mogli otrzymać indywidualną diagnozę potrzeb oraz wsparcie mentoringowe lub konsultacyjne.

Wsparciem zostaną objęte także przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne, adaptacyjne i modernizacyjne oraz pracownicy zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub zwolnieni z przyczyn niedotyczących pracownika, a także osoby odchodzące z rolnictwa. Wsparcie outplacementowe wzorowane będzie na instrumentach i usługach wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Mając na uwadze wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i tym samym kurczenie się populacji osób w wieku produkcyjnym, należy w szczególności wspierać pracodawców w procesach związanych z utrzymaniem osób starszych w zatrudnieniu, wykorzystaniem ich potencjału kompetencyjnego, dostosowaniem warunków pracy do ich potrzeb. Istotne będą przy tym działania sprzyjające utrzymaniu starszych pracowników w dobrym zdrowiu i umożliwiające podnoszenie ich kompetencji niezbędnych do sprostania zachodzącym zmianom w gospodarce. Sytuacja pandemiczna uwypukliła potrzebę stosowania alternatywnych sposobów świadczenia pracy. Przewiduje się wspieranie rozwoju pracy zdalnej, wprowadzania elastycznych form zatrudnienia, zadaniowego czasu pracy, nowych narzędzi kadrowych, szkoleń i organizacji pracy oraz form zarządzania odpowiadających na aktualne potrzeby, pozwalających wykorzystać w pełni zasoby kadrowe, wprowadzanie rozwiązań usprawniających wdrażanie i egzekwowanie przepisów BHP. Możliwa będzie realizacja projektów promujących systemowe rozwiązania wśród pracodawców wspierające równe traktowanie i niedyskryminację, jak również wspieranie dobrych warunków pracy, szkolenie personelu w zakresie profilaktyki wypalenia zawodowego i chorób zawodowych. Możliwa będzie współpraca z partnerami społecznymi w celu wypracowania optymalnych rozwiązań. Działania w tym zakresie będą możliwe do realizacji dla podmiotów, które nie otrzymają identycznego wsparcia z innych programów, w tym Krajowego Planu Odbudowy.

W celu ograniczenia ryzyka wyłączenia z rynku pracy osób pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie planuje się z jednej strony wsparcie działań w zakresie przekwalifikowania lub przygotowania do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia, z drugiej zaś działania w zakresie poprawy warunków pracy. Istotne jest zagwarantowanie warunków sprzyjających wydłużeniu życia zawodowego w zdrowiu i aktywnego starzenia się, przeciwdziałanie zagrożeniom dla zdrowia, w tym zachowaniom szkodliwym dla zdrowia w miejscu pracy, dostosowanie warunków pracy do stanu zdrowia i zaspokojenia potrzeb w zakresie dostępności dla różnych grup. Europejski filar praw socjalnych gwarantuje pracownikom prawo do bezpieczeństwa w miejscu pracy i środowiska dostosowanego do indywidualnych potrzeb. W ramach CS istnieje możliwość realizacji usług zdrowotnych wspierających pracowników i pracodawców.

Z utrzymywaniem aktywności zawodowej i społecznej wiąże się również poprawa dostępu do profilaktyki i rehabilitacji w zakresie chorób wynikających z miejsca/rodzaju pracy, adresowanych do pracodawców i pracowników. Europejski filar praw socjalnych gwarantuje każdemu prawo do wysokiego poziomu

ochrony zdrowia. Działania realizują założenia Decyzji Rady (UE) 2020/1512 oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522.W ramach CS wdrażane będą Regionalne Programy Zdrowotne (RPZ) skierowane do osób pracujących i bezrobotnych (w przypadku realizacji projektów rehabilitacji osób bezrobotnych, w projektach należy założyć ścieżkę powrotu na rynek pracy). Będzie możliwe realizowanie nowych RPZ (pozytywnie zaopiniowanych przez AOTMiT) lub korzystanie z już wypracowanych RPZ (w tym realizowanych w ramach WRPO 2014+) lub z repozytorium AOTMiT.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- przedsiębiorcy i inni pracodawcy (z uwzględnieniem właścicieli i kadry zarządzającej), w tym przechodzący procesy adaptacyjne, modernizacyjne i restrukturyzacyjne i ich pracownicy
- osoby zwolnione, przewidziane do zwolnienia lub zagrożone zwolnieniem z przyczyn niedotyczących pracownika w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstw oraz osoby odchodzące z rolnictwa
- pracodawcy, u których wystąpiła potrzeba realizacji projektów w zakresie zarządzania wiekiem i ich pracownicy
- pracodawcy, u których występują czynniki negatywnie wpływające na zdrowie i ich pracownicy
- osoby pracujące w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie
- osoby kwalifikujące się do objęcia wsparciem w ramach Regionalnego Programu Zdrowotnego.

Beneficjenci:

- organizacje pozarządowe
- partnerzy społeczni, w tym przedstawiciele pracodawców i związków zawodowych
- podmioty wykonujące działalność leczniczą
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy na rzecz wzmocnienia aktywnego starzenia się. Ponadto odbywa się

wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Ponadto elementy projektów kierowanych do realizacji w CS mogą zostać częściowo wypracowane w ramach interwencji programu Interreg Europa Środkowa 2021-2027 – w ramach rozwijania umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	PLDCO01	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługami rozwojowymi	przedsiębiorstwa	1 028,00	10 278,00
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	PLDCO04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	osoby	3 082,00	30 833,00
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	PLDCO07	Liczba pracodawców objętych wsparciem dotyczącym poprawy środowiska pracy	podmioty	2,00	21,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,74	2014	27 750,00	IZ/SL/Beneficjenci	
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	PLDCR02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/poprawy środowiska pracy podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	0,50	2014	728,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	144. Działania na rzecz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy przeciwdziałające zagrożeniom dla zdrowia i obejmujące promocję aktywności fizycznej	8 367 467,00
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	146. Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	33 000 000,00
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	147. Działania zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	7 718 296,00
6	ESO4.4	Ogółem			49 085 763,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	01. Dotacja	49 085 763,00
6	ESO4.4	Ogółem			49 085 763,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	1 324 794,00
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	47 760 969,00
6	ESO4.4	Ogółem			49 085 763,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	01. Przyczynianie się do umiejętności ekologicznych i zielonych miejsc pracy oraz zielonej gospodarki	495 000,00
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	49 085 763,00
6	ESO4.4	Ogółem			49 580 763,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	49 085 763,00
6	ESO4.4	Ogółem			49 085 763,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.5. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie systemu szkolnictwa ogólnego**
2. **Wsparcie systemu szkolnictwa zawodowego**

Głównym celem interwencji jest podniesienie jakości i efektywności systemu kształcenia i szkolenia poprzez objęcie wsparciem podmiotów systemu szkolnictwa ogólnego oraz zawodowego z terenu Wielkopolski.

Realizacja działań w ramach typu pierwszego będzie dotyczyła projektu Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2030 (kontynuacja Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2020), mającego na celu budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o tradycje i kulturę Wielkopolski poprzez realizację zajęć pozalekcyjnych z zastosowaniem nowoczesnych metod kształcenia oraz wykorzystaniem narzędzi i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Działania będą obejmowały:

- organizację szkoleń i zajęć pozalekcyjnych prowadzonych z zastosowaniem aktywizujących metod kształcenia (w tym głównie metody projektu) z wykorzystaniem narzędzi i technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- realizację zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, ukierunkowanych na wsparcie uczniów zdolnych, również przy stosowaniu formuły zdalnej, co będzie zapobiegać potencjalnemu wykluczeniu uczniów z terenów oddalonych od Poznania;
- doskonalenie umiejętności cyfrowych nauczycieli oraz udostępnienie, także w wersji cyfrowej, poradników metodyczno-dydaktycznych wspomagających organizację i realizację procesu kształcenia podczas prowadzenia zajęć pozalekcyjnych z uczniami;
- zapewnienie lekcji zdalnych w placówkach, w których brakuje nauczycieli danego przedmiotu, w szczególności z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych.

Czas Zawodowców wspomagającego rozwój nowoczesnego kształcenia zawodowego w regionie w szczególności poprzez:

a)zachęcanie przedsiębiorstw do wsparcia kształcenia zawodowego, m.in. przez ciągłe uświadamianie, zwłaszcza osób decyzyjnych oraz pracowników działów HR, że ich zaangażowanie w te procesy wpływa korzystnie na postrzeganie przedsiębiorstw w ramach Employer brandingu i jednocześnie pozwala tworzyć im wartościowy kapitał strategiczny wynikający z rozwoju i realizacji polityk CSR. Projekt istotnie wpłynie na włączenie w polityki CSR działań, które przyspieszą realizację celów (tj. staże, dodatkowe zajęcia specjalistyczne w laboratoriach, rozwój materiałów dydaktycznych, rozwój Wielkopolskiej Sieci Edukacyjno-Gospodarczej, doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych nauczycieli itd.).

b)Organizację zajął specjalistycznych i rozwój bazy nowoczesnych laboratoriów/ pracowni kształcenia zawodowego – w ramach zajęć specjalistycznych położony zostanie większy nacisk m.in na szeroko rozumianą zieloną energię, Przemysł 4.0 i smart economy.

c)Przewiduje się działania w zakresie doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych nauczycieli.

d)Wspieranie systemów wzmacniających cyfrowe zmiany w społeczeństwie i gospodarce przez pracowników i studentów uczelni technicznej oraz pracodawców, którzy już współpracują lub przystąpią i będą współpracować w ramach Wielkopolskiej Sieci Edukacyjno-Gospodarczej, rozwijanej w Wielkopolsce od 2013 roku.

e)Wzmocnienie potencjału tworzenia miejsc pracy dzięki:

- organizacji staży i innych form realizacji praktycznej nauki zawodu, w tym programy dla najlepszych uczniów odbywających zajęcia w laboratoriach i staże pozwalające na wspieranie rozwoju ścieżki kariery uczniów,
- wzmacnianiu procesu komunikacji i wymiany wiedzy pomiędzy pracodawcami i instytucjami otoczenia biznesu,
- działaniom informacyjnym w ramach sieci edukacyjno-gospodarczej wspierającej pracodawców np. w zakresie zarządzania zmianą, wiedzy o kompetencjach i zmianach na rynku pracy, co pozwoli na podejmowanie bardziej świadomych decyzji w zakresie utrzymywania i rozwoju miejsc pracy,
- wspieranie rozwoju kompetencji uczniów dostosowanych do potrzeb miejsc pracy.

W ramach działań projektowych realizowane będzie przeciwdziałanie stereotypizacji w obszarze płci w wyborze odpowiedniego zawodu, wspierające promocję kierunków STEM.

Ponadto, zaplanowano do realizacji działania mające na celu wzmocnienie prestiżu i zaufania publicznego zawodu nauczyciela poprzez oferowanie wsparcia w zakresie poradnictwa m.in.: prawnego, etyczno-moralnego w formie np.: ustanowienia Rzecznika Praw Nauczyciela.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- dzieci i młodzież szkół i placówek syst. oświaty prowadzących kształ. ogólne, w tym obywateli państw trzecich
- nauczyciele i pracownicy szkół i placówek syst. oświaty, z wyłączeniem szkół dla dorosłych i policealnych
- uczniowie szkół i placówek syst. oświaty prowadzących kształ. zaw. i ustawiczne, w tym młodociani pracownicy i pochodzący z państw trzecich
- nauczyciele kształ. zaw., instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek syst. oświaty prowadzących kształ. zaw.
- nauczyciele i specjaliści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego
- szkoły i placówki syst. oświaty i ich org. prowadzące
- szkoły i placówki syst. oświaty prowadzące kształ. zaw. lub ustawiczne i ich org. prowadzące

Beneficjenci:

- Samorząd Województwa Wielkopolskiego
- publiczne placówki doskonalenia nauczycieli
- uczelnie wyższe (w roli partnera)
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej (w roli partnera)
- organizacje społeczeństwa obywatelskiego (w roli partnera).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w

zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Francja, Włochy, Rumunia na rzecz poprawy dostępu do dobrej jakości edukacji. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki i usprawnianie przejścia ze szkoły do pracy. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	PLECO01	Liczba podmiotów objętych wsparciem w celu zwiększenia jakości i efektywności systemu kształcenia i szkolenia	szt.	52,00	515,00
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	PLEFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	22,00	220,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	PLECR01	Liczba podmiotów, które podniosły jakość i efektywności oferowanych usług edukacyjnych	szt.	1,00	2014	515,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	31 708 333,00
6	ESO4.5	Ogółem			31 708 333,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	01. Dotacja	31 708 333,00
6	ESO4.5	Ogółem			31 708 333,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	31 708 333,00
6	ESO4.5	Ogółem			31 708 333,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	31 708 333,00
6	ESO4.5	Ogółem			31 708 333,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.5	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	31 708 333,00
6	ESO4.5	Ogółem			31 708 333,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę dostępności i jakości edukacji przedszkolnej**
2. **Bezpośrednie wsparcie szkół, ich uczniów (wraz z rodzicami) i nauczycieli, w tym w ramach kompleksowych programów rozwojowych, ukierunkowanych na podniesienie jakości edukacji**
3. **Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego**
4. **Rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań uczniów poza edukacją formalną**
5. **Wsparcie szkoły w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej**
6. **Wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych**
7. **Upowszechnienie doradztwa zawodowego.**

Poprawa dostępności i umożliwienie ukończenia dobrej jakości edukacji to wyzwanie na wszystkich jej poziomach. Głównym celem jest poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej, zapobieganie odejściu z systemu szkolnego, wyrównywanie szans uczniów, podniesienie jakości edukacji.

Istotna będzie poprawa dostępu do dobrej jakości edukacji przedszkolnej – rozwijanie przedszkoli jako miejsc holistycznego rozwoju dziecka i zgodnie z jego indywidualnymi potrzebami, tworzenie nowych miejsc, w szczególności na obszarach występowania deficytów i potrzeb w tym zakresie, utrzymanie miejsc, oferowanie zajęć dodatkowych, zajęć kompensacyjnych i wyrównujących szanse dzieci, rozwijanie kompetencji kadr, zwiększenie dostępu do specjalistów w zakresie wczesnej diagnozy (w tym psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, zaburzeń SI). Wsparcie możliwe będzie do realizacji również w trybie niekonkurencyjnym dla JST.

Poprawa jakości edukacji we wszystkich typach szkół i na każdym jej poziomie (w tym szkołach kształcenia zawodowego) powinna uwzględniać wymagania stawiane przez nowoczesną, zieloną gospodarkę i potrzeby rynku pracy. Dlatego podniesienie jakości edukacji będzie realizowane w ramach kompleksowych

programów rozwojowych szkół obejmujących m.in.:

- rozwój kompetencji kluczowych, w tym innowacyjnych, kreatywnych, przedsiębiorczych, cyfrowych, w obszarze sztucznej inteligencji (wsparcie w obszarze sztucznej inteligencji i cyfryzacji nie będzie pokrywało się ze wsparciem z poziomu krajowego)
- realizację działań społeczno-wychowawczych (w tym eko-edukacja oraz działania antydyskryminacyjne).

W celu uniknięcia podwójnego finansowania zostanie zapewniony brak pokrywania się planowanych działań z realizacją wsparcia m.in. ministerstwa ds. edukacji w tym zakresie, w ramach KPO oraz z innymi działaniami realizowanymi na poziomie programów krajowych.

Wspierane będą działania więziotwórcze szkoły m.in. w zakresie wzmacniania relacji szkoła-nauczyciele-rodzice-uczniowie oraz służące tworzeniu warunków dla współpracy i realizacji działań społ., prozdrowotnych, proekologicznych, antydyskryminacyjnych, profilaktyczno-wychowawczych, poprawie dostępu do wsparcia edukacyjno-specjalistycznego oraz poprawy sytuacji uczniów w niekorzystnej sytuacji oraz działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych (nierówności wynikające z pochodzenia geograficznego czy statusu ekonomiczno-społecznego), również jako elementy programu rozwojowego, z wył. szkół uzyskujących wsparcie w tym samym zakresie z poziomu krajowego). Przewiduje się realizację projektów w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem. Istotne jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, w tym zamieszkałych na obszarach wiejskich i o zróżnicowanych kompetencjach językowych (jęz. ang.).

Planuje się wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji i wiedzy nauczycieli, w tym nauczycieli świetlic szkolnych (realizowane przez publiczne placówki doskonalenia nauczycieli), wzorowane na Szkołach ćwiczeń. Działania w ramach kompleksowych programów rozwojowych szkół będą zależały od zdiagnozowanych potrzeb danej szkoły. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, w tym z NGO.

W celu ściślejszego powiązania szkolnictwa zawodowego z rynkiem pracy, w tym z IS określonymi na poziomie reg. i gospodarką zeroemisyjną wyodrębnia się osobny typ działań, który będzie skierowany do szkół kształcenia zaw. W obszarze wzmocnienia szkolnictwa zaw. planuje się m.in.:

- realizację kompleksowych programów rozwoju szkół, obejmujących m.in. rozwój kompetencji kluczowych m.in dla rozwoju zielonych gałęzi gospodarki, cyfryzację edukacji, realizację działań społeczno-wychowawczych,
- przygotowanie kadr kształcenia zawodowego, szkolenia branżowe dla nauczycieli kształcenia zawodowego u pracodawców,
- wsparcie w przygotowaniu do egzaminu zawodowego,
- rozwój staży u pracodawców dla uczniów techników i branżowych szkół I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami; uczniowie będą mogli zdobywać wiedzę i doświadczenie w rzeczywistym środowisku pracy,
- ofertę zajęć specjalistycznych w laboratoriach,
- wzmocnienie współpracy szkół z pracodawcami,
- wsparcie placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne (CKZiU i CKZ) w zakresie walidacji uczenia się

nieformalnego, w tym przygotowanie do walidacji prowadzących do uzyskiwania kwalifikacji rynkowych dostępnych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji, zgodnie z ustawą o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Przewiduje się wsparcie zajęć pozalekcyjnych służących rozwojowi kompetencji, w tym zgodnych z potrzebami rynku pracy, proinnowacyjnych, cyfrowych, pobudzających kreatywność, służących rozwojowi umiejętności przekrojowych takich jak elastyczność, zdolności adaptacyjne w pracy i gotowość do zmian, przedsiębiorczość, współpraca w różnorodnym środowisku. Działania związane będą także z tworzeniem warunków do rozwijania zainteresowań i integracji uczniów oraz integrujących środowiska szkolne ze społecznością lokalną, aktywizujących uczniów i społeczności lokalne.

Prowadzone będą działania na rzecz edukacji włączającej przez zapewnienie m.in. wdrażanie modeli takich jak Przestrzeń dostępnej szkoły, podnoszenie kompetencji kadr, usług asystenckich dla uczniów i inne działania sprzyjające zwiększaniu udziału dzieci ze specjalnymi potrzebami, w tym wynikającymi z niepełnosprawności. Wspierane będą zajęcia specjalistyczne dla dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami w środowisku przedszkolnym, szkolnym i pozaszkolnym, wsparciem specjalistycznym zostaną objęte także osoby z otoczenia dzieci i uczniów. Istotne jest równoczesne prowadzenie działań mających na celu walkę ze stereotypami i zapobieganie dyskryminacji, m.in. wobec dzieci z niepełnosprawnościami. Wsparcie uzyskać mogą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które nie zostały objęte wsparciem w FERS. Ponadto planuje się wdrażanie programów wsparcia psychologicznego dla dzieci/młodzieży np.: w zakresie zapobiegania samobójstwom, dla uczniów/słuchaczy LGBT+ oraz ich rodziców/opiekunów prawnych. Wsparcie szkół specjalnych może dotyczyć wyłącznie procesu ich przechodzenia do ogólnego systemu edukacji.

Podejmowane będą działania na rzecz upowszechnienia poradnictwa edukacyjnego i doradztwa zaw. (w tym przeciwdziałanie stereotypizacji w obszarze płci w wyborze odpowiedniego zawodu, wspierające promocję kierunków STEM) już na poziomie szkół podstawowych (w tym także preorientacji zawodowej) i zwiększenie jakości doradztwa m.in. przez wsparcie indywidualne w tym zakresie, podnoszenie kompetencji doradców zaw. i ich dostępności. Doradztwo będzie odbywać się z poszanowaniem zasad równości płci i niedyskryminacji.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- dzieci w wieku przedszkol. oraz ich rodzice/opiekunowie, w tym obyw. państw trzecich
- nauczyciele i pracownicy ośrodków wych. przedszkol.,szkół i placówek syst. oświaty
- uczniowie oraz szkoły i placówki syst. oświaty (i ich org.prow) prowadzące kształ. ogólne, zawodowe i ustawiczne, w tym młodociani pracownicy i poch. z państw trzecich

- nauczyciele kształcenia zaw., instruktorzy prakt. nauki zawodu, doradztwa edukacyjno-zawodowego
- przedszkola, oddz. przedszk. w szk. podst. oraz inne formy wych. przedszkol. i ich org. prow.
- CKZ lub CKZiU i inne podm. realizujące zadania CKZ lub CKZiU i ich org. prow.
- organizacje pozarządowe.

Beneficjenci:

- organizacje pozarządowe
- por. psychol.-pedagogiczne
- JST i ich jedn. org., jedn. zal. od JST pos. os. pr., w tym spółki kom.
- wszystkie podm. z wył. os. fiz. nieprowadzących dział. gosp. lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Francja, Włochy, Rumunia na rzecz poprawy dostępu do dobrej jakości edukacji. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki i usprawnianie przejścia ze szkoły do pracy. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	osoby	331,00	9 310,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	szt.	68,00	337,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	2 034,00	20 340,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	795,00	7 950,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLEFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	318,00	3 180,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO06	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	86,00	858,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	29,00	286,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	0,60	2014	16 974,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	6 240 468,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	50 463 569,00
6	ESO4.6	Ogółem			56 704 037,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	01. Dotacja	56 704 037,00
6	ESO4.6	Ogółem			56 704 037,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	13 634 273,00
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	43 069 764,00
6	ESO4.6	Ogółem			56 704 037,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	56 704 037,00
6	ESO4.6	Ogółem			56 704 037,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Przejście	01. Ukierunkowanie na aspekt płci	6 240 468,00

6	ESO4.6	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	50 463 569,00
6	ESO4.6	Ogółem			56 704 037,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Usługi rozwojowe w systemie PSF dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy chcą podnieść umiejętności/ kompetencje lub nabyć kwalifikacje, realizowane za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR)**
2. **Wsparcie osób dorosłych w zakresie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, w tym cyfrowych realizowane poza systemem BUR i PSF, umożliwiające wdrażanie *upskilling pathways***
3. **Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, w tym uniwersytetów III wieku.**

Zmiany w gospodarce wynikające z rozwoju technologii, zielonej i cyfrowej transformacji oraz rodzące się nowe potrzeby rynku pracy wymagają ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji i kompetencji przez osoby dorosłe, w tym o niskich kwalifikacjach. W ramach CS wsparcie uzyskają osoby dorosłe w wieku aktywności zawodowej, które z własnej inicjatywy chcą zdobyć umiejętności/ kompetencje lub przekwalifikować się (w tym nabyć kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji). Usługi w tym zakresie będą realizowane w systemie Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF), za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), w szczególności dla osób w niekorzystnej sytuacji. Celem głównym jest zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu.

W szczególnie trudnej sytuacji są osoby wykazujące znaczącą lukę kompetencyjną. Dlatego osoby dorosłe o niskich umiejętnościach, wiedzy lub kompetencjach (w tym osoby zatrudnione, bezrobotne, bierne zawodowo, poszukujące pracy, obywatele państw trzecich, w tym migranci) będą mogły zdobyć oraz podnieść swoje umiejętności/kompetencje podstawowe poza systemem PSF. Pozwoli to na wdrożenie Zalecenia Rady w sprawie „ścieżek poprawy umiejętności" (*upskilling pathways*), w którym istotne są identyfikacja i uznanie posiadanych umiejętności podstawowych oraz określenie potrzeb edukacyjnych i dalsze kształcenie/szkolenie celem ich rozwijania. Działania realizowane poza PSF będą odnosić się tylko i wyłącznie do nabywania kompetencji kluczowych prowadzących w kierunku kwalifikacji na 3 lub 4 poziomie PRK lub umiejętności podstawowych.

Z uwagi na niski udział osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu niezbędne są działania wspierające aktywność edukacyjną Wielkopolan, w szczególności tych, którzy mają utrudniony dostęp do pozaformalnego kształcenia i uczenia się. Wsparcie uzyskają inicjatywy mające na celu wykorzystanie istniejącej infrastruktury edukacyjnej, kulturowej, itp. jako punktów animowania pozaformalnej edukacji dorosłych w środowisku lokalnym (na przykładzie LOWE), w

tym funkcjonujące LOWE. Działania w tym zakresie skierowane będą przede wszystkim do mieszkańców mających utrudniony dostęp do dobrej jakości ofert edukacji, w szczególności z małych miejscowości oddalonych od dużych ośrodków edukacyjnych i z obszarów wiejskich. Oferty lokalnych punktów powinny charakteryzować się podejściem popytowym, opartym na rozpoznaniu potrzeb na konkretne umiejętności/kompetencje, a także te służące rozwojowi osobistemu. Kierowane będą do osób dorosłych, m.in. starszych, o niskich kwalifikacjach, z niepełnosprawnościami, narażonych na marginalizację z powodu braku kompetencji podstawowych. Punkty powinny działać w partnerstwie z instytucjami/organizacjami realizującymi działania w zakresach wynikających z rozpoznanych potrzeb. Nie wyklucza się wdrażania modelu „upskilling pathways" w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Tam gdzie będzie to zasadne, działania na poziomie regionalnym będą komplementarne do działań na poziomie krajowym w ramach oferty edukacji cyfrowej prowadzonej przez Kluby Rozwoju Cyfrowego.

Z uwagi na rolę uniwersytetów III wieku (UTW) w procesie kształcenia ustawicznego osób dorosłych, podmioty te uzyskają wsparcie na ich tworzenie i funkcjonowanie. UTW proponują edukację pozaformalną dostosowaną treściami i metodami kształcenia do ich słuchaczy i jednocześnie do wyzwań związanych z rozwojem nauki i techniki, przez co ułatwia się poszczególnym osobom własny rozwój, przeciwdziała wykluczeniu i marginalizacji grup społecznych, przygotowuje do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym, lokalnym. Możliwa będzie realizacja projektów partnerskich.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy chcą nabyć lub podnieść umiejętności/ kompetencje lub przekwalifikować się
- kadra szkół i placówek oraz ich organów prowadzących realizujących zadania z zakresu prowadzenia inicjatyw typu LOWE
- osoby dorosłe ze społeczności lokalnych korzystające z ofert takich jak LOWE, UTW.

Beneficjenci:

- szkoły i placówki systemu oświaty oraz ich organy prowadzące
- organizacje pozarządowe
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT). W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym.

Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Francja, Włochy, Rumunia na rzecz wsparcia uczenia się przez całe życie. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki i usprawnianie przejścia ze szkoły do pracy. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	1 810,00	18 101,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,70	2014	12 670,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	23 463 782,00
6	ESO4.7	Ogółem			23 463 782,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	01. Dotacja	23 463 782,00
6	ESO4.7	Ogółem			23 463 782,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	23 463 782,00
6	ESO4.7	Ogółem			23 463 782,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	01. Przyczynianie się do umiejętności ekologicznych i zielonych miejsc pracy oraz zielonej gospodarki	263 968,00
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	23 463 782,00
6	ESO4.7	Ogółem			23 727 750,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	23 463 782,00
6	ESO4.7	Ogółem			23 463 782,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo**
2. **Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej**
3. **Podnoszenie świadomości na temat przepisów i polityk antydyskryminacyjnych, współpraca ze społecznościami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim w celu zwalczania dyskryminacji.**

W ramach CS realizowane będą projekty z zakresu integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób, rodzin/grup/środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo, m.in. przez wykorzystanie instrumentów aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, mieszkaniowej oraz rekreacyjno-kulturalnej, a także działania o charakterze środowiskowym. Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie w zdobyciu umiejętności życiowych, społecznych, doświadczenia zawodowego, podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy. Celem głównym jest wsparcie aktywnego włączenia społecznego poprzez objęcie aktywizacją społeczno-zawodową uczestników projektów oraz utworzenie nowych miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej.

Istotnym instrumentem aktywizacji będą usługi rehabilitacji społeczno-zawodowej, w szczególności prowadzone przez takie podmioty, jak centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ– minimum 5% uczestników przejdzie na otwarty rynek pracy), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) i inne wskazane w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, ustawie o ekonomii społecznej. Wsparcie w ramach WTZ i ZAZ może być zapewnione przez ograniczony czas dla konkretnego uczestnika (max 2 lata). Warunkiem wsparcia w ramach WTZ jest zaoferowanie uczestnikom realnej ścieżki dojścia do ZAZ (lub innej formy zatrudnienia). W ramach projektów wspieranie będzie tworzenie ZAZ w celu wyrównania dostępu dla mieszkańców województwa. Tworzenie nowych podmiotów jest możliwe pod warunkiem, że wpisuje się w Regionalny Plan Deinstytucjonalizacji. Dla zwiększenia skuteczności interwencji – w stosownych sytuacjach – przewiduje się możliwość wspierania całych rodzin/grup/środowisk doświadczających trudności ekonomicznych, społecznych, zdrowotnych, z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego (m.in. bezrobotne, ubogie, opuszczające placówki, osoby wykluczone komunikacyjnie), itd. Wspierane będą projekty prowadzone w ujęciu procesowym, dopasowane do potrzeb danej grupy odbiorców. Osoby bierne zawodowo będą objęte kompleksowym wsparciem, wynikającym z ich potrzeb. Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia i integracji osób z niepełnosprawnościami są jednymi z podstawowych zasad Europejskiego filaru praw socjalnych.

Planuje się aktywizację społeczno-zawodową członków społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, jeżeli zaistnieje potrzeba szczególnego ukierunkowania działań dla tej grupy, a także obywateli państw trzecich, w tym migrantów, z zastosowaniem takich narzędzi aktywizacyjnych jak: szkolenia językowe w miejscu pracy, kursy przygotowujące do przyuczenia do zawodu, praktyki, staże, szkolenia zawodowe, przekwalifikowanie, doradztwo, poradnictwo, mentoring. Wsparcie będzie zindywidualizowane, dostosowane do potrzeb osoby aktywizowanej.

Realizowane będą działania w ramach inicjatywy ALMA dla osób znajdujących się w kategorii NEET, borykających się z dodatkowymi barierami utrudniającymi wejście na rynek pracy.

Przewiduje się wsparcie bezpośrednie podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności poprzez:

- świadczenie usług wspierających rozwój podmiotów ekonomii społecznej (PES) i przedsiębiorstw społecznych (PS)
- bezzwrotne wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy w PS.

Wsparcie rozwojowe obejmuje m.in. poprawę dostępu do usług rozwojowych umożliwiających uzyskanie wiedzy potrzebnej do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej. Bezpośrednie wsparcie podmiotów ekonomii społecznej wpisuje się w przyjęty przez Komisję Europejską Plan działania na rzecz pobudzenia gospodarki społecznej i tworzenia miejsc - Social Economy Action Plan.

Kompleksowe projekty Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) ukierunkowane na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy w PS mogą obejmować realizację m.in. aktywizacji społeczno-zawodowej, świadczenie usług inkubacyjnych, szczególnie odpowiadających na wyzwania związane z deinstytucjonalizacją i zrównoważonym rozwojem (w tym w gospodarce o obiegu zamkniętym i odnawialnych źródłach energii, zazieleniania przestrzeni publicznej, gospodarce srebrnej i białej), wsparcie finansowe na zatrudnienie, na reintegrację prowadzoną w PS oraz animację w środowiskach lokalnych. Przewiduje się tworzenie przez akredytowane OWESy przedsiębiorstw społecznych o charakterze reintegracyjnym (realizujących m.in. indywidualne procesy reintegracji) oraz w obszarze usług społecznych. Zakres wsparcia będzie wynikać z analizy potrzeb w tym zakresie.

Przewiduje się realizację działań o charakterze antydyskryminacyjnym, takich jak:

- organizowanie działań promocyjnych i komunikacyjnych, warsztatów i szkoleń w zakresie niedyskryminacji i zarządzania różnorodnością, promowanie wśród pracodawców rozwiązań systemowych wspierających równe traktowanie i niedyskryminacje, w tym wśród osób o różnej orientacji seksualnej i tożsamości płciowej,
- podnoszenie świadomości na temat przepisów i polityk antydyskryminacyjnych,
- współpraca ze społecznościami lokalnymi, społeczeństwem obywatelskim (w tym NGO) i partnerami społecznymi w celu zwalczania dyskryminacji, np. działania promocyjne, kampanie informacyjne i inicjatywy informacyjne z udziałem ‘ambasadorów’ (osób uznanych i szanowanych w

społeczności docelowej),

- bezpośrednie zwalczanie wszelkich form dyskryminacji – tworzenie systemu wsparcia dla osób dyskryminowanych (np. ofiar mowy nienawiści, czy ofiar przemocy ze względu na orientację seksualną, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność i inne przesłanki).

Zakres interwencji dotyczący aktywizacji społeczno-zawodowej oraz polityk antydyskryminacyjnych będzie realizowany przy udziale Instytucji Pośredniczącej, np. Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby, rodziny, grupy/środowiska zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym os. ubogie pracujące, uzależnione, ofiary przemocy, przestępstw, opuszczające pieczę zastępczą
- os. bierne zawodowo
- obywatele państw trzecich, migranci, czł. grup marginalizowanych, w tym Romowie
- os. planujące założenie PES lub podjęcie pracy w PES
- os. prawne planujące założenie PES
- PES i ich kadra zarządzająca oraz pracownicy
- osoby dyskryminowane oraz odbiorcy działań antydyskryminacyjnych
- adresaci inicjatywy ALMA.

Beneficjenci:

- PES
- organizacje pozarządowe
- instytucje rynku pracy
- JST i ich jedn. org., jedn. zal. od JST pos. os. pr.

- państwowe jedn. budżetowe
- os. prawne i jedn. org. dział. na podst. przepisów o stos. Państwa do Kościoła Katolickiego w RP o stosunku Państwa do innych kościołów i zw. wyznaniowych oraz o gw. wolności sumienia i wyznania, upr. do prow. dział. pożytku publ. zg. z ustawą
- podmioty wyk. dział. leczniczą
- uczelnie lub podm. pos. os. prawną, dla których org. założycielskim jest uczelnia
- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej
- wszystkie podmioty z wył. os. fizycznych nieprowadzących działalności gosp. lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT). W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie wyklucza się w ramach tego celu szczegółowego możliwości realizacji przedsięwzięć transnarodowych w związku z rozważanym przystąpieniem do realizacji inicjatywy ALMA. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami partnerskimi Samorządu Województwa Wielkopolskiego jak Włochy, Niemcy w obszarze aktywnej integracji, współpracę z Francją w zakresie polityki równości kobiet i mężczyzn. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. rynku pracy dla wszystkich, wykorzystanie zasobów wynikających z dłuższego życia. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	EECO02+04	Osoby niezatrudnione	osoby	489,00	4 890,00

6	ESO4.8	EFS+	Przejście	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	podmioty	55,00	547,00
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	FEW4h-P1	Liczba osób objętych wsparciem w ramach inicjatywy ALMA	osoby	31,00	207,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	EECR01	Uczestnicy poszukujący pracy po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,35	2014	1 712,00	IZ/SL/Beneficjenci	
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,20	2014	978,00	IZ/SL/Beneficjenci	
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	1 001,00	2021	1 001,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	136. Wsparcie specjalne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	3 000 000,00
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	19 261 950,00
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	153. Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	38 036 218,00

6	ESO4.8	Ogółem			60 298 168,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	01. Dotacja	60 298 168,00
6	ESO4.8	Ogółem			60 298 168,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	60 298 168,00
6	ESO4.8	Ogółem			60 298 168,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	09. Nie dotyczy	19 261 950,00
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	41 036 218,00
6	ESO4.8	Ogółem			60 298 168,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	60 298 168,00
6	ESO4.8	Ogółem			60 298 168,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.**

Przewiduje się tworzenie i funkcjonowanie Centrów Integracji Cudzoziemców, oferujących m.in.: wsparcie informacyjne na temat usług adresowanych do obywateli państw trzecich, bezpaństwowców, osób o nieokreślonym obywatelstwie oraz ich rodzin i otoczenia związanych z pomocą społeczną, dokumentami pobytowymi, dostępem do edukacji czy służby zdrowia, a także różnych aspektów związanych z życiem w Polsce. Celem głównym jest wsparcie integracji społeczno-gospodarczej w/w grup.

W ramach projektów będą mogły być świadczone usługi m.in.:

- organizacja kursów języka polskiego i kursów adaptacyjnych;
- wsparcie prawno-doradcze oraz wsparcie psychologiczne;
- wsparcie asystenckie w codziennym funkcjonowaniu w relacji z systemem edukacji, służbą zdrowia i innymi instytucjami publicznymi (np. tłumaczenie, asystowanie w kontaktach z urzędami);
- w zakresie adaptacji i integracji społeczno-kulturalnej ze społecznościami lokalnymi (np. zajęcia animacyjne i integracyjne dla dzieci i dorosłych);
- w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych.

W ramach celu szczegółowego przewiduje się również rozwój usług społecznych, których odbiorcami będą obywatele państw trzecich, bezpaństwowcy, osoby o nieokreślonym obywatelstwie i ich rodziny, w tym rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, najmu społecznego. Istotnym elementem interwencji będą działania skierowane do członków rodzin, w tym dla dzieci w środowisku szkolnym, zapewnienie opieki nad dziećmi na czas uczestnictwa w kursach, szkoleniach oraz innych działaniach mających na celu aktywizację społeczną i zawodową, jak również dostęp do usług profilaktycznych i interwencyjnych, w tym asystentury rodzinnej, poradnictwa, doradztwa, interwencji kryzysowej, wsparcia terapeutycznego, zapobiegania różnego rodzaju kryzysom, w tym psychicznym i wychowawczym, grup samopomocowych.

Działaniem uzupełniającym będą szkolenia międzykulturowe dla przedstawicieli różnych interesariuszy działających na rzecz grup docelowych. Wspierane

będą działania mające na celu współpracę JST, instytucji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców zaangażowanych we wsparcie procesu integracji grup docelowych.

Interwencja w ramach CS będzie w możliwie kompleksowy sposób odpowiadać na potrzeby odbiorców wsparcia zgodnie z ich bieżącą sytuacją.

Działania na rzecz obywateli państw trzecich w tym migrantów będą uzupełniały środki Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF).

Wskazany zakres interwencji będzie wdrażany przez Instytucję Pośredniczącą, np. WUP w Poznaniu.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- obywatele państw trzecich, ich rodziny i otoczenie
- bezpaństwowcy
- osoby o nieokreślonym obywatelstwie
- społeczeństwo przyjmujące,
- podmioty działające na rzecz obywateli państw trzecich.

Beneficjenci:

- JST i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty
- organizacje pozarządowe
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na tym etapie nie jest planowane wykorzystanie narzędzi terytorialnych (ZIT). W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia na obszarach strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT). Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. W związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i związanej z nim skali migracji osób, które przebywały na stałe w Ukrainie do Polski, istotną kwestię

jest integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich (w szczególności migrantów zarobkowych). Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z Ukrainą i innymi członkami Unii Europejskiej oraz krajami partnerskimi spoza UE (w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego) w tym zakresie. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. rozpoznanie potencjału – ułatwienia dla migrantów. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach celu szczegółowego nie generujących dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.9	EFS+	Przejście	EECO13	Obywatele państw trzecich	osoby	446,00	4 463,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.9	EFS+	Przejście	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	0,34	2022	152,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Przejście	157. Działania na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich	14 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			14 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Przejście	01. Dotacja	14 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			14 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	14 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			14 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Przejście	09. Nie dotyczy	14 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			14 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

6	ESO4.9	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	14 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			14 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę dostępu i jakości usług zdrowotnych lub społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców, zwiększanie zasobów ludzkich, szkolenie kadr oraz opiekunów nieformalnych, tworzenie lub rozwój CUS**
2. **Zwiększenie dostępu i jakości usług mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**
3. **Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej**
4. **Wdrażanie standardów dostępności w podmiotach leczniczych oraz placówkach pomocy i integracji społecznej.**
5. **Regionalne Programy Zdrowotne (RPZ) – kontynuacja lub realizacja nowych (w tym opracowanych przez regiony) w obszarze profilaktyki lub rehabilitacji.**
6. **Wdrażanie programów wczesnego wykrywania chorób, leczenia oraz rehabilitacji dzieci (w tym Regionalne Programy Zdrowotne).**

Głównym celem jest zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych lub zdrowotnych. Wsparcie uzyskają projekty z zakresu rozwoju usług zdrowotnych lub społecznych na rzecz osób z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego, seniorów, osób z niepełnosprawnościami (OzN), migrantów oraz innych osób wymagających wsparcia oraz ich otoczenie. Wspierane będą usługi świadczone w bezpiecznych i niestygmatyzujących miejscach, w tym m.in. dziennych domach, ośrodkach wsparcia, domach sąsiedzkich. Zakłada się rozwój usług opiekuńczych, szkolenia z zakresu zakładania miejsc opieki i świadczenia usług społecznych oraz wsparcie kadry i opiekunów faktycznych (nieformalnych) a także zwiększenie zasobów ludzkich do świadczenia usług oraz działania na rzecz zwiększenia atrakcyjności zawodów opieki długoterminowej. Rozwijane będą usługi świadczone przez asystentów oraz prowadzone będą programy wczesnego usamodzielniania mieszkańców placówek, m.in. treningi i warsztaty samodzielności prowadzone w placówkach, przygotowywanie programów usamodzielniania, zapewniania wsparcia asystentów/opiekunów usamodzielniania.

Usługi realizowane w ramach działania będą świadczone w społeczności lokalnej. Możliwe będzie pokrycie kosztów transportu indywidualnego jako element projektu oferującego usługi społeczne lub zdrowotne dla osób o ograniczonej mobilności. Planowane jest uruchomienie regionalnego systemu teleopieki.

Rozwijany będzie dostęp do wysokiej jakości usług specjalistycznych dla osób doświadczających różnego rodzaju problemów (np. choroby, zadłużenia, utraty pracy) oraz ich otoczenia.

Możliwe są działania w instytucjach powiązane z procesem DI, w tym szczególnie zmianą charakteru oraz rozszerzeniem zakresu usług świadczonych w instytucji oraz działania służące usamodzielnieniu mieszkańca i jego powrotowi do środowiska.

Wdrażane działania będą spójne z Regionalnym Planem Deinstytucjonalizacji oraz komplementarne z projektem koordynacyjnym ROPS realizowanym w ramach programu krajowego FERS.

W ramach CS przewiduje się tworzenie i/lub rozwój centrów usług społecznych (CUS) jako element projektów rozwijających usługi społeczne i zdrowotne w gminie i na poziomie ponadlokalnym, we współpracy z podmiotami wskazanymi w ustawie o CUS.

Podejmowane będą działania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem mieszkań ze wsparciem, takich jak: treningowe, wspomagane oraz inne rozwiązania łączące zapewnienie schronienia/mieszkania z dodatkowym wsparciem społecznym dla osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym w tym m.in. z usługami opiekuńczymi, asystenckimi, specjalistycznymi, terapeutycznymi oraz wsparcie mieszkalnictwa adaptowalnego. Wsparcie może stanowić kontynuację procesu usamodzielniania w ramach deinstytucjonalizacji (np. osób opuszczających DPS, zakłady karne, jako wsparcie doraźne w sytuacji kryzysu) bądź jako profilaktyka umieszczenia w instytucji. Istotne jest wdrażanie standardów dostępności w placówkach pomocy i integracji społecznej.

Podejmowane działania będą miały na celu wzmocnienie roli POZ i AOS oraz przeniesienie leczenia z poziomu lecznictwa szpitalnego, wsparcie pracowników służby zdrowia, umożliwienie większej koordynacji usług w środowisku.

Przewiduje się projekty z zakresu rozwoju usług opieki zdrowotnej, w tym długoterminowej dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez m.in. tworzenie nowych miejsc (np. w DDOM) oraz świadczenie usług środowiskowych i zapewnienie ich trwałości, poszerzenie dostępu do domowej opieki zdrowotnej (w tym paliatywnej, hospicyjnej), rozwój rozwiązań telemedycznych. Realizowane będą m.in.: działania wspierające poprawę dostępu do diagnostyki i wsparcia chorób otępiennych, wczesnej diagnozy zaburzeń rozwojowych dzieci i młodzieży (w tym zaburzeń emocjonalnych, integracji sensorycznej, logopedycznych, zaburzeń odżywiania) wraz z upowszechnieniem korzystania z pomocy psychologicznej, terapeutycznej (m.in. terapii zaburzeń rozwojowych). Przewiduje się realizację zintegrowanych projektów usług społecznych i zdrowotnych, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Wsparcie w ramach CS będzie odbywać się zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji usług i dostępnej przestrzeni; będzie spójne z Regionalnym Planem Deinstytucjonalizacji opracowanym przez ROPS w Poznaniu po jego przyjęciu. Możliwe będzie wdrażanie przetestowanych innowacyjnych modeli.

Działania w ramach CS mogą być realizowane w formie kompleksowych/zintegrowanych projektów, łączących poszczególne typy działań (np. możliwe jest łączenie usług społecznych i zdrowotnych. Projekty mogą przyczyniać się do rozwoju współpracy i wsparcia samorządów i instytucji, które będą podejmowały dany typ działań. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu zapewni koordynację i demarkację wsparcia szkoleniowego w zakresie włączenia społecznego w Programie Regionalnym oraz FERS, w tym niepowielanie zakresu tego wsparcia w obu programach.

Ogólne programy profilaktyczne mogą być realizowane jeśli:

- będą dostępne dla grup szczególnie wrażliwych i będą zapewniać ich udział (IZ muszą najpierw zidentyfikować osoby, które mogą mieć problemy z uczestnictwem w programach profilaktycznych, przeanalizować ich potrzeby, a następnie zaprojektować dla nich wsparcie w ramach programów: ukierunkowane informacje, transport, pomoc (asystenci socjalni, tłumacze itp.), reorganizacja godziny pracy, mobilne usługi przesiewowe itp.)
- będą skierowane w pierwszej kolejności do białych plam – obszarów, w których aktywność mieszkańców w zakresie profilaktyki chorób jest najniższa. Dopiero po zabezpieczeniu tych obszarów programy mogą być wdrażane w innych obszarach, aby zapewnić zmniejszenie nierówności w dostępie do opieki zdrowotnej
- będą promować koordynację opieki zdrowotnej (realizowane w sposób skoordynowany przez konsorcja składające się z jednostek podstawowej opieki zdrowotnej, jednostek ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz szpitali – w zależności od charakteru danego programu)
- będą uwzględnić działania wspierające kadrę POZ i jednostek opieki ambulatoryjnej (szkolenia, reorganizacja pracy, zachęty do sprawowania opieki na terenach oddalonych)
- będą zapewniać koordynację usług zdrowotnych i społecznych w zależności od potrzeb pacjentów.
- Programy profilaktyczne nie powinny obejmować zabiegów medycznych. Ponadto, należy rozważyć zasadność komplementarności z inwestycjami EFRR (wyposażenie dla jednostek podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki).

W ramach działań skierowanych do dzieci przewiduje się w szczególności wsparcie w zakresie technologicznie wspomaganej diagnostyki funkcjonalnej i rehabilitacji dzieci i młodych dorosłych z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz chorobami neurologicznymi oraz wsparcie w zakresie zwiększenia świadomości, wykrywalności oraz działań profilaktycznych dotyczących nowotworów wieku dziecięcego.

Działania te są zgodne z europejskimi postulatami Gwarancji dla dzieci. Zaplanowane działania są jednymi z podstawowych zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Ponadto działania w ramach CS są zgodne z zapisami Konwencji o prawach ON.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- os. potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym z probl. psychicznymi i ich otoczenie
- os. zagrożone ubóstwem i wykl. społ, starsze, z ogr. sprawnością, w tym OzN, z kat. wysokiego ryzyka socjalnego (bezrobotne, ubogie, opuszczające placówki), obywatele państw trzecich (OPT), w tym migranci i ich otoczenie
- kadra instytucji regionalnego syst. polityki społ.
- kadra syst. ochrony zdrowia
- os. zagrożone wykl. mieszkaniowym
- os. kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej ze względu na wiek lub stan zdrowia
- os. ubogie pracujące, narażone na wykl. społ. m.in. z pow. uzależnień lub narażenia na przemoc.

Beneficjenci:

- PES
- org. pozarządowe
- inst. rynku pracy
- JST i ich jedn. org., jedn. zal. od JST pos. os. prawną,
- państw. jedn. budżetowe
- os. prawne i jedn. org. dział. na podst. przepisów o stos. Państwa do Kościoła Kat. w RP o stos. Państwa do innych kościołów i zw. wyzn. oraz o gwar. wolności sumienia i wyznania, upr. do prow. dział. pożytku publ. zgodnie z ustawą
- podm. wyk. dział. leczniczą
- uczelnie lub podm. pos. os. prawną, dla których org. zał. jest uczelnia.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia

równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Samorząd Województwa przewiduje dalszą współpracę z takimi krajami jak Niemcy, Włochy na rzecz wspierania integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Współpraca Beneficjentów z partnerami z jednego lub więcej krajów może polegać na wymianie doświadczeń, rozpowszechnianiu wiedzy o przykładach dobrych praktyk, wypracowaniu nowych rozwiązań w partnerstwie zagranicznym, adaptacji zagranicznych rozwiązań w Polsce. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in.: działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznym. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	PLKLCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	1 300,00	12 996,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	PLKLCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	szt.	3 750,00	2021	1 541,00	IZ/SL/Beneficjenci	
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	PLKLCR04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	osoby	3 750,00	2021	1 541,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	46 788 974,00
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	160. Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	15 724 052,00
6	ESO4.11	Ogółem			62 513 026,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	01. Dotacja	62 513 026,00
6	ESO4.11	Ogółem			62 513 026,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	6 355 699,00
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	56 157 327,00
6	ESO4.11	Ogółem			62 513 026,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	06. Przeciwdziałanie ubóstwu wśród dzieci	4 375 000,00
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	58 138 026,00

6	ESO4.11	Ogółem			62 513 026,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	62 513 026,00
6	ESO4.11	Ogółem			62 513 026,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę dostępu i jakości wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą, usług wsparcia dla młodzieży przebywającej w różnego rodzaju ośrodkach oraz dostosowanie usług do potrzeb odbiorców**
2. **Integrację społeczną osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**
3. **Aktywizację społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu**
4. **Wsparcie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności organizacji pozarządowych.**
5. **Wsparcie potencjału ZIT.**

Głównym celem jest polepszenie jakości życia dzieci poprzez objęcie wsparciem osób funkcjonujących w systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Wspierany będzie rozwój usług profilaktycznych, zdrowia psychicznego dzieci i interwencyjnych, w tym asystentury rodzinnej, poradnictwa, doradztwa, interwencji kryzysowej, wsparcia terapeutycznego, przeciwdziałania przemocy, zapobiegania różnego rodzaju kryzysom, w tym psychicznym i wychowawczym, na rzecz m.in. grup samopomocowych, osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, opuszczających placówki np. młodzieżowe ośrodki wychowawcze, socjoterapii, zakład poprawczy. Przygotowywane i prowadzone będą programy wczesnego usamodzielniania mieszkańców placówek – treningi i warsztaty samodzielności prowadzone w placówkach, wraz ze wsparciem asystentów/opiekunów usamodzielniania. Przewiduje się tworzenie nowych miejsc w placówkach w obszarze wsparcia dziecka i rodziny oraz przeciwdziałania przemocy, wzmocnienie instytucji realizujących zadania w tym obszarze i ich współpracy, rozwój dostępu do usług terapeutycznych i poradnictwa zarówno dla osób doznających przemocy jak i dla ją stosujących. Przewiduje się również działania w zakresie zapobiegania zadłużeniu i jego dziedziczeniu (m.in. poprzez doradztwo prawne), wsparcie dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym. Działania na rzecz dzieci wynikają z europejskich postulatów Gwarancji dla dzieci.

Wspierane będą usługi w zakresie regionalnego systemu wsparcia rodzin w procesie adopcji (w tym pre i postadopcji). Wsparcie uzyskają rodziny w systemie rodzicielstwa zastępczego, m.in. przez profesjonalizację zawodu rodzica zastępczego, rozwój wsparcia specjalistycznego, w tym medycznego, terapeutycznego, superwizyjnego, rehabilitacyjnego, dostosowania lokalu dla rodzin zastępczych i ich wychowanków, zapewnienie kursów i treningów samodzielności, asystentów/opiekunów usamodzielniania dla dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej (przed i po adopcji, specjalistycznej placówce). Promowane będzie tworzenie miejsc kompleksowego świadczenia usług, np. profilaktycznych (m.in. klubów rodzinnych, młodzieżowych, profilaktyki przemocy w rodzinie, w zakresie kształcenia kompetencji wychowawczych rodziców, psychoprofilaktyki, komunikacji) z integracją (np. oferta

zajęć w formie pracy opiekuńczej, specjalistycznej i podwórkowej). Wspierane będą projekty łączące integrację z rozwojem społeczności lokalnych np. metodą animacji i organizacji społeczności lokalnych.

W ramach wsparcia rozwoju usług specjalistycznych możliwa będzie realizacja zintegrowanych projektów usług społecznych i zdrowotnych. Przewiduje się tworzenie centrów usług społecznych (CUS) i rozwój dostarczanych przez nie usług we współpracy z podmiotami wskazanymi w ustawie o CUS.

Niezbędne jest zapewnienie mieszkalnictwa, szczególnie dla rodzin w kryzysie, osób opuszczających pieczę zastępczą i placówki w systemie przeciwdziałania przemocy oraz innych osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym. Wsparcie w postaci schronienia/mieszkania udzielane będzie łącznie z usługami m.in. opiekuńczymi, asystenckimi, specjalistycznymi, terapeutycznymi. Na potrzeby wsparcia osób w kryzysie bezdomności (w tym bezdomnych i zagrożonych bezdomnością) możliwa będzie realizacja usług środowiskowych (w tym usług zdrowotnych niezbędnych do umożliwienia im udziału w działaniach integracji i aktywizacji w ramach projektu), interwencji kryzysowej, tworzenie i funkcjonowanie mieszkań treningowych i wspomaganych oraz innych rozwiązań łączących wsparcie mieszkaniowe i społeczne, w tym realizacja programu „Najpierw mieszkanie". Możliwa będzie również realizacja działań wspierających osoby LGBT+ w kryzysie bezdomności i doświadczających przemocy/dyskryminacji poprzez dostęp do służb interwencyjnych. Będzie również realizowane wsparcie dzieci ze Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Rozwojowych, w tym diagnostyka i terapia dzieci z FASD/ FAS.

Podejmowane będą działania na rzecz promowania integracji osób, rodzin, społeczności lokalnych narażonych na marginalizację i wykluczenie lub nimi dotkniętych, służących włączeniu lub utrzymaniu aktywności społecznej, wzmocnieniu więzi społecznych, międzypokoleniowych, budowaniu wspólnot sąsiedzkich. Wsparcie będzie realizowane przez działania aktywizacyjne, integracyjne, edukacyjne, informacyjne, upowszechniające, profilaktyczne, kulturalne, sportowe, rekreacyjne, m.in. przez tworzenie i/lub wsparcie istniejących klubów, świetlic, klubów seniora, działalności obywatelskiej, wolontariatu, aktywności w ramach ciał dialogu, itd.

Mając na celu rozwój partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i wzmocnienie potencjału działających w regionie organizacji przewiduje się zróżnicowane formy działań, w tym:

- Małe projekty realizowane bezpośrednio przez organizacje, w których wsparcie ukierunkowane będzie na zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym, zwiększenie mobilności i aktywności społecznej i rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w tym na obszarach najbardziej nimi dotkniętych; projekty z zakresu edukacji obywatelskiej; upowszechnianie form wolontariatu; rozwój inicjatyw mających na celu budowanie świadomego i aktywnego społeczeństwa.
- Wsparcie bezpośrednie partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych, z zakresu rozwoju instytucjonalnego organizacji, w tym doradztwa strategicznego, poprawy jakości zatrudnienia, możliwości rozwoju pracowników, współpracowników, członków, wzmacniania roli organizacji w dialogu społecznym.
- Dopuszcza się możliwość wsparcia regionalnych federacji, zrzeszeń, porozumień organizacji bądź centrów w celu wzmocnienia ich roli w budowaniu

potencjału mniejszych organizacji funkcjonujących na danym terytorium bądź o podobnej specyfice działalności, dysponujących na danym obszarze wystarczającym potencjałem organizacyjnym do realizacji tego typu projektów.

- Przewiduje się działania w skali subregionalnej mające na celu rozwój potencjału organizacji świadczących usługi w danym środowisku (m.in. poprawę jakości usług, możliwości ich realizacji, współpracy organizacji pozarządowych z JST), dostosowanych do specyfiki obszaru i wpływających na wyrównywanie różnic w terytorialnym dostępie do usług. Wspierane będą również działania w zakresie współpracy samorządów i instytucji realizujących działania lub projekty kompleksowe/zintegrowane. Komponentem projektu może być wypracowanie na danym obszarze modelu współpracy pomiędzy JST a organizacjami w kwestii realizacji usług publicznych.

Pomimo zawarcia działań w zakresie budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w CS (l), zakres merytoryczny tych działań będzie szerszy i będzie mógł dotyczyć budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w obszarach wszystkich Celów Strategicznych EFS +.

Wsparcie w ramach CS będzie odbywać się zgodnie z zasadą DI i dostępnej przestrzeni. Wdrażane działania będą spójne z Regionalnym Planem Deinstytucjonalizacji opracowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu po jego przyjęciu oraz projektem koordynacyjnym ROPS realizowanym w ramach programu krajowego FERS. Wspierany będzie proces przygotowania do DI w obszarach, w których zauważa się relatywnie silną instytucjonalizację wsparcia (na podstawie analiz regionalnych), udogodnienia przestrzenne, zmiany/innowacje w zakresie sposobu organizacji świadczonego wsparcia, przygotowanie kadry wraz z doposażeniem. Równolegle realizowane będą działania związane z rozwojem form rodzinnych pieczy zastępczej. Nie wyklucza się wdrażania przetestowanych innowacyjnych modeli wypracowanych m.in. w projektach ROPS.

Wsparciem w ramach CS objęte zostanie wzmocnienie potencjału ZIT w sferze planistycznej, koordynacyjnej i monitoringowej na rzecz zwiększenia kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze subregionalnym, w tym w zakresie opracowania strategii ponadlokalnych/ ZIT oraz innych dokumentów planistycznych i analitycznych, wspierających kompleksowy rozwój w obszarach funkcjonalnych oraz ich zarządzanie, monitorowanie i ocenę.

Zaplanowane działania są jednymi z podstawowych zasad Europejskiego filaru praw socjalnych.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- dzieci, młodzież i młodzi dorośli, dorośli, rodziny (biologiczne, zastępcze, adopcyjne) wym. wsparcia i ich otoczenie
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodziców adopcyjnych, rodzinnego domu dziecka, os. prowadzące rodzinne plac. opiekuńczo-

wychow. oraz czł. ich rodzin

- członkowie gr. marginalizowanych
- os. zagrożone wykl. mieszk., w kryzysie bezdomności, potrzebujące interwencji kryzysowej i ich otoczenie
- kadra instytucji region. syst. wsparcia rodziny, pieczy zastępczej
- os. doznające przemocy i kadry je wspierające
- społ. lokalne
- organizacje społ. obywatelskiego i partnerów społecznych (w tym org. obywateli państw trzecich) oraz ZIT-y, w tym: pracownicy, członkowie i wolontariusze

Beneficjenci:

- JST i ich jedn. org., jedn. zal. od JST pos. os. pr.
- org. społ. obywatel. i part. społ.
- ZIT
- PES
- państw. jedn. budżet.
- KGW
- os. prawne i jedn. org. dział. na pods. przep. o stos. Państwa do Kościoła Kat. w RP o stos. Państwa do innych kościołów i zw. wyzn. oraz o gw. wolności sumienia i wyznania, upr. do prow. działal. p. publ. zg. z ustawą
- podm. wyk. dział. leczniczą
- uczelnie lub podm. pos. os. pr., gdzie org. zał. jest uczelnia

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne,

religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się wsparcie ukierunkowane terytorialnie z zastosowaniem narzędzi terytorialnych (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał ze strategii terytorialnych. Dla pozostałych form wsparcia jak obszary strategicznej interwencji/ porozumienie terytorialne/ porozumienia zawarte w ramach Centrum Wsparcia Doradczego /inne instrumenty terytorialne (IIT) Komitet Monitorujący, podczas prac nad kryteriami wyboru projektów, rozważy możliwość zastosowania preferencji.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak Niemcy, Włochy na rzecz wspierania integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in.: działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznym. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	EECO01	Całkowita liczba uczestników	osoby	862,00	8 615,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	EECO16	Osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem mieszkaniowym	osoby	24,00	237,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	PLKLCO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	770,00	7 699,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	0,34	2022	81,00	IZ/SL/Beneficjenci	
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	PLKLCR06	Liczba utworzonych w programie	szt.	1 412,00	2021	800,00	IZ/SL/Beneficjenci	

					miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu						

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	152. Działania na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	4 900 000,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	41 050 716,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	170. Zwiększenie zdolności instytucji programu oraz podmiotów związanych z wdrażaniem funduszy	1 664 591,00
6	ESO4.12	Ogółem			47 615 307,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	01. Dotacja	47 615 307,00
6	ESO4.12	Ogółem			47 615 307,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	7 708 852,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	39 906 455,00
6	ESO4.12	Ogółem			47 615 307,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	06. Przeciwdziałanie ubóstwu wśród dzieci	21 444 325,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	07. Budowanie zdolności partnerów społecznych	1 225 000,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	08. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	3 675 000,00
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	09. Nie dotyczy	21 270 982,00
6	ESO4.12	Ogółem			47 615 307,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	47 615 307,00
6	ESO4.12	Ogółem			47 615 307,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA WIELKOPOLSKIE INICJATYWY LOKALNE

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych na zdegradowanych obszarach m.in. przez kompleksowe wsparcie rewitalizacyjne gmin**
2. **Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego zgodnego z treścią strategii lokalnych/terytorialnych**
3. **Wsparcie dla instrumentów terytorialnych (ZIT, IIT) oraz mechanizmu porozumienia terytorialnego.**

Działania realizowane w ramach CS mają na celu wspieranie oddolnych inicjatyw, kompleksowe rozwiązywanie problemów odpowiadające na endogeniczne potencjały oraz sprzyjanie wykorzystaniu formuły PPP. Interwencje bazować będą wyłącznie na dokumentach strateg. (zgodnie z art. 29 rozporządzenia ogólnego). Finansowanie projektów zawartych w strategiach nie wyklucza wykorzystania różnego typu instrumentów finansowych.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego muszą być realizowane w zgodności z postanowieniami Umowy Partnerstwa i ustawy wdrożeniowej, zwłaszcza w kontekście przygotowania odpowiednich strategii terytorialnych i zapewnienia udziału lokalnej społeczności.

Działania muszą być wdrażane wyłącznie za pomocą instrumentów terytorialnych. Kluczowe jest podnoszenie umiejętności JST w zakresie planowania strateg. oraz zwiększenie poziomu współpracy z podmiotami/partnerami społeczno-gospodarczymi. Interwencja realizowana będzie m.in. przez instrument ZIT - ośrodka wojewódzkiego, regionalnego, ośrodków subregionalnych i miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz przez pozostałe, powstałe oddolnie instrumenty terytorialne.

W ramach instrumentu ZIT planowana jest realizacja wyłącznie projektów zintegrowanych, odpowiadających w sposób kompleksowy na wspólne potrzeby i problemy miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (z punktu widzenia całego OF). Związki ZIT, jako podmioty odpowiedzialne za przygotowanie Strategii ZIT, po uzyskaniu pozytywnej opinii partnerów społ.-gosp. z OF, przekładają IZ FEW, a następnie ministrowi właściwemu do rozwoju regionalnego projekt strategii celem uzyskania ich akceptacji. IZ FEW zapewni Związkom ZIT udział w wyborze projektów (co najmniej na poziomie sformułowania listy projektów w strategii).

Wsparciem w ramach CS objęte zostanie wzmocnienie potencjału ZIT w sferze planistycznej, koordynacyjnej i monitoringowej na rzecz zwiększenia kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze subregionalnym, w tym w zakresie opracowania strategii ponadlokalnych/ ZIT oraz innych dokumentów planistycznych i analitycznych, wspierających kompleksowy rozwój w obszarach funkcjonalnych oraz ich zarządzanie, monitorowanie i ocenę.

IIT dedykowane będzie współpracy w ramach oddolnych partnerstw JST bądź będących efektem projektu CWD („Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego"), w obszarach działań zgodnie ze wspólnie opracowaną strategią. W uzasadnionych przypadkach, IZ FEW dopuszcza możliwość użycia IIT na potrzeby realizacji zapisów strategii rozwoju pojedynczej JST; warunki dofinansowania stosownych projektów określone zostaną na poziomie wyboru operacji. Zastosowanie powyższego odstępstwa możliwe będzie jedynie w uzasadnionych podmiotowo (np. stolicy powiatu zdelimitowanej na poziomie krajowym jako OSI obszarów zmarginalizowanych lub adekwatnie na poziomie wewnątrzregionalnym) i/lub przedmiotowo przypadkach, w szczególności w sytuacji wyjątkowej potrzeby podniesienia potencjału endogenicznego JST, przy włączeniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego Właściwe władze lokalne przekładają IZ FEW projekt strategii celem uzyskania akceptacji. Udział władz lokalnych w wyborze projektów zostanie zapewniony na poziomie listy przedsięwzięć sformułowanej we właściwej strategii. W przygotowaniu właściwych dokumentów zostanie zapewniona odpowiednia partycypacja społeczna.

W rozwoju miast istotne jest budowanie odporności endogenicznej, rozwój i promowanie pub. zasobów turystycznych i powiązanych usług turystycznych; ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego (w tym niematerialnego) i usług w dziedzinie kultury; ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000). Jako elementy większych projektów, wynikające z lokalnych strategii możliwe do realizacji będą działania polegające m. in. na wzmacnianiu i rozwoju lokalnej gospodarki, zielonej i niebieskiej infrastruktury, fizycznej odnowie i bezpieczeństwu przestrzeni pub., ochronie nisko/zeroemisyjnej, elektromobilności, wykorzystaniu potencjału eduk. bądź wsparciu lokalnych społeczności.

Zakres interwencji zawierać będzie działania mające na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych. Dotyczy to szczególnie terenów poprzemysłowych, powojskowych, poeksploatacyjnych, pokomunikacyjnych i powydobywczych oraz obszarów miast będących w zastoju. Zakres interwencji obejmuje realizację kompleksowych działań na rzecz lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone na podstawie gminnych programów rewitalizacji. Ponadto wsparcie będzie przeznaczone na zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym w szczególności tworzenie albo modernizację terenów zielonych, czy inwestycje w przestrzeń publiczną związane z adaptacją miast do zmian klimatu w celu zmniejszenia tzw. miejskiej wyspy ciepła lub adaptacją tych przestrzeni. Wspierane będą projekty kompleksowe; elementy projektów mogą stanowić: termomodernizacja budynku, instalacja monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa pub., czy inwestycje związane z podłączeniem do infrastruktury sieciowej na obszarze objętym projektem w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych. Istotne jest stosowanie przyjaznych środowisku rozwiązań (w tym elementy zielonej i niebieskiej infrastruktury), GOZ oraz wykorzystując technologie minimalizujące zużycie zasobów i energii, zwłaszcza energii ze źródeł nieodnawialnych. W projektach rewitalizacyjnych szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, w szczególności ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie zielonych standardów ochrony. Mając na uwadze potrzebę dostosowania obszarów miejskich do zmian klimatu, należy również podjąć wysiłki w celu zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych i uniknięcia tworzenia powierzchni uszczelnionych. Każda inwestycja infrastrukturalna musi spełniać wymogi dostępności do budynków/obiektów/przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania

uniwersalnego. Dopuszcza się realizację działań związanych z podnoszeniem atrakcyjność inwestycyjnej (m.in. przygotowanie terenów inwestycyjnych). Podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych beneficjenci będą dążyć do zgodności z koncepcją Nowego Europejskiego Bauhausu. Udział władz lokalnych w wyborze projektów zostanie zapewniony na poziomie listy przedsięwzięć sformułowanej w GPR.

W ramach CP 5 nie będą wspierane inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym w parkingi), chyba że stanowią one nieodłączny element większego projektu, (nie są one dominującym elementem tego projektu), a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji. W miastach projekty te nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz w odniesieniu do istniejących - zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w żaden inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego. Możliwe będzie wsparcie budowy nowych dróg rowerowych, ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych (również na obszarach miejskich).

Liczne na ob. miejskich obiekty zabytkowe, zespoły pałacowo-ogrodowe czy zespoły folwarczne ulegają stopniowej degradacji, a przy braku renowacji na trwałe zostanie utracone lokalne i regionalne dziedzictwo kulturowe, które stanowią bezcenny endogeniczny potencjał terytorium. Podobnie należy traktować obiekty turystyki kwalifikowanej. Wsparcie inicjatyw lokalnych dopuszcza możliwość realizacji zadań z zakresu pozostałych celów polityki, o ile służą realizacji procesów wzmacniania systemów funkcjonalnych na terytoriach objętych strategią i jeśli nie są przewidziane do realizacji w ramach programów sektorowych. Ze względu na przekrojowy charakter celu szczegółowego niezbędne będzie jego komplementarność względem innych CP, w szczególności CP4, w tym rozwoju mieszkalnictwa i usług dla społ. lokalnej. Działania rewitalizacyjne będą komplementarne z działaniami spełniającymi cele EFS+, a każde działanie inwestycyjne w tym obszarze wsparcia będzie musiało spełniać cele społeczne.

Polityka dotycząca wdrażania wymiaru terytorialnego będzie realizowana w oparciu o zasady i uwarunkowania wskazane na poziomie dokumentów wykonawczych.

Szczegółowy zakres wsparcia będzie wynikał z zapisów właściwych strategii ZIT lub oddolnych strategii terytorialnych.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- Główna grupa docelowa to Ludność objęta strategiami terytorialnymi
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne

- instytucje i przedsiębiorstwa publiczne
- sektor prywatny
- organizacje pozarządowe
- PES
- kościoły i związki wyznaniowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych. Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia i niedyskryminacji będą realizowane w projektach poprzez rozwiązania architektoniczne, które zapewnią możliwość samodzielnego korzystania z produktów projektów, tj. m.in. usług, atrakcji turystycznych, kulturalnych, obiektów użyteczności publicznej wszystkim osobom. Konieczne jest uwzględnienie w projektach zasad uniwersalnego projektowania,. Pozwoli to zwiększyć aktywność wszystkich użytkowników, w tym OzN. Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu integrację społeczną oraz dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług kulturalnych i turystycznych w wymiarze terytorialnym, w tym na obszarach wiejskich. Działania przyczynią się do wzmocnienia powiązań terytorialnych poprzez współpracę oraz zapewnienie dostępu do usług społecznych mieszkańcom z całego obszaru regionu. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną instrumentami ZIT oraz innymi instrumentami terytorialnymi (IIT). Instrumentem ZIT planuje się objąć miejskie obszary funkcjonalne miast: Chodzieży, Gniezna, Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, Koła, Konina, Leszna, Piły, Pleszewa, Poznania, Turku, Złotowa. Wykorzystanie instrumentów terytorialnych dla OSI o znaczeniu krajowym, wskazanych w KSRR, tj. miasta średnie tracące

funkcje społeczno-gospodarcze i gminy zagrożone trwałą marginalizacją, a także OSI o znaczeniu regionalnym (zakres wsparcia został określony w Strategii Wielkopolska 2030 i za zgodą ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego zostanie doprecyzowany w drodze uchwały/dokumencie wykonawczym) przyczyni się do pełnego wykorzystania potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych oraz zmniejszenia dystansu rozwojowego miast średnich, które utraciły na znaczeniu społeczno-gospodarczym i potencjale rozwojowym. Inne Instrumenty Terytorialne skoncentrowane będą w szczególności na działaniach rewitalizacyjnych oraz realizacji działań oddolnych partnerstw ponadlokalnych z miejskich obszarów funkcjonalnych. Podstawą realizacji instrumentów terytorialnych będą strategie ponadlokalne/terytorialne oraz w przypadku działań rewitalizacyjnych, Gminne Programy Rewitalizacji (opracowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji, zaakceptowane przez IZ FEW względem spełnienia wymogów dla strategii terytorialnych i wpisane przez IZ na Wykaz Programów Rewitalizacji Województwa Wlkp.). Wskazane dokumenty, z uwagi na identyfikację kluczowych przedsięwzięć, posłużą wielopłaszczyznowej koordynacji z zakresu wykorzystania potencjalnych źródeł finansowania - krajowych programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, programu regionalnego bądź wykorzystania mechanizmu porozumienia terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Jednakże przewiduje się dalszą współpracę w ramach poszczególnych ZIT z krajami/regionami partnerskimi, także spoza UE w różnych obszarach tematycznych. W ramach niniejszego celu szczegółowego przewiduje się dalszą współpracę Samorządu Województwa z Niemcami, Francją, Włochami, Chorwacją, czy partnerami spoza UE (Korea Południowa, Mołdawia) m.in. w zakresie rozwoju gospodarki, ochrony środowiska, kultury i zrównoważonej turystyki - wskazane cele są istotne dla wzmacniania potencjału i rozwoju miast. Z uwagi na charakter celu szczegółowego, szeroki zakres projektów w ramach CS przysłuży się do realizacji wielu celów określonych w SUERMB (m.in. w obszarach biogospodarki, turystyki, kultury).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na zadania rewitalizacyjne, z uwagi na szerokie spektrum tematyczne oraz znaczne potrzeby finansowe, przewiduje się wsparcie przez instrumenty zwrotne oraz dotację warunkową. Instrumenty zwrotne dedykowane będą inwestycjom o potencjale komercyjnym i samofinansującym się. Nie wyklucza się zastosowania instrumentów finansowych z komponentem umorzeniowym (np. instrumenty mieszane). Z kolei bezzwrotna forma pomocy zaadresowana zostanie na działania w obszarze kultury i turystyki, które ze względu na swoją specyfikę nie są w stanie zapewnić samowystarczalności finansowej, a za ich wsparciem przemawiają względy pozaekonomiczne. Usługi w sektorze publicznym charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0,00	2 820 469,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	0,00	34,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	6,00	58,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	RCO114	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	metry kwadratowe	0,00	116 782,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,00	7,32
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	PLRO148	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	3,00	30,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	1 604 686,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	PLRR048	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	0,00	2021	20 881,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	23 500 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	26 700 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	36 200 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	170. Zwiększenie zdolności instytucji programu oraz podmiotów związanych z wdrażaniem funduszy	2 500 000,00
7	RSO5.1	Ogółem			88 900 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	01. Dotacja	85 380 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	2 464 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	1 056 000,00
7	RSO5.1	Ogółem			88 900 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	2 500 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	18. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – miasta, małe miasta i przedmieścia	86 400 000,00
7	RSO5.1	Ogółem			88 900 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	79 121 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	9 779 000,00
7	RSO5.1	Ogółem			88 900 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych na wiejskich obszarach zdegradowanych m.in. przez kompleksowe wsparcie rewitalizacyjne gmin**
2. **Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego zgodnego z treścią strategii lokalnych/terytorialnych**
3. **Wsparcie dla instrumentów terytorialnych (IIT) oraz mechanizmu porozumienia terytorialnego.**

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego mają za zadanie wspieranie oddolnych inicjatyw nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich problemów w oparciu o kompleksowe, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności i gospodarki, odpowiadające na zidentyfikowane endogeniczne potencjały oraz sprzyjanie wykorzystaniu formuły PPP w procesach rozwojowych. Interwencje na rzecz rozwoju lokalnego i ponadlokalnego bazować będą wyłącznie na dokumentach strategicznych (spełniających wymogi wynikające z art. 29 rozporządzenia ogólnego), charakteryzujących politykę rozwoju w ramach instrumentów terytorialnych, a także umożliwiających korzystanie z mechanizmu uzgodnień tzw. porozumienia terytorialnego. Finansowanie projektów zawartych w strategiach nie wyklucza wykorzystania różnego typu instrumentów finansowych.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego muszą być realizowane w zgodności z postanowieniami Umowy Partnerstwa i ustawy wdrożeniowej, zwłaszcza w kontekście przygotowania odpowiednich strategii terytorialnych i zapewnienia udziału lokalnej społeczności.

Z uwagi na fakt, iż działania realizowane w CP 5 muszą być wdrażane wyłącznie za pomocą instrumentów terytorialnych, kluczowe jest podnoszenie umiejętności JST w zakresie planowania strategicznego oraz zwiększenie poziomu współpracy z podmiotami/partnerami społeczno-gospodarczymi. Podejście do projektów powinno cechować się kompleksowością i budować u potencjalnych beneficjentów kompetencje do tworzenia oraz wdrażania rozwiązań na rzecz zintegrowanych projektów. Interwencja związana z rozwojem obszarów wiejskich realizowana będzie między innymi poprzez powstałe oddolnie instrumenty terytorialne.

IIT dedykowane będzie współpracy w ramach oddolnych partnerstw JST bądź będących efektem projektu CWD **(**„Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego”),

w obszarach działań wyselekcjonowanych zgodnie ze wspólnie opracowaną strategią. W uzasadnionych przypadkach, IZ FEW dopuszcza możliwość użycia IIT na potrzeby realizacji zapisów strategii rozwoju pojedynczej JST; warunki dofinansowania stosownych projektów określone zostaną na poziomie wyboru operacji. Zastosowanie powyższego odstępstwa możliwe będzie jedynie w uzasadnionych podmiotowo (np. stolicy powiatu zdelimitowanej na poziomie krajowym jako OSI obszarów zmarginalizowanych lub adekwatnie na poziomie wewnątrzregionalnym) i/lub przedmiotowo przypadkach, w szczególności w syt. wyjątkowej potrzeby podniesienia potencjału endogenicznego JST, przy włączeniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Właściwe władze lokalne przekładają IZ FEW 2021+, projekt strategii celem uzyskania akceptacji. Udział władz lokalnych w wyborze projektów zostanie zapewniony na poziomie listy przedsięwzięć sformułowanej we właściwej strategii. W przygotowaniu właściwych dokumentów zostanie zapewniona odpowiednia partycypacja społeczna.

Realizowanie działań w ramach instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność – RLKS, będzie możliwe w ramach dedykowanych Priorytetów.

W rozwoju obszarów wiejskich istotne jest budowanie odporności endogenicznej, rozwój i promowanie publicznych zasobów turystycznych i powiązanych usług turystycznych; ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego (w tym dziedzictwa niematerialnego) i usług w dziedzinie kultury; ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki (innych niż obszary Natura 2000). Jako elementy większych projektów, wynikające z lokalnych strategii możliwe do realizacji będą również działania polegające m. in. na wzmacnianiu i rozwoju lokalnej gospodarki, zielonej i niebieskiej infrastruktury, fizycznej odnowie i bezpieczeństwu przestrzeni publicznych, ochronie, nisko/zeroemisyjnej elektromobilności, wykorzystanie potencjału edukacyjnego bądź wsparcia lokalnych społeczności.

Obszary gmin miejsko-wiejskich i wiejskich są w sposób szczególny narażone na występowanie koncentracji problemów o charakterze społeczno-gospodarczym, z tego względu zakres interwencji zawierać będzie działania mające na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych. Dotyczy to szczególnie terenów poprzemysłowych, powojskowych, poeksploatacyjnych, pokomunikacyjnych i powydobywczych oraz obszarów będących w zastoju. Zakres interwencji obejmuje realizację kompleksowych działań na rzecz lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone na podstawie gminnych programów rewitalizacji (opracowanych na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. pod warunkiem spełnienia wymogów wynikających z art. 29 rozporządzenia ogólnego oraz wpisanych przez IZ na Wykaz Programów Rewitalizacji Województwa Wielkopolskiego). Ponadto wsparcie będzie przeznaczone na zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym w szczególności tworzenie albo modernizację terenów zielonych, czy inwestycje w przestrzeń publiczną. Wspierane będą projekty kompleksowe; elementy projektów mogą stanowić: termomodernizacja budynku, instalacja monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego, czy inwestycje związane z podłączeniem do infrastruktury sieciowej na obszarze objętym projektem w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych. Istotne, aby prace budowlane przeprowadzać mając na uwadze stosowanie przyjaznych środowisku rozwiązań (w tym elementy zielonej i niebieskiej infrastruktury), GOZ oraz wykorzystując technologie minimalizujące zużycie zasobów i energii, zwłaszcza energii ze źródeł nieodnawialnych. W projektach rewitalizacyjnych szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, w szczególności ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie zielonych standardów ochrony. Mając na uwadze potrzebę dostosowania do zmian klimatu, należy również podjąć wysiłki w celu zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych i uniknięcia tworzenia powierzchni uszczelnionych. Każda inwestycja infrastrukturalna musi spełniać

wymogi dostępności do budynków/obiektów/przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Dopuszcza się realizację działań związanych z podnoszeniem atrakcyjność inwestycyjnej (m.in. przygotowanie terenów inwestycyjnych). Podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych beneficjenci będą dążyć do zgodności z koncepcją Nowego Europejskiego Bauhausu. Udział władz lokalnych w wyborze projektów zostanie zapewniony na poziomie listy przedsięwzięć sformułowanej w GPR.

W ramach celu polityki 5 nie będą wspierane inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym w parkingi), chyba że stanowią one nieodłączny element większego projektu, (nie są one dominującym elementem tego projektu), a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji. Możliwe będzie wsparcie budowy nowych dróg rowerowych, ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych.

Znajdujące się na obszarach wiejskich liczne obiekty zabytkowe, zespoły pałacowo-ogrodowe czy zespoły folwarczne ulegają stopniowej degradacji, a przy braku renowacji na trwałe zostanie utracone nie tylko lokalne, ale i regionalne dziedzictwo kulturowe, co stanowi bezcenny endogeniczny potencjał terytorium, który należy wspierać, gdyż jako dźwignia rozwojowa ma wpływ na pozostałe gałęzie gospodarki. Podobnie należy traktować obiekty turystyki kwalifikowanej. Wsparcie inicjatyw lokalnych w ramach celu szczegółowego dopuszcza możliwość realizacji zadań z zakresu pozostałych celów polityki, o ile służą realizacji procesów wzmacniania systemów funkcjonalnych na terytoriach objętych strategią i jeśli nie są przewidziane do realizacji w ramach programów sektorowych. Ze względu na przekrojowy charakter celu szczegółowego niezbędna będzie jego komplementarność względem innych Celów Polityki Spójności, ze szczególnym uwzględnieniem Celu Polityki 4, w tym rozwoju mieszkalnictwa oraz usług dla społeczności lokalnej. Działania rewitalizacyjne będą komplementarne z działaniami miękkimi spełniającymi cele EFS+, a każde działanie inwestycyjne w tym obszarze wsparcia będzie musiało spełniać cele społeczne.

Polityka dotycząca wdrażania wymiaru terytorialnego będzie realizowana w oparciu o zasady i uwarunkowania wskazane na poziomie dokumentów wykonawczych.

Szczegółowy zakres wsparcia będzie wynikał z zapisów właściwych oddolnych strategii terytorialnych.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- Główna grupa docelowa to Ludność objęta strategiami terytorialnymi
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- Instytucje i przedsiębiorstwa publiczne
- sektor prywatny
- organizacje pozarządowe
- PES
- kościoły i związki wyznaniowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych. Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia i niedyskryminacji będą realizowane w projektach poprzez rozwiązania architektoniczne, które zapewnią możliwość samodzielnego korzystania z produktów projektów, tj. m.in. usług, atrakcji turystycznych, kulturalnych, obiektów użyteczności publicznej wszystkim osobom. Konieczne jest uwzględnienie w projektach zasad uniwersalnego projektowania,. Pozwoli to zwiększyć aktywność wszystkich użytkowników, w tym OzN. Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu integrację społeczną oraz dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług kulturalnych i turystycznych w wymiarze terytorialnym, w tym na obszarach wiejskich. Działania przyczynią się do wzmocnienia powiązań terytorialnych poprzez współpracę oraz zapewnienie dostępu do usług społecznych mieszkańcom z całego obszaru regionu. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną innymi instrumentami terytorialnymi (IIT). Wykorzystanie instrumentów terytorialnych

dla OSI o znaczeniu krajowym, wskazanych w KSRR, tj. gminy zagrożone trwałą marginalizacją, a także OSI o znaczeniu regionalnym (zakres wsparcia określony na podstawie Strategii Wielkopolska 2030) przyczyni się do pełnego wykorzystania potencjału rozwojowego oraz zmniejszenia dystansu rozwojowego obszarów wiejskich. Inne Instrumenty Terytorialne skoncentrowane będą w szczególności na działaniach rewitalizacyjnych oraz realizacji działań oddolnych partnerstw ponadlokalnych z obszarów funkcjonalnych. Podstawą realizacji instrumentów terytorialnych będą strategie ponadlokalne/terytorialne oraz w przypadku działań rewitalizacyjnych, Gminne Programy Rewitalizacji (opracowane zgodnie z ustawą o rewitalizacji, zaakceptowane przez IZ FEW względem spełnienia wymogów dla strategii terytorialnych i wpisane przez IZ na Wykaz Programów Rewitalizacji Województwa Wlkp.). Wskazane dokumenty, z uwagi na identyfikację kluczowych przedsięwzięć, posłużą wielopłaszczyznowej koordynacji z zakresu wykorzystania potencjalnych źródeł finansowania - krajowych programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy, programu regionalnego bądź wykorzystania mechanizmu porozumienia terytorialnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. W ramach niniejszego celu szczegółowego przewiduje się dalszą współpracę Samorządu Województwa z Niemcami, Francją, Włochami, Chorwacją, czy partnerami spoza UE (Korea Południowa, Mołdawia) m.in. w zakresie rozwoju gospodarki, ochrony środowiska, kultury i zrównoważonej turystyki. Z uwagi na charakter celu szczegółowego, szeroki zakres projektów w ramach CS przysłuży się do realizacji wielu celów określonych w SUERMB (m.in. w obszarach biogospodarki, turystyki, kultury).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na zadania rewitalizacyjne, z uwagi na szerokie spektrum tematyczne oraz znaczne potrzeby finansowe, przewiduje się wsparcie przez instrumenty zwrotne oraz dotację warunkową. Instrumenty zwrotne dedykowane będą inwestycjom o potencjale komercyjnym i samofinansującym się. Nie wyklucza się zastosowania instrumentów finansowych z komponentem umorzeniowym (np. instrumenty mieszane). Z kolei bezzwrotna forma pomocy zaadresowana zostanie na działania w obszarze kultury i turystyki, które ze względu na swoją specyfikę nie są w stanie zapewnić samowystarczalności finansowej, a za ich wsparciem przemawiają względy pozaekonomiczne. Usługi w sektorze publicznym charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0,00	145 494,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	0,00	13,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	1,00	14,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,00	1,10
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	PLRO148	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	1,00	7,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	387 545,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	PLRR048	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	0,00	2021	5 071,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	5 750 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	6 550 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	8 800 000,00
7	RSO5.2	Ogółem			21 100 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	01. Dotacja	20 220 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	616 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	264 000,00
7	RSO5.2	Ogółem			21 100 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	20. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – obszary wiejskie	21 100 000,00
7	RSO5.2	Ogółem			21 100 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	18 779 000,00

7	RSO5.2	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	2 321 000,00
7	RSO5.2	Ogółem			21 100 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 8. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (EFRR)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie dla instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (zgodnie z potrzebami zidentyfikowanymi na poziomie wybranych do realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność), m.in. działania związane ze wsparciem osób starszych, wzmocnienie kapitału społecznego, wspieranie działań zmierzających do wzrostu poziomu wiedzy o przeciwdziałaniu zmianom klimatu oraz zasobach obszaru, działania zmierzające do przeciwdziałania wyludniania się wsi i zmniejszania różnic rozwojowych, działania wspomagające kulturę na wsi, wsparcie usług lokalnych)**
2. **Zarządzanie strategią, jej monitorowanie i ewaluacja oraz jej animowanie**

Wsparcie dla instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność realizowane będzie przez LGD, poprzez wdrażanie opracowanych na poziomie lokalnym strategii rozwoju (spełniające wymogi wynikające z art. 32 rozporządzenia ogólnego). Zadaniem RLKS będzie umożliwienie lokalnym społecznościom inicjowania i realizacji w sposób partycypacyjny działań rozwojowych odpowiadających na wyzwania społeczne, gospodarcze i środowiskowe danego obszaru, przyczynienie się do uzyskania m.in trwalszych efektów, poczynionych wskutek współodpowiedzialnych działań lokalnych społeczności. Interwencja wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy poprzez podejmowanie wspólnych interwencji ukierunkowanych na rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów lokalnych, animowanie i wsparcie lokalnego potencjału, współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami, realizację projektów odpowiadających na potrzeby mieszkańców wynikające z barier związanych z oddaleniem od centrów rozwoju i niskiego poziomu jakości życia. Rozwój lokalnych społeczności będzie realizowany poprzez działania o charakterze kulturowym, turystycznym i środowiskowym, a także poprzez organizowanie społeczności lokalnej i animacje społeczną. Podejmowane będą działania wspierające rozwiązania z zakresu aktywnej integracji społecznozawodowej realizowane w oparciu o formy wsparcia środowiskowego oraz deinstucjonalizację usług publicznych. Zakres tematyczny obejmować może działania związane z wspieraniem i promowaniem biznesu społecznie odpowiedzialnego, wspieraniem zaangażowania podmiotów niepublicznych w świadczenie usług publicznych; tworzeniem Centrów Aktywności Senioralnej, tworzeniem ośrodków aktywnej społeczności (Mobilnych Centrów Animacji Młodzieżowej), tworzeniem Centów Edukacji Ekologicznej/klimatycznej, rozwojem infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, promocją mikroregionów kulturowych w kraju i za granicą, budową gminnych i ponadgminnych dróg rowerowych, ścieżek pieszo - rowerowych do miejsc zabytkowych, budową interaktywnych centrów dla turystów, tworzeniem sieci centrów kulinarnych, wsparciem dla produktu lokalnego, budową infrastruktury związanej z edukacją, wolnym czasem, sportem i rekreacją, wsparcie kultury na wsi z wykorzystaniem istniejącej

infrastruktury, animowaniem świetlic wiejskich, organizacją wydarzeń kulturalnych, wspieraniem inicjatyw lokalnych, tworzeniem inkubatorów przedsiębiorczości czy biur coworkingowych.

Wspierane będą projekty kompleksowe; elementy projektów mogą stanowić: termomodernizacja budynku, instalacja monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego, inwestycje związane z podłączeniem do infrastruktury sieciowej na obszarze objętym projektem w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów zdegradowanych (odnowa wsi) do podstawowych usług komunalnych. Istotne, aby prace budowlane przeprowadzać mając na uwadze stosowanie przyjaznych środowisku rozwiązań (w tym elementy zielonej i niebieskiej infrastruktury), GOZ oraz wykorzystując technologie minimalizujące zużycie zasobów i energii, zwłaszcza energii ze źródeł nieodnawialnych.

W projektach dot. odnowy wsi szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, w szczególności ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie zielonych standardów ochrony. Mając na uwadze potrzebę dostosowania obszarów do zmian klimatu, należy również podjąć wysiłki w celu zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych i uniknięcia tworzenia powierzchni uszczelnionych.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- Główna grupa docelowa to Ludność objęta lokalnymi strategiami terytorialnymi
- JST i ich jednostki organizacyjne, jednostki zależne od JST posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne
- Instytucje i przedsiębiorstwa publiczne
- sektor prywatny
- organizacje pozarządowe
- PES
- kościoły i związki wyznaniowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego zostaną podjęte działania zapobiegające wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną poprzez eliminację barier fizycznych (w tym infrastrukturalnych), finansowych, społecznych (w tym wynikających z powszechnych negatywnych stereotypów) lub psychologicznych. Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia i niedyskryminacji będą realizowane w projektach poprzez rozwiązania architektoniczne, które zapewnią możliwość samodzielnego korzystania z produktów projektów, tj. m.in. usług, atrakcji turystycznych, kulturalnych, obiektów użyteczności publicznej wszystkim osobom. Konieczne jest uwzględnienie w projektach zasad uniwersalnego projektowania. Pozwoli to zwiększyć aktywność wszystkich użytkowników, w tym OzN.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Włochy, Niemcy, Rumunia, Chorwacja w obszarze kultury i turystyki, na rzecz zwiększenia dobrej jakości usług, rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto odbywa się współpraca międzynarodowa w ramach zawartych porozumień z innymi krajami partnerskimi spoza UE jak Korea Południowa, Mołdawia w obszarze kultury, zrównoważonej turystyki, rozwoju obszarów wiejskich. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB związanych z obszarami tematycznymi m.in. promowanie kultury regionu i wartości europejskich poprzez wykorzystanie kultury na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	hektary	0,00	26,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	0,00	3,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCO80	Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	strategie	0,00	30,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	FEW5.2-P1	Ludność objęta strategiami rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	osoby	0,00	2 169 853,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	PLRO196	Liczba zrealizowanych wydarzeń kulturalnych	szt.	0,00	24,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	FEW5.2-P2	Liczba wspartych miejsc aktywizacji społecznej	szt.	0,00	60,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	83 001,00	IZ/SL/ Beneficjenci	
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej	osoby	0,00	2021	433 971,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

					zielonej infrastruktury						
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	FEW5.2-R1	Ludność korzystająca z miejsc aktywizacji społecznej	osoby	0,00	2021	301 080,00	IZ/SL/ Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	3 276 265,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	6 552 532,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	3 276 265,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	3 276 265,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	170. Zwiększenie zdolności instytucji programu oraz podmiotów związanych z wdrażaniem funduszy	3 618 673,00
8	RSO5.2	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	01. Dotacja	20 000 000,00
8	RSO5.2	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	12. RLKS – obszary wiejskie	20 000 000,00

8	RSO5.2	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	17 800 000,00
8	RSO5.2	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	2 200 000,00
8	RSO5.2	Ogółem			20 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 9. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (EFS+)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Projekty związane z zarządzaniem wiekiem, wprowadzaniem nowych narzędzi kadrowych i organizacji pracy oraz innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej oraz wprowadzaniem rozwiązań usprawniających wdrażanie i egzekwowanie przepisów BHP**
2. **Przekwalifikowanie osób pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie**
3. **Projekty związane z eliminowaniem czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy oraz poprawą ergonomii pracy.**

RLKS jako narzędzie skupione na oddolnym planowaniu i realizowaniu działań oraz na współpracy wszystkich interesariuszy zarówno publicznych, prywatnych jak i organizacji pozarządowych, przyniesie wartość dodaną w postaci realizacji projektów dokładnie dopasowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy. To lokalni interesariusze posiadają największą wiedzę i doświadczenia z zakresu zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy. Partnerstwa działające w obszarze rynku pracy koncentrują swoją działalność na tworzeniu warunków do aktywizacji zawodowej społeczności lokalnej m.in. poprzez wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, doradztwo zawodowe itp. Ponadto kierowanie wsparcia bezpośrednio do podmiotów z terenów wiejskich i miast do 20 tys. mieszkańców zwiększy ich potencjał, a co za tym idzie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój gospodarki i poprawę sytuacji lokalnego rynku pracy.

Szczegółowy zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał z Lokalnych Strategii Rozwoju.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby pracujące w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie
- pracodawcy, u których występują czynniki negatywnie wpływające na zdrowie i ich pracownicy
- pracodawcy, u których wystąpiła potrzeba realizacji projektów w zakresie zarządzania wiekiem i ich pracownicy
- przedsiębiorcy i inni pracodawcy (z uwzględnieniem właścicieli i kadry zarządzającej), w tym przechodzący procesy adaptacyjne, modernizacyjne i restrukturyzacyjne i ich pracownicy

Beneficjenci:

- LGD
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy na rzecz wzmocnienia aktywnego starzenia się. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

9	ESO4.4	EFS+	Przejście	PLDCO07	Liczba pracodawców objętych wsparciem dotyczącym poprawy środowiska pracy	podmioty	0,00	2,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.4	EFS+	Przejście	PLDCR02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/poprawy środowiska pracy podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	0,50	2014	27,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.4	EFS+	Przejście	144. Działania na rzecz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy przeciwdziałające zagrożeniom dla zdrowia i obejmujące promocję aktywności fizycznej	297 256,00
9	ESO4.4	Ogółem			297 256,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.4	EFS+	Przejście	01. Dotacja	297 256,00
9	ESO4.4	Ogółem			297 256,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.4	EFS+	Przejście	12. RLKS – obszary wiejskie	297 256,00
9	ESO4.4	Ogółem			297 256,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.4	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	297 256,00
9	ESO4.4	Ogółem			297 256,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.4	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	297 256,00
9	ESO4.4	Ogółem			297 256,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę dostępności i jakości edukacji przedszkolnej**
2. **Bezpośrednie wsparcie szkół, ich uczniów (wraz z rodzicami) i nauczycieli, w tym ramach kompleksowych programów rozwojowych, ukierunkowanych na podniesienie jakości edukacji**
3. **Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego**
4. **Rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań uczniów poza edukacją formalną**
5. **Wsparcie szkoły w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej**
6. **Wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych**
7. **Upowszechnienie doradztwa zawodowego.**

Poprawa oferty edukacyjnej i dostępności do szkolnictwa w ostatnich kilkunastu latach przyczyniła się do wzrostu poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich. Niemniej problemem jest nadal niższa dostępność przestrzenna do usług edukacyjnych, a także ich ograniczona oferta w porównaniu z terenami miejskimi. RLKS stanowi narzędzie skupione na oddolnym planowaniu i realizowaniu działań. Dzięki współpracy wszystkich interesariuszy zarówno publicznych, prywatnych jak i organizacji pozarządowych, przyniesie wartość dodaną w postaci realizacji projektów dokładnie dopasowanych do lokalnych potrzeb, a równocześnie wzmocni kapitał społeczny. Wsparcie lokalnych interesariuszy przyczyni się do poprawy jakości kształcenia również w małych szkołach z terenów wiejskich i miast do 20 tys. mieszkańców. Ponadto indywidualny charakter ma również wspieranie kształcenia zawodowego popularyzującego rozwój rzemiosła i edukacji zawodowej w regionie. Równie ważne jest dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, dlatego też najlepszym instrumentem na zdiagnozowanie potrzeb, a następnie wdrożenia wsparcia, jest RLKS. Edukacja przedszkolna jest istotnym czynnikiem rozwoju lokalnego kapitału ludzkiego, przekłada się bowiem zwiększenie szans edukacyjnych dzieci oraz umożliwia powrót kobiet na rynek pracy. Dzięki realizacji oddolnych inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich wzrasta wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

Szczegółowy zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał z Lokalnych Strategii Rozwoju.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice/opiekunowie
- nauczyciele i pracownicy ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół i placówek systemu oświaty, z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół policealnych
- uczniowie/słuchacze szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne, w tym również młodociani pracownicy
- nauczyciele kształcenia zawodowego, instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe
- nauczyciele i specjaliści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego
- przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz inne formy wychowania przedszkolnego (w tym specjalne, integracyjne) i ich organy prowadzące
- szkoły i placówki systemu oświaty i ich organy prowadzące
- Centra Kształcenia Zawodowego lub Centra Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego i inne podmioty realizujące zadania CKZ lub CKZiU i ich organy prowadzące organizacje pozarządowe.

Beneficjenci:

- LGD
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i

fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Francja, Włochy, Rumunia na rzecz poprawy dostępu do dobrej jakości edukacji. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki i usprawnianie przejścia ze szkoły do pracy. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	osoby	0,00	173,00
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	0,00	8 097,00
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	0,00	450,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	0,60	2014	5 128,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	891 769,00
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	9 397 866,00
9	ESO4.6	Ogółem			10 289 635,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	01. Dotacja	10 289 635,00
9	ESO4.6	Ogółem			10 289 635,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	12. RLKS – obszary wiejskie	10 289 635,00
9	ESO4.6	Ogółem			10 289 635,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	10 289 635,00
9	ESO4.6	Ogółem			10 289 635,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	01. Ukierunkowanie na aspekt płci	891 769,00
9	ESO4.6	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	9 397 866,00
9	ESO4.6	Ogółem			10 289 635,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Wsparcie osób dorosłych w zakresie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, w tym cyfrowych realizowane poza systemem BUR i PSF, umożliwiające wdrażanie *upskilling pathways***
2. **Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, w tym uniwersytetów III wieku.**

Wielkopolska na tle krajów UE zajmuje niską pozycję pod względem udziału w kształceniu osób w wieku od 25 do 64 lat. Odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu z roku na rok maleje. Kluczowe jest więc tworzenie warunków dla rozwoju edukacji ustawicznej. Dla upowszechniania w społeczeństwie postawy uczenia się przez całe życie ogromne znaczenie ma powszechny, bliski dostęp do oferty edukacyjnej, a także dostęp do informacji o istniejących możliwościach korzystania z oferty edukacyjnej oraz zdobywania kwalifikacji. Województwo wielkopolskie będzie wspierać działania na rzecz kształcenia ustawicznego, promować korzyści z uczenia się przez całe życie, wdrażać alternatywne formy uczenia się dorosłych (np. typu LOWE czy też uniwersytety III wieku) oraz upowszechniać możliwości uznawania/potwierdzania wiedzy i umiejętności nabytych różnymi drogami. Instrumentem dopasowanym do wdrażania lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, tj. LOWE będzie RLKS. Umożliwienie społecznościom lokalnym inicjowania i realizacji partnerstwa przy współudziale podmiotów, instytucji, lokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i mieszkańców danego obszaru pozwoli zaplanować i dopasować ofertę edukacyjną do potrzeb indywidualnych oraz do oczekiwań rynku pracy.

Szczegółowy zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał z Lokalnych Strategii Rozwoju.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby dorosłe ze społeczności lokalnych, które z własnej inicjatywy chcą nabyć lub podnieść umiejętności/ kompetencje lub przekwalifikować się

- kadra szkół i placówek oraz ich organów prowadzących, realizujących zadania z zakresu prowadzenia inicjatyw typu LOWE
- osoby dorosłe ze społeczności lokalnych, korzystające z ofert takich jak LOWE, UTW

Beneficjenci:

- LGD
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak: Niemcy, Francja, Włochy, Rumunia na rzecz wsparcia uczenia się przez całe życie. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki i usprawnianie przejścia ze szkoły do pracy. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	PLGCO02	Liczba podmiotów przygotowanych do pełnienia funkcji lokalnego ośrodka kształcenia osób dorosłych	podmioty	0,00	17,00
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych	osoby	0,00	42,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	PLGCR02	Liczba lokalnych ośrodków kształcenia osób dorosłych funkcjonujących 12 miesięcy po zakończeniu projektu	podmioty	0,90	2022	15,00	dane administracyjne/IZ	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	2 126 524,00
9	ESO4.7	Ogółem			2 126 524,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	01. Dotacja	2 126 524,00
9	ESO4.7	Ogółem			2 126 524,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	12. RLKS – obszary wiejskie	2 126 524,00
9	ESO4.7	Ogółem			2 126 524,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	2 126 524,00
9	ESO4.7	Ogółem			2 126 524,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.7	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	2 126 524,00
9	ESO4.7	Ogółem			2 126 524,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Poprawę dostępu i jakości usług społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców, szkolenie kadr oraz opiekunów nieformalnych**
2. **Zwiększenie dostępu i jakości usług mieszkalnictwa wspomaganego i treningowego oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.**

W Wielkopolsce występują problemy z dostępem do usług społecznych. Nadal niedostatecznie rozwinięte są usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej w szczególności na obszarach wiejskich. Niezbędne jest podjęcie działań świadczonych w społeczności lokalnej, niwelujących deficyty i umożliwiających rozwijanie nowych usług zorientowanych na wsparcie m.in. osób z niepełnosprawnościami, seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym. Istotne jest dalsze wspieranie zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych. Interwencje związane będą m.in. z przygotowaniem mieszkań wspomaganych i treningowych, przygotowaniem kadr do usług opiekuńczych, w tym rozwijaniem wolontariatu. Podejmowane wsparcie powinny wzmacniać integrację i spójność społeczną oraz przyczynić się do przeciwdziałania negatywnym skutkom procesów demograficznych, poprawy dostępu do usług społecznych i ich jakości, usług opiekuńczych i senioralnych. Z uwagi na zróżnicowanie terytorialne w dostępie do usług opiekuńczych i zdrowotnych konieczne jest osadzenie ich w środowisku lokalnym, czemu służyć będzie ich realizacja za pomocą mechanizmu RLKS. Zaangażowanie lokalnych społeczności w rozwiązywanie problemów społecznych mających wyraźny wymiar przestrzenny, wpłynie na lepsze zdefiniowanie problemów i określenie sposobów ich rozwiązania.

Szczegółowy zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał z Lokalnych Strategii Rozwoju.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich otoczenie
- osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby starsze, osoby z ograniczoną sprawnością, w tym OZN, osoby z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego (bezrobotne, ubogie, opuszczające placówki), obywatele państw trzecich oraz migranci i ich otoczenie
- osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym
- osoby ubogie pracujące, narażone na wykluczenie społeczne m.in. z powodu uzależnień lub narażenia na przemoc.

Beneficjenci:

- LGD
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak Niemcy, Włochy na rzecz wspierania integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Ponadto odbywa się wymiana z innymi krajami partnerskimi np. Korea Południowa w ramach współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in.: działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	PLKLCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	0,00	167,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	PLKLCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	szt.	3 750,00	2021	20,00	IZ/SL/Beneficjenci	
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	PLKLCR04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	osoby	3 750,00	2021	20,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	594 511,00
9	ESO4.11	Ogółem			594 511,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	01. Dotacja	594 511,00

9	ESO4.11	Ogółem			594 511,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	12. RLKS – obszary wiejskie	594 511,00
9	ESO4.11	Ogółem			594 511,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	594 511,00
9	ESO4.11	Ogółem			594 511,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.11	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	594 511,00
9	ESO4.11	Ogółem			594 511,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Integrację społeczną osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**
2. **Aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego**
3. **Wsparcie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności organizacji pozarządowych**
4. **Zarządzanie strategią, jej monitorowanie i ewaluacja oraz jej animowanie.**

Wyzwaniem jest tworzenie warunków rozwoju partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej oraz stymulowanie wzrostu zaufania społecznego, służące integracji społecznej oraz wzmacnianiu tożsamości regionalnej. W ramach wspierania integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w programie zaplanowano wspieranie/tworzenie miejsc integracji społecznej, umożliwiających wspólne spędzanie wolnego czasu w przestrzeni publicznej, zachęcających mieszkańców do uczestnictwa w sąsiedzkich spotkaniach i wspólnym działaniu na rzecz ożywiania przestrzeni publicznej m.in. klubów seniora, świetlic. Wsparcie w ramach celu szczegółowego realizowane będzie poprzez instrument terytorialny RLKS, który ułatwi społecznościom lokalnym podejmowanie działań rozwojowych przy współudziale lokalnych partnerów publicznych, społeczno-gospodarczych i mieszkańców danego obszaru. Zaangażowanie społeczności lokalnych przyniesie wartość dodaną i wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy poprzez podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów, odkrywanie i wyzwalanie lokalnego potencjału, współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i firmami, realizację projektów odpowiadających na bezpośrednie potrzeby mieszkańców, wspólne pokonywanie barier związanych z oddaleniem od centrów rozwoju i niskiego poziomu jakości życia.

Szczegółowy zakres poszczególnych interwencji będzie wynikał z Lokalnych Strategii Rozwoju.

Możliwe jest zastosowanie tzw. cross-financingu, jeśli znajdzie to uzasadnienie ze względu na specyfikę wsparcia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- społeczności lokalne
- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie
- pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji pozarządowych
- pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych (w tym organizacji obywateli państw trzecich).

Beneficjenci:

- LGD
- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych UE oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozp. ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej. W CS zasady te będą przestrzegane w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji oraz realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla OzN, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozp. ogól., jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru, weryfikujące czy projekt jest zgodny z pow. zasadami. Na etapie realizacji sposób wdrażania zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów, którzy będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter, były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów, dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a treść nie była dyskryminacyjna. Zgodnie z zasadą partnerstwa niezależne organy i/lub organizacje ochrony praw podstawowych i praw człowieka będą zaangażowane we wszystkie etapy programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, społeczną i zdrowotną, w projekty EFS+, w celu poszanowania zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych i Kartą Praw Podstawowych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego objęte zostaną Rozwojem Lokalnym Kierowanym przez Społeczność w formule bezpośredniej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Na etapie tworzenia programu nie zidentyfikowano konkretnych propozycji projektów wychodzących poza obszar objęty programem regionalnym. Przewiduje się dalszą współpracę z takimi krajami jak Niemcy na rzecz wspierania integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in. zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu Morza Bałtyckiego, wzmocnienie tożsamości regionalnej. Wskazuje się komplementarność z programem FERS w kontekście możliwości aplikowania o środki na rozszerzanie projektów standardowych, realizowanych w programach regionalnych, o komponent współpracy ponadnarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów zwrotnych. Działania w ramach CS nie generujące dochodu ani oszczędności kosztów w szczególności w sektorze usług publicznych, charakteryzują się niską opłacalnością finansową, ale za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

9	ESO4.12	EFS+	Przejście	EECO01	Całkowita liczba uczestników	osoby	0,00	862,00
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	FEW4l-P1	Liczba inicjatyw w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego	szt.	0,00	75,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	FEW4l-R1	Liczba gmin, które zostały objęte inicjatywą w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego	szt.	0,90	2022	68,00	IZ/SL/Beneficjenci	
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	PLHILCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	0,30	2022	259,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	152. Działania na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym	13 628 049,00
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	3 064 025,00
9	ESO4.12	Ogółem			16 692 074,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

9	ESO4.12	EFS+	Przejście	01. Dotacja	16 692 074,00
9	ESO4.12	Ogółem			16 692 074,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	12. RLKS – obszary wiejskie	16 692 074,00
9	ESO4.12	Ogółem			16 692 074,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	09. Nie dotyczy	16 692 074,00
9	ESO4.12	Ogółem			16 692 074,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	ESO4.12	EFS+	Przejście	02. Uwzględnianie aspektu płci	16 692 074,00
9	ESO4.12	Ogółem			16 692 074,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 10. SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

2.1.1.1. Cel szczegółowy: JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie (FST)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zakres interwencji będzie obejmować w szczególności:

1. **Budowę innowacyjnej, zeroemisyjnej, dynamicznej gospodarki o obiegu zamkniętym**
2. **Zapewnienie zintegrowanej przestrzeni wysokiej jakości**
3. **Rozwój aktywnego społeczeństwa.**

W celu wzmocnienia poziomu innowacyjności oraz wspierania wzrostu przedsiębiorstw zastępujących branże tradycyjne planowana jest rozbudowa i dalszy rozwój otoczenia badawczo-rozwojowego (m.in. rozwój infrastruktury B+R, wyspecjalizowanych IOB), zorientowanego na sektory obejmujące branże, w których skupią się nowe łańcuchy wartości, w tym w obszarach IS

Wspierany będzie potencjał rozwojowy i konkurencyjność przedsiębiorstw. Działania skierowane będą na kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorstw zarówno w oparciu o komponent infrastrukturalny, jak i uzupełniająco szkoleniowy czy promocyjny. Planowana jest realizacja projektów na tworzenie nowych przedsiębiorstw, wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy w branżach wykorzystujących potencjały endogeniczne obszarów objętych transformacją. Wsparcie obejmować będzie inwestycje niezbędne do zmiany profilu działalności, w tym wprowadzenia nowych przyjaznych dla klimatu produktów, usług, procesów.

Ważne jest wsparcie rozwoju przedsiębiorstw działających w obszarach regionalnych i podregionalnych IS. Istotne znaczenie ma również wspieranie dużych przedsiębiorców – inwestycje realizowane przez takie podmioty będą wiązać się ze znacznie wyższymi możliwościami tworzenia nowych miejsc pracy i korzyściami społecznymi czy gospodarczymi. Dopełnieniem działań będzie m.in. realizacja projektów podnoszących atrakcyjność inwestycyjną czy internacjonalizacja przedsiębiorstw.

W celu wsparcia procesu przejścia na model GOZ, podejmowane będą działania na rzecz wdrażania zasobów i materiałooszczędnych procesów

produkcyjnych i logistycznych, zwiększenie reużycia produktów, upcykling, recykling materiałów oraz efektywne gospodarowanie zasobami. Zakłada się także realizację inwestycji mających na celu m.in. ograniczenia zużycia energii w procesach produkcyjnych, a także wody, ciepła i chłodu.

Interwencja zakłada rozwój kształcenia zawodowego, lepsze dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez wzmocnienie współpracy z pracodawcami oraz dostosowanie do wyzwań stawianych przez cyfrową i zieloną transformację. Kluczowe będą działania upowszechniające oraz poprawiające jakość doradztwa edukacyjnego i zawodowego. Zakłada się stworzenie warunków do rozwoju zawodowego dla osób dopiero wchodzących na rynek pracy jak i tych, które chcą rozwinąć lub zmienić swoje kwalifikacje. Projekty z zakresu rozwoju szkolnictwa wyższego dostosowane będą w szczególności do potrzeb IS Wielkopolski Wschodniej. Istotne będzie wsparcie rozwoju edukacji przedszkolnej oraz zapewnienie wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi do lat 3.

Działania ograniczające wykluczenie społ. będą skoncentrowane na aktywizacji społeczno-zawodowej osób dotkniętych skutkami transformacji (wskazanych w TPSTWW) obejmującej m.in. kompleksowe wsparcie w celu podjęcia lub utrzymania aktywności zawodowej przez zastosowanie ścieżki reorientacji zawodowej lub ścieżki przedsiębiorczości (m.in. doradztwo zawodowe, pomoc prawna i psychologiczna, dotacje na rozpoczęcie działalności gosp.). Istotną rolę w przeciwdziałaniu wykluczeniu i na rzecz integracji społ. lokalnych będą odgrywać działania służące rozwojowi podmiotów ekonomii społecznej.

Realizowane będą projekty mające na celu rozwój i poprawę jakości oferowanych lokalnie usług społecznych, skierowanych do osób w niekorzystnej sytuacji, w tym do osób z branż podlegających transformacji oraz ich otoczenia (zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji). Uzupełnieniem realizowanej interwencji będą działania info-promo w zakresie zielonej gospodarki czy sprawiedliwej transformacji, a także projekty pilotażowe i demonstracyjne z zakresu infrastruktury zeroemisyjnej. Budowa budynków pasywnych (zapotrzebowanie na ciepło EPh+W nie więcej niż 15 kWh/m2/rok) jako nowych obiektów nie może naruszać zapisów Programu odnoszących się do wyłączeń i ograniczeń co do budowy niektórych typów budynków określonych w innych celach szczegółowych lub UP. Ponadto alokacja na budynki pasywne nie powinna przekraczać 3% całkowitej alokacji FST.

Dla zachowania i poprawy walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz przywrócenia poprzednich funkcji obszarom poprzemysłowym, w tym pogórniczym, zakres interwencji obejmie ich rekultywację, remediację, renaturalizację i dekontaminację. Istotnymi aspektami interwencji są wzrost zasobów wodnych w subregionie (w uzasadnionych przypadkach także poza nim) oraz budowa odporności na zmiany klimatyczne realizowane przez m.in. rozwój mikro i małej retencji wodnej, w tym rozwój ekosystemów wodnych, inwestycje w urządzenia wodne i infrastrukturę hydrotechniczną. Wsparcie rewitalizacyjne skoncentrowane zostanie na terenach zdegradowanych i zdewastowanych, poprzemysłowych i pogórniczych. Interwencja ta wdrażana będzie zwłaszcza na podstawie GPR. Finansowaniu w ramach działań rewitalizacyjnych nie będą podlegać inwestycje w budownictwo mieszkaniowe (budowa, przebudowa). Możliwe do realizacji będą również działania w ramach prac inwentaryzacyjnych, badawczych i planistycznych na potrzeby określenia kierunków zagospodarowania terenów zdegradowanych i zdewastowanych, a także projekty ich optymalnego zagospodarowania (w tym obiektów poprzemysłowych) zarówno pod względem środowiskowym, jak i ekonomicznym nadającym im nowe funkcje (m.in. gospodarcze, środowiskowe).

Wsparcie uzyskają inwestycje związane z zapewnieniem dostępu do stabilnych, ekologicznych i przystępnych cenowo źródeł energii. Promowane będą

rozwiązania dotyczące przede wszystkim branż zielonej gospodarki, a także kompleksowe działania mające na celu rozwój obszarów samowystarczalnych energetycznie (m.in. w oparciu o klastry, spółdzielnie energetyczne, wirtualne elektrownie), wykorzystujących lokalne uwarunkowania do wytwarzania energii z OZE czy produkcji wodoru z OZE. Wspierane będą inwestycje podnoszące standardy energetyczne budynków publicznych i mieszkalnych, które pozwolą m.in. na ograniczenie zjawiska ubóstwa energetycznego.

Promowane będą działania z zakresu elektromobilności. Poprawie dostępności komunikacyjnej w ramach połączeń miejskich i międzygminnych służyć będzie m.in. bezemisyjny tabor publiczny, infrastruktura ładowania, centra przesiadkowe, integracja transportu zbiorowego, transport niezmotoryzowany, trasy rowerowe i piesze.

Działania w ramach FST nie będą nakładać się na interwencję zaplanowaną ze środków EFRR i EFS+ w ramach pozostałych Priorytetów. Interwencja w ramach FST będzie skierowana terytorialnie na obszar Wielkopolski Wschodniej, nie będzie możliwe uzyskanie wsparcia przez Beneficjenta na te same działania z różnych funduszy. Pozwoli to na ograniczenie społeczno-gospodarczych konsekwencji przemian WW, przyczyniając się do dywersyfikacji gospodarczej i restrukturyzacji regionu w kierunku neutralności klimatycznej. Szczegółowy zakres interwencji został określony w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej.

Wskazany zakres interwencji będzie realizowany przy udziale Instytucji Pośredniczącej, np. Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie.

Warunki wsparcia FST poszczególnych typów operacji będą identyczne jak w przypadku projektów wspieranych z EFRR i EFS+ opisanych w odpowiednich celach szczegółowych niniejszego programu i UP z wyjątkiem odpowiednio uzasadnionych wypadków uzgodnionych na komitecie monitorującym. Zasadniczo stosowane będą horyzontalne zasady wsparcia poszczególnych typów projektów zawarte w poszczególnych celach szczegółowych dla EFRR i EFS oraz w UP, w tym w szczególności: dla projektów poprawy efektywności energetycznej wymóg oszczędności energii min. 30% (z wyjątkiem zabytków), zakres działań określony na podstawie audytu energetycznego (elementy niewynikające z audytu energetycznego będą uzupełnieniem projektu). Poprawa dostępności komunikacyjnej oparta będzie na Planach Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) lub innych dokumentach równoważnych (zgodnie z wymogami Umowy Partnerstwa), stosowane będą zasady uniwersalnego projektowania oraz dostępności inwestycji dla wszystkich użytkowników, a także dostępu do usług społecznych w zgodności z zasadą deinstytucjonalizacji.

Wspierane działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyń znaczących szkód” (Do No Significant Harm).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby pracujące, uczące się lub mieszkające w Wielkopolsce Wsch.
- pracownicy i byli pracownicy GK ZE PAK, którzy stracili pracę od pocz. 2017 r. (w tym osoby, które utraciły zatr. u pracodawcy, który stał się ich pracodawcą zgodnie z § 1 art. 23^1 KP) oraz osób, które zrezygnowały z zatr. na podst. § 4 art. 23^1 KP, w tym niezamieszkali na terenie Wielkopolski Wsch. oraz członkowie ich rodzin lub osoby prow. wspólne gosp. dom. (zgodnie z TPST)
- przedsiębiorcy, w tym przedsięb. stan. własn. JST
- IOB
- klastry
- jedn. nauk. i ich konsorcja
- instytuty bad.
- uczelnie i szkoły wyższe
- konsorcja nauk.-przem.
- centra bad.-rozw.
- inne podmioty tworz. ekosystem innowacji, w tym NGO
- NGO
- JST i ich jedn. org., jedn. zal. od JST posiad. osob. prawną, w tym spółki komun.
- placówki wych. przedszk.
- szkoły i placówki syst. oświaty realiz. kształc. ogólne, zawod. i ustaw. i ich organa prow.
- admin. rząd. zespol. i niezespol.
- spółdz. i wspóln. mieszk. oraz TBS
- klastry
- spółdz. i wspóln. energ.
- odbiorcy inwest. parasol.
- PGW Wody Polskie
- podmioty dział. na podst. umowy o partnerstwie tech-prywatn.
- organiz. non profit (fundacje, stowarzyszenia, związki zawod., kościoły)
- podmioty wdraż. instrum. finans.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizacja działań odbywać się będzie z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE (TFUE) i fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację i tożsamość seksualną. Wsparcie będzie zgodne z zasadami transparentności, zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji. Dostępność będzie realizowana przez stosowanie zasad uniwersalnego projektowania i standardów w zakresie m.in. dostępności cyfrowej produktów. W celu szczegółowym ww. zasady będą przestrzegane zarówno w procesie programowania, wdrażania, monitorowania, kontroli, informacji i promocji, a także samej realizacji projektów. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, jak i w odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, będzie weryfikowane czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również w wytycznych krajowych w tym zakresie. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane specjalne kryteria wyboru projektów, weryfikujące czy projekt/operacja są zgodne z powyższymi zasadami. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. W efekcie zaangażowane instytucje i beneficjenci będą przestrzegali, aby rezultaty projektu miały ogólnodostępny charakter (infrastruktura, przestrzeń, budynki), były oferowane szerokiemu kręgowi adresatów (usługi zdrowotne, edukacyjne etc.), dostępne bez dyskryminacji ze względu na przywołane cechy, a sama treść projektów (np. oferowane usługi edukacyjne czy inny rodzaj usług) nie były dyskryminacyjne.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS przewiduje się możliwość wsparcia ukierunkowanego terytorialnie, w tym z zastosowaniem narzędzi terytorialnych. Co do zasady interwencja zostanie ukierunkowana do Wielkopolski Wschodniej, jako obszaru, który najsilniej uzależnionego od przemysłu wydobywczego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach CS zapewniona zostanie komplementarność pomiędzy programami, w tym transgranicznymi oraz pomiędzy poszczególnymi funduszami w ramach prowadzonych interwencji. Z uwagi na szeroki zakres działań realizowanych w ramach FST Samorząd Województwa przewiduje dalszą ścisłą

współpracę, głównie w ramach sektora paliwowo-energetycznego z innymi regionami objętymi transformacją. Możliwa będzie realizacja przedsięwzięć międzyregionalnych, międzynarodowych i transnarodowych, jeśli zostaną one zidentyfikowane w trakcie wdrażania interwencji. Działania będą się skupiać na społecznych i środowiskowych aspektach transformacji energetycznej regionu Wielkopolski Wschodniej w kierunku neutralności klimatycznej. Komplementarnie dla działań w CS realizowany będzie projekt „Life after coal pl: Wdrażanie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040" wspierany środkami programu LIFE. Komplementarność z Programem Regionalnym uzyskają projekty ponadnarodowe realizowane w programach Interreg Region Morza Bałtyckiego, Interreg Europa Środkowa, Interreg Europa na lata 2021-2027. Realizacja projektów w ramach CS przysłuży się do osiągniecia celów SUERMB w obszarze m.in.: poprawa połączeń w regionie i współpracy z krajami trzecimi. Na poziomie krajowym interwencja będzie komplementarna głównie z interwencjami zaplanowanymi w programach Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027, Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Sprawiedliwa transformacja WW wymaga wsparcia inwestycyjnego gospodarki, która odczuwa negatywne skutki finansowe i społeczne zakończenia działalności kopalni i elektrowni. Przewiduje się możliwość wsparcia działań z IF, jak i w formie dotacji. Instrumenty finansowe skierowane będą do przedsiębiorców na rozwój i podniesienie swojej konkurencyjności, dla inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstwach. Nie wyklucza się zastosowania instrumentów finansowych z komponentem umorzeniowym (np. instrumenty mieszane). Bezzwrotna forma pomocy zaadresowana zostanie na działania m.in. w zakresie tworzenia konkurencyjnych warunków inwestycyjnych i przyciągania MŚP (efekt zachęty), zatrzymania odpływu kapitału z regionu, w infrastrukturę turystyczną oraz okołoturystyczną i rekreacyjną, poprawy efektywności energetycznej czy rozwoju OZE oraz odwrócenia negatywnych trendów demograficznych i społecznych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	JSO8.1	FST		EECO01	Całkowita liczba uczestników	osoby	1 047,00	10 466,00
10	JSO8.1	FST		RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	10,00	267,00

10	JSO8.1	FST		EECO10	Osoby z wykształceniem średnim II stopnia lub policealnym	osoby	60,00	600,00
10	JSO8.1	FST		EECO11	Osoby z wykształceniem wyższym	osoby	67,00	670,00
10	JSO8.1	FST		RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	10,00	101,00
10	JSO8.1	FST		RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	100,00
10	JSO8.1	FST		RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	0,00	66,00
10	JSO8.1	FST		RCO05	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	0,00	50,00
10	JSO8.1	FST		RCO07	Organizacje badawcze uczestniczące we wspólnych projektach badawczych	organizacje badawcze	0,00	1,00
10	JSO8.1	FST		RCO15	Wytworzona zdolność inkubacji przedsiębiorstw	przedsiębiorstwa	0,00	13,00
10	JSO8.1	FST		RCO18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	lokale mieszkalne	18,00	90,00
10	JSO8.1	FST		RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	metry kwadratowe	7 777,00	77 768,00
10	JSO8.1	FST		RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	3,00	29,00
10	JSO8.1	FST		RCO57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	342,00	830,00
10	JSO8.1	FST		RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	9,00	60,00
10	JSO8.1	FST		RCO60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	duże i małe miasta	0,00	1,00
10	JSO8.1	FST		RCO67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	129,00	1 288,00
10	JSO8.1	FST		PLTO004	Powierzchnia terenów górniczych/ pogórniczych przekształconych na nowe funkcje	ha	0,00	113,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel	Fundusz	Kategoria	Nr	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość	Rok	Cel końcowy	Źródło danych	Uwagi

	szczegółowy		regionu	identyfikacyjny			bazowa lub wartość odniesienia	odniesienia	(2029)		
10	JSO8.1	FST		RCR01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	roczny EPC	0,00	2021	589,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	24 000 000,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,00	2021	5 527,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR05	MŚP wprowadzające innowacje wewnątrz przedsiębiorstwa	przedsiębiorstwa	0,00	2021	85,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	14 237,00	2021	10 962,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	22 555,00	2021	15 788,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MWh/rok	0,00	2021	53 947,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR52	Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną	hektary	0,00	2021	113,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy/rok	0,00	2021	43 229,00	IZ/SL/Beneficjenci	

10	JSO8.1	FST		RCR64	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	0,00	2021	77 776,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	1 288,00	IZ/SL/Beneficjenci	
10	JSO8.1	FST		RCR102	Miejsca pracy dla naukowców utworzone we wspieranych jednostkach	roczny EPC	0,00	2021	10,00	IZ/SL/Beneficjenci	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	JSO8.1	FST		003. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	15 000 000,00
10	JSO8.1	FST		004. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych ośrodkach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	14 000 000,00
10	JSO8.1	FST		010. Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	8 000 000,00
10	JSO8.1	FST		020. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	2 700 000,00
10	JSO8.1	FST		021. Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	56 320 000,00
10	JSO8.1	FST		024. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	10 000 000,00
10	JSO8.1	FST		042. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych do celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	6 000 000,00
10	JSO8.1	FST		045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	23 000 000,00
10	JSO8.1	FST		047. Energia ze źródeł odnawialnych: wiatrowa	4 000 000,00

10	JSO8.1	FST		048. Energia ze źródeł odnawialnych: słoneczna	38 000 000,00
10	JSO8.1	FST		052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	6 500 000,00
10	JSO8.1	FST		060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	23 000 000,00
10	JSO8.1	FST		073. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	35 696 109,00
10	JSO8.1	FST		079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i błękitna infrastruktura	3 000 000,00
10	JSO8.1	FST		081. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego	8 000 000,00
10	JSO8.1	FST		082. Tabor na potrzeby czystego transportu miejskiego	25 000 000,00
10	JSO8.1	FST		083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	16 000 000,00
10	JSO8.1	FST		124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	5 000 000,00
10	JSO8.1	FST		127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	6 000 000,00
10	JSO8.1	FST		146. Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	45 000 000,00
10	JSO8.1	FST		148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	4 000 000,00
10	JSO8.1	FST		149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	8 000 000,00
10	JSO8.1	FST		150. Wsparcie na rzecz szkolnictwa wyższego (z wyłączeniem infrastruktury)	2 000 000,00
10	JSO8.1	FST		151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	8 000 000,00
10	JSO8.1	FST		158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	8 000 000,00
10	JSO8.1	FST		163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	3 000 000,00
10	JSO8.1	FST		168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	15 000 000,00
10	JSO8.1	Ogółem			398 216 109,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

10	JSO8.1	FST		01. Dotacja	383 216 109,00
10	JSO8.1	FST		03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	10 500 000,00
10	JSO8.1	FST		05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	4 500 000,00
10	JSO8.1	Ogółem			398 216 109,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	JSO8.1	FST		33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	398 216 109,00
10	JSO8.1	Ogółem			398 216 109,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	JSO8.1	FST		02. Uwzględnianie aspektu płci	208 764 068,00
10	JSO8.1	FST		03. Neutralność płciowa	189 452 041,00
10	JSO8.1	Ogółem			398 216 109,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2. Priorytety pomocy technicznej

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 11. POMOC TECHNICZNA (EFRR)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Celem pomocy technicznej EFRR jest wspieranie realizacji Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Cel priorytetu zostanie osiągnięty poprzez, m.in.:

- utrzymanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego instytucji Programu;
- stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie wdrażania Programu;
- wspieranie beneficjentów Programu (w tym potencjalnych) w aplikowaniu i realizacji projektów w Programie;
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych o Programie i zapewnienie widoczności polityki spójności, roli i znaczenia funduszy UE dla regionu;
- przestrzeganie przez wszystkie strony zaangażowane we wdrażanie Programu postanowień KPP i prawidłową realizację zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację (w tym osób LGBT+).

Planowane działania obejmą, m.in.:

1. Wsparcie instytucji Programu w zarządzaniu zasobami ludzkimi (ZZL) i wzmocnienie ich potencjału administracyjnego

- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii ZZL, która m.in.: precyzyjnie określi obowiązki instytucjonalne; zapewni wykwalifikowaną kadrę kierowniczą posiadającą wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze; przestrzeganie norm etycznych;
- utrzymanie/rekrutacja wykwalifikowanego **personelu** IZ i IP, w tym m.in: finansowanie wynagrodzeń; zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji zawodowych; promowanie elastycznych form pracy, np. pracy zdalnej;
- szkolenia i podnoszenie kwalifikacji w zakresie wdrażania funduszy UE, m.in.: uproszczenia, zmniejszanie obciążeń administracyjnych, poprawa jakości świadczonych usług, stosowanie zielonych i społecznych zamówień, ochrona bioróżnorodności, zasady horyzontalne;
- ponadto, utrzymanie **wsparcia organizacyjnego** dla IZ i IP, w tym: zabezpieczenie powierzchni biurowych i kosztów eksploatacji, doposażanie stanowisk pracy.

2.Wsparcie skutecznych procedur i procesów we wdrażaniu Programu

- stosowanie przejrzystego procesu zarządzania finansowego i kontroli, m.in.: w realizacji budżetu Programu (w tym ukończenie zadań związanych z zamknięciem perspektywy finansowej 2014-2020 oraz przygotowanie kolejnej perspektywy po 2027 r.);
- zapewnienie środków na wykonywanie podstawowych obowiązków IZ i IP, m.in.: przygotowanie, programowanie, koordynacja, organizacja naborów, ocena i wybór projektów, weryfikacja płatności, monitoring, ewaluacja, księgowanie wydatków, audyt i kontrola Programu (w tym z funkcjonowania KM), rozpatrywanie skarg i odwołań;
- utrzymanie systemów informatycznych (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną), z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej;
- finansowanie specjalistycznych analiz i studiów, ekspertyz i opinii prawnych, a także badań ewaluacyjnych niezbędnych do realizacji Programu;
- stosowanie przejrzystych i konkurencyjnych procesów zamówień publicznych z odpowiednimi systemami kontroli wewnętrznej:

-IZ i beneficjenci będą promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności, w tym stosowanie kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu i usług, kryteria ekologiczne i społeczne, a także innowacyjne. Przy wyborze wykonawcy usług szkoleniowych będą stosowane kryteria wiedzy i doświadczenia w przedmiocie szkolenia.

- zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji. IZ będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 ust. 1 lit. c) i lit. d) CPR. Będą kontynuowane mechanizmy stosowane w latach ubiegłych, m.in. zwiększenie przejrzystości, zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, organizacji typu watch-dog, ocena ryzyka, działania edukacyjne. IZ zapewni takie działania zapobiegawcze, jak:

-zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, np. zwiększenie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty;

-utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów w celu zachowania odpowiedniej ścieżki audytu;

-istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE;

-uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania funduszy UE;

-wykorzystanie dostępnych narzędzi data mining, np. Arachne lub podobnego narzędzia informatycznego oraz narzędzi antyplagiatowych mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu;

-promowanie paktów na rzecz uczciwości przy realizacji zamówień.

3.Wsparcie beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu

- rozwój kompetencji niezbędnych do skutecznego aplikowania o fundusze UE, prowadzenia i rozliczania projektów, w tym m.in.: organizowanie specjalistycznych szkoleń, konsultacji i spotkań informacyjnych; pomoc w dostosowaniu działań do założeń Europejskiego Zielonego Ładu i zasady DNSH;

- podnoszenie wiedzy na temat **wdrażania zasad horyzontalnych** w realizowanych projektach, w tym niedyskryminacji, szczególnie dla kadry w instytucjach z obszaru edukacji, zdrowia i pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji osób i grup narażonych/ dyskryminowanych.

4.Wsparcie funkcjonowania komitetów, grup roboczych i doradczych, partnerów

- obsługa prac KM i grup roboczych powoływanych przez KM, w tym Grupy Roboczej ds. monitorowania zasad horyzontalnych, w skład której wejdą przedstawiciele organizacji społecznych zrzeszających osoby z grup narażonych na dyskryminację lub zajmujących się równouprawnieniem danej grupy, a także wsparcie grup doradczych zaangażowanych we wdrażanie Programu, w tym członków KM reprezentujących partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego (art. 8 ust. 1 CPR). Finansowane będą m.in.: koszty organizacji posiedzeń, ekspertyzy, szkolenia, prace przygotowawcze niezbędne do realizacji Programu;
- powołanie Koordynatora ds. Równości i Niedyskryminacji;
- pomoc w realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, m.in.: pomoc ekspercka, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcja materiałów informacyjno-edukacyjnych, a także audyt istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.

5.Stworzenie spójnego systemu informacji i komunikacji

Działania będą służyć poprawie widoczności FE, tj. rozpropagowaniu wiedzy na temat FE i Programu, efektów wdrażania (w tym, programów z poprzednich perspektyw i planów po 2027r.).

Działania komunikacyjne będą prowadzone z uwzględnieniem zasad dostępności, równości szans i niedyskryminacji, postępującej cyfryzacji i zielonego ładu.

Zgodnie z zasadą zazieleniania działań komunikacyjnych podstawowym trybem informowania przez IZ/IP będzie wersja cyfrowa materiałów. Ekologiczne podejście do komunikacji oznacza ograniczenie zużycia surowców naturalnych, zastępowanie materiałów drukowanych wersjami cyfrowymi, wykorzystanie materiałów przyjaznych dla środowiska lub powstałych np. z recyklingu. Gadżety nie są narzędziem promocji FE.

Spójność systemu informacji i komunikacji Programu, w tym wizualizacji marki FE, działań podejmowanych przez IZ/IP, narzędzi wykorzystywanych przez te instytucje określane będą w Strategii komunikacji Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 i rocznych planach działań.

Przewidywane wsparcie będzie służyć realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, poprzez wsparcie eksperckie, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcję materiałów informacyjno-edukacyjnych, kampanie.

Funkcje komunikacyjne będą traktowane priorytetowo. Pracownicy działów komunikacji będą pełnić aktywną rolę we wdrażaniu Programu oraz podnosić kompetencje w tym zakresie.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- IZ dla programu regionalnego
- IP dla programu regionalnego
- partnerzy, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego
- potencjalni beneficjenci i beneficjenci
- ogół społeczeństwa – mieszkańcy województwa wielkopolskiego; w tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFRR	Przejście	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	63,00	380,00
EFRR	Przejście	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	5 500,00	7 500,00
EFRR	Przejście	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	2,00	7,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	EFRR	Przejście	179. Informacja i komunikacja	3 440 000,00
11	EFRR	Przejście	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	44 864 768,00
11	EFRR	Przejście	181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	1 200 000,00
11	EFRR	Przejście	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	450 000,00
11	Ogółem			49 954 768,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	EFRR	Przejście	03. Neutralność płciowa	49 954 768,00
11	Ogółem			49 954 768,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 12. POMOC TECHNICZNA (EFS+)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Celem pomocy technicznej EFS+ jest wspieranie realizacji Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Cel priorytetu zostanie osiągnięty poprzez, m.in.:

- utrzymanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału kadrowego instytucji Programu.

Planowane działania obejmą, m.in.:

- ***Wsparcie instytucji Programu w zarządzaniu zasobami ludzkimi (ZZL)***
- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii ZZL, która m.in.: precyzyjnie określi obowiązki instytucjonalne; zapewni wykwalifikowaną kadrę kierowniczą posiadającą wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze; przestrzeganie norm etycznych;
- utrzymanie/rekrutacja wykwalifikowanego personelu IZ, w tym m.in: finansowanie wynagrodzeń; zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji zawodowych; promowanie elastycznych form pracy, np. pracy zdalnej.
- ***Wsparcie skutecznych procedur i procesów we wdrażaniu Programu***

Zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji. IZ będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 ust. 1 lit. c) i lit. d) CPR. Będą kontynuowane mechanizmy stosowane w latach ubiegłych, m.in. zwiększenie przejrzystości, zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, organizacji typu watch-dog, ocena ryzyka, działania edukacyjne. IZ zapewni takie działania zapobiegawcze, jak:

zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, np. zwiększenie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty;

- utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów w celu zachowania odpowiedniej ścieżki audytu;
- istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE;

- uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania funduszy UE;
- wykorzystanie dostępnych narzędzi data mining, np. Arachne lub podobnego narzędzia informatycznego oraz narzędzi antyplagiatowych mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu;
- promowanie paktów na rzecz uczciwości przy realizacji zamówień.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

IZ dla programu regionalnego

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFS+	Przejście	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	385,00	385,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Przejście	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	19 759 745,00
12	Ogółem			19 759 745,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Przejście	09. Nie dotyczy	19 759 745,00
12	Ogółem			19 759 745,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	EFS+	Przejście	03. Neutralność płciowa	19 759 745,00
12	Ogółem			19 759 745,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 13. POMOC TECHNICZNA (FST)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Celem pomocy technicznej FST jest wspieranie realizacji Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Cel priorytetu zostanie osiągnięty poprzez, m.in.:

- utrzymanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego instytucji Programu;
- stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie wdrażania Programu;
- wspieranie beneficjentów Programu (w tym potencjalnych) w aplikowaniu i realizacji projektów w Programie;
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych o Programie i zapewnienie widoczności polityki spójności, roli i znaczenia funduszy UE dla regionu;
- przestrzeganie przez wszystkie strony zaangażowane we wdrażanie Programu postanowień KPP i prawidłową realizację zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację (w tym osób LGBT+).

Planowane działania obejmą, m.in.:

1.Wsparcie instytucji Programu w zarządzaniu zasobami ludzkimi (ZZL) i wzmocnienie ich potencjału administracyjnego

- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii ZZL, która m.in.: precyzyjnie określi obowiązki instytucjonalne; zapewni wykwalifikowaną kadrę kierowniczą posiadającą wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze; przestrzeganie norm etycznych;
- utrzymanie/rekrutacja wykwalifikowanego **personelu** IZ i IP, w tym m.in: finansowanie wynagrodzeń; zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji zawodowych; promowanie elastycznych form pracy, np. pracy zdalnej;
- szkolenia i podnoszenie kwalifikacji w zakresie wdrażania funduszy UE, m.in.: uproszczenia, zmniejszanie obciążeń administracyjnych, poprawa jakości świadczonych usług, stosowanie zielonych i społecznych zamówień, ochrona bioróżnorodności, zasady horyzontalne;
- ponadto, utrzymanie **wsparcia organizacyjnego** dla IZ i IP, w tym: zabezpieczenie powierzchni biurowych i kosztów eksploatacji, doposażanie stanowisk pracy.

2.Wsparcie skutecznych procedur i procesów we wdrażaniu Programu w obszarze FST

- stosowanie przejrzystego procesu zarządzania finansowego i kontroli, m.in.: w realizacji budżetu Programu
- zapewnienie środków na wykonywanie podstawowych obowiązków IZ i IP, m.in.: przygotowanie, programowanie, organizacja naborów, ocena i wybór projektów, weryfikacja płatności, monitoring, ewaluacja, księgowanie wydatków, audyt i kontrola Programu, rozpatrywanie skarg i odwołań;
- finansowanie specjalistycznych analiz i studiów, ekspertyz i opinii prawnych a także badań ewaluacyjnych niezbędnych do realizacji Programu w obszarze sprawiedliwej transformacji i planowania rozwoju Wielkopolski Wschodniej;
- zapewnienie dialogu z różnymi środowiskami, w szczególności z subregionu w zakresie wdrażania FST i sprawiedliwej transformacji poprzez funkcjonowanie m.in. ciał opiniodawczo-doradczych, tematycznych grup roboczych, organizację konsultacji, wizyt, spotkań z interesariuszami procesu sprawiedliwej transformacji;
- stosowanie przejrzystych i konkurencyjnych procesów zamówień publicznych z odpowiednimi systemami kontroli wewnętrznej:

-IZ i beneficjenci będą promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności, w tym stosowanie kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu i usług, kryteria ekologiczne i społeczne, a także innowacyjne. Przy wyborze wykonawcy usług szkoleniowych będą stosowane kryteria wiedzy i doświadczenia w przedmiocie szkolenia.

- zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji;

IZ i IP będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 ust. 1 lit. c) i lit. d) CPR. Będą kontynuowane mechanizmy stosowane w latach ubiegłych, m.in. zwiększenie przejrzystości, zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, organizacji typu watch-dog, ocena ryzyka, działania edukacyjne. IZ i IP zapewnią takie działania zapobiegawcze, jak:

-zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, np. zwiększenie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty;

- utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów w celu zachowania odpowiedniej ścieżki audytu;

-istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE;

-uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania funduszy UE;

-wykorzystanie dostępnych narzędzi data mining, w tym Arachne lub podobnego narzędzia informatycznego oraz narzędzi antyplagiatowych mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu;

-promowanie paktów na rzecz uczciwości przy realizacji zamówień.

3.Wsparcie beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu w obszarze FST

- rozwój kompetencji niezbędnych do skutecznego aplikowania o fundusze UE, poprawnego prowadzenia i rozliczania projektów, np. organizowanie

specjalistycznych szkoleń. Beneficjenci Programu będą również dążyć do dostosowania działań do założeń Europejskiego Zielonego Ładu i zasady DNSH;

- podnoszenie wiedzy na temat **wdrażania zasad horyzontalnych** w realizowanych projektach, w tym niedyskryminacji, szczególnie dla kadry w instytucjach z obszaru edukacji, zdrowia i pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji osób i grup narażonych/ dyskryminowanych.

4.Wsparcie budowania i wzmocnienia zdolności partnerów

- obsługa prac KM i grup roboczych powoływanych przez KM, a także wsparcie grup doradczych zaangażowanych we wdrażanie Programu, w tym członków KM reprezentujących partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego (art. 8 ust. 1 -CPR). Finansowane będą m.in.: koszty organizacji posiedzeń, ekspertyzy, szkolenia, prace przygotowawcze niezbędne do realizacji Programu;
- pomoc w realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, m.in.: pomoc ekspercka, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcja materiałów informacyjno-edukacyjnych, a także audyt istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.
- wsparcie ciał dialogu społecznego uczestniczących we wdrażaniu Programu i umożliwiających partycypację mieszkańców regionu w jego realizacji, w szczególności w zakresie FST. Finansowane będą m.in.: koszty organizacji posiedzeń sieci, grup, komitetów i innych ciał angażujących partnerów, służących ocenie i wyborowi projektów w ramach Programu; ekspertyzy, a także szkolenia i prace przygotowawcze niezbędne do efektywnego wypełniania ww. zadań. Wsparcie będzie służyć realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację poprzez wsparcie eksperckie, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcję materiałów informacyjno-edukacyjnych, a także audyt istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.

5.Stworzenie spójnego systemu informacji i komunikacji

Działania będą służyć poprawie widoczności FE, tj. rozpropagowaniu wiedzy na temat FE i Programu, efektów wdrażania (w tym, programów z poprzednich perspektyw i planów po 2027r.).

Działania komunikacyjne będą prowadzone z uwzględnieniem zasad dostępności, równości szans i niedyskryminacji, postępującej cyfryzacji i zielonego ładu.

Zgodnie z zasadą zazieleniania działań komunikacyjnych podstawowym trybem informowania przez IZ/IP będzie wersja cyfrowa materiałów. Ekologiczne podejście do komunikacji oznacza ograniczenie zużycia surowców naturalnych, zastępowanie materiałów drukowanych wersjami cyfrowymi, wykorzystanie materiałów przyjaznych dla środowiska lub powstałych np. z recyklingu. Gadżety nie są narzędziem promocji FE.

Spójność systemu informacji i komunikacji Programu, w tym wizualizacji marki FE, działań podejmowanych przez IZ/IP, narzędzi wykorzystywanych przez te instytucje określane będą w Strategii komunikacji Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 i rocznych planach działań.

Przewidywane wsparcie będzie służyć realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, poprzez wsparcie eksperckie, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcję materiałów informacyjno-edukacyjnych, kampanie.

Funkcje komunikacyjne będą traktowane priorytetowo. Pracownicy działów komunikacji będą pełnić aktywną rolę we wdrażaniu Programu oraz podnosić kompetencje w tym zakresie.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- IZ dla programu regionalnego
- IP dla programu regionalnego
- partnerzy, o których mowa w art. 8 rozporządzenia ogólnego
- potencjalni beneficjenci i beneficjenci
- ogół społeczeństwa – mieszkańcy Województwa Wielkopolskiego; w tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
FST		PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	85,00	113,00
FST		PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	300,00	800,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	FST		179. Informacja i komunikacja	370 000,00
13	FST		180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	15 852 338,00
13	FST		181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	190 000,00
13	FST		182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	180 000,00
13	Ogółem			16 592 338,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	FST		03. Neutralność płciowa	16 592 338,00
13	Ogółem			16 592 338,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i), (ii) i (iii), art. 112 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 14, 26 i 26a RWP

3.1. Przesunięcia i wkłady (1)

Podstawa prawna: art. 14, 26, 26a i 27 RWP

Zmiana programu związana z	☐ wkład na rzecz InvestEU
	☐ przesunięcie do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego
	☐ przesunięcie między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy
	☐ Fundusze przyczyniające się do realizacji celów określonych w art. 21c ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14, 26 i 26a z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mogą wpływać na roczny podział środków finansowych na poziomie wieloletnich ram finansowych w odniesieniu do danego państwa członkowskiego.

Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)

Wkład z		Wkład w:	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Segment InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Zrównoważona infrastruktura (a)	Innowacja i transformacja cyfrowa (b)	MŚP (c)	Inwestycje społeczne i umiejętności (d)	Ogółem (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Ogółem						

* Skumulowane kwoty wszystkich wkładów wniesionych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU

Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Ogółem
Ogółem		

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie

Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do		Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Przesunięcie do innych programów. Przesunięcia między EFRR a EFS+ mogą być dokonywane wyłącznie w ramach tej samej kategorii regionu.

Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)

	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności	EFMRA	FAMI	FWB	IZGW	Ogółem
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte						
Ogółem												

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie

Tabela 21: Zasoby przyczyniające się do realizacji celów określonych w art. 21c ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241

Fundusz	Kategoria regionu	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
Suma całkowita								

3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)

3.2.1. Alokacja z FST na program przed przesunięciami według priorytetu (w stosownych przypadkach) (2)

Podstawa prawna: art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 18: Alokacja z FST na program zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie FST, przed przesunięciem

Priorytet FST	Alokacja FST
SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ	174 368 358,00
POMOC TECHNICZNA (FST)	7 265 348,00
Ogółem	181 633 706,00

(1) Przesunięcia nie powinny mieć wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego

(2) Dotyczy pierwszego przyjęcia programów obejmujących alokację z FST.

3.2.2. Przesunięcia do FST jako wsparcie uzupełniające (1) (w stosownych przypadkach)

Przesunięcie do FST	☐ dotyczy przesunięć wewnętrznych w ramach programu z alokacją z FST
	☐ dotyczy przesunięć z innych programów do programu z alokacją z FST

(1) Sekcję tę uzupełniają podmioty odpowiedzialne za program otrzymujący środki. Jeżeli program wspierany z FST uzyskuje wsparcie uzupełniające (por. art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) w ramach programu oraz z innych programów, należy wypełnić wszystkie tabele w tej sekcji. Przy pierwszym przyjęciu alokacji FST sekcja ta ma służyć potwierdzeniu lub poprawie wstępnych przesunięć proponowanych w umowie partnerstwa.

Tabela 18A: Przesunięcia do FST w ramach programu (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet FST*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

Tabela 18B: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ do FST w ramach programu

Przesunięcie w ramach programu* (wsparcie uzupełniające) według kategorii regionu	Alokacja z FST w programie* w podziale na kategorię regionu, w którym znajduje się terytorium** (według priorytetu FST)	
	Priorytet FST	Kwota

* program z alokacją z FST.

** Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

Tabela 18C: Przesunięcia do FST z pozostałych programów (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz wyjściowy	Kategoria regionu	Priorytet FST*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

Tabela 18D: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ z innych programów do FST w ramach programu

Przesunięcie(-a) z innego programu/innych programów** według kategorii regionu	Wsparcie uzupełniające dla FST w ramach niniejszego programu* dla terytorium znajdującego się*** w danej kategorii regionu (według priorytetu)	
	Priorytet FST	Kwota

* program z alokacją z FST, który otrzymuje wsparcie uzupełniające z EFRR i EFS+.

** program zapewniający wsparcie uzupełniające z EFRR i EFS+ (źródło).

*** Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

3.2.2. Przesunięcia do FST jako wsparcie uzupełniające (1) (w stosownych przypadkach)

Uzasadnienie uzupełniającego przesunięcia z EFRR i EFS+ na podstawie planowanych rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ix) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego

Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*	2025	2026	2027	Ogółem

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego do innych programów (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*	2025	2026	2027	Ogółem

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

3.4. Przesunięcia z powrotem (1)

Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do		Podział według roku							
InvestEU lub inny instrument unijny	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu w odniesieniu do zasobów przesuniętych z powrotem z innych instrumentów unijnych, w tym elementów FAMI, FBW i IZGW, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, lub z InvestEU.

Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie)

Z	Do

InvestEU/Instrument	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Opracowano	Lepiej rozwinięte	Przejście	Opracowano	

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR*	Przejście	0,00	199 613 189,00	207 173 891,00	216 128 377,00	225 457 357,00	98 356 046,00	98 356 046,00	103 457 151,00	103 457 151,00	1 251 999 208,00
Ogółem EFRR		0,00	199 613 189,00	207 173 891,00	216 128 377,00	225 457 357,00	98 356 046,00	98 356 046,00	103 457 151,00	103 457 151,00	1 251 999 208,00
EFS+*	Przejście	0,00	77 739 787,00	80 684 548,00	84 172 182,00	87 805 686,00	38 305 580,00	38 305 580,00	40 292 399,00	40 292 399,00	487 598 161,00
Ogółem EFS+		0,00	77 739 787,00	80 684 548,00	84 172 182,00	87 805 686,00	38 305 580,00	38 305 580,00	40 292 399,00	40 292 399,00	487 598 161,00
FST* - Art. 3 Zasoby FST		0,00	31 028 520,00	31 526 931,00	32 035 309,00	32 553 856,00	13 487 399,00	13 487 398,00	13 757 146,00	13 757 147,00	181 633 706,00
FST - Art. 4 Zasoby FST		0,00	115 658 460,00	117 516 281,00							233 174 741,00
FST - Art. 7 Zasoby FST w związku z art. 3 Zasoby FST											
FST - Art. 7 Zasoby FST w związku z art. 4 Zasoby FST											
Ogółem FST		0,00	146 686 980,00	149 043 212,00	32 035 309,00	32 553 856,00	13 487 399,00	13 487 398,00	13 757 146,00	13 757 147,00	414 808 447,00
Ogółem		0,00	424 039 956,00	436 901 651,00	332 335 868,00	345 816 899,00	150 149 025,00	150 149 024,00	157 506 696,00	157 506 697,00	2 154 405 816,00

° Kwoty po przesunięciu uzupełniającym do FST.

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu", w których w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia Unii (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
1	1	Ogółem	EFRR	Przejście	186 560 442,00	156 488 252,00	30 072 190,00	79 954 476,00	5 085 106,00	74 869 370,00	266 514 918,00	69,9999997749%
2	2	Ogółem	EFRR	Przejście	331 100 000,00	277 729 080,00	53 370 920,00	141 900 000,00	100 323 300,00	41 576 700,00	473 000 000,00	70,0000000000%
2	3	Ogółem	EFRR	Przejście	170 191 556,00	142 757 911,00	27 433 645,00	72 939 239,00	63 391 493,00	9 547 746,00	243 130 795,00	69,9999997943%
3	4	Ogółem	EFRR	Przejście	191 150 974,00	160 338 822,00	30 812 152,00	81 921 846,00	78 284 516,00	3 637 330,00	273 072 820,00	70,0000000000%
4	5	Ogółem	EFRR	Przejście	193 041 468,00	161 924 582,00	31 116 886,00	82 732 058,00	78 620 275,00	4 111 783,00	275 773 526,00	69,9999999275%
4	6	Ogółem	EFS+	Przejście	437 838 416,00	367 261 418,00	70 576 998,00	187 645 036,00	135 479 716,00	52 165 320,00	625 483 452,00	69,9999999360%
4	9	Ogółem	EFS+	Przejście	30 000 000,00	25 164 175,00	4 835 825,00	7 500 000,00	5 415 000,00	2 085 000,00	37 500 000,00	80,0000000000%
5	7	Ogółem	EFRR	Przejście	110 000 000,00	92 268 797,00	17 731 203,00	47 142 858,00	41 165 144,00	5 977 714,00	157 142 858,00	69,9999996182%
5	8	Ogółem	EFRR	Przejście	20 000 000,00	16 776 145,00	3 223 855,00	5 000 000,00	4 366 000,00	634 000,00	25 000 000,00	80,0000000000%
8	10	Ogółem	FST** - Art. 3 Zasoby FST		174 368 358,00	148 213 595,00	26 154 763,00	74 729 297,00	41 101 113,00	33 628 184,00	249 097 655,00	69,9999997993%
8	10	Ogółem	FST** - Art. 4 Zasoby FST		223 847 751,00	223 847 751,00		95 934 751,00	52 764 113,00	43 170 638,00	319 782 502,00	69,9999998749%
8	10	Ogółem	FST**		398 216 109,00	372 061 346,00	26 154 763,00	170 664 048,00	93 865 226,00	76 798 822,00	568 880 157,00	69,9999998418%
TA36(4)	11	Ogółem	EFRR	Przejście	49 954 768,00	41 902 422,00	8 052 346,00	21 409 187,00	21 409 187,00	0,00	71 363 955,00	69,9999992994%
TA36(4)	12	Ogółem	EFS+	Przejście	19 759 745,00	16 574 589,00	3 185 156,00	8 468 463,00	8 468 463,00	0,00	28 228 208,00	69,9999978745%
TA36(4)	13	Ogółem	FST** - Art. 3 Zasoby FST		7 265 348,00	6 175 566,00	1 089 782,00	3 113 721,00	3 113 721,00	0,00	10 379 069,00	69,9999971096%
TA36(4)	13	Ogółem	FST** - Art. 4 Zasoby FST		9 326 990,00	9 326 990,00		3 997 282,00	3 997 282,00	0,00	13 324 272,00	69,9999969980%
TA36(4)	13	Ogółem	FST**		16 592 338,00	15 502 556,00	1 089 782,00	7 111 003,00	7 111 003,00	0,00	23 703 341,00	69,9999970468%
Ogółem			EFRR	Przejście	1 251 999 208,00	1 050 186 011,00	201 813 197,00	532 999 664,00	392 645 021,00	140 354 643,00	1 784 998 872,00	70,1400559765%
Ogółem			EFS+	Przejście	487 598 161,00	409 000 182,00	78 597 979,00	203 613 499,00	149 363 179,00	54 250 320,00	691 211 660,00	70,5425254256%
Ogółem			FST** - Art. 3 Zasoby FST		181 633 706,00	154 389 161,00	27 244 545,00	77 843 018,00	44 214 834,00	33 628 184,00	259 476 724,00	69,9999996917%
Ogółem			FST** - Art. 4 Zasoby		233 174 741,00	233 174 741,00		99 932 033,00	56 761 395,00	43 170 638,00	333 106 774,00	69,9999997598%

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia Unii (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
			FST									
Suma całkowita					2 154 405 816,00	1 846 750 095,00	307 655 721,00	914 388 214,00	642 984 429,00	271 403 785,00	3 068 794 030,00	70,2036629027%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcia uzupełniającego przesuniętego z EFRR i EFS+. Tabela nie powinna zawierać kwot wskazanych w art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i zasoby związane z art. 4 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku zasobów, o których mowa w art. 4 rozporządzenia w sprawie FST, nie przewidziano kwoty elastyczności.

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
1. Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych			Tak	Istnienie mechanizmów monitorowania obejmujących wszystkie umowy w sprawie zamówień publicznych oraz postępowania w sprawie tych zamówień w ramach Funduszy zgodnie z prawodawstwem Unii dotyczącym zamówień. Wymóg ten obejmuje: 1. rozwiązania mające zapewnić gromadzenie faktycznych i wiarygodnych danych dotyczących postępowań w sprawie zamówień publicznych o wartości powyżej unijnych progów zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi na mocy art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z Platformy e-Zamówienia, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.
				2. rozwiązania mające zapewnić, by dane obejmowały co najmniej następujące elementy: a) jakość i natężenie konkurencji: nazwiska/nazwy zwycięskich oferentów, liczba oferentów na początku postępowania oraz wartość umowy;	Tak	Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-	UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE, ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających oraz bazy BZP).

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				b) informacja o ostatecznej cenie po zakończeniu postępowania i o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów, w przypadku gdy systemy krajowe podają takie informacje;		zamowien-publicznych	
				3. rozwiązania mające zapewnić monitorowanie i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE i art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.
				4. rozwiązania mające zapewnić, by wyniki analiz były udostępniane publicznie zgodnie z art. 83 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 3 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne.
				5. rozwiązania mające zapewnić, by wszelkie informacje wskazujące na przypadki podejrzewanej zmowy przetargowej były przekazywane właściwym organom krajowym zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE oraz art.	Tak	Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.gov.pl/web/uzp/sprawozda	W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postepowaniu mogło dojść do zmowy przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKIK. Pomiędzy UZP i UOKIK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE.		nia-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	informacji i doświadczeń. Niezależnie od powyższego instytucje oraz podmioty zamawiające mogą bezpośrednio zwrócić się do UOKIK w przypadku podejrzenia zmowy przetargowej.
2. Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa			Tak	Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa: 1. w odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy.	Tak	Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy. Co do zasady dotyczy to też sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, na podstawie których weryfikowana jest poprawność przedstawianych danych. W przypadku podmiotów objętych postępowaniem upadłościowym wszelkie zdarzenia w tych postępowaniach są obwieszczane, a dodatkowo przedsiębiorca obowiązany jest posługiwać się nazwą firmy wraz z oznaczeniem „w restrukturyzacji” lub „w upadłości”.
				2. poprzez dostęp do	Tak	Link do ustawy:	Funkcję krajowego organu ds. pomocy

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów ds. pomocy państwa z podmiotów lokalnych lub krajowych.		http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów w zakresie pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK (a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Prezes UOKiK opiniuje wytyczne dot. pomocy publicznej, projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym finansowane ze środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przed Komisją oraz monitoruje udzielaną pomoc publiczną. Ustawa reguluje obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej przedsiębiorcom, tj. gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji w tym zakresie. UOKiK zapewnia pełną informację na stronie urzędu i zależnie od potrzeb prowadzi dla instytucji wdrażających programy warsztaty dotyczące stosowania pomocy publicznej. W ramach współpracy z UOKiK 2 grupy robocze ds. pomocy publicznej udzielanej w ramach funduszy strukturalnych polityki spójności (dla krajowych i regionalnych programów), koordynowane przez MFiPR, opracowują horyzontalne interpretacje dotyczące udzielania pomocy publicznej.
3. Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty praw podstawowych			Tak	Istnienie skutecznych mechanizmów służących zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”), które	Tak	W celu spełnienia warunku opracowano dokument pn. samoocena spełnienia warunku: skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych w Polsce, który zawiera m.in. jednolitą	Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP na każdym etapie wdrażania programu, w tym od złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Procedury

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				obejmują: 1. ustalenia mające zapewnić zgodność programów wspieranych z Funduszy i ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty;		ramową procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). Procedura obejmuje wszystkie etapy realizacji programu i dotyczy wszystkich programów realizowanych w ramach 8 funduszy objętych rozporządzeniem ogólnym (rozporządzenie PE i Rady nr 1060/2021 z dnia 24 czerwca 2021 r.).	dotyczące podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP są w niej również uregulowane. Ponadto, dokument „samoocena…" opisuje system ochrony praw umocowanych w KPP w kontekście funduszy unijnych oraz obowiązki spoczywające na beneficjencie i na instytucjach.
				2. rozwiązania dotyczące zgłaszania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Kartą oraz skarg o nieprzestrzeganie Karty złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak	W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą ramową procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie wszystkich 8 programów w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP), wspomnianą w kontekście kryterium 1. Procedura obejmuje również zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP.	Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
4. Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE			Tak	Istnienie krajowych ram zapewniających realizację Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują: 1. cele ogólne obejmujące wymierne wartości docelowe, mechanizmy gromadzenia	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2021/218/M2021000021801.pdf https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf	Ramy polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania realizacji KPON stanowi Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta przez Radę Ministrów 16 lutego 2021 r., która określa cele i działania do osiągnięcia w oznaczonym czasie ze wskaźnikami i odpowiedzialnymi

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				danych i monitorowania;			podmiotami, a także mechanizmy monitoringu realizacji celów i działań oraz gromadzenia danych w tym zakresie. Ponadto, w zakresie realizacji procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, m.in. dla osób. z niepełnosprawnościami (OzN) odpowiednim dokumentem strategicznym jest również Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) przyjęta przez Radę Ministrów 7.06.2022 r (SRUS). Przyjęcie i wdrożenie SRUS umożliwia zatem realizację celów w obszarze deinstytucjonalizacji wskazanych w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 oraz zapewni monitoring realizacji wskaźników dotyczących tego obszaru dla OzN.
				2. rozwiązania mające zapewnić, by w ramach przygotowywania i wdrażania programów odpowiednio zostały odzwierciedlone polityka, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności;	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2021/218/M2021000021801.pdf https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf	Kryterium zostanie spełnione poprzez zobowiązanie IZ do realizacji następujących działań: (1) wskazania konkretnych artykułów KPON związanych z zakresem wsparcia planowanym do realizacji w ramach programu, (2) zapewnienia zgodności z KPON wszelkich procesów i procedur realizowanych na każdym etapie wdrażania programu, tj. programowania, wyboru i realizacji projektów, a także kontroli projektów, monitorowania i ewaluacji, co znajdzie odzwierciedlenie m.in. w treści procedur/wytycznych/regulaminów

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							określających sposób realizacji poszczególnych procesów związanych z wdrażaniem programu, (3) oceny projektów pod kątem kryterium dotyczącego zgodności z KPON, (4) zapewnienia stosowania standardów dostępności poprzez Wytyczne określające standardy zapewniania dostępności w inwestycjach finansowanych w ramach polityki spójności, (5) realizacji działań informacyjnych/świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON, (6) wprowadzenia do systemu realizacji programu procedury zgłaszania podejrzeń i skarg dotyczących niezgodności interwencji/działań z KPON.
				3. rozwiązania dotyczące sprawozdawania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Konwencją oraz skarg o nieprzestrzeganie Konwencji złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2021/218/M2021000021801.pdf https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf	Kryterium zostanie spełnione poprzez wprowadzenie obowiązkowego rocznego raportowania Komitetowi Monitorującemu o zgłoszonych przypadkach niezgodności interwencji/działań z KPON oraz skargach na nieprzestrzeganie KPON. KM będzie informowany o charakterze i liczbie skarg i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach programu z zapisami KPON oraz o tym, jakie czynności w związku z ich wystąpieniem podjęły właściwe instytucje. W przypadku naruszeń systemowych lub powtarzających się, po przedstawieniu sprawozdania przez IZ,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							KM będzie mógł powziąć szereg działań, aby przeciwdziałać ich występowaniu w przyszłości. Zakres prerogatyw KM w tym względzie zostanie określony w regulaminie KM, w oparciu o minimalne uprawnienia określone dla KM wszystkich programów, w tym: (1) możliwość powołania grupy roboczej do rozpatrzenia danego zagadnienia/zidentyfikowanego problemu, (2) przeprowadzenie dalszych analiz w celu opracowania szczegółowych zaleceń/rekomendacji dotyczących najbardziej powtarzalnych naruszeń, czy też (3) intensyfikacji prowadzonych działań świadomościowych i informacyjnych.
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji	EFRR	RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	Tak	Strategia (strategie) inteligentnej specjalizacji powinna (powinny) być wspierana przez: 1. aktualną analizę wyzwań związanych z upowszechnianiem innowacji oraz cyfryzacją;	Tak	Uchwała nr 3099/ 2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf Regulamin PPO https://bip.umww.pl/artykuly/2830045/pliki/20230824130237_6978.pdf	W ramach przygotowań do aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2015-2020 przeprowadzono cyklicznie szereg badań i analiz a ich wyniki posłużyły na potrzeby określenia wąskich gardeł dla dyfuzji rozwoju innowacyjności w różnych obszarach zarówno pod kątem merytorycznym, jak i terytorialnym. Wyzwania w zakresie rozwoju innowacyjności i cyfryzacji opracowano w postaci osobnego raportu diagnostycznego- Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa wielkopolskiego, 2019. W ramach RIS 2030 przytoczono

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							najważniejsze wnioski wynikające z diagnozy.
				2. istnienie właściwej regionalnej lub krajowej instytucji lub podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji;	Tak	Uchwała nr 3099/ 2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf Regulamin PPO https://bip.umww.pl/artykuly/2830045/pliki/20230824130237_6978.pdf	System instytucjonalny wdrażania RIS 2030 w województwie wielkopolskim tworzą przede wszystkim: - Zarząd Województwa Wielkopolskiego- podmiot koordynujący zarzadzanie RIS - Zespół Międzydepartamentowy ds. Inteligentnych Specjalizacji - Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji - Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji oraz Grupy Robocze Inteligentnych Specjalizacji - Wielkopolska Platforma Wodorowa - Wielkopolska Rada Trzydziestu.
				3. narzędzia monitorowania i ewaluacji w celu pomiaru realizacji celów strategii;	Tak	Uchwała nr 3099/ 2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji http://iw.org.pl/woi/	Monitor. i ewal. są instrum. prowadz. skutecznej polityki innowacyjnej w woj. wielkop. Jedn. odpowiedzialną za monitor. realizacji celów Strategii RIS 2030 jest Wielkop. Obserwatorium Innowacji, której zadania obejmują m.in: -monitor. stopnia realizacji RIS 2030 -analizę wniosków dla Wielkop. wynikających z KIS -proponowanie badań ewal. RIS 2030 oraz analiza uzyskanych wniosków -przygot. rekomendacji do aktualizacji RIS 2030 na podstawie wyników badań monitor. i ewal. oraz dyskusji w ramach PPO

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							-realizację badań dodatk., wskazujących na zmiany w zakresie pozycji konkur. regionu, potrzeb innow. przedsięb., syt. i oferty innych aktorów regionu oraz nowych trendów i wyzwań -komunikację klucz. wyników badań interesariuszom wewn. i zewn. Zgodnie z RIS 2030 podsum. wyników monitor. następować będzie corocznie. Wyniki monitoringu zostaną publicznie udostępnione w Internecie i omówione z interesariuszami poprzez system zarządzania RIS oraz w ramach PPO. Ewaluacja zostanie przeprowadzona co najmniej raz podczas wdrażania RIS, a także ex-post. Działania ewaluacyjne realizowane będą przez Od. Ewaluacji i Oceny, w porozumieniu z Dep. Gospodarki.
				4. funkcjonowanie współpracy z zainteresowanymi stronami („proces przedsiębiorczego odkrywania”);	Tak	Uchwała nr 3099/ 2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf Regulamin PPO/Wielkopolskiej Platformy Wodorowej: https://bip.umww.pl/artykuly/2830045/pliki/20230824130237_6978.pdf http://iw.org.pl/wp-content/uploads/2024/01/Regulamin-WPW-obowiazujacy-od-01.01.2024.pdf	Proces PPO polega na wyborze prioryt. i alokacji zasobów przez udział interesariuszy zg. z ideą poczwórnej helisy. Realiz. będzie przez funkcjon. nast. jednostek: - Wlkp. Obserwatorium Innowacji - Zespół Międzydepartamentowy ds. IS - Grupy Robocze - Wlkp. Forum Inteligetnnych Specjalizacji - Wlkp. Platforma Wodorowa - Wlkp.. Rada Trzydziestu. PPO będzie kontynuowany w trakcie wdrażania RIS, obejmując m. in.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Wielkopolska Platforma Specjalizacji: https://iw.org.pl	indywidualne wywiady pogłębione, Grupy Robocze IS IS, badania subregionalne oraz konsultacje z interesariuszami z sektora nauki i gospodarki. Otwarta rekrutacja członków poszczególnych grup roboczych będzie oparta jest o zasadę niedyskryminacji i obejmuje koncentrację na użytkownikach innowacji. Platforma internetowa umożliwi stały wgląd obywateli w zarządzanie RIS. W ramach PPO realiz. będą dział. wspier. system, które mogą stanowić inspiracje dla przedsięb., naukowców oraz samych uczestników do wytwarz. nowych produktów/usług, w tym gospod. wodorowej, tym samym angażując aktorów reg. systemu innowacji z obszarów IS, którego wynikiem mogą być wysokiej jakości proj. BRI. Szczeg. opis PPO został przedst. w RIS 2030 oraz w regulaminie PPO.
				5. działania mające na celu poprawę krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji, w stosownych przypadkach;	Tak	Uchwała nr 3099/ 2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf	Działania podejmowane przez Samorząd Województwa w zakresie poprawy regionalnych systemów innowacji są procesem ciągłym. Podejmowany jest szereg inicjatyw, których celem jest nie tylko wzmocnienie regionalnego systemu wspierania innowacji, co zakłada RIS, ale także integrowanie i zachęcanie do współpracy aktorów tego systemu, aby podnosić efektywność realizowanych działań, m.in.: - stała współpraca i koordynacja badań, analiz w sieci Wielkopolskiego

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego; - wizyty w poszczególnych IOB czy Instytutach Naukowych, w ramach realizowanego PPO (prezentacje Instytutów, przedstawienie raportów); - stały udział w posiedzeniach Grup Roboczych KIS; - stały udział w cyklicznych spotkaniach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji; - powołanie w nowej formie Wielkopolskiej Rady 30; - powołanie Wielkopolskiej Platformy Wodorowej realizacja projektów wieloletnich Udział Samorządu WWwraz z kluczowymi interesariuszami w inicjatywach międzynarodowych, w tym Interreg.
				6. w stosownych przypadkach, działania wspierające transformację przemysłową;	Tak	Uchwała nr 3099/2020 ZWW z 29.12.2020r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf Uchwała nr XVI/287/20 z 27.01.2020r. SWW w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa do 2030 roku https://www.umww.pl/artykuly/55878/pliki/uchwalasww.pdf Uchwała nr Nr 5895/2022 z 1.12.2022 r.	Zgodnie z celami przyjętymi SRWW2030 podejmowane będą działania w zakresie: •Transformacji cyfrowej i gospodarczej w kierunku Przemysłu 4.0. (reindustrializacja regionalnej gospodarki, zwiększenie innowacyjności MŚP, rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu, wsparcie współpracy między sektorem nauki i biznesu, wsparcie kwalifikacji i kompetencji na potrzeby Przemysłu 4.0.) •Transformacji w kierunku gospodarki o

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						ZWW w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 https://bip.umww.pl/artykuly/2829086/pliki/20221221112612_5895.pdf	obiegu zamkniętym oraz neutralności klimatycznej (zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, rozwój elektromobilności, optymalizacja gospodarowania energią) Ze względu na silne uzależnienie gospodarki Wielkopolski Wschodniej od przemysłu paliwowo-energetycznego (wydobycie i przetwarzanie węgla brunatnego), obszar ten wymaga szczególnej interwencji, która zapewni skuteczną realizację procesu sprawiedliwej transformacji. Odpowiednie działania planowane są w ramach Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej oraz Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej do 2040 roku.
				7. środki służące zacieśnieniu współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych w ramach strategii inteligentnej specjalizacji.	Tak	Uchwała nr 3099/ 2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie: zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”. https://bip.umww.pl/artykuly/2826781/pliki/20210114125852_3099.pdf	Trzecim celem strategicznym RIS 2030 jest „Włączenie Wielkopolski do globalnych łańcuchów wartości”, którego celem jest promowanie udziału reg. zainteresowanych stron w globalnych łańcuchach wartości w celu sprostania globalnym wyzwaniom i modernizacji przemysłu. W RIS2030 przedstawiono zestaw środków służących osiągnięciu tych celów. Woj. Wlkp. przykłada dużą wagę do umiędzynarodowienia firm i otwarcia na nowe rynki zbytu. W latach 2011-2020 działalność prowadziło Wielkopolskie Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE), wspierające polskich inwestorów i eksporterów w

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zakresie internacjonalizacji, którego zadania pełni obecnie Wielkopolska Trade Office. Jej zadaniem jest wsparcie handlu zagranicznego i zagranicznych FDI wielkopolskich przedsiębiorców na całym świecie. Ponadto, tego typu działania wspierane są w ramach projektów wieloletnich. Ponadto Wlkp. jest uczestnikiem partnerstwa w ramach Platformy IS w obszarze: Industrial modernisation pn. "European Wireless ICT" oraz w obszarze „European Hydrogen Valleys". Badane są również możliwości współpracy w ramach innych temat. partnerstw S3.
2.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Tak	1. Przyjęcie krajowej długoterminowej strategii renowacji na rzecz wsparcia renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zgodnie z wymogami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2010/31/UE; strategia ta: a) zakłada szacunkowe cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050; b) przedstawia indykatywny zarys zasobów finansowych na wspieranie realizacji strategii; c) określa skuteczne mechanizmy promowania inwestycji w renowację	Tak	https://www.gov.pl/attachment/64841ec3-1e9c-49d9-85f7-2a58bead36b2	Długoterminowa strategia renowacji budynków wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050, które zostały określone w scenariuszu rekomendowanym renowacji budynków, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji: 1. scenariusz szybkiej i głębokiej termomodernizacji, 2. scenariusz termomodernizacji etapowej, 3. scenariusz rekomendowany (rozdział 9). Ponadto, zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych (rozdział 5). Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków (rozdział 9), oraz wskazuje mechanizmy

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				budynków.			ułatwiające inwestorom podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków (rozdział 8). DSRB zawiera wytyczne w zakresie dalszych działań dotyczących wsparcia renowacji budynków w Polsce. DSRB poza wypełnieniem wymogów wynikających z warunku 2.1, spełnia również wymagania nałożone art. 2a dyrektywy 2010/31/UE.
				2. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii	Tak	https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	Kryterium dotyczące działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Ponadto, w dniu 16 czerwca 2021 r., za pośrednictwem Stałego Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do Dyrekcji Generalnej ds. Energii (DG ENER) Komisji Europejskiej dokument pn. Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej - zawierający opis szczegółowej metody funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 7a oraz 7b ww. dyrektywy. W wymienionych dokumentach zawarto informacje na temat działań podjętych i planowanych na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii, w

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							tym m.in. łącznej kwoty wymaganych oszczędności w zakresie końcowego wykorzystania energii w terminie do 31 grudnia 2030 r.
2.2. Zarządzanie w sektorze energetycznym	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Tak	Przedłożenie Komisji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i z zapewnieniem spójności z określonymi w porozumieniu paryskim długoterminowymi założeniami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych; plan ten obejmuje: 1. wszystkie elementy wymagane we wzorze przedstawionym w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1999;	Tak	https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : • 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., • 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. • wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, • redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
				2. zarys planowanych zasobów i mechanizmów finansowych w odniesieniu do środków promujących energię niskoemisyjną.	Tak	https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : • 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., • 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. • wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, • redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
2.3. Skuteczne propagowanie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej UE	EFRR	RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Tak	Istnienie środków, które zapewniają: 1. zgodność z wiążącym krajowym celem dotyczącym energii odnawialnej na 2020 r. i z udziałem bazowym energii odnawialnej do 2030 r. lub podjęcie dodatkowych środków w przypadku gdy udział bazowy nie jest utrzymywany przez okres jednego roku zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 i rozporządzeniem (UE) 2018/1999;	Tak	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (dalej: „ustawa OZE”): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D20150478Lj.pdf Ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1873). Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. 2024 poz. 182).	Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE: • Główny mechanizm to aukcyjny system wsparcia. Na aukcjach OZE zakontraktowano w l. 2016-2018 - ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 - ok. 2500 MW, w 2021 r. - ok. 3900 MW. W l. 2022-2023 – ok. 1350 MW. Nowelizacja ustawy OZE przedłużyła udzielanie pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP do 30.06.2047 r. • Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej, biometanowej oraz hydroenergetycznej • Prosumencki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu, a także w oparciu o system wartościowy (tzw. net-billing) • Program "Mój Prąd" dotąd zapewnił wsparcie dla instalacji o mocy 3166 MW. We wrześniu 2024 r. rozpoczął się nabór do jego 6. edycji wraz z nowymi elementami - magazyny

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							energii i „Moja elektrownia wiatrowa” • Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców oraz „Agroenergia” i „Energia dla Wsi” dla rolników • Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii stanowić centralny element osiągnięcia celów energetyczno-klimatyczny
				2. zgodnie z wymogami dyrektywy (UE) 2018/2001 i rozporządzenia (UE) 2018/1999 – zwiększenie udziału energii odnawialnej w sektorze ciepłownictwa i chłodnictwa zgodnie z art. 23 dyrektywy (UE) 2018/2001.	Tak	Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz warunków przyłączenia instalacji do sieci (Dz. U. 2017 poz. 1084), http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001084/O/D20171084.pdf	Promowaniu rozwoju OZE w zakresie produkcji ciepła i chłodu służą: • Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii poszerzające katalog podmiotów zobowiązanych do zakupu ciepła z OZE. • Program „Czyste Powietrze umożliwiający wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy i termomodernizację budynków- kontynuacja do 2029 r. • W celu rozwoju produkcji ciepła i chłodu z OZE powołano Zespół ds. określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła, który opracował Strategię dla Ciepłownictwa, określającą kierunki transformacji sektora w Polsce w zakresie niskoemisyjności i będzie stanowić podstawę dla działań podejmowanych w tym obszarze w najbliższych latach.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							• Ponadto programy wsparcia inwestycyjnego w zakresie indywidualnych źródeł ciepła z OZE, takie jak program "Czyste powietrze" oraz inne programy podlegać będą stosownym zmianom i udoskonaleniom, a zależności od potrzeb otrzymają komplementarne wsparcie.
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi	EFRR	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Tak	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje: 1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE, odzwierciedlający bieżący profil ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach dotyczących zmian klimatu;	Tak	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresem przedmiotowy.	Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego;
				2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy podejmowanych w odpowiedzi	Tak	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz	Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;		istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresem przedmiotowy.	celów strategicznych i redukcji ryzyka 3)część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- finansowanie.
				3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.	Tak	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka oraz Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im zakresem przedmiotowy.	Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1cele strategiczne, 2)działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3)część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4)część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5)wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju -procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania -komunikację ryzyka -organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							-zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód -procedury uruchamiania rezerw strategicznych -priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej -finansowanie.
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-kanalizacyjnym	EFRR	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Tak	Dla każdego sektora lub obu tych sektorów istnieje krajowy plan inwestycji, który obejmuje: 1. ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy Rady 91/271/EWG i dyrektywy Rady 98/83/WE;	Tak	https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Program Inwestycyjny) oraz VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2022). Ocena obecnego stanu wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG przedstawiona jest w AKPOŚK 2022 w rozdziale 10. Ocena inwestycji zaplanowanych w AKPOŚK 2022 w aspekcie wypełnienia warunków dyrektywy 91/271/EWG oraz w zał. 3 (kolumny 31-34). Plan Inwestycyjny zawiera ocenę stanu wdrożenia dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wraz z wyznaczeniem kluczowych potrzeb inwestycyjnych wymaganych do wdrożenia tej dyrektywy oraz do spełnienia wymagań wynikających z jej rewizji, dyrektywy 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r.
				2. określenie i planowanie, w tym indykatywne szacunkowe dane finansowe, wszelkich	Tak	https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	W AKPOŚK 2022 priorytetyzację aglomeracji niespełniających warunków dyrektywy 91/271/EWG opisano w

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				inwestycji publicznych: a) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG, wraz z określeniem priorytetów ze względu na wielkość aglomeracji i wpływ na środowisko oraz z podziałem inwestycji na poszczególne aglomeracje; b) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 98/83/WE; c) wymaganych, aby zaspokoić potrzeby wynikające z dyrektywy (UE) 2020/2184, w szczególności w odniesieniu do zmienionych parametrów jakości określonych w załączniku I do tej dyrektywy;			rozdziale 6.2. (oraz w kolumnie 14 załącznika nr 3), planowane inwestycje w rozdziale 7, ocenę potrzeb finansowych na realizację inwestycji ujęto w rozdziale 11. Program Inwestycyjny identyfikuje 14 obszarów działań służących zapewnieniu jakości i bezpieczeństwa oraz przedstawia priorytety zidentyfikowane na poziomie regionalnym ze wskazaniem kategoryzacji inwestycji w sektorze zaopatrzenia w wodę (Tabela 14 w Programie Inwestycyjnym, s. 51). Wykaz inwestycji zgłoszonych przez gminy i przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w procesie ankietyzacji zawierają Załączniki 1 i 2 do Programu inwestycyjnego).
				3. oszacowanie inwestycji niezbędnych do odnowienia istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej, w tym sieci, w zależności od ich wieku i planów amortyzacji;	Tak	Uznany za spełniony przez PL w odniesieniu do Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Spełniony w części dot. KPOŚK. Link: https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Informacje dotyczące odnowienia istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej ujęte są w AKPOŚK w rozdziale 7. Omówienie inwestycji zaplanowanych na lata 2021-2027 w aglomeracjach (oraz w kolumnie 44-45, 49-50 oraz 52 załącznika nr 3). Z planów inwestycyjnych wynika, że w ramach AKPOŚK 2022 planowane jest zmodernizowanie 3 173 km sieci kanalizacyjnej, w tym 1 036 km w aglomeracjach niespełniających warunków dyrektywy 91/271/EWG. W Programie Inwestycyjnym zawarto szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji oraz oszacowano nakłady finansowe na odnowienie infrastruktury. Szacunkowe koszty całkowite oszacowane na podstawie danych statystycznych ekstrapolowanych na obszary priorytetowe za pomocą wyznaczonego na podstawie ankietowania PWiK i gmin wskaźnika przeliczeniowego wyniosły ok. 44 mld złotych, w tym ok. 26 mld zł na inwestycje związane z siecią dystrybucji (w tym modernizacji sieci).
				4. wskazanie potencjalnych źródeł finansowania publicznego, jeżeli są potrzebne w celu uzupełnienia opłat pobieranych od użytkowników.	Tak	Spełnieniem warunku jest przygotowanie planu inwestycji, który obejmuje ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy (91/271/EWG) dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w sprawie wody pitnej (98/83/WE), tj.: 1. VI aktualizacji KPOŚK 2. Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Link: https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Informacja o źródłach finansowania ujęta w rozdziale 12. (oraz w kolumnach 114-122 załącznika nr 3) przewiduje, że głównymi źródłami finansowania inwestycji ujętych w AKPOŚK 2022 będą: 1. środki unijne w ramach programów polityki: • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, • Programy Regionalne, 2. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, 3. krajowe fundusze ekologiczne: NFOŚGW i WFOŚGW 4. środki własne gmin. W Planie Inwestycyjnym oceniono możliwości finansowania inwestycji z

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku potrzeby ich uzupełnienia, wskazano możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i zagranicznych. Publiczne fundusze krajowe pochodzą głównie z funduszy zarządzanych przez NFPŚGW i WFOŚGW oraz budżetów JST i budżetu centralnego. Głównymi środkami finansowania z zagranicznych źródeł są fundusze strukturalne i Fundusz Spójności. Inne zagraniczne źródła to środki np.: Mechanizmu finansowego EOG czy Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Tak	Istnienie planu (planów) gospodarowania odpadami, jak określono w art. 28 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE, obejmujący (obejmujące) całe terytorium państwa członkowskiego; plan ten obejmuje (plany te obejmują): 1. analizę bieżącej sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na danym obszarze geograficznym, w tym rodzaj, ilość i źródło powstających odpadów oraz ocenę kształtowania się tych danych w przyszłości, z uwzględnieniem spodziewanych skutków środków określonych w programie (programach) zapobiegania powstawaniu odpadów opracowanym (opracowanych) zgodnie z art.	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia : KPGO 2028, wraz z m.in. załącznikiem 2 do KPGO 2028. Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2023/702	KPGO 2028 wraz z oceną luki inwestycyjnej zawartą w załączniku nr 2 zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania. W zakresie analizy luki inwestycyjnej oceniono istniejący potencjał instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz określono zapotrzebowanie na inwestycje mające na celu zapewnienie osiągnięcia celów UE dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania odpadami.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				29 dyrektywy 2008/98/WE;			
				2. cenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym materialnego i terytorialnego zakresu selektywnego zbierania oraz środków służących poprawie jego funkcjonowania oraz potrzeby stworzenia nowych systemów zbierania;	Tak	Spełnienie kryterium poprzez KPGO 2028 Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2023/702 Link do rozp. Ministra Środowiska z 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000019/O/D20170019.pdf Link do rozp. Ministra Klimatu i Środowiska z 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000906/O/D20210906.pdf	KPGO 2028 zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. Już w KPGO 2022 wskazano potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju. Określono je w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 29 grudnia 2016 r. ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. W 2021 r. nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w tej sprawie wprowadziło zmiany nazw frakcji odpadów, które gminy są zobowiązane zbierać selektywnie. Nowe rozporządzenie dostosowuje terminologię tj. frakcję „odpadów ulegających biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów zastąpiono terminem „bioodpady”. Sposób selektywnego zbierania odpadów nie różni się od już obowiązującego. Załącznik do KPGO 2028, na podstawie analizy potrzeb dot. systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie.
				3. ocenę luki inwestycyjnej uzasadniającą potrzebę	Tak	Spełnione poprzez przyjęcie nowego załącznika do KPGO 2022	W załączniku nr 2 do KPGO 2028 zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				zamknięcia istniejących obiektów gospodarowania odpadami oraz wprowadzenia dodatkowej lub zmodernizowanej infrastruktury gospodarowania odpadami, z informacją o źródłach dostępnych dochodów na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania;		Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju.
				4. informacje dotyczące kryteriów lokalizacji do celów identyfikacji przyszłych lokalizacji obiektów oraz dotyczące wydolności przyszłych instalacji przetwarzania odpadów.	Tak	Spełnione poprzez poprzez art. 35 ust. 1 pkt 4 lit. c) ustawy o odpadach, KPGO 2028, załącznik nr 2 do KPGO 2-28, WPGO Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 https://dziennikustaw.gov.pl/MP/2023/702	Uchwalanie i obowiązywanie planów gospodarki odpadami reguluje ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik nr 2 do KPGO 2028 – ocena luki inwestycyjnej - zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju. Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju. W uzasadnionych przypadkach KPGO 2028 określa kryteria lokalizacji

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych; składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin.
2.7. Ramy priorytetowego traktowania w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących współfinansowanie unijne	EFRR	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Tak	W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG: istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.	Tak	https://www.gov.pl/web/gdos/wytyczne-i-poradniki2	Działania dotyczące utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in.: • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: - ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk - zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych - wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk - przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt. • wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: - opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 - budowa /rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
3.1. Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	Tak	Funkcjonowanie multimodalnego mapowania istniejącej i planowanej infrastruktury – z wyjątkiem szczebla lokalnego – do 2030 r., które: 1. zawiera ocenę ekonomiczną planowanych inwestycji, opartą na analizie zapotrzebowania i modelach przepływów transportowych, które powinny uwzględniać spodziewany wpływ otwarcia rynków usług kolejowych;	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: Stan spełnienia kryterium 100%. Zakres przedsięwzięć określonych w ramach RPT jest wynikiem analizy popytu w transporcie pasażerskim, która składa się z trzech elementów: oceny zachowań transportowych mieszkańców, wskazania głównych generatorów ruchu oraz określenia prawdopodobnych przyszłościowych trendów w zakresie wzrostu i rozwoju popytu pasażerskiego. Powyższych ocen dokonano na podstawie wyników badań gospodarstw domowych.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				2. jest spójne z elementami zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu dotyczącymi transportu;	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: Stan spełnienia kryterium 100%. Zapisy RPT uwzględniają Krajowy plan na rzecz energii i klimatu. W ramach efektywności energetycznej przewiduje się realizację szeroko rozumianych działań na rzecz obniżenia emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu, dążąc do wyznaczonych celów, w tym zawartych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. W RPT wskazano działania w zakresie regionalnego transportu drogowego oraz regionalnego transportu kolejowego stanowiące docelowe rozwiązania prowadzące do rozwoju zrównoważonego systemu transportowego oraz mające pozytywny wpływ na zmiany klimatyczne ze względu na możliwość ograniczenia emisji z transportu, w tym m.in.: wzrost integracji międzygałęziowej, rozbudowę systemów publicznego transportu zbiorowego, większe wykorzystanie niskoemisyjnych środków transportu, zmianę nawyków transportowych i rozwijanie ekologicznych form transportu, niwelowanie zatłoczenia komunikacyjnego.
				3. obejmuje inwestycje w	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd	Na poziomie krajowym: warunek

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				korytarze sieci bazowej TEN-T zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie CEF, zgodnie z odpowiednimi planami prac dotyczącymi korytarzy sieci bazowej TEN-T;		Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: Stan spełnienia kryterium 100%. Głównym celem RPT jest umożliwienie kompleksowego rozwoju regionalnego systemu transportowego w oparciu o podstawowe obszary: poprawę dostępności i spójności regionu, wzmocnienie powiazań z Transeuropejską Siecią Transportową TEN-T (z uwzględnieniem planów prac nad realizacją sieci bazowej), wzrost bezpieczeństwa w transporcie oraz zmniejszenie wpływu transportu na środowisko. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ najważniejsze elementy układu komunikacyjnego, zapewniające powiązania o charakterze międzynarodowym, zlokalizowane są w europejskich i krajowych korytarzach transportowych. Przestrzenny model systemu transportowego Wielkopolski określony w RPT zalicza powyższe korytarze jako powiązania typu głównego, które stanowią najważniejsze szlaki komunikacyjne w regionie.
				4. w przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność przez zapewnienie wystarczającego	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: Stan

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				rozwoju połączeń sieci miejskich, regionów i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T i jej węzłami;		2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	spełnienia kryterium 100%. Przestrzenny model systemu transportowego Wielkopolski określony w RPT zalicza korytarze sieci bazowej TEN-T jako powiązania typu głównego, które stanowią najważniejsze szlaki komunikacyjne w regionie. RPT przewiduje działania mające na celu rozwój i modernizację infrastruktury transportowej, w szczególności na połączeniach stanowiących powiązania z siecią TEN-T. Wymagania dla projektów drogowych w zakresie dróg wojewódzkich warunkują spełnienie kryterium przez weryfikowane poprzez sprawdzenie m.in. czy projekt przewiduje likwidację tzw. wąskich gardeł oraz poprawia dostęp do elementów liniowych lub punktowych sieci TEN-T.
				5. zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia sprawozdanie z wdrażania europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/6;	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: Stan spełnienia kryterium 100%. RPT uwzględnia plany prac w zakresie zapewnienia interoperacyjności sieci kolejowej. Wśród trzech wariantów planistycznych rozwoju systemu transportowego służących analizie alternatywnych ścieżek osiągnięcia sformułowanych celów w ramach procesu realizacji RPT do 2030 roku za optymalny i najbardziej efektywny uznano wariant 3, który zakłada, że sieć

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							transportowa modernizowana jest pod kątem zwiększenia przepustowości oraz zapewnienia interoperacyjności.
				6. wspiera multimodalność, określając potrzeby w zakresie transportu multimodalnego lub przeładunkowego oraz terminali pasażerskich;	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: Pojęcie multimodalności jest podstawą wizji i koncepcji systemu transportowego w ramach RPT. Przyjęte w RPT zasady uwzględniają uwarunkowania wynikające z modelu przestrzennego sieci drogowej i kolejowej, planowane kierunki rozwoju regionu w zakresie uzupełniania braków infrastrukturalnych oraz działania mające na celu zwiększenie udziału transportu zbiorowego (w szczególności kolei) w modalnym podziale transportu oraz integracji międzygałęziowej. Wśród przykładowych zasad można wymienić: spójne planowanie rozwoju przestrzennego oraz sieci transportowych; integrowanie międzygałęziowe w węzłach przesiadkowych, w tym: ruchu kolejowego, autobusowego podmiejskiego, miejskiego, rowerowego oraz integracja transportu zbiorowego z transportem indywidualnym, rozwój integracji taryfowej i informacyjnej; optymalizacja wykorzystania istniejącej infrastruktury kolejowej i włączanie nowych odcinków w spójny system transportu zbiorowego.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				7. obejmuje środki istotne z punktu widzenia planowania infrastruktury, mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityki;	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: RPT zawiera opis powiązań z dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego (w tym m.in. Europejski Zielony Ład, Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności) i krajowego (w tym Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, Krajowy plan na rzecz energii i klimatu) i pod względem zapisów jest z nimi spójny. Komplementarność z kierunkami rozwoju określonymi w ww. dokumentach zapewniają cele strategiczne oraz działania konieczne do podjęcia, aby je zrealizować. W kontekście ograniczania negatywnego oddziaływania transportu na środowisko przyrodnicze polityka województwa ukierunkowana została na wykorzystanie pojazdów nisko- oraz zeroemisyjnych, w tym rozwój zaplecza niskoemisyjnego transportu publicznego, modernizację taboru oraz zakup niskoemisyjnych pojazdów konwencjonalnych (Euro 6), hybrydowych, elektrycznych a także wykorzystujących biopaliwa i inne paliwa alternatywne.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				8. przedstawia rezultaty oceny ryzyk dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa ruchu drogowego, wraz z mapowaniem dróg i odcinków narażonych na takie ryzyka oraz ustaleniem związanych z tym priorytetów inwestycyjnych;	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z KE. Na poziomie regionalnym: RPT uwzględnia cele kraj. polit. transport. - zawiera ocenę ryzyka realizacji działań, projektów i zamierzeń w zakresie reg. infrastr. drog. oraz reg. publicz. transp. zbior. wykonaną metodą PESTEL oraz FMEA, która wskazuje na działania polegające na poprawie bezpieczeństwa w ramach remontów infrastr. oraz wdrażanie systemów zarządzania bezpiecz. Bezpieczeństwu ruchu poświęcony jest cały cel strategiczny pn. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w transporcie, w tym: poprawa bezpieczeństwa transportu drogowego, poprawa bezpieczeństwa transportu kolejowego, zmniejszenie uciążliwości transportu w obszarach mieszkalnych oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszarów gęstej zabudowy. Realizację celu zapewnia wybór optymalnego wariantu planistycznego, określenie niezbędnych działań w tym zakresie oraz wymagań dla przyszłych projektów (ocenie podlegać będzie uwzględnienie rozwiązań zapewniających bezpiecz. ruchu drog., w tym także systemy zarządzania ruchem).
				9. dostarcza informacji na temat zasobów finansowania	Tak	Dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął	Na poziomie krajowym: warunek spełniony zgodnie z uzgodnieniami z

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania istniejącej i planowanej infrastruktury.		Uchwałę Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. https://bip.umww.pl/artykuly/2830379/pliki/20231227075728_7528.pdf	KE. Na poziomie regionalnym: Częścią RPT jest ocena ekonomiczna planowanych inwestycji (analiza wraz z prognozą do 2030 roku) pod kątem kosztów utrzymania i eksploatacji regionalnej infrastruktury drogowej oraz kosztów organizacji i realizacji regionalnego publicznego transportu zbiorowego w związku z planowanymi inwestycjami w sieci drogowej i w transporcie kolejowym.
4.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnej polityki rynku pracy	EFS+	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów	Tak	Istnienie ram strategicznych polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia; ramy te obejmują: 1. rozwiązania w zakresie sporządzania profilów osób poszukujących pracy i oceny ich potrzeb;	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Indywidualny Plan Działania (IPD) -art. 34a Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf	Urząd pracy ma obowiązek przygotować IPD dla każdego bezrobotnego w terminie 60 dni od dnia rejestracji w urzędzie. Urząd pracy ustalając sytuację bezrobotnego i dostosowując dla niego pomoc bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Ww. informacje pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w wywiadzie (w tym z wykorzystaniem kwestionariusza udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy). Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji IPD ma obowiązek

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		i mobilności na rynku pracy ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;					kontaktować się z bezrobotnym co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w IPD. Ww. kontakt może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną / pocztową.
				2. informacje o wolnych miejscach pracy i możliwościach zatrudnienia z uwzględnieniem potrzeb na rynku pracy;	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. e) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Centralna Baza Ofert Pracy http://oferty.praca.gov.pl/	Powiatowe urzędy pracy (PUP) przyjmują i realizują oferty pracy przestrzegając zasady jawności i równego dostępu do ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra wł. ds. pracy, której rolę pełni Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP).CBOP i aplikacja mobilna ePraca to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP i aplikacja mobilna ePraca udostępniają informacje o organizowanych przez PUPy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez PUP i WUP szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców. CBOP jest zintegrowana z systemami: Wortal PSZ (psz.praca.gov.pl), praca.gov.pl, Syriusz Std (wykorzystywanym przez PUP), WUP Viator (wykorzystywanym przez WUP).

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							CBOP jest dostępna z komputera, tabletu i smartfona. Aplikacja mobilna ePraca dostępna jest na platformie iOS i Android.
				3. rozwiązania służące zapewnieniu, by opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami;	Tak	Spełn. kryterium zapewnia: Ust. z 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdz. 5, rozdz. 8, art. 22), http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Ust. z 24.07.2015r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf Rozp. Min. Pracy i Polityki Społecznej z 22.07.2011r. w spr. szczegół. zadań i organiz. OHP http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf	Kluczowe działania na rzecz aktywnej polityki rynku pracy : 1. rady rynku pracy, działające przy ministrze wł. ds pracy, marszałku województwa (WUP) i staroście (PUP).Tworzą je m.in. przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, KWRiST, samorządu terytorialnego i nauki. Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całokształt funkcjonowania PSZ prowadzone są na każdym etapie prac nad projektem. 2. Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, kształt i stan są przedmiotem prac RDS, a zmiany prawa dotyczące aktywnych polityk rynku pracy przed wdrożeniem są przedmiotem konsultacji w ramach tego ciała. 3. Rola Konwentu Dyrektorów WUP i Rada Forum Dyrektorów PUP. Minister wł. ds. pracy publikuje corocznie na stronie www katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określane wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Opiniowanie planów i sprawozdań Funduszu Pracy należy do kompetencji rad rynku pracy, a monitoring i ocenę polityk rynku pracy realizuje RDS.
				4. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu aktywnych polityk rynku pracy;	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 8, art.22) i Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej . http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf https://www.gov.pl/web/rodzina/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane	Minister wł. ds. pracy, z Prezesem GUS prowadzi badanie "Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na formy aktywizacji. Minister wł. ds. pracy co rok dokonuje analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez PUP, finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa. W ramach POWER 2014-2020 zrealizowany został projekt „Wypracowanie metodologii i wdrożenie monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowe bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy".
				5. w odniesieniu do interwencji na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – sprawdzone empirycznie, ukierunkowane ścieżki kariery przeznaczone dla ludzi młodych niepracujących, niekształcących się ani nieszkolących się, w tym działania informacyjne i oparte na wymogach jakościowych uwzględniających kryteria wysokiej jakości przygotowania	Tak	Ust. z 20.04.2004 o prom. zatr. i inst. rynku pracy http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Rozp. MPiPS z 22.07.11 ws. szczeg. zadań i organiz. OHP http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920	Wsparcie osób młodych, w tym młodzieży NEET, w aktywizacji zawodowej odbywa się w ramach GdM. Plan realizacji GdM w Polsce, zatwierdzony 1.08.2022, osadzony jest na 4 filarach – urzędach pracy, ochotniczych hufcach pracy, projektach centralnych i programie pożyczkowym. W wyniku diagnozy syt. osób młodych na rynku pracy, opartej o dane z GUS i Eurostatu, wyróżniono 4 grupy prioryt.:

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				zawodowego i staży, w tym w kontekście realizacji programów gwarancji dla młodzieży.		.pdf Rozp. MPiPS z 20.08.09 ws. szczeg. war. odbyw. stażu przez bezrob. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf Rozp. MPiPS z 11.04.14 ws. przyg. zawod. dorosłych (ttp://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf	(1) Osoby w wieku 15–17 lat, które porzucają naukę lub zaniedbują obowiązek szkolny lub edukację; (2) Osoby w wieku 18–29 lat: • zarejestrowane jako bezrobotne; • młodzież NEET; • osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, osoby kończące naukę lub absolwenci uczelni wyższych; (3) Osoby, które opuściły opiekę zastępczą; (4) Kobiety pon. 30 roku życia wychowujące dzieci. W Planie zawarto priorytety wsparcia np. wysoka jakość ofert, w tym staży, jako kluczowych form aktywizacji osób młodych i rozwoju ich umiejętności. Standardy jakości staży, obowiąz. przy wdraż. GdM regulowane są ustawą o promocji zatrudnienia (…) (Dz.U.2022poz.690) z 2024 r. poz.475, z późn. zm.) i rozp. MPiPS z 20.08.2009 w sprawie szczeg. warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U z 2009 r. poz. 1160)
4.2. Krajowe ramy strategiczne na rzecz równości płci	EFS+	ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych	Tak	Istnienie krajowych ram strategicznych polityki na rzecz równouprawnienia płci, które obejmują: 1. identyfikację w oparciu o rzetelne podstawy wyzwań związanych z równouprawnieniem płci;	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antydyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja. Zidentyfikowano następujące wyzwania

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu				(t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424) i Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232, z 2024 r. poz. 823): https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2024/pozycja/424 https://monitorpolski.gov.pl/MP/rok/2023/pozycja/1232 https://monitorpolski.gov.pl/MP/rok/2024/pozycja/823	dla równości między kobietami a mężczyznami: 1. Niższy poziom zatrudnienia kobiet 2. Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet 3. Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach 4. Niski poziom kobiet w STEM Jeżeli chodzi o przemoc wobec kobiet, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424, ze zm.), działania przeciw przemocy są uregulowane w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który jest przyjmowany przez Radę Ministrów.
				2. środki na rzecz rozwiązania problemu zróżnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn w zakresie zatrudnienia, płac i emerytur oraz na rzecz promowania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym przez poprawę dostępu do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, wraz z celami końcowymi, przy jednoczesnym poszanowaniu roli i autonomii partnerów społecznych;	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640	Priorytet II – Praca i zabezpieczenia społeczne - obejmuje działania na rzecz: równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów; włączenia społecznego pod kątem równouprawnienia płci; wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy; zwiększania zatrudnienia kobiet, zwłaszcza w starszych grupach wiekowych oraz żyjących w ubóstwie; zwiększenia udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych oraz prowadzących działalność gospodarczą również w obszarach nowych technologii, dążenie do równości płac kobiet i mężczyzn za tą samą wykonywaną pracę lub pracę o równej wartości, wyeliminowanie różnic w

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							płacach i emeryturach ze względu na płeć, zarządzania różnorodnością oraz klauzul społecznych w zamówieniach publicznych. W programie wskazane są ramy czasowe dla każdego z zadań, instytucje odpowiedzialne i współpracujące, a także wskaźniki z wartością bazową i docelową.
				3. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki i metod gromadzenia danych w oparciu o dane segregowane ze względu na płeć;	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424) i Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232, z 2024 r. poz. 823): https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2024/pozycja/424 https://monitorpolski.gov.pl/MP/rok/2023/pozycja/1232 https://monitorpolski.gov.pl/MP/rok/2024/pozycja/823	Ministra ds. Równości opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów do 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok, zawierające m.in. raport z realizacji KPDRT. Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągania zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDRT. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania Zespołu Monitorującego KPDRT mogą także odnosić się do sygnalizowania ryzyka w realizacji poszczególnych priorytetów, a także wskazywania na poziom osiąganych zmian w życiu społecznym i gospodarczym. Dane segregowane ze względu na płeć będą cyklicznie zbierane. Przewidziano też działania na rzecz rozbudowy systemu gromadzenia danych równościowych, w tym w rozbiciu na płeć. Zgodnie z art. 11 ustawy, sprawozdanie z realizacji Rządowego Programu

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest składane corocznie, w terminie do 30 września, Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Radę Ministrów.
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym podmiotami ds. równości, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424) i Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232, z 2024 r. poz. 823): https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2024/pozycja/424 https://monitorpolski.gov.pl/MP/rok/2023/pozycja/1232 https://monitorpolski.gov.pl/MP/rok/2024/pozycja/823	KPDRT poddano szerokim konsultacjom ze stronami zainteresowanymi: • „Zgłoś pomysł” 4.07-19.11.2020 r. poprzez formularz internetowy na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. • publicznym (24.11-18.12.2020 r.) • w BIP MRiPS • z KWRiST (17.11.2020 r.-11.05.2021 r.) Realizacja działań przewiduje współpracę z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i samorządami. Współpraca ta będzie przebiegała w różnoraki sposób, w zależności od sposobu obranego przez instytucję wiodącą np. na zasadzie powierzenia realizacji zadania publicznego, konkursu czy zamówień publicznych. Odpowiednie podmioty ds. równości, partnerzy społeczni i organizacje społeczeństwa obywatelskiego wchodzą w skład zespołów, których zadaniem jest m.in. monitorowanie realizacji obu programów.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Oba sprawozdania wymienione w kryterium 3 podlegają szerokim konsultacjom z wszystkimi interesariuszami.
4.3. Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFS+ EFRR	ESO4.5. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki w zakresie systemu kształcenia i szkolenia, które obejmują: 1. oparte na rzetelnych danych systemy przewidywania i prognozowania umiejętności;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto, corocznie ustalana jest prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.
				2. mechanizmy i usługi monitorowania losów absolwentów do celów wysokiej jakości i skutecznego poradnictwa zawodowego dla osób uczących się w każdym wieku;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy strategiczne zostały określone w: 1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności					Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto, funkcjonuje system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.
				3. środki na rzecz zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości, przystępnego cenowo, odpowiedniego, wolnego od segregacji kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz uczestnictwa w takim kształceniu i szkoleniu i ukończenia go, a także nabywania kluczowych kompetencji na wszystkich poziomach, w tym na poziomie szkolnictwa wyższego;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy strategiczne określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2. ZSU 2030 (cz. ogólna) – Priorytet 1, Priorytet 6, 3. ZSU 2030 (cz. szczegółowa) – Obszar oddziaływania I Ponadto: a) akty prawne dot. równego dostępu do kształcenia: Prawo oświatowe, ustawa o systemie oświaty, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie MEN ws. ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach […], tworzona ustawa o wsparciu dzieci, uczniów i rodzin (wykaz prac

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo					legisl. RM UD319) b) przedsięwzięcie MEN: „Włączeni w edukację" (wdrożenie edukacji włączającej wysokiej jakości, zapewniającej wszystkim dzieciom i uczniom warunki do rozwijania potencjału oraz nabywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym i włączenia społecznego; obejmuje prace legisl. i działania wdrożeniowe, w tym projekty: Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży Szkoła dostępna dla wszystkich Przygotowanie kompleksowego wsparcia poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego Budowa skoordynowanego systemu pomocy specjalistycznej opartego na Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację Włączającą.
				4. mechanizm koordynacji obejmujący wszystkie poziomy kształcenia i szkolenia, w tym szkolnictwo wyższe, oraz jasny podział obowiązków między odpowiednimi organami krajowymi lub regionalnymi;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności, 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – wszystkie Obszary oddziaływania poprzez wskazanie podmiotów kluczowych dla realizacji Tematu

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online					działania. Dodatkowo ma zastosowanie w szczególności rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”, 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji), 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: projekt MEiN: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”, projekt FRSE/MEN „Rozwój współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie”.
				5. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy zostały określone w: 1. ZSU 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. oraz rozdział 10. 2. ZSU 2030 (część szczegółowa) – rozdział 3. 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: a) funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, b) projekt MEiN „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie". Przegląd śródokresowy i ewaluacja wdrażania ZSU 2030, w tym ewaluacja koordynacji jej wdrażania na poziomie krajowym i wojewódzkim, zostały przewidziane do realizacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Planowana data przeglądu śródokresowego i ewaluacji: III kw. 2025 – I kw. 2026).
				6. środki skierowane do osób dorosłych o niskich umiejętnościach zawodowych i niskich kwalifikacjach i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz ścieżki poprawy umiejętności;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych; 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności; 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zapotrzebowaniu na umiejętności; 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju i możliwości wykorzystania umiejętności. 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; V Rozwijanie umiejętności w miejscu pracy; VI Doradztwo zawodowe; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto: a) funkcjonowanie Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku b) przedsięwzięcie MEiN: „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji” c) projekt FRSE: „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych” d) program Senior+
				7. środki na rzecz wspierania nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i kadry akademickiej w odniesieniu do odpowiednich metod nauczania, oceny i walidacji kompetencji kluczowych;	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy zostały określone w: 1. ustawie Karta Nauczyciela – Rozdział 7a: Finansowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, 2. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							branżowe, 3. ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dział XII Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarka finansowa uczelni (m.in. „Doktorat wdrożeniowy”), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (…); 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (…); 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (…), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.
				8. środki na rzecz wspierania mobilności osób uczących się i kadry oraz transnarodowej współpracy podmiotów świadczących usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, w tym przez uznawanie efektów uczenia się i kwalifikacji.	Tak	Link do dokumentów: https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_ogolna.pdf https://zsu2030.mein.gov.pl/app/files/ZSU2030_szczegolowa.pdf	Ramy zostały określone w: 1. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu (…), 2. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, 3. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							dyplomu zawodowego (…), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2 Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (…); 5 Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (…), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto funkcjonowanie: a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, b) Narodowego Centrum Nauki, c) Sieci Badawczej Łukasiewicz, d) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, e) Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.
4.4. Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem	EFS+ EFRR	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans,	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki lub ram ustawodawczych na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa, które obejmują: 1. opartą na rzetelnych danych	Tak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20210000843	Diagnoza w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (KPPUiWS) dotyczy ubóstwa i wykluczenia społecznego,. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych. W diagnozie uwzględnione zostały takie

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne		diagnozę ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ubóstwa dzieci, w szczególności pod względem równego dostępu do dobrej jakości usług dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, a także pod względem bezdomności, segregacji przestrzennej i edukacyjnej, ograniczonego dostępu do podstawowych usług i infrastruktury oraz szczególnych potrzeb osób w każdym wieku znajdujących się w trudnej sytuacji;			problemy jak ubóstwo dzieci, bezdomność, ograniczony dostęp do usług społecznych oraz specyficzne potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem. Diagnoza zawiera również informacje dotyczące dostępu do edukacji, w tym edukacji wczesnej i opieki. Opisany został obszar wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wykluczenia mieszkaniowego, ubóstwa osób pracujących i osób starszych oraz przedstawiona została sytuacja cudzoziemców - tytuły pobytowe, dostęp do usług. Diagnoza obejmuje również usługi w ramach pomocy społecznej - usługi w miejscu zamieszkania a domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione. Przy opracowaniu diagnozy opierano się m.in. na danych Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu oraz sprawozdaniach resortowych.
				2. środki na rzecz zapobiegania i zwalczania segregacji we wszystkich dziedzinach, w tym ochrony socjalnej, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu i dostępu do wysokiej jakości usług dla osób w trudnej sytuacji, w tym migrantów i uchodźców;	Tak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20210000843	KPPUiWS koncentruje się na : • przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, • przeciwdziałaniu bezdomności, • rozwijaniu usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i innych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, • wspieraniu osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							• wspieraniu integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy. We wszystkich obszarach uwzględniono działania na rzecz przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.
				3. środki na rzecz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej;	Tak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf	Opracowywano Strategię rozwoju usług społecznych polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) . Zawiera ona diagnozę obszarów procesu DI wraz z wnioskami, wizję, cele strategiczne oraz kierunki interwencji i zasady realizacji polityki publicznej w danym obszarze. Strategia będzie realizowana w obszarach: opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością, nad osobami starszymi, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wsparcia osób w kryzysie psychicznym i w kryzysie bezdomności. Strategia rozwoju usług społecznych obejmuje np: 1. priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku 2. rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną 3. wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							4. zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej, jako ostatni i najmniej pożądany element systemu 5. rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego z koszykiem usług 6. system koordynacji i standaryzacji usług społecznych – funkcja koordynatora usług społecznych 7. systemową usługę asystencji osobistej.
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi i odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.	Tak	https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20210000843	Oba dokumenty opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uwzględniono rezultaty pracy niezależnych tematycznych grup eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi, bezdomne i cudzoziemcy. Grupy eksperckie wypracowały założenia, wykorzystane do zaplanowania działań w KPPUiWS i Strategii DI. Monitorowanie działań odbywać się będzie w partnerstwie i z udziałem interesariuszy, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych dokumentami W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołane zostaną Zespoły z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							podmiotów społecznych, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów (KPPiUWS) i opracowanego zestawu wskaźników rezultatu (Strategia DI).
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFS+ EFRR	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki na rzecz zdrowia, które obejmują: 1. mapowanie potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym pod względem personelu medycznego i pielęgniarskiego, w celu zapewnienia zrównoważonych i skoordynowanych środków;	Tak	Mapa potrzeb zdr http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/69/akt.pdf Mapa potrzeb https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/ Kraj Plan Transf http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/80/akt.pdf https://basiw.mz.gov.pl/strategie/wojewodzkie-plany-transformacji/ Strat rozw usł społ pol publ https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20220000767 https://rops.poznan.pl/obszary-dzialalnosci/strategia-i-programy/wielkopolski-plan-deinstytucjonalizacji-i-rozwoju-us-ug-spo-ecznych-na-lata-2023-2026	Spełnienie kryterium zapewnia publikacją Mapy Potrzeb Zdrowotnych (MPZ) w formule obejmującej analizy oraz wyzwania systemu opieki zdrowotnej, a także krajowy oraz wojewódzkie plany transformacji, które wdrażają rekomendacje zawarte w MPZ. MPZ obejmują cały system, czyli wszystkie poziomy opieki opisane rodzajami świadczeń (od POZ po opiekę paliatywną i hospicyjną), z uwzględnieniem zasobów w systemie. W proces mapowania opieki długoterminowej wpisuje się także Strategia Rozwoju Usług Społecznych (SRUS) oraz Regionalne Plany Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. SRUS prezentuje koncepcję deinstytucjonalizacji zakładającą przechodzenie od instytucjonalnej do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i lokalnym dla obszarów usług społecznych (osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodziny oraz dzieci i młodzież w pieczy zastępczej, osoby z problemami zdrowia psychicznego, osoby bezdomne). Na szczeblu lokalnym i regionalnym plany rozwoju i deinstytucjonalizacji usług zawierają diagnozy potrzeb w obszarach

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej					objętych deinstytucjonalizacją oraz stanowią uporządkowaną koncepcję zmiany na poziomie regionalnym.
				2. środki na rzecz zapewnienia efektywności, trwałości, dostępności i przystępności cenowej usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych z systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz osób, do których najtrudniej jest dotrzeć;	Tak	https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030 Kraj Plan Transf http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/80/akt.pdf https://basiw.mz.gov.pl/strategie/wojewodzkie-plany-transformacji/ Strat rozw usł społ https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20220000767 https://rops.poznan.pl/obszary-dzialalnosci/strategia-i-programy/wielkopolski-plan-deinstytucjonalizacji-i-rozwoju-us-ug-spo-ecznych-na-lata-2023-2026	Spełnieniem kryterium jest głównie dokument strategiczny „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” Jego celem jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia. Dokument określa ramy strategiczne działań koniecznych do podjęcia na podstawie diagnozy z MPZ. Przy projektowaniu tego dokumentu w centrum został postawiony pacjent, a wszelkie działania są podporządkowane przede wszystkim konieczności zapewnienia równej dostępności do świadczeń zdrowotnych. Ponadto, środki mające na celu zapewnienie wydajności, trwałości, dostępności i przystępności usług zdrowotnych zawarte są w Krajowym Planie Transformacji na lata 2022-2026 i Wojewódzkich Planach Transformacji na lata 2022-2026. Z kolei Strategia Rozwoju Usług Społecznych prezentuje koncepcję deinstytucjonalizacji społecznych usług opiekuńczych. Jednym z zadań wskazanych w SRUS do realizacji na szczeblu lokalnym i regionalnym są plany rozwoju i deinstytucjonalizacji usług.
				3. środki na rzecz wspierania	Tak	https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa	Kryterium to w zakresie opieki

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				usług środowiskowych i opartych na rodzinie poprzez deinstytucjonalizację, w tym profilaktyki i podstawowej opieki zdrowotnej, opieki w domu i usług środowiskowych.		-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030 Kraj Plan Transf http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/80/akt.pdf https://basiw.mz.gov.pl/strategie/wojewodzkie-plany-transformacji/ Strat rozw usł społ https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20220000767 https://rops.poznan.pl/obszary-dzialalnosci/strategia-i-programy/wielkopolski-plan-deinstytucjonalizacji-i-rozwoju-us-ug-spo-ecznych-na-lata-2023-2026	wypełniają dwa dokumenty o charakterze strategicznym: a) Strategia Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, b) Strategia Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi. Stanowią one załączniki do dokumentu „Zdrowa Przyszłość”. Ponadto, również opracowany Krajowy Plan Transformacji oraz Wojewódzkie Plany Transformacji na lata 2022-2026 zawierają środki mające na celu promowanie usług środowiskowych i rodzinnych poprzez deinstytucjonalizację – zawarte w nich działania obejmują wzmocnienie profilaktyki i opieki podstawowej. Ponadto, Strategia Rozwoju Usług Społecznych adresuje kwestie związane z polityką społeczną, a na poziomie województw przygotowane zostały plany rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych. Dokumenty te są wobec siebie komplementarne, tak aby zapewnić najwyższą jakość kompleksowej opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w szczególności z uwagi na starszy wiek, niepełnosprawność, problemy z zakresu zdrowia psychicznego, uzyskaną w efekcie koordynacji opieki zdrowotnej i społecznej.

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k) oraz art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby kontaktowej	Położenie	Adres e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Wielkopolskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu	Marszałek Województwa Wielkopolskiego		marszalek@umww.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Środków Publicznych	Minister właściwy ds. finansów publicznych/Szef Krajowej Administracji Skarbowej		sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Minister właściwy ds. finansów publicznych		sekretariat.IP@mf.gov.pl

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

6. Partnerstwo

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów wielopoziomowy system rządzenia państw członkowskich powinien angażować partnerów w przygotowywanie wdrażanie i monitorowanie programów. Już na etapie przygotowania Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, w szczególności części diagnostycznej (tj. identyfikacji wyzwań, problemów rozwojowych, potrzeb), która ma swoje odzwierciedlenie w Programie, Zarząd Województwa podjął decyzję o włączeniu w ten proces szerokie grono interesariuszy, partnerów, ruchy społeczne, organizacje pozarządowe i mieszkańców. Prowadzono subregionalne konferencje diagnostyczne zorganizowane w ramach Wielkopolskiego Forum Terytorialnego, badanie opinii na temat rozwoju województwa wielkopolskiego i czynników go determinujących (tj. ankieta internetowa, którą wypełniło łącznie 287 respondentów reprezentujących samorządy lokalne, osoby fizyczne, fundacje i stowarzyszenia, a także podmioty sektora prywatnego i nauki), badanie ankietowe na temat planów zawodowych i życiowych uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów (wzięło w nim udział blisko 2 000 osób), zorganizowano warsztaty konsultacyjne dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, rządowych i partnerów społeczno-gospodarczych z Wielkopolski. Zarząd Województwa Wielkopolskiego zaprosił mieszkańców (przedstawicieli jednostek samorządowych, jednostek publicznych i prywatnych) do złożenia propozycji projektów strategicznych, kluczowych z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski (zgłoszono blisko 1 300 projektów). Włączenie i zaangażowanie partnerów przyczyniało się do trafniejszej identyfikacji potrzeb oraz wyzwań rozwojowych województwa, które mają odzwierciedlenie w wyborze celów polityki spójności i celów szczegółowych w Programie.

Jednocześnie Uchwałą nr 618/2019 z dnia 12 kwietnia 2019 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego powołał Zespół ds. opracowania regionalnego programu operacyjnego dla województwa wielkopolskiego na lata 2021-2027, którego zadaniem było uzgadnianie ramowych ustaleń niezbędnych w pracach nad projektem regionalnego programu operacyjnego. W skład Zespołu Wielkopolska 2021+ weszli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego (Departamenty Kultury, Sportu i Turystki, Zdrowia, Edukacji i Nauki, Korzystania i Informacji o Środowisku oraz Zarządzania Środowiskiem i Klimatem, Rolnictwa, Gospodarki, Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego i Programu Regionalnego z EFRR), Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu. W ramach Grupy odbywały się spotkania konsultacyjne w zakresie wyzwań dla Wielkopolski, ale także potrzeb inwestycyjnych, w tym projektów strategicznych. W 2020 roku Zarząd Województwa powołał Grupę Konsultacyjną Wielkopolska 2021+ (Uchwała Nr 2762/2020 z 1 października 2020 r.), angażującą w proces przygotowania programu regionalnego przedstawicieli strony rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społeczno-gospodarczych i organizacje społ. obywatelskiego środowisk naukowych oraz jednostek zainteresowanych rozwojem Wielkopolski. Podczas prac Grupy konsultowane były wszystkie istotne etapy i kwestie związane z przygotowaniem programu regionalnego. Skład Grupy Konsultacyjnej bazował przede wszystkim na doświadczeniu członków Komitetu Monitorującego Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Spotkania ze względu na czas pandemii odbywały się w formule on-line, ale dzięki takiemu rozwiązaniu odbywały się one systematycznie (w szczególności dotyczy spotkań tematycznych) i na bieżąco. Prace w ramach Grupy polegały na wzajemnym informowaniu i dyskusji o istotnych założeniach programu wynikających z dokumentów, wytycznych, spotkań, dyskusji nad wyzwaniami dla regionu i propozycjami rozwiązań prezentowanymi przez członków GK. Na każde spotkanie członkowie GK mogli zaprosić rekomendowanych przez siebie dodatkowych uczestników (w tym ekspertów, przedstawicieli NGO z danego obszaru tematycznego), z czego członkowie korzystali.

Konsultacje społeczne programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 rozpoczęły się pod koniec września konferencją otwierającą w formule on-line. W okresie od 30 września do 5 listopada 2021 r. do projektu Programu wpłynęło 320 uwag. Uwagi, komentarze i postulaty zgłoszone w trybie ustawowych konsultacji społecznych w dużej mierze potwierdzały ukierunkowanie wydatkowania

środków europejskich na cele rozwojowe regionu (zapisane w projekcie Programu) zgodnie z oczekiwaniami społecznymi. Znaczną część uwag uwzględniono, przy czym dotyczyły one sytuacji, gdzie proponowane w konsultacjach zapisy nie wykluczały się z zapisami w projekcie Programu, co jest efektem blisko rocznej współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi i organizacjami społ. obywatelskiego, prowadzonego dialogu i partnerstwa. Uwagi dotyczyły m.in. wsparcia doktorantów, obywateli państw trzecich, innowacyjnych działań społecznych, poszanowania praw osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych w obszarze e-zdrowia, potrzeby edukacji ekologicznej i klimatycznej, rozwoju zero- i nisko- emisyjnego transportu, rozszerzenia grup docelowych i beneficjentów (np. o stowarzyszenia JST, organizacje pozarządowe).

Podczas konferencji otwierającej konsultacje społeczne podnoszone uwagi były wyjaśniane na miejscu przez obecnych przedstawicieli Komisji Europejskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Urzędu Marszałkowskiego. Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w terminie 30 dni od dnia zakończenia konsultacji społecznych Zarząd Województwa Wielkopolskiego opracowuje i publikuje sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, zawierające w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem. Sprawozdanie zostało opublikowane na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej UMWW, w zakładce Aktualności na stronie www Urzędu oraz na stronie Serwisu Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego: Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu Programu Regionalnego: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021 2027.

Zgodnie z zapisami art. 38 rozporządzenia ogólnego realizacja programu podlega monitorowaniu przez komitet monitorujący. Stosowanie zasady partnerstwa, wiązało się będzie w tym przypadku w szczególności z uwzględnieniem przy konstruowaniu składu KM art. 4 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 240/2014. Zgodnie z ww. zasadami w skład Komitetu wchodzić będą przedstawiciele właściwych władz regionalnych, lokalnych, miejskich i innych instytucji publicznych, partnerów społeczno-ekonomicznych i podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Szczegółowe wskazania w tym zakresie określone zostaną przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w wytycznych w zakresie komitetów monitorujących na lata 2021-2027. Obywatelska część Komitetu Monitorującego będzie realizowana poprzez przeprowadzenie przejrzystego i bezstronnego procesu wyłaniania przedstawicieli, co zagwarantuje szeroki udział organizacji, reprezentujących poszczególne grupy partnerów. Przestrzeganie Karty praw podstawowych będzie monitorowane przez cały okres programowania. Pomoc techniczna będzie finansować działania w celu zapewnienia skutecznej realizacji zasad horyzontalnych. W trakcie wyłaniania składu Komitetu będzie wzięta pod uwagę potrzeba zapewnienia reprezentatywności organizacji społecznych zajmujących się problematyką równości w prace Komitetu Monitorującego. Instytucja Zarządzająca Programem Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027 zapewni odpowiedni udział przedstawicieli partnerów w pracach Komitetu Monitorującego oraz grupach roboczych działających przy Komitecie Monitorującym. Przedstawiciele partnerów będą odpowiedzialni m.in. za analizę postępów wdrażania programu oraz osiągania celów pośrednich i końcowych, postępów dokonanych w przeprowadzaniu ewaluacji, za zatwierdzanie metodyk i kryteriów stosowanych przy wyborze operacji, końcowego sprawozdania z wykonania programu, planu ewaluacji i jego zmian oraz wszelkich propozycji dotyczących zmian Programu.

W celu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w przygotowanie i realizację Strategii ZIT, Związki ZIT zostały zobowiązane przez Instytucję Zarządzającą FEW 2021+ do uwzględnienia umocowanych statutowo, lub w inny prawny sposób, ciał doradczych składających się z właściwych dla obszaru realizacji ZIT partnerów. Reprezentacja powinna uwzględniać m.in. społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Wszystkie podmioty powinny mieć prawo do opiniowania decyzji związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT poprzez przyjmowanie przez powyższe ciała doradcze stosownych uchwał lub stanowisk.

W przypadku wsparcia w obszarze budowania zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego będzie ono podlegało cyklicznym przeglądom z udziałem partnerów społeczeństwa obywatelskiego. W wyniku rezultatów powyższych przeglądów wsparcie może być reprogramowane w części lub całości.

7. Komunikacja i widoczność

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Komunikacja na temat Programu obejmuje informowanie o jego ofercie, rezultatach projektów (w tym oczekiwanych), korzyściach, jakie przynoszą dla mieszkańców Wielkopolski oraz wpływie polityki spójności i Funduszy Europejskich na rozwój regionu i Unii Europejskiej.

Nadrzędnym celem działań jest budowanie świadomości społeczeństwa o możliwościach, jakie stwarzają FE, korzyściach i wspólnych dla UE wartościach leżących u podstaw wszystkich realizowanych projektów. Komunikacja na temat FE wynika także z potrzeby zachowania transparentności wydatków z budżetu unijnego.

Działania komunikacyjne prowadzone są przez IZ, IP, IW i IK UP we współpracy z instytucjami w systemie wdrażania, oraz partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami.

W celu uniknięcia podwójnych standardów obowiązkiem właściwej komunikacji objęte są również inne organy właściwych władz publicznych jeśli zakres ich odpowiedzialności obejmuje planowanie, finansowanie, realizację lub nadzór nad realizacją projektów otrzymujących dofinansowanie UE.

W komunikacji akcentowane są strategie UE, podkreślając wkład projektów w ich realizację. Wymiar unijny zapewniony jest przez m.in. zaproszenia KE na wydarzenia związane z projektami, uwzględnienie wystąpień KE w scenariuszu wydarzeń, włączenie cytatu KE do informacji prasowej itd.

Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w Strategii komunikacji Programu.

Cele i grupy docelowe:

Działania komunikacyjne mają na celu:

1. Informowanie o oczekiwanych efektach Programu, podejmowanych działaniach i osiąganych rezultatach, w tym pokazanie pozytywnego wpływu i wartości dodanej wsparcia UE – społeczeństwo regionu, w tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE.

2. Informowanie o możliwościach dofinansowania i aktywizowanie do ich pozyskania - potencjalni beneficjenci.

3. Wspieranie w realizacji projektów na różnych etapach, w tym w zakresie komunikacji i eksponowania – beneficjenci.

4. Zapewnienie szerokiej akceptacji społecznej do działań rozwojowych, realizowanych przy pomocy Programu - społeczeństwo regionu, w tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE.

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np.: promowania instytucji lub osób oraz działań o charakterze politycznym.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów, a wybór kanałów i narzędzi będzie powiązany z celami. Uwzględniają one zasady prostego języka oraz dostępności w materiałach tworzonych na potrzeby naborów wniosków o dofinansowanie. Priorytetowe kanały to m.in.:

- serwis internetowy Programu,
- media społecznościowe,
- media o zasięgu lokalnym/regionalnym,
- portal Funduszy Europejskich,
- sieć PIFE,

- wydarzenia informacyjne i promocyjne.

Duży nacisk położony jest na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego beneficjentów i zaangażowanie ich w działania komunikacyjne, a także w rolę ambasadorów marki FE. Obowiązki informacyjno-promocyjne beneficjentów są załącznikiem do umowy.

Odpowiednia komunikacja ma zastosowanie do schematów pomocowych, grup projektów, a operacje strategiczne podlegają specjalnym działaniom promocyjnym.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu wynosi 5 284 286 €, w tym 3 810 000 € wsparcia z UE. Szacunkowy udział kwot w poszczególnych latach wynosi: 2021 r. 0%, 2022r. 0%, 2023 r. 15,0%, 2024 r. 17,5%, 2025 r. 17,5%, 2026 r. 16,5%, 2027 r. 13,5%, 2028 r. 11%, 2029 r. 9,0%. Kwoty w podziale na grupy docelowe oraz cele określane są w Rocznych Planach Działań.

Podział budżetu odzwierciedla realne potrzeby komunikacyjne dotyczące FE w województwie w związku z wyzwaniami widoczności FE 2021-2027: zielona i włączająca komunikacja.

Monitoring i ewaluacja

Działania komunikacyjne podlegają stałej ewaluacji i monitoringowi pod kątem ich jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych, wskaźników i skuteczności w dotarciu do grup docelowych. Służą temu m.in. bieżące badania ankietowe, badania jakościowe, analizy użyteczności. Ewaluacja strategiczna obejmuje systematyczne monitorowanie osiągania założonych celów i wskaźników Strategii komunikacji.

Monitoringowi i ocenie podlega szereg wskaźników w tym wskaźniki oddziaływania (jednostka miary: %, sposób pomiaru: badanie społeczeństwa, częstotliwość: co 2 lata, wartość bazowa na 2022 r.) m.in.:

odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój regionu (86%),

znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w Programie (97%),

odsetek mieszkańców regionu uważających, że osobiście korzystają z FE (67%).

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.

Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Kwota, której dotyczy finansowanie niepowiązane z kosztami	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić/rezultaty, które należy osiągnąć, uruchamiające refundację przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary warunków, które należy spełnić/rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających refundację przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody stosowanej do refundacji kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
					Kod (1)	Opis		Kod (2)	Opis		

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Aneks 3

Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

EFRR

- Infrastruktura Informacji Przestrzennej (2022-2026)
- Świadczenie usług proinnowacyjnych przez sieć IOB w Wielkopolsce (2024-2026)
- Zjadamy nie wyrzucamy (2022-2027)
- Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 (2023-2027)
- Budowa drugiego toru kolejowego wraz z drugą przeprawą mostową na rzece Warcie na linii kolejowej nr 354 (2023-2027)
- Budowa siedziby Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu i Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu (2022-2025)
- Poprawa dostępu do profilaktyki i do ambulatoryjnej opieki onkologicznej poprzez rozbudowę zakresu i modernizację sposobów udzielania świadczeń onkologicznych (2020-2026)
- ROPS SOCIAL SPACE LIVING LAB (2024-2026)
- Budowa budynku o charakterze kulturalnym Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu (2025-2027)
- Wielkopolskie Centrum Historii Lotnictwa (2025-2027)
- Wyposażenie budynku nowej siedziby Teatru Muzycznego w Poznaniu (2026-2029)
- Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania nieruchomości dawnej octowni na siedzibę Muzeum w Lesznie (2025-2027)

EFS+

- Wielkopolskie telecentrum opieki (2023-2029)
- Czas zawodowców (2023-2029)
- Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2030 (2023-2029)
- Rozwój wielkopolskiej sieci centrów usług społecznych (2023-2026)
- Wspomaganie preadopcji i postadopcji kluczem do udanej adopcji (2023-2029)
- Wzmocnienie wielkopolskich migrantów (2023-2029)

FST

- Podnoszenie i zmiana kwalifikacji oraz aktywizacja zawodowa pracowników (2023-2029)
- Rozwój studiów o profilu praktycznym i form kształcenia ustawicznego dostosowanych do potrzeb Wielkopolski Wschodniej (2024-2029)
- PSNC EnergyLab (2023-2028)
- Niskoemisyjny transport publiczny w subregionie konińskim (2024-2027)
- Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej (2023-2028)
- Budowa Centrum Sprawiedliwej Transformacji (2023-2028)
- Projekt Warenka (2026-2028)

Terytorialny plan sprawiedliwej transformacji - Art. 11 Rozp. 2021/1056 ws. FST.Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (7.0)

1. Opis procesu transformacji i wskazanie terytoriów w obrębie państwa członkowskiego, które będą najbardziej dotknięte jej negatywnymi skutkami

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. a) i b), art. 6

1.1. Opis oczekiwanego procesu transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do 2050 r., zgodnie z celami krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu oraz innych istniejących planów transformacji, zawierający harmonogram zaprzestania lub ograniczenia działalności takiej jak wydobycie węgla kamiennego i brunatnego lub produkcja energii elektrycznej w instalacjach węglowych

Europejskie Prawo o Klimacie ma na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej do roku 2050 oraz ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o co najmniej 55% w stosunku do 1990r. Cele klimatyczne dla Polski zostały wyznaczone w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK). Dodatkowo, Polityka Energetyczna Polski do 2040 (PEP 2040) nakreśla kierunki transformacji energetycznej Polski. PEP 2040 i KPEiK determinują harmonogram odejścia w Polsce do 2049 r. od wydobycia węgla oraz jego użycia w energetyce konwencjonalnej ustalony przez sygnatariuszy umowy społecznej dotyczącej transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego. KPEiK i Polityka Energetyczna Polski do 2040 (PEP 2040), będą podlegały aktualizacji w kontekście celów Prawa o Klimacie. Ustalenia powyższych dokumentów strategicznych mają kluczowe znaczenie dla kształtu TPST, ponieważ określają ramy dla działań restrukturyzacyjnych względem sektorów wygaszanych oraz podlegających transformacji, z drugiej zaś są podstawą do określenia negatywnych skutków społeczno-gospodarczych transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.

PEP 2040 wyznacza ścieżkę transformacji w kierunku neutralności klimatycznej z uwzględnieniem krajowych uwarunkowań. Zgodnie z tym dokumentem udział węgla w strukturze produkcji energii elektrycznej do 2030 r., nie będzie przekraczać 56%. Minimalny udział OZE w PEP2040 założono na poziomie 23% w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 roku, osiągając poziom 32% w elektroenergetyce i 28% w ciepłownictwie, ale 14% w transporcie. Ponadto PEP 2040 zakłada do 2030 r. redukcję zjawiska ubóstwa energetycznego do poziomu max. 6% gospodarstw domowych oraz odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach. Oczekuje się, iż powyższe działania doprowadzą w 2030r. do ograniczenia emisji CO2 o 30% (w stosunku do poziomu z 1990 r.) oraz wzrost efektywności energetycznej o 23%.

Celem polityki klimatycznej dla Wielkopolski Wschodniej (WW) jest jej neutralność klimatyczna w 2040 r. W związku z tym podejmowane będą działania m.in. w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej (EE), w tym głębokiej termomodernizacji, wykorzystania OZE i wodoru (ze szczególnym uwzględnieniem zielonego wodoru), GOZ i czystej mobilności, których efektem będzie ograniczenie emisji CO2 w sektorze elektroenergetycznym o ponad 90-95% do 2030 r., a w pozostałych sektorach o 80-90% do 2040 r. (za rok bazowy przyjmuje się 1990 r.). Realizowane będą działania, dzięki którym do 2030 r. nastąpi redukcja emisji gazów cieplarnianych o ponad 55%, zwiększenie udziału energii z OZE w całkowitym jej zużyciu przekraczającym 32% oraz zwiększenie EE o 32,5%, co pozwoli na dalsze ograniczenie niekorzystnych dla klimatu zjawisk oraz na przybliżenie WW do stanu umożliwiającego osiągnięcie neutralności klimatycznej w 2040 r. Jednocześnie prowadzone będą prace w celu zrównoważenia pozostałych emisji przez zwiększenie poziomu ich pochłaniania. Do 2030 r. planuje się także zaprzestanie eksploatacji węgla oraz jego wykorzystania w elektroenergetyce i ciepłownictwie. Nowy system energetyczny bazować będzie na energii słońca, wiatru, geotermii, biomasy, biogazu oraz na wodorze. Uwzględni również nowe formy społeczności energetycznych i zostanie uzupełniony o indywidualne źródła wytwarzania energii.

Podejmowane działania będą miały na celu osiągnięcie bardziej ambitnych celów niż określone w KPEiK

i PEP 2040, przedstawionych w sekcji 2.3 oraz w zał. nr 1 do TPSTWW. Jednocześnie transformacja wiąże się z zagrożeniem wystąpienia w WW kryzysu społeczno-gospodarczego, którego łagodzenie powinno nastąpić za sprawą sprawiedliwej transformacji (ST).

Harmonogram zamknięcia kopalń oraz wyłączenia bloków węglowych

PAK KWB Adamów SA zakończyła eksploatację ostatniej odkrywki w 2021 r., natomiast w ramach PAK KWB Konin SA funkcjonują obecnie 3 odkrywki: Drzewce, Jóźwin oraz Tomisławice, których eksploatacja zakończy się odpowiednio w 2022 r., w 2023 r. oraz do 2030 r. (co ważne PAK KWB Konin SA zrezygnował z eksploatacji nowych złóż: Piaski, Dęby Szlacheckie i Ościsłowo). W 2019 r. wydobyto 6,8 mln Mg węgla.

W przypadku Grupy ZE PAK wytwarzanie energii odbywa się w:

o El. Konin – wyposażonej w 4 kotły o nominalnej mocy cieplnej 622 MWt (193,4 MW mocy elektrycznej), w tym 2 kotły biomasowe o mocy nominalnej 169 MWt i 176 MWt oraz 2 rezerwowe bloki węglowe każdy po 111 MWt (ich wyłączenie z eksploatacji planowane jest w 2022 r.).;

o El. Pątnów – w której funkcjonują 4 kotły, tj. kotły 1, 2, 5 i 9, o nominalnej mocy cieplnej 2 893 MWt (1 108MW). Zakończenie działalności kotła 5 (604 MWt) planowane jest w 2023 r., kotłów 1 i 2 (każdy o mocy 604 MWt) w 2024 r., natomiast kotła 9 (1080 MWt) do końca 2030 r.

Wielkość wyprodukowanej energii w elektrowniach osiągnęła w 2019 r. poziom 6,6 TWh, zużywając przy tym 7,3 mln Mg węgla. Emisja CO2 z ww. elektrowni wyniosła 7,2 mln Mg (odpowiednio w ww. elektrowniach: 0,5 mln i 6,6 mln Mg CO2), natomiast emisja CO2 z kopalni węgla wyniosła 22,8 tys. Mg. Tak znaczące emisje powodują, że Grupa stanowi od lat największe ich źródło w województwie – zakończenie działalności kotłów węglowych przełoży się więc na istotne ograniczenie emisji CO2. Wg planów Grupy w 2030 r. produkowana będzie energia z OZE i wodoru o mocy zainstalowanej ok. 1,3 tys. MW (aktualnie 50 MW), tj. wartości odpowiadającej obecnej mocy zainstalowanej w źródłach węglowych.

1.2. Wskazanie terytorium, w przypadku których oczekuje się, że będą najbardziej dotknięte negatywnymi skutkami transformacji, oraz uzasadnienie tego wyboru za pomocą odpowiednich szacunków dotyczących wpływu na gospodarkę i zatrudnienie opartych na informacjach zawartych w sekcji 1.1

Punktem wyjścia do wskazania terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w Polsce był aneks D do Sprawozdania krajowego dla Polski na rok 2020. W tym załączniku wskazano polskie podregiony w województwach śląskim (7 podregionów), wielkopolskim (subregion koniński) i dolnośląskim (subregion wałbrzyski), jako szczególnie narażone na negatywne skutki transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Dodatkowo w Umowie Partnerstwa zidentyfikowane zostały podregiony województwa łódzkiego (obszary w podregionach piotrkowskim i sieradzkim) oraz małopolskiego (subregion Małopolski Zachodniej) jako te obszary, które również odczują skutki transformacji w dłuższej perspektywie.

Perspektywa zamknięcia dwóch kopalń Małopolska Zachodnia jest odległa. Jednakże transformacja pobliskiego Śląska będzie miała wpływ na małopolskich pracowników dojeżdżających do pracy na Śląsku oraz małopolskie MŚP w łańcuchach dostaw zależnych od śląskich kopalń węgla. Śląsk, największy region górniczy w UE, jest ciągle w dużym stopniu zależny gospodarczo od sektora wydobycia węgla. Śląsk będzie stopniowo odchodził od wydobycia węgla aż do 2049 r. i wymaga dodatkowych wysiłków na rzecz dywersyfikacji gospodarczej, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji, przeciwdziałania wyludnianiu się i rewitalizacji. W Wielkopolsce Wschodniej działalność związana z wydobyciem węgla brunatnego i wytwarzaniem energii była do niedawna ważnym elementem gospodarki lokalnej. Szybkie odchodzenie od wydobycia i spalania węgla brunatnego w podregionie konińskim do 2030 r. (lub nawet wcześniej) ma już istotny wpływ na lokalną gospodarkę oraz rynek pracy. Na Dolnym Śląsku podregion wałbrzyski w przeszłości w dużym stopniu opierał się na przemyśle wydobywczym, ale ze względu na niedokończoną transformację ciągle cierpi z powodu niskiego poziomu rozwoju gospodarczego,

degradacji infrastruktury, znacznego udziału węgla w ogrzewaniu i niezrekultywowanych obszarów pogórniczych. Kombinat górniczo-energetyczny w Bełchatowie w dłuższej perspektywie ucierpi ze względu na stopniowe wycofywanie się z wydobycia i spalania węgla brunatnego. Elektrownia w Bełchatowie ma jednak kluczowe znaczenie dla produkcji energii elektrycznej w Polsce, a wygaszanie elektrowni stanowi istotne wyzwanie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w Polsce.

WW obejmująca miasto Konin oraz powiaty koniński, kolski, słupecki i turecki i wykazująca największą zależność społeczno-ekonomiczną od eksploatacji paliw kopalnych i procesów wysoko emisyjnych, jest m.in. jednym z najgorzej rozwiniętych gospodarczo obszarów Wielkopolski biorąc pod uwagę PKB per capita – jego wartość stanowiła 55% średniej UE (77,5% krajowej, 71% woj. wielkopolskiego), a tempo jego wzrostu w ostatniej dekadzie było wolniejsze niż w województwie. Ponadto cechuje się ona najwyższą stopą bezrobocia wśród subregionów Wielkopolski: 6,9% na koniec 2020 r. (województwo: 3,7%; kraj: 6,2%). W sferze społecznej problemem jest ubóstwo, starzenie się społeczeństwa i wysokie, ujemne saldo migracji.

Ograniczenie bądź zaprzestanie działalności przemysłu wydobywczego oraz energetycznego opartego na węglu spowoduje szereg negatywnych skutków gospodarczych i społecznych, w tym spowolnienie gospodarcze. Wynika to m.in. z faktu, że Grupa ZE PAK ma istotny udział w tworzeniu PKB subregionu – w 2019 r. wygenerowała ponad 1,5 mld zł wartości dodanej brutto, tj. 6,1% PKB podregionu konińskiego. Stanowi ona także ważne źródło dochodów sektora finansów publicznych w Polsce – w 2019 r. wygenerowała 596 mln zł dochodów tego sektora, z czego do JST trafiło ok. 130 mln zł, w tym do gmin i powiatów 109 mln zł, z tytułu różnych podatków (w tym część PIT i CIT) i opłat, które w znacznej części zostaną utracone w wyniku zakończenia dział. wydobywczej. Zasiliły one gł. budżety JST (gmin i powiatów) z obszaru powiatów: konińskiego (ok. 46%), M. Konina (25%), tureckiego (24%) oraz kolskiego (5%). W przypadku niektórych z nich, udział dochodów z działalności wydobywczej Grupy w dochodach własnych wynosi nawet 40-60% (np. gminy Kleczew, Brudzew czy Wierzbinek), co powoduje, że wraz z zakończeniem eksploatacji węgla nieunikniony będzie spadek dochodów podatk. części JST WW. Wskutek redukcji zatrudnienia, bez podjęcia działań łagodzących, zagrożone będą również dochody JST osiągane z tytułu PIT – w przypadku mniejszych gmin mieszkańcy pracujący w ZE PAK stanowią duży odsetek osób pracujących.

Kompleks wydob.-energet. miał na przestrzeni lat duży wpływ na rozwój gosp. i społ. WW oraz dał impuls do dynam. rozwoju innych branż, w związku z tym działalność Grupy ZE PAK przekłada się także na zatrudnienie w bezpośrednim oraz pośrednim otoczeniu, które może zostać zredukowane w wyniku transformacji.

Lokalna gospodarka, włączając w to sektory niezwiązane z górnictwem czy energetyką, pobudzana jest również przez znaczne środki pochodzące z wynagrodzeń pracowników Grupy ZE PAK – w 2019 r. koszty świadczeń pracown. przekroczyły 406 mln zł, dzięki którym uruchamiane są tzw. efekty mnożnikowe. Istotne są także wynagrodzenia pracowników firm powiązanych z działalnością Grupy. Brak środków na wydatki konsumpcyjne, generujących obecnie w gospod. dodatkowy impuls popytowy, przełożyć się może na zmniejsz. produkcji i zatrudnienia w innych sektorach, a także na dalsze zmniejszenie wpływów podatkowych do budżetów JST.

Podjęcie działań łagodzących skutki transformacji istotne jest z punktu widzenia rynku pracy, na którym Grupa ZE PAK odgrywa istotną rolę. W wyniku trwaj. od 2012 r. restrukturyzacji koncernu liczba pracowników regularnie spada – od 2012 r. o ponad 50%. Pod koniec 2019 r. Grupa zatrudniała ponad 4,6 tys. osób (tj. 4% osób pracujących w WW), w tym 9% stanowiły kobiety. Z WW pochodziło 98% jego pracowników, w tym 51% z pow. konińskiego, 28% z Konina, a 16% z pow. tureckiego. Ponad 2% pracowników zamieszkiwało pow. słupecki i kolski, z których historycznie więcej osób pracowało w ZE PAK. Ok. 31% wszystkich pracowników Grupy ZE PAK nabędzie uprawnienia emerytalne do 2025 r., natomiast do 2030 r. uprawnienia nabędzie łącznie ok. 55% pracowników. Szacuje się, że w ciągu 5 lat ok. 2,2 tys. pracowników Grupy (uwzględniając również część pracowników w wieku emerytalnym oraz zwolnionych od 2017 r.) będzie wymagało wsparcia w zakresie zmiany miejsc pracy (m.p.) oraz podnoszenia i zmiany kwalifikacji – ostateczna liczba osób tracących pracę zależeć będzie m.in. od jej decyzji biznesowych, w tym tempa zamykania odkrywek i bloków węglowych.

W przypadku braku działań mających na celu przekwalifikowanie osób dotkniętych TE oraz stworzenie nowych m.p. w innych sektorach, nastąpi znaczny wzrost poziomu bezrobocia, który obecnie jest już względnie wysoki, co wynika m.in. z likwidacji w ostatnich latach dużej liczby m.p. w Grupie ZE PAK. Redukcja m.p. i trudności w znalezieniu nowej mogą przyczynić się do zwiększenia natężenia migracji mieszkańców, w szczeg. ludzi młodych, pogłębiając w ten sposób już i tak istotny problem, jakim jest depopulacja, a także może powodować wzrost poziomu wykluczenia społ. i ubóstwa.

WW charakteryzuje się jedną z większych w skali kraju pow. terenów zdewastowanych – blisko 7 tys. ha. Wydobycie węgla spowodowało znaczne zmiany w środowisku, widoczne nie tylko w morfologii terenu (w pow. konińskim, kolskim, tureckim i M. Konin), ale również w zmianie stosunków wodnych (także na obszarze pow. słupeckiego), potęgując tym samym występujące susze. Mają one charakter wielopłaszczyznowy i pociągają ze sobą przeobrażenia w pozostałych komponentach środowiska przyrodniczego oraz gruntach rolnych. Przemysł przyczynił się również do degradacji gleb, co wpływa m.in. na rolnictwo i bioróżnorodność, oraz zanieczyszczenia powietrza, co przekłada się m.in. na problemy zdrowotne.

2. Ocena wyzwań związanych z transformacją w przypadku każdego ze wskazanych terytoriów

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. c)

Terytorium: Wielkopolska Wschodnia

2.1. Diagnoza skutków gospodarczych, społecznych i terytorialnych transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. c)

WW to obszar, który w istotnym stopniu odczuje skutki transformacji – będzie ona stanowić przyczynę istotnych fluktuacji sytuacji społ.-gosp. WW, które przedstawiono w sekcji 1.2.

Istotnym wyzwaniem będzie restrukturyzacja Grupy ZE PAK, której działalność zostanie poddana największemu przeobrażeniu w wyniku TE. Obejmuje ona branżę wygaszaną (sektor wydobywczy – na potrzeby eksploatacji odkrywek na koniec 2019 r. zatrudnionych było blisko 2,5 tys. osób) oraz branżę podlegającą transformacji (sektor energetyczny – w elektrowniach Grupy pracowało blisko 500 osób). Do 2030 r. nastąpi przekształcenie działalności Grupy obejmujące odtworzenie mocy wytwórczych opartych o OZE, a także technologie wodorowe oraz magazynowania energii (zakłada się, że w 2023 r. ok. 30% mocy zainstalowanej pochodzić będzie z OZE, w 2025 r. – 70%, a w 2030 r. – 100%), co wiązać się będzie ze zmniejszeniem zatrudnienia w Grupie oraz potrzebą przekształcenia procesów produkcyjnych. Wśród kluczowych kooperantów Grupy zidentyfikowano firmy m.in. z branż przetwarzana i unieszkodliwiania produktów ubocznych spalania z elektrowni lub wydobycia z kopalni, czy produkcji z nich materiałów budowlanych, zatrudniające łącznie kilkaset osób, które mogą być dotknięte negatywnymi skutkami transformacji. W WW funkcjonują też inne sektory będące istotnymi emitentami CO2, które będą podlegać przeobrażeniu w wyniku transformacji – w szczególności ciepłownictwo.

Restrukturyzacja przemysłu, w tym likwidacja części zakładów (np. El. Adamów, Fabryki Urządzeń Górnictwa Odkrywkowego) czy ograniczenie działalności sektora wydobywczego, a ostatnio także epidemia COVID-19 doprowadziły do istotnego wzrostu bezrobocia. Wśród 4 powiatów z najwyższą stopą bezrobocia rejestrowanego w województwie (na koniec 2020 r.) znalazły się powiaty: koniński – 9,7% (1) i słupecki – 7,9% (3) oraz Konin – 7,1% (4). TE, bez realizacji działań łagodzących jej skutki, spowoduje intensyfikację niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, poprzez likwidację m.p. w subregionie. Grupa ZE PAK odgrywa istotną rolę na rynku pracy, zatrudniając na koniec 2019 r. 4,6 tys. osób (ze średnim wynagrodzeniem na poziomie blisko 5,5 tys. zł, czyli znacznie przekraczającym średnią dla Wielkopolski – 4,7 tys. zł i podregionu konińskiego – 4,2 tys. zł), z których znaczna część będzie wymagała zmiany pracy. Szacuje się, że w 2025 r. w Grupie pracować będzie 1,5 tys. osób. Ok. 2,2 tys.

pracowników Grupy będzie wymagało wsparcia w zakresie zmiany m.p. oraz dostarczenia kwalifikacji wpisujących się w kompetencje niezbędne na rynku pracy, w szczególności na które wzrośnie zapotrzebowanie w związku z realizacją *Europejskiego Zielonego Ładu* (EZŁ) czy IS (przeprowadzono analizę w zakresie zapotrzebowania na umiejętności, poprzez analizę zawodów deficytowych, która ma na celu wskazać możliwe kierunki zmiany zatrudnienia lub przebranżowienia – zidentyfikowano ok. 20 zawodów deficytowych, które występują we wszystkich powiatach subregionu – to przede wszystkim zawody zasilające branże transportowo-logistyczną, budowlaną i produkcyjną). Skutkami transformacji dotknięci zostaną również pracownicy firm powiązanych z Grupą, a także rodziny ww. osób (również zamieszkujące poza obszarem Wielkopolski Wschodniej) czy lokalne społeczności, gdyż są one w całości powiązane z sektorem wydobywczo-energetycznym. Zmieniający się profil gospodarczy WW oraz zmniejszenie się liczby potencjalnych m.p. w sektorze wydobywczym dla młodych ludzi wchodzących na rynek pracy powoduje potrzebę wsparcia również tej grupy osób. Jest to szczególnie istotne w związku z ich odpływem z WW oraz niepokojącym udziałem osób w wieku do 30 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych (31%), który jest wyższy niż średnio w regionie (27%) i pozostałych subregionach Wielkopolski.

Nadwyżka siły roboczej pochodząca z sektora górniczego i energetycznego oraz niewystarczająca liczba m.p. poza nim pogłębią występujący brak równowagi na rynku pracy, który objawi się dalszym wzrostem bezrobocia. W związku z redukcją zatrudnienia w Grupie ZE PAK, w przypadku braku wsparcia, możliwy jest wzrost liczby osób bezrobotnych w WW w najbliższych latach nawet o 15%. Rozpatrując ryzyko wzrostu liczby bezrobotnych w poszczególnych gminach, najtrudniejsza sytuacja może wystąpić w gminach: Kleczew, Kazimierz Biskupi, Turek (gm. wiejska), Ślesin czy Wierzbinek. Problem TE będzie oddziaływał również na kobiety, które są często nieaktywnymi zawodowo członkami rodzin pracowników Grupy i branż z nią powiązanych. Ponadto bezrobocie wśród kobiet jest wyższe niż wśród mężczyzn, w związku z czym TE może pogłębić obecny problem niedostatecznej liczby m.p., a także spowodować wzrost poziomu bezrobocia wśród kobiet, w tym z rodzin górniczych czy osób młodych (WW w 2019 r. jednocześnie odznaczała się znacznie niższym niż w Wielkopolsce i kraju odsetkiem dzieci objętych opieką w żłobkach – 6,3% w WW, przy 12,2% w regionie i 12,4% w kraju; a także odsetkiem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – odpowiednio 84,4%, 90,3% i 88,5%). Brak zatrudnienia i stałych dochodów przełoży się na zmniejszenie siły nabywczej, co będzie miało negatywny wpływ na lokalną gospodarkę. Wpłynie to również na dalszą utratę dochodów przez samorządy, co w konsekwencji przełoży się na ograniczenie realizacji inwestycji rozwojowych i dalszą marginalizację subregionu. W celu przeciwdziałania negatywnym trendom konieczne jest utrzymanie aktywności zawodowej ww. osób, a także tworzenie warunków do utrzymania i powstawania m.p.

Konieczność realizacji ambitnych celów EZŁ wiązać się będzie z utratą potencjału gospodarczego WW oraz stopniowym przekształcaniem gospodarki subregionu (tworzenie nowego potencjału), który odznacza się niższą zdolnością absorpcyjną nowych rozwiązań dywersyfikujących gospodarkę, niedostatecznym udziałem środków przeznaczanych na działalność innowacyjną i B+R czy niskim poziomem cyfryzacji i automatyzacji. Powoduje to, że dalszy rozwój WW zależeć będzie od przeprowadzenia transformacji gospodarczej. ST w obszarze gospodarczym powinna być postrzegana jako źródło budowy innowacyjnej, zeroemisyjnej i zasobooszczędnej oraz bardziej zdywersyfikowanej struktury gosp., w tym rozwoju przedsiębiorczości, której poziom jest niski (w 2019 r. w WW zarejestrowanych było 937 podmiotów na 10 tys. ludności, przy 1 275 w Wielkopolsce i 1 175 w Polsce, co przekłada się na mniejszą aktywność gospodarczą i trudności w zakresie zastąpienia m.p. z sektorów zanikających). W tym zakresie istotne jest tworzenie warunków do utrzymania już istniejących i powstawania stabilnych m.p., szczególnie w przypadku możliwego wzrostu bezrobocia wskutek wygaszania kopalni i elektrowni węglowych oraz pogorszenia się sytuacji ekonomicznej w innych przedsiębiorstwach działających w subregionie.

Istotne będzie wykorzystanie posiadanych potencjałów rozwojowych w postaci m.in. korzystnego położenia geograficznego, tradycji przemysłowych, potencjału turystycznego (oraz przyszłego potencjału turystycznego powstałego w związku z odbudową prawidłowych stosunków wodnych i powstawaniu nowych zbiorników wodnych na terenach pogórniczych, który pozwoli częściowo wypełnić lukę miejsc pracy, dzięki potencjałowi w zakresie zatrudnienia, a także stworzyć warunki w zakresie wykreowania nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał zrekultywowanych terenów górniczych) i

kulturalnego oraz rolniczego, a także korzystnych warunków do rozwoju energetyki opartej o alternatywne źródła energii. Będą one podstawą dla rozwoju WW, w tym sektorów podlegających transformacji, m.in. w oparciu o IS. Będą one również podstawą do przeprowadzenia TE w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

W zakresie transformacji istotne jest również dostosowanie przedsiębiorstw do gospodarki zeroemisyjnej, zasobooszczędnej i cyfrowej, w tym w zakresie zmiany „brudnych" miejsc pracy na „zielone". W celu zdobywania kwalifikacji wymaganych na zmieniającym się rynku pracy, zwiększenia szans na zatrudnienie oraz przeciwdziałania depopulacji konieczne jest podnoszenie jakości kształcenia zawodowego i dopasowanie oferty edukacyjnej do nowych wyzwań w zakresie gospodarki zeroemisyjnej i zasobooszczędnej oraz zmieniającego się profilu gospodarczego WW, a także zapewnienie możliwości przekwalifikowania. Brak ww. działań wspierających proces transformacji może doprowadzić do pogłębiania się problemów gospodarczych.

Dla rozwoju WW niezwykle istotnym wyzwaniem jest przeciwdziałanie degradacji środowiska i adaptacja do zmian klimatu. Kluczowe jest niwelowanie negatywnego wpływu przemysłu, w tym wydobycia węgla na środowisko, o którym mowa w sekcji 1.2. Obszary poprzemysłowe, w tym pokopalniane, stanowią ogromne obciążenie dla gmin (zagospodarowanie terenów poprzemysłowych wymaga opracowania odpowiednich dokumentów planistycznych oraz ogromnych środków finansowych), zagrożenie dla środowiska (występowanie terenów zdewastowanych – najwięcej w gminach: Kleczew – 2,4 tys. ha na koniec 2019 r., Brudzew – 950 ha, Sompolno – 730 ha, Przykona – 633 ha, Ślesin – 530 ha; występowanie zdegradowanego krajobrazu czy zmienionych stosunków wodnych) i gospodarki (np. niska jakość gruntów rolnych, ograniczenia co do rozwoju turystyki). Po zaprzestaniu działalności wydobywczej i energetyki konwencjonalnej pozostaną także zdekapitalizowane obiekty i infrastruktura wymagająca modernizacji. Podejmowane działania powinny zatem obejmować w szczególności eliminację tego rodzaju wpływu na środowisko, jego odbudowę, a także zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu poszczególnych jego komponentów. Kluczowe jest przywrócenie poprzednich funkcji czy właściwości oraz rozwój nowych funkcji na terenach poprzemysłowych (i obszarach, na które oddziałuje przemysł wydobywczy), a także odbudowa prawidłowych stosunków wodnych – przy uwzględnieniu zasady „zanieczyszczający płaci".

Wyzwaniem w zakresie transformacji WW jest ponadto poprawa transportowej spójności wewnętrznej i mobilności mieszkańców, poprzez zapewnienie odpowiedniego systemu transportowego dostosowanego do potrzeb zmieniającego się profilu gospodarczego oraz potrzeb mieszkańców, a także jego dekarbonizacja (dążenie do poprawy jakości powietrza i osiągnięcia neutralności klimatycznej). W związku z transformacją WW nastąpi zmiana modelu rozwoju gospodarczego. Przyczyni się ona do zmian kierunków przepływu towarów i ludzi, wynikających z zamykania kopalń i powstawania nowych m.p. w centrach rozwoju gospodarczego subregionu, a także z rozwoju nowych funkcji na terenach pokopalnianych, które powinny cechować się dobrą dostępnością. Wymusza to zmiany rozwoju infrastruktury, w której priorytetem powinien być rozwój zeroemisyjnego transportu zbiorowego, w tym w zakresie zmniejszania wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców. Przełoży się to na wspieranie elektromobilności i wykorzystywanie paliw alternatywnych, w tym wodorowych oraz wprowadzanie branż wysokotechnologicznych.

Negatywne zmiany demograficzne, jak niski przyrost naturalny (WW -0,6‰ w 2019 r.; Wielkopolska 0,9‰; kraj -0,9‰), ujemne saldo migracji na 1 000 ludności (WW -3,1; Wielkopolska 0,3) czy postępujące starzenie się społeczeństwa (współczynnik starości demograficznej w WW – 17,2%; Wielkopolska 16,8%; kraj 18,1%; ponadto w Grupie ZE PAK ⅓ mężczyzn i ½ zatrudnionych kobiet znajduje się w wieku powyżej 50 lat) są dużym zagrożeniem dla rozwoju WW. Ponadto zgodnie z prognozami proces wyludniania się subregionu będzie się pogłębiał – do 2030 r. liczba zamieszkujących go osób w stosunku do 2019 r. zmniejszy się o 14,1 tys., tj. o 3,2%, a do 2040 r. o kolejne 21,7 tys., co oznacza spadek na przestrzeni 2 dekad o 8,3% (w Wielkopolsce o 3,1%; w kraju o 7,1%). Istnieje duże ryzyko, że TE przyczyni się do dalszego spowolnienia rozwoju demograficznego poprzez większy niż dotychczas ubytek ludności, m.in. w wyniku szybszego odpływu ludzi młodych i migracji zarobkowej, co jest jednym z największych problemów WW. Zwiększy to dynamikę starzenia się społeczeństwa, a także spowoduje spadek kapitału ludzkiego niezbędnego do przyciągania inwestorów i rozwoju gospodarczego. Likwidacja sektora wydobywczego oraz ograniczenie zatrudnienia w sektorze energetycznym i

potencjalne ograniczenie zatrudnienia w łańcuchu wartości tych sektorów może przełożyć się także na wzrost ubóstwa i wykluczenia społecznego, które w WW kształtują się na względnie wysokim poziomie. Ponadto zmiany społeczno-gospodarcze towarzyszące transformacji mogą przyczynić się do nasilenia występowania poczucia osamotnienia czy kryzysów psychicznych utrudniających sprawne funkcjonowanie w nowej rzeczywistości. W celu przeciwdziałania ww. niekorzystnym trendom konieczne jest podejmowanie działań nakierowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, które przyczyniać się będą również do aktywizacji mieszkańców.

2.2. Potrzeby i cele w zakresie rozwoju do roku 2030 służące osiągnięciu neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. d)

Łagodzenie skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych przemian związanych z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu osiągane będzie przez realizację szeregu działań dot. tych sfer, które zapewnią nowe podstawy dla zrównoważonego rozwoju gospodarki i rynku pracy w subregionie zagrożonym trwałą marginalizacją społeczno-gospodarczą.

ST WW, skutkująca wzrostem konkurencyjności WW oraz odpowiednią liczbą nowych m.p., wymaga realizacji następujących celów:

1.**Budowa zeroemisyjnej, dynamicznej gospodarki o obiegu zamkniętym** – mający zabezpieczyć przyszłość WW kształtując jej konkurencyjność i innowacyjność, a także pozwalający uniezależnić jej rozwój od sektora wydobywczego i energetyki opartej na węglu. Poprzez wykorzystanie endogenicznego potencjału wzmacniane będą istniejące i nowe gałęzie gospodarki, na których subregion będzie budował swoją pozycję konkurencyjną zgodnie z celami transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu oraz GOZ (zakłada się zrównoważony rozwój wszystkich sektorów). Zakłada się zwiększanie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, rozwój przedsiębiorczości, w którym istotne będzie tworzenie nowych m.p., aktywizację zawodową osób dotkniętych skutkami transformacji. Kluczowe jest dostosowanie systemu kształcenia oraz kwalifikacji do potrzeb gospodarki zeroemisyjnej, zasobooszczędnej i cyfrowej. Priorytetowo traktowane będą te projekty, które wywierać będą wyraźny wpływ ekonomiczny, w szczególności poprzez tworzenie m.p.

Podejmowane działania przeciwdziałać będą spowolnieniu gospodarczemu, co ograniczy ryzyko marginalizacji subregionu, a także przyczyni się do wzrostu dochodów JST. Podejmowane działania przyczynią się do rozwoju konkurencyjnej bazy przemysłowej oraz usług rynkowych, zapewniając nowe źródła wzrostu PKB. Przełożą się ponadto na utrzymanie i tworzenie m.p., dzięki czemu ograniczone zostanie zjawisko bezrobocia czy depopulacji.

2.**Zapewnienie zintegrowanej przestrzeni wysokiej jakości**, której zasoby będą użytkowane również przez przyszłe pokolenia – mający na celu poprawę jakości przestrzeni i jej funkcjonalności, a przez to zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości otoczenia, w którym żyją oraz stworzenie nowych możliwości rozwoju dla gospodarki. Kluczowa jest regeneracja obszarów przekształconych wskutek działalności przemysłowej (premiowane będą projekty, w przygotowaniu których uczestniczyć będzie społeczność lokalna) poprzez przywrócenie im poprzednich funkcji czy właściwości lub nadanie im nowych funkcji (co będzie prowadziło również do tworzenia m.p.), dzięki której nastąpi zmniejszenie powierzchni obszarów zdewastowanych. Niezbędna jest odbudowa prawidłowych stosunków wodnych oraz zwiększanie tych zasobów, m.in. poprzez adaptację do zmian klimatu, przywracanie różnorodności biologicznej oraz odtwarzanie zdegradowanych siedlisk wodnych i zależnych od wody, dzięki czemu nastąpi wzrost zdolności retencyjnej oraz powiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych. Przełoży się to na ograniczenie strat w gospodarce, w tym w rolnictwie.

Konieczne są działania w zakresie rozbudowy/modyfikacji systemu transportowego w celu dostosowana go do potrzeb zmieniającego się profilu gospodarczego subregionu oraz potrzeb mieszkańców, a także jego dekarbonizację.

Podejmowane działania będą miały na celu tworzenie lub poprawę lokalnych połączeń transportowych do miejsc pracy, edukacji czy usług publicznych, a także zwiększenie liczby osób korzystających z tej formy przemieszczania się, a przez to ograniczenie korzystania z transportu indywidualnego. Przełoży się to na zmniejszenie niskiej emisji, a co za tym idzie na poprawę zdrowia mieszkańców.

W oparciu o endogeniczne potencjały gospodarcze istotnym aspektem będzie wspieranie działań przybliżających WW do osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz ograniczających ubóstwo energetyczne. Pozwoli to uzyskać przez WW pozycję lidera w zakresie zielonej gospodarki do 2040 r., w której tkwi potencjał w zakresie rozwoju nowej działalności gospodarczej, a także powstawania m.p., również w branżach niebudowlanych o znacznej wartości dodanej – TE to również miejsce dla innowacji technologicznych. Dzięki podejmowanym działaniom nastąpi zwiększenie produkcji energii z OZE czy rozwój energetyki obywatelskiej.

3.**Aktywne społeczeństwo** będące główną siłą napędową transformacji subregionu – dążący do likwidacji istotnych elementów obniżających potencjał rozwoju społeczno-gospodarczego WW, do których należy zaliczyć negatywne zmiany demograficzne, a także występujące nierówności społeczne i możliwe negatywne skutki TE (wzrost uzależnień, kryzysów psychicznych itd.). Podejmowane działania będą miały na celu aktywizację mieszkańców regionu górniczego, poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin oraz osób dotkniętych TE czy poprawę dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług społecznych

Zaplanowane działania wpłyną pozytywnie na rynek pracy w trzech wymiarach: 1) bezpośrednie wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy w subregionie, w tym dla osób dotkniętych TE, w celu przeciwdziałania bezrobociu, 2) tworzenie miejsc pracy jako efekt pośredni realizowanych działań, m.in. związanych z rozwojem OZE, poprawą EE, zagospodarowaniem terenów pogórniczych, 3) utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy, w tym w firmach dotkniętych transformacją, w których może dojść do redukcji zatrudnienia czy zaprzestania działalności.

Transformacja dotyczyć będzie całego obszaru WW, przy czym szczególna uwaga skierowana zostanie na obszary, które w największym stopniu dotknięte zostaną TE (m.in. na obszarze których występują tereny pogórnicze, prowadzona jest działalność wydobywcza czy koncentruje się znaczna liczba pracowników Grupy ZE PAK i w których istotny odsetek ogółu zatrudnionych stanowią osoby pracujące w Grupie). Przewiduje się możliwość realizacji działań zintegrowanych polegających na integracji w ramach projektów różnych aspektów społecznych, gospodarczych czy przestrzennych będących źródłem synergii.

Szacuje się, że planowane zmiany transformacyjne spowodują do 2030 utratę 2,2 tys. miejsc pracy. Prognozuje się jednocześnie, że liczba miejsc pracy utworzonych w ramach realizacji TPST (bez miejsc utworzonych przez duże przedsiębiorstwa) wyniesie 1,1 tys., zatem luka zatrudnieniowa wynosi 1,1 tys. miejsc pracy. Sumarycznie liczba miejsc pracy, która powstanie w wyniku interwencji dla dużych firm wynosi 450.

2.3. Spójność z innymi odpowiednimi krajowymi, regionalnymi lub terytorialnymi strategiami i planami

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. e)

TPSTWW jest spójny z celami i kierunkami *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. W zakresie Celu szczegółowego I wpisuje się on w szczególności w kierunki dot. rozwoju nowoczesnego przemysłu, rozwoju infrastruktury technicznej, kompetencji oraz kształcenia zawodowego dla Przemysłu 4.0, rozwoju innowacyjnych firm oraz kompetencji na rzecz rozwoju MŚP. W zakresie Celu szczegółowego II Plan jest spójny zwłaszcza z kierunkiem dot. wsparcia grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienia spójności działań na rzecz integracji społecznej, a także związanym z rozwojem rynku pracy zapewniającym wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich dla rozwoju Polski. W obszarze rozwoju zrównoważonego terytorialnie podejmowane działania będą spójne z kierunkami dot. aktywnych gospodarczo i przyjaznych mieszkańcom miast oraz rozwoju obszarów wiejskich.

W ramach Planu podejmowane będą działania przyczyniające się do realizacji KPEiK, a także *Polityki energetycznej Polski do 2040 r*., których cele przedstawiono w sekcji 1.1. Planu.

Celem polityki klimatycznej dla WW jest neutralność klimatyczna obszaru w 2040 r. oraz osiągniecie bardziej ambitnych celów niż określone w ww. dokumentach, co przedstawiono w sekcji 1.1. Wynika to ze *Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040,* przyjętej przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, określającej politykę Samorządu Województwa Wielkopolskiego ukierunkowaną na osiągnięcie w WW unijnych celów klimatycznych wynikających bezpośrednio z dokumentów UE. Transformacja gospodarki UE w kierunku neutralnej dla klimatu jest szczególnie istotnym wyzwaniem dla WW – obszaru silnie uzależnionego od monokultury gospodarczej sektora wydobywczego i energetycznego, która na tle całego regionu charakteryzuje się występowaniem zakładów emitujących najwięcej substancji zanieczyszczających (wg danych KOBIZE emisja gazów cieplarnianych z obszaru WW w 2019 r. wynosiła 7,62 mln Mg, tj. 62% całej emisji w Wielkopolsce). W zakresie osiągniecia neutralności klimatycznej WW napotyka na problemy specyficzne dla regionów górniczych, jak wydobycie i wykorzystywanie węgla w elektroenergetyce, występowanie terenów przekształconych działalnością górniczą oraz rozległych lejów depresji wokół odkrywek. Z drugiej strony występują problemy typowe również dla innych obszarów kraju, jak użytkowanie nieefektywnych, przestarzałych źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym w mieszkalnictwie (w WW konieczna jest wymiana ponad 90 tys. takich źródeł), wysoka energochłonność budynków (konieczność termomodernizacji ponad 33 tys. budynków), ubóstwo energetyczne (dotykające 18-20 tys. gosp. domowych), niewystarczająca świadomość w zakresie zmian klimatu czy wysoka energochłonność gospodarki. Zakłada się, że efektem wieloaspektowych działań będzie przekształcenie WW w obszar neutralny dla klimatu, z rozwiniętą gospodarką zeroemisyjną, zeroemisyjnym transportem oraz energooszczędnym budownictwem. Ponadto zielone inwestycje staną się czynnikiem aktywizującym lokalną gospodarkę, wpływającym na podniesienie jej konkurencyjności i zapewniającym nowe atrakcyjne miejsca pracy.

Plan przyczyni także się do realizacji *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*, w której WW została wyznaczona jako Obszar Strategicznej Interwencji. Plan zawiera ustalenia zawarte w Strategii w zakresie transformacji WW, nie tylko odnośnie przekształcenia jej w wymiarze neutralności klimatycznej, ale także transformacji społeczno-gospodarczej. Zgodnie z jej założeniami celem transformacji jest bezpieczne i płynne przejście z gospodarki opartej na węglu do gospodarki nowoczesnej opartej na energii ze źródeł alternatywnych, w tym OZE, wodoru (ze szczególnym uwzględnieniem zielonego wodoru), z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju i poszanowaniem strony społecznej. Transformacja subregionu wnosić będzie istotny wkład w realizację działań przewidzianych dla WW w ramach wszystkich celów strategicznych Strategii.

Działania podejmowane w ramach Planu będą zgodne z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+* (PZPWW), który określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. WW, ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, została w nim wskazana jako obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym: Wschodni Obszar Funkcjonalny. Zgodnie z PZPWW kluczowym celem rozwoju przestrzennego WW jest stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii. Ważne jest też przestawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności, ze szczególnym uwzględnieniem wzbogacania funkcji usługowych.

Plan jest również spójny z *Regionalną Strategią Innowacji dla Wielkopolski 2030* mającą na celu podniesienie innowacyjności i konkurencyjności regionu poprzez rozwój IS. Będą one zajmować istotne miejsce w procesie dywersyfikacji subregionalnej gospodarki, w szczególności w zakresie B+R i rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw co powinno przyczynić się do wzrostu poziomu konkurencyjności i innowacyjności WW. Podstawą dla rozwoju WW będzie w szczególności potencjał nowych rynków powstały w oparciu o podregionalną IS „Odnawialne Źródła Energii i nowoczesne technologie energetyczne", zwłaszcza w oparciu o wodór i stworzenie w WW jednej z 5 dolin wodorowych w kraju, a także podejmowanie innych działań przybliżających subregion do neutralności klimatycznej. WW jest przykładem współwystępowania 2 z pozoru wykluczających się funkcji: górnictwa odkrywkowego

i turystycznej – naturalne predyspozycje tego obszaru (bogactwo lasów, jezior, obecność tzw. Wielkiej Pętli Wielkopolski) oraz bogactwo dóbr kultury decydują o dużym i niewykorzystanym potencjale turystycznym, zatem kolejnym sektorem perspektywicznym jest sektor turystyczny oraz dziedzictwo kulturowe. Ponadto szansa na aktywizację gospodarczą subregionu dostrzegana jest m.in. w rozwoju logistyki oraz biogospodarki i produkcji zdrowej żywności.

TPSTWW jest spójny również ze Strategią Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2030 r., m.in. w obszarze: wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego, zwiększenia jakości i dostępności usług społecznych, realizacji programów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i reintegracji społeczno-zawodowej osób z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego, w tym z wykorzystaniem narzędzi ekonomii społecznej, realizacji programów w obszarze zapobiegania kryzysom i interwencji kryzysowej.

2.4. Rodzaje realizowanych operacji

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. g)–k) oraz art. 11 ust. 5

CS 1. Budowa zeroemisyjnej, dynamicznej gospodarki o obiegu zamkniętym

Rynek pracy wspierający transformację gospodarki:

-wsparcie dla osób dotkniętych skutkami transformacji, tj. osób poszukujących pracy, które pracują, uczą się lub zamieszkują w Wielkopolsce Wschodniej, a także pracowników i byłych pracowników GK ZE PAK, którzy stracili pracę od początku 2017 r. (w tym osób, które utraciły zatrudnienie u pracodawcy, który stał się ich pracodawcą zgodnie z § 1 art. 23^1 Kodeksu pracy oraz osób, które zrezygnowały z zatrudnienia na podstawie § 4 art. 23^1 Kodeksu pracy), w tym niezamieszkałych na terenie Wielkopolski Wschodniej. Środki te będą częścią kompleksowej zintegrowanej ścieżki aktywizacji społeczno-zawodowej, mającej na celu złagodzenie społecznych i związanych z zatrudnieniem skutków transformacji dla dotkniętych nią pracowników lub byłych pracowników GK ZE PAK, która w sposób pomocniczy może również obejmować wsparcie dla członków ich rodzin lub osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, pod warunkiem że oni również są dotknięci skutkami transformacji, a to wsparcie dla członków rodzin lub osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe przyczynia się do integracji tych pracowników lub byłych pracowników GK ZE PAK.

-podnoszenie i zmiana kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników pozwalające na dostosowanie do zmian w gospod., w szczeg. w zakresie technologii zeroemisyjnych, zasobooszczędnych i cyfrowych.

Zdywersyfikowana i unowocześniona gospodarka:

-wsparcie na rozpoczęcie działalności gospod., w tym inkubacja przedsiębiorstw;

-budowa ekosystemu start-up'owego, w tym budowa i rozwój hubów technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości czy przestrzeni coworkingowych;

-wsparcie inwestycji w MŚP w zakresie dostosowywania do zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz tworzenia nowych miejsc pracy, a także internacjonalizacja i cyfryzacja działalności przedsiębiorstw;

-inwestycje w infrastrukturę B+R jednostek naukowych i/lub przedsiębiorstw (w tym ich konsorcjów), a także wsparcie projektów badawczo-rozwojowych oraz z zakresu komercjalizacji wyników prac B+R, w tym wsparcie usług doradczych i badawczych dla MŚP w obszarach IS;

-wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych oraz zwiększenie dostępu m.in. przedsiębiorców do tych usług;

-projekty z zakresu poprawy efektywności energetycznej i wymiany źródeł ciepła na zeroemisyjne w przedsiębiorstwach;

-upowszechnienie GOZ, w tym zmniejszenie zasobo- i materiałochłonności procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach czy tworzenie punktów napraw i przygotowania produktów do ponownego użycia.

System kształcenia wspierający transformację:

-projekty z zakresu wsparcia kształcenia zawodowego dopasowanego do potrzeb gospod. zeroemisyjnej, zasobooszczędnej oraz cyfrowej, w tym wsparcie współpracy z pracodawcami;

-rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych;

-projekty wspierające rozwój przedsiębiorczości młodzieży szkolnej, w tym w zakresie przedsiębiorczości społecznej;

-wsparcie z zakresu podnoszenia i zmiany kompetencji oraz rozwoju umiejętności osób dorosłych w kierunkach zgodnych z IS oraz potrzebami zeroemisyjnej, zasobooszczędnej i cyfrowej gospod.;

-projekty z zakresu rozwoju szkolnictwa wyższego dostosowanego do potrzeb specjalizacji WW;

-przeciwdziałanie wykluczeniu kobiet na rynku pracy poprzez zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz poprawę dostępu do edukacji przedszkolnej.

CS 2. Zapewnienie zintegrowanej przestrzeni wysokiej jakości

Przywrócenie terenom zdegradowanym i zdewastowanym poprzednich funkcji lub ich racjonalne zagospodarowanie w nowy sposób oraz odbudowa i zwiększanie zasobów wodnych (przy uwzględnieniu zasady „zanieczyszczający płaci"):

-prace badawcze, inwentaryzacyjne i planistyczne w zakresie kierunków rekultywacji i zagospodarowania obszarów poprzemysłowych, w tym pogórniczych, oraz dotkniętych skutkami działalności kopalni;

-rekultywacja, renaturalizacja, dekontaminacja i remediacja obszarów poprzem., m.in. w celu przywracania na nich walorów przyrodniczych i zwiększania lesistości, a także zagospodarowanie terenów poprzem. w celu nadania im nowych funkcji, w tym na potrzeby tworz. terenów inwest., turyst. czy rekreac.-wypoczynk.;

-odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych obszarów WW zdegradowanych pod względem hydrolog. (w tym poprzez tworzenie zbiorników wodnych w wyrobiskach pokopaln.) poprzez m.in.:

·inwestycje w urządzenia wodne i infrastrukturę hydrotechn.;

·odtwarzanie sieci hydrograf. i renaturyzacja przekształconych cieków;

·rozwój mikro- oraz małej retencji;

·ochrona i odtwarzanie siedlisk przyrodn., w tym obszarów podmokłych;

·rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnych, rozwój systemów zagospod. wodami opadowymi i kanalizacji deszcz., ochrona istniej. parków i skwerów oraz zadrzewień przyulicznych.

W celu odbudowy i zwiększania zasobów wodnych w WW dopuszcza się podejmowanie działań na obszarach poza subregionem.

Sprawnie funkcjonujący transport publiczny na potrzeby zmieniającego się profilu gospodarczego subregionu:

-zakup zeroemisyjnego taboru autobus. na potrzeby publiczn. transportu zbior. wraz z budową, dostos. zaplecza technicznego;

-rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych;

-działania na rzecz integracji transportu zbior., obsługi pasażerów oraz poprawy przepływu pasażerów, m.in. rozwój węzłów przesiadk.;

-rozwój systemów cyfrowych na potrzeby publiczn. transportu zbior.;

-rozwój infrastruktury dla indywidualnego ruchu nieemisyjnego, w tym systemu tras rower. czy systemów roweru miejskiego (z wyłącz. budowy, modernizacji i remontów dróg lokalnych i regionalnych).

Działania przybliżające WW do osiągniecia neutralności klimatycznej oraz zapewniające atrakcyjne miejsce do życia i pracy:

-wsparcie rozwoju OZE zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w zakresie rozwoju energetyki obywatelskiej, w tym projekty parasolowe JST dla odbiorców z danego obszaru czy na potrzeby produkcji zielonego wodoru;

-gruntowna termomodernizacja budynków publicznych i mieszkalnych, w szczególności w zakresie ograniczania ubóstwa energet., wraz z wymianą źródeł ciepła i instalacją urządzeń OZE, wymianą/modernizacją instalacji CO i CWU czy podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej. Elementem uzupełn. projekty w zakresie poprawy efektywności energet. budynków mogą być działania mające na celu podwyższenie ich standardów techniczno-użytkowych, tworzenie zielonych dachów, ogrodów wertykalnych, instalację systemów do gromadzenia i wykorzystania wody deszczowej oraz usuwanie barier architektonicznych/infrastrukturalnych;

-projekty demonstracyjne z zakresu budownictwa pasywnego;

-działania ograniczające zjawisko ubóstwa energet. oraz doradztwo energetyczne dla mieszkańców – jako element uzupełn. ww. operacje.

CS 3. Aktywne społeczeństwo

-działania w obszarze włączenia społecznego osób dotkniętych transformacją w kierunku neutralności klimat.;

-tworzenie nowych przedsiębiorstw społecznych oraz miejsc pracy w już istniejących w obszarach mających na celu realizację *Europejskiego Zielonego Ładu*, koncentrując się na osobach dotkniętych transformacją oraz osobach w najtrudniejszej sytuacji, które utrudniają im odnalezienie się w społeczeństwie i na rynku pracy;

-programy rozwojowe, w tym szkolenia zwiększające aktywność i współpracę na rzecz rozwoju lokalnego czy subregionu, w tym w zakresie ST;

-rewitalizacja obszarów zdegrad. cechujących się negatywnym wpływem sektora wydobywczo-energetycznego (w szczeg. na obszarach, na których występują tereny poprzemysłowe, w tym pokopalnianie), z uwzgl. modernizacji energet. budynków;

-projekty służące poprawie jakości i efektywności usług społecznych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja) skierowanych w szczeg. do seniorów oraz pracowników/byłych pracowników (i ich rodzin) branż podlegających transformacji;

-wsparcie rozwoju infrastruktury zrównoważonej turystyki, wykorzystującej endogeniczne potencjały danego obszaru do rozwoju gospod., mającej charakter prozatrudnieniowy, w tym przyczyniającej się do przejścia na neutralną dla klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym;

-wsparcie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego z obszaru Wielkopolski Wschodniej.

Działania zwiększające wiedzę mieszkańców w zakresie sprawiedliwej i zielonej transformacji, w tym w zakresie koncepcji śladu środowiskowego, mogą być realizowane jako element projektów dot. GOZ, terenów zdegradowanych, odbudowy zasobów wodnych, włączenia społecznego czy osiągania neutralności klimatycznej.

W ramach podejmowanych działań stos. będzie idea łagodzenia zmian klimatu zgodne z koncepcją DNSH w celu dążenia do neutralności klimatycznej

Wsparcie inwestycji produkcyjnych dużych przedsiębiorstw

ZE PAK SA (lub inny podmiot powiązany kapitałowo z GK ZE PAK):

- Projekt Warenka

Synergia i komplementarność przewidywanych operacji z innymi programami czy instrumentami finansowymi UE

W ramach **FEW 2021-2027** realizowane będą komplementarne działania z zakresu CP 1-5. Działania realizowane będą na obszarze całego województwa z uwzględnieniem demarkacji: terytorialnej,

podmiotowej, przedmiotowej czy kwotowej. W związku z tym, że zakres interwencji FST, EFRR i EFS+ jest ze sobą zbieżny, stosowane będą mechanizmy uzgodnieniowe, weryfikacyjne i kontrolne w celu uniknięcia podwójnego finansowania.

W ramach **Krajowych Programów Operacyjnych** wspierane będą komplementarne projekty. W ramach FEnIKS wdrażane będą komplementarne działania dotyczące wielkoskalowej energetyki, OZE i efektywności energetycznej w budynkach administracji rządowej. W obszarze GOZ wspierane będą inwestycje w zakresie gospod. odpadami komunalnymi. Realizowane będą komplementarne projekty na rzecz gospod. zasobami wodnymi. W ramach FENG wdrażane będą komplementarne działania dotyczące tworzenia i rozwijania innowacyjnych firm oraz sektorów aktywności gospodarczej, a także tworzenia nowych możliwości rozwoju dla istniejących przedsiębiorstw, rozwoju GOZ oraz zmiany i podnoszenia kwalifikacji pracowników. Działania realizowane w ramach FENG nie będą skierowane do konkretnych regionów, lecz obejmować będą swoim zasięgiem cały kraj, a także wymagane będzie zapewnienie zgodności tematów projektów z KIS. W ramach programu FERS wspierane będą komplementarne działania w zakresie edukacji, w tym podnoszenia kompetencji i kwalifikacji, aktywizacji zawodowej oraz działań na rzecz poprawy jakości życia. W celu uniknięcia podwójnego finansowania stosowane będą mechanizmy uzgodnieniowe, weryfikacyjne i kontrolne.

Komplementarne wsparcie zapewni też Fundusz Inwestycyjny i Fundusz Modernizacyjny, w ramach których wspierane będą m.in. komplementarne wielkoskalowe inwestycje dot. modernizacji sektora energii (wytwarzanie i wykorzystanie energii z OZE, EE, magazynowanie energii i modernizacji sieci energetycznych), a także Horyzont Europa, wspierający nowatorskie badania naukowe i innowacje czy Program LIFE wspierający przejście na zrównoważoną, energooszczędną, opartą na OZE oraz neutralną dla klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działania podejmowane z FST będą również komplementarne z działaniami podejmowanymi przez GK ZE PAK, m.in. ze środków własnych, w myśl zasady „zanieczyszczający płaci".

Inwestycje mające na celu osiągnięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE

Nie zidentyfikowano inwestycji – w przypadku decyzji o udzieleniu takiego wsparcia wykaz zostanie uzupełniony.

Synergia i komplementarność z planowanym wsparciem z innych filarów MST, sektory i obszary tematyczne, w których przewiduje się wsparcie w ramach innych.

Realizacja przyjętych celów wymagać będzie inwestycji w ramach II filara MST w następujących obszarach i sektorach:

-inwestycje w poprawę efektywności energet. i infrastrukturę energet., w tym w sieci ciepłownicze, OZE, produkcję i wykorzystanie wodoru;

-dekarbonizacja sektorów energochłonnych i znaczne obniżenie emisyjności takich sektorów;

-rozwój infrastruktury transport., w tym infrastruktury kolejowej, ekologicznych środków transportu czy infrastruktury paliw alternatywnych;

-zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich;

-rozwój zrównoważonej turystyki, kultury i dziedzictwa kultur.;

-rozwój, wdrażanie i upowszechnianie technologii i usług cyfrowych;

-rozwój zrównoważonej biogospodarki, w tym rolnictwa i sektora rolno-spożywczego;

-rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym;

-wdrażanie nowych technologii i innowacji w przedsiębiorstwach;

-działania badawcze i innowacyjne wspierające transfer zaawans. technologii;

-rekultywacja, renaturalizacja i dekontaminacja terenów poprzemysł. i przywracanie ich do zrównoważonego użytkowania;

-rozwój infrastruktury społecznej, w tym mieszkalnictwa socjalnego, oraz zdrowotnej

oraz w ramach filara III, tj. instrumentu pożyczkowego na rzecz sektora publicznego:

-inwestycje w poprawę efektywności energetycznej i infrastrukturę energetyczną;

-rozwój infrastruktury transportowej;

-zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych;

-rozwój zrównoważonej turystyki, kultury i dziedzictwa kulturowego;

-rozwój, wdrażanie i upowszechnianie technologii i usług cyfrowych;

-rozwój zrównoważonej biogospodarki;

-rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi;

-rozwój szkolnictwa zawodowego i ustawicznego;

-rekultywacja, renaturalizacja i dekontaminacja terenów poprzemysłowych i przywracanie ich do zrównoważonego użytkowania;

-rozwój infrastruktury społecznej, w tym mieszkalnictwa socjalnego, oraz zdrowotnej.

3. Mechanizmy zarządzania

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. f)

3.1. Partnerstwo

Etap opracowania TPSTWW

W kwietniu 2019 r. władze regionalne doprowadziły do zawarcia „Porozumienia na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej Wielkopolski Wschodniej". Jego sygnatariuszami zostało blisko 70 podmiotów, reprezentujących sektor publiczny, prywatny i organizacje pozarządowe. Porozumienie stało się fundamentem do powołania w czerwcu 2020 r. na obszarze WW grup roboczych, w których uczestniczy blisko 200 osób reprezentujących m.in. administrację centralną, samorząd województwa, samorządy lokalne, partnerów społecznych, w tym związki zawodowe, i gospodarczych z subregionu. Głównym celem ich prac było zdefiniowanie kluczowych dla subregionu problemów i wynikających z nich wyzwań oraz wypracowanie TPSTWW. Poza pracami ww. grup organizowano spotkania z zainteresowanymi interesariuszami, w tym przedstawicielami pracowników Grupy ZE PAK, organizacjami pozarządowymi, młodzieżą czy osobami zainteresowanymi sprawami hydrologicznymi. Przeprowadzono ponadto nabór fiszek projektów planowanych do realizacji po 2020 r., który miał na celu zidentyfikowanie oczekiwań i potrzeb występujących w WW oraz wyznaczenie odpowiednich kierunków interwencji – łącznie zgłoszono ponad 170 propozycji projektów. Opracowano Koncepcję sprawiedliwej transformacji WW, której założenia były konsultowane z uczestnikami grup roboczych i która stanowiła punkt wyjścia do opracowania wstępnego zakresu TPSTWW, podlegającego również konsultacjom z uczestnikami grup roboczych oraz stroną rządową w I kw. 2021 r. (zgłoszono blisko 70 uwag w formie pisemnej, a także różnego rodzaju spostrzeżenia w ramach odbytych spotkań). Efektem zgłoszonych uwag był projekt TPSTWW, który poddany został szerokim konsultacjom społecznym w II kw. 2021 r., w ramach których zgłoszono blisko 90 uwag, z czego ponad połowa została uwzględniona w całości lub częściowo. W trakcie prac nad TPSTWW zgłaszane uwagi miały różny stopień szczegółowości i dotyczyły z jednej strony poszczególnych sekcji Planu, odnosząc się m.in. do opisu procesu transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, potrzeb i wyzwań rozwojowych, celów czy rodzajów planowanych operacji, jak i dokumentu jako całości, zwracając uwagę na bardziej ogólne kwestie. Przeprowadzona została również strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla projektu TPSTWW.

Etap wdrażania TPSTWW

Na potrzeby realizacji Planu zaplanowano następujące formy partnerstwa:

- udział przedstawicieli z WW w pracach Komitetu Monitorującego (KM) Programu Fundusze Europejskie dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2027 (FEW 2021+);
- powołanie Regionalnego Forum Wielkopolski Wschodniej (RFWW), stanowiącego z jednej strony ciało doradcze Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczącej FEW 2021+ na etapie wdrażania i monitorowania, a z drugiej podstawowy instrument dialogu strategicznego i platformę wymiany informacji, w którą będą zaangażowani partnerzy społeczno-gospodarczy;
- do prac grupy sterującej ewaluacją, funkcjonującej w strukturach IZ FEW 2021+, w przypadku badań ewaluacyjnych dot. wdrażania Planu, zapraszani będą przedstawiciele z subregionu w celu omówienia wyników prowadzonych badań.

Zapewniona zostanie również współpraca z ministrem właściwym ds. rozwoju regionalnego oraz z innymi resortami istotnymi z punktu wdrażania TPSTWW.

3.2. Monitorowanie i ewaluacja

System monitorowania oparty będzie o analizę wskaźników produktu, rezultatu oraz analizę jakościową. Przeprowadzane będą, przez niezależnych ekspertów zewnętrznych, ekspertyzy i badania, dzięki którym możliwa będzie bieżąca ocena realizacji Planu oraz ewentualna korekta identyfikowanych nieprawidłowości. W monitorowanie i ocenę realizacji Planu zaangażowane będą w szczególności jednostka ewaluacyjna FEW 2021+ oraz Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne, które odpowiadać będą przede wszystkim za gromadzenie i analizę danych dotyczących absorpcji środków

unijnych, efektów wdrażania projektów współfinansowanych z funduszy UE oraz za badanie wpływu tych projektów na rozwój WW. Rolę doradczą pełnić będzie RFWW, które będzie m.in. omawiać wyniki przeprowadzonych badań. Planuje się ponadto organizację corocznego posiedzenia KM FEW 2021+ w sprawie przeglądu wdrażania Planu, które będzie okazją do ewentualnej korekty jego realizacji czy dyskusji na temat zidentyfikowanych nowych wyzwań.

Uzupełnieniem systemu monitorowania Planu i osiągania przez subregion neutralności klimatycznej będą informacje pozyskiwane w ramach projektu *LIFE AFTER COAL PL – Wdrażanie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040*, w ramach którego m.in. opracowane zostaną okresowe bilanse energetyczne Wielkopolski Wschodniej.

3.3. Podmiot lub podmioty koordynujące i monitorujące

Podmiot koordynujący i monitorujący TPSTWW: Zarząd Województwa Wielkopolskiego, zarządzający i wdrażający TPSTWW w ramach FEW 2021+, realizujący swoje zadania przy zaangażowaniu odpowiednich departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, tj. Departamentu Polityki Regionalnej, Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego oraz Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.

W systemie koordynacji i monitoringu TPSTWW uczestniczyć będzie Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie, pełniąca funkcję Instytucji Pośredniczącej dla TPSTWW.

4. Wskaźniki produktu lub rezultatu specyficzne dla danego programu

Podstawa prawna: art. 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie FST

Uzasadnienie konieczności stosowania wskaźników produktu lub rezultatu specyficznych dla danego programu w oparciu o rodzaje przewidywanych operacji

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

DOKUMENTY

Tytuł dokumentu	Rodzaj dokumentu	Data dokumentu	Lokalny numer referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Nadawca
Formularz oceny przeglądu śródokresowego	Ocena przeglądu śródokresowego	28 mar 2025		Ares(2025)6416487	Formularz oceny przeglądu śródokresowego	6 sie 2025	Cieślak, Rafał
Programme snapshot 2021PL16FFPR015 3.0	Podgląd danych przed wysłaniem	6 sie 2025		Ares(2025)6416487	Programme snapshot 2021PL16FFPR015 3.0 - Machine Translated Programme_snapshot_2021PL16FFPR015_3.0_pl.pdf Programme_snapshot_2021PL16FFPR015_3.0_en.pdf	6 sie 2025	Cieślak, Rafał